61. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 2-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Állam, társadalom és egyén.

(—) A nagy francia forradalom óta tesznek különbséget az állam és a társadalom között; nyilván az az értelme van ennek, hogy egyeseknek különféle viszonyait inkább az egyesek által lehet rendezni, mint a bürokratismus által. Az egyik rész legjobb szeretné az államot eltörölni és mindent kisebb csoportok, szövetkeztek önigazgatására bizni, a másik rész inkább mindent az államtól várna. De igen nehéz ott a határt meg állapitani. Azért éppen az égető kérdések elintézésében nagy zavar keletkezik, a mely kérdéseket a socialis névvel jelzünk, szemben a tulajdonképeni politikai, az államgépezetet egyenesen illető kérdésekkel. Az állami rendet meg kellett állapitani, az ember, mint társadalmi lény nem tehetett másképp, s igy az állam voltaképen az ember hajlamainak és tapasztalatainak eredménye. Az idealisták csakhamar kéznél vannak az ő mintaemberükkel, de eddig aránylag igen kevés ember mutatta meg abbeli képességét, hogy bizonyos fokig önmaga ismerje meg magát s maga fölött tudjon uralkodni. Az 1789-ki felforgatás teljes szabadságot teremtett nagy korlátlanság értelmében, s most ismerjük meg, hogy az ember nemcsak szellemileg, hanem gazdaságilag is gyenge s igy száz év mulva lassankint a politikai nyomástól megszabadultunk ugyan, de a nagytőke nyomása alá jutottunk, s a pénzuralom rossz következményeit látjuk. Ez az oka annak, hogy az ember értéke az élet küzdőterén alászállott, s a socialis bomlás jelentékenyen siettetett. A fentartás eszközeinek ára emelkedett, az élet értéktelensége pedig majdnem általános meggyőződéssé vált. Bármikép gondolkozzék az ember a socialdemokratiáról, az az érdem megilleti őt, hogy a socialis kérdéseket határozottan és tartósan napirendre hozta. A pénz uralmának tulkapásait megsemmisitheti az állam, mikor kizárólag a nagy jövödelmeket adóztatja s a jelzálog piacot önmaga részére veszi igénybe. Ennek dacára még elég baj marad fenn, melyeknek megszüntetése az önkéntes socialis erőket illeti.

A socialis kérdésről szólva nem szabad figyelmen kivül hagyni azt, hogy úgy az egyes embereknek mint magának az egész társadalomnak alapösztöne — az élvezet — ha ez utóbbi alatt sem többet sem kevesebbet nem értünk, mint a micsoda valóban. Találóbb kifejezést alig lehet alkalmazni, ha egyszóval akarjuk kifejezni azt, a mi bennünket folytonosan ösztönöz, hogy éljünk, hogy a kellemetlent kerüljük, hogy a nekünk kellemes érzéseket megtartsuk, vagy magunkba visszaidézzük akár testi akár szellemi gyönyörök legyenek azok. Az élvezetet fokozhatja az ember lényének kimerüléseig, egész addig, mig képtelén az élvezetre; de ez oktalanság; — okosság: a mértéket tartás.

Mindenki csak maga állapithatja meg: mi élvezet az ő részére. De mivel társaságban él, soha sem szabad elfelednie, miképen fér össze az ő élvezete a társasággal, hogy nem akadályozza-e meg, hogy az emberek ama köre, melyben ő él, szintén részese-é sok élvezetnek? A társadalomban betartani a helyes kölcsönösségi viszonyt, ettől függ minden, mert azzal a joggal, a melylyel mi birunk, más is bir. Azt mondják, hogy arra, miszerint az ember valóban emberré legyen, a harmonikus kiképzés szükséges. Oly férfiak, kiknek inkább nőies hajlamaik vannak, kiknél a képzelem és a kedély uralkodik, azt vélik, hogy ők az ilyen harmonikusan kiképzett emberek; nincs hajlamuk az opponálásra, senkit sem bántanak stb. De ily könnyen nem megy ez az életben, viszonyaink nagyon könnyen és gyakran megrendülnek, s oly helyzetekbe jutunk, melyek beható cselekvést igényelnek. Itt mutatkozik csak meg, hogy az egyes ember a maga fölötti uralomban az embertársai jogát illető tiszteletben menynyire vitte. Ez az emberiesség legmagasabb foka, s annak az öntudata, ki ezt elérte, az élet legnagyobb élvezete. Fájdalom, a tapasztalás azt tanitja, hogy a valóban boldog élet fogalma, s az ilyen valóban becses lét iránti szükséglet mindig jobban és jobban veszendőbe megy. Nem igen akarják megérteni, hogy a belső ember nemesitésétől függ minden; hogy csak egy pár kivételes ember táplálja rég az igazi humanismus homályosan égő lámpaját — a többi pedig botorkál előre, tovább; értenek hozzá mint nyugtathatja meg magát az ember triviahtásokkal.

A „ZALA" tárcája.

A bús tenor.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Egész Sorok talpon volt, — mikor a városnak »énekes« halottja volt, mivel hogy olyankor nem csupán Miska bácsi, az öreg kántor, harsogta el a „Circum-dederunt"-ot, harminc krajcár temetési stola erejéig, hanem megjelent az egész kantus.

Ez a kantus állott pedig a város tizenkét tanitójából, — akiket nagy ügygyel-bajjal a jó öreg Miska bácsi stimmolt össze temetési férfi-kantussá. Akiben azután erősen ágaskodott az arisztokratikus hajlandóság, hogy még a halálban se légyen egyenlőség, — az bejelentette az öreg kántornak, hogy ő *hangosabb* temetést kiván a halottjának. Miska bácsi pedig olyankor egybehivta a derék kantust; megtartotta a próbát zongora mellett előbb szólamonkint, azután „*összeeresztette*" az egész kart.

Ezek az összeeresztések semmi erősebb légrázkodással nem jártak, csupán a kántorlakásnak nagy életszivességgel elszaporodott patkányai futottak szét. Egyébként egészen jól stimmolt a chorus.

Maga Miska bácsi, a „kantus prézes" pompás kappelmejszter volt, mivelhogy a félfülére teljesen süket volt, — a másikkal meg kissé nagyot hallott. Hanem azért nem lehetett őt becsapni; mert ő nem is a füleivel hallgatta az éneket; csak arra figyelt, hogy jól tartják-e, jól nyujtogatják-e nyakukat a kantus érdemes tagjai?

Mikor a bassisták szólamában egy-egy kritikusabb részlet fordult elő az alsó »C«n alul: csak a nyakukat nézte. Ha azok nem csapták le mindnyájan az állukat egész mellcsontig s nyakbőrük nem zsugorodott össze, mint a háromhetes szafaládé, — akkor türelmetlenül csapott fekete ütemző pálcájával az asztalra; meghallotta szemeivel, hogy most hamis hangok vegyültek a karba.

Ugy szintén, ha a tenor-szólamban felső „G" vagy »A« hangot kellett kicsapni a tenoristáknak, csak azt figyelte: jól nyulnak-e a nyakak az egek, illetőleg a padlás kárpitja felé? Maga nem is énekelt, hanem csak hatalmas nyakának mozdulataival dirigálta a kantust.

A tenorral rendesen nagyon meg volt elégedve.

Madarász Peti volt az első tenor. Hóriborgos, zsirafnyaku, huszonnégy éves legény, aki olyan volt, mint egy meredek hanglétra, — tetején a a felső »C«vel.

Ez az ember nemcsak Miska bácsit a kantus prézest, hanem a közönséget is formaliter hipnotizálta a csodálatos nyakával. Sokszor nem is énekelt, csak a szájat felejtette tátva és hosszu nyakát nyujtogatta; mégis az egész publikum hallotta gyönyörü csengő tenorját. — Sőt Miska bácsi akárhányszor lekötelező kedveskedéssel veregette meg a vállát, hogy „*ez aztán pompásan ki volt vágva.*" Szóval csak rá kellett nézni erre a született tenoristára, hogy az ember hallucinacióba essék s a legmagasabb magas tenor csönögjön fülébe.

Madarász Peti nem sokat adott a hangjára. — Ésszre sem vette, hogy egy-egy „énekes" halott temetése alkalmával egész Sorokot elragadta. — Rendesen maga elé tartotta magassan a kótát, — ámbár már a szólamát a nélkül is kitünően tudta — és eltakarván igy szemérmes arcát, bánatos odaadással fujta, hogy:

„*Elnémult az örömhangja;*
Az enyészet bus harangja
Kondult meg a lét fölött."

Hangja gyönyörüen rezgett, trillázott a felső regiszterben, hogy az ember szinte hallotta megkondulni, sirón csilingelni az enyészet lélekharangját.

Az arca is mindig olyan bánatos, olyan szomoru volt, mintha csak a jó Isten is temetési kantus vezértenorjául teremtette volna.

Minden énekes halott után fejenkint egy osztrákértékü forint honorár[illegible] járt a kantusnak. Igen természetes tehát, hogy egy-egy »hangos« temetés után a halotti tort legnagyobb lelkiismeretességgel a kifáradt és kiaszott torkú derék kantus üite meg a temetőhöz legközelebb eső Petőfi csárdában. Ott azután teljes bünbocsánatot nyertek Miska bácsitól a kantusnak mind ama bünös tagjai, akik rosszul nyujtogatták a nyakukat. Csak Madarász Peti, az első tenor, hiányzott ezekről a derék torokról, miken olyan jó szivvel lehett inni kiszenvedett telebarátjaink és különösen az énekes halottak egészségére.

Szállodai hirdetés Nagy-Kanizsáról!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a

Sugár-ut és Korona-herczeg-utca sarkán — a város központján

„Hungária" Szállodámat

a mai kor igényeinek megfelelően berendeztem, hol a t. cz. utazó közönségnek *kényelmes és tágas* utczai és udvari szobák állnak rendelkezésre.

Szállodámtól a *fogatok* a vonat minden érkezés- és indulásához közlekednek; a *bérkocsi díj* a vasutról a szállodámig vagy viszont *személyenkint* **40** *krajcár.*

A szobák ára világitással együtt 60 krajcártól 1 forintig!

Kitünő konyha *és* **finom balatonmelléki borok** *olcsó és pontos kiszolgálása biztosittatik.*

Kitürő tisztelettel

Halász Elek szállodatulajdonos.

336 szám. 1994.

Árverési hirdetmény.

Aulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §.a értelmében ezennel közhirré teszi hogy a nagykanizsai kir. járásbiróság 1893. év 7880. számu végzése következtében Jahoda és Schwarz budapesti és Steiner Ferenc tapolczai czég javára Weiner Vilmos nagykanizsai lakos ellen 180 frt és 25 forint 46 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt s 307 frtra becsült butorok, bolti álványok, füszerkereskedési áruk és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-kanizsai kir. jbiróság 336 1894. számu végzése folytán 180 forint és 25 frt 46 kr. tőkekövetelés, ezeknek biróilag megitélt 6 százalék kamatai és pedig összesen 45 frt 47 krban biróilag már megalapitott költségek erejéig Nagy-Kanizsán alperes lakásán levő eszközlesére 1894. évi augusztus hó 2. napjának d. e. fel 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108 §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt N.-Kanizsán, 1894 évi julius hó 19. napján.

BARTS GYÖRGY,
kir. jbiróságl végrehajtó.

MAYFARTH PH. és Tsa.

cs. és kir. kizár. szab.

gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor

Bécs, II/1, Taborstrasse 76. szám.

Alapittatott 1872. Kitüntetve több mint 370 arany-, ezüst és bronczéremmel minden nagyobb kiállitáson. **600 munkás.**

A gyárakban készülnek a legjobb

CSÉPLŐGÉPEK

kézi-, járgány- és gőzhajtásra.

JÁRGÁNYMÜVEK

1—6 vonóállat befogadására.

Legujabb gabonarostàk, trieurök, kukoricza-morzsolók, széna- és szalmasajtók

kézhajtásra, állók és szállitó készülékkel.

EKEK

1, 2, 3, és 4 vassal.

Boronák és hengerek

Szecskavágók, darálók répavágók.

Blunt-féle szabadalmazott zöldtakarmány-sajtok.

Szállitható takarék-ünstök

mint takarmány-fülleszlők és ipár-mosó készülékek.

Sajtók minden czélra, valamint bor- és gyümölcs-sajtolásra.

Gyümölcs- és szőlőzuzók.

Aszalókészülékek

gyümölcs és vetemény számára és mindenféle ipari czélokra.

Önműködő szabad.

„SYPHONIA"

szőllővessző- és növénypermetezők.

Árjegyzékek és elismerő bizonyitványok ingyen. — Képviselők felvétetnek. 146.

2 arany. 13 ezüst érem.

9 diaz- és elismerő okmány

Kwizda-féle

Korneuburgi marha-táppor.

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejavitása s a tejelőképesség fokozása czéljából.

Tessék a fönnebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni Kwizda féle Korneiburgi marha-táppor.

Fő letét: Kwizda Ferencz János császári és kir. és román kir. udvari szállitó kerületi gyógyszertárában. Korneiburgban Bécs mellett.

Valódi minőségben gyógyszertárakban és drogistáknál kapható.

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *fecskendők,*
Sűritő és *sűritő berendezések,*
Aspiratiá készülék,
Előmelegitők,
Közlőmüvek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben.

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legjobb szerkezetű),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Boronák,* valamint **mindenféle gazdasági gépek és eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36

Hirschel Ede és Bachrach.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

61. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 2-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utca Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Megjelenik Nagy-Kanizsán heténkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Állam, társadalom és egyén.

(—) A nagy francia forradalom óta tesznek különbséget az állam és a társadalom között; nyilván az az értelme van ennek, hogy egyeseknek különféle viszonyait inkább az egyesek által lehet rendezni, mint a bürokratismus által. Az egyik rész legjobb szeretné az államot eltörölni és mindent kisebb csoportok, szövetkeztek önigazgatására bizni, a másik rész inkább mindent az államtól várna. De igen nehéz ott a határt meg állapitani. Azért éppen az égető kérdések elintézésében nagy zavar keletkezik, a mely kérdéseket a socialis névvel jelzünk, szemben a tulajdonképeni politikai, az államgépezetet egyenesen illető kérdésekkel. Az állami rendet meg kellett állapitani, az ember, mint társadalmi lény nem tehetett máskép, s igy az állam voltaképen az ember hajlamainak és tapasztalatainak eredménye. Az idealisták csakhamar kéznél vannak az ő mintaemberükkel, de eddig aránylag igen kevés ember mutatta meg abbeli képességét, hogy bizonyos fokig önmaga ismerje meg magát s maga fölött tudjon uralkodni. Az 1789-ki felforgatás teljes szabadságot teremtett nagy korlátlanság értelmében, s most ismerjük meg, hogy az ember nemcsak szellemileg, hanem gazdaságilag is gyenge s igy száz év mulva lassankint a politikai nyomástól megszabadultunk ugyan, de a nagytőke nyomása alá jutottunk, s a pénzuralom rossz következményeit látjuk. Ez az oka annak, hogy az ember értéke az élet küzdőterén alászállott, s a socialis bomlás jelentékenyen sietteretett. A fentartás eszközeinek ára emelkedett, az élet értéktelensége pedig majdnem általános meggyőződéssé vált. Bármikép gondolkozzék az ember a socialdemokratiáról, az az érdem megilleti őt, hogy a socialis kérdéseket határozottan és tartósan napirendre hozta. A pénz uralmának tulkapásait megsemmisitheti az állam, mikor kizárólag a nagy jövödelmeket adóztatja s a jelzálog piacot önmaga részére veszi igénybe. Ennek dacára még elég baj marad fenn, melyeknek megszüntetése az önkéntes socialis erőket illeti.

A socialis kérdésről szólva nem szabad figyelmen kivül hagyni azt, hogy úgy az egyes embereknek mint magának az egész társadalomnak alapösztöne — az élvezet — ha ez utóbbi alatt sem többet sem keve, sebbet nem értünk, mint a micsoda valóban. Találóbb kifejezést alig lehet alkalmazni, ha egyszóval akarjuk kifejezni azt, a mi bennünket folytonosan ösztönöz, hogy éljünk, hogy a kellemetlent kerüljük, hogy a nekünk kellemes érzéseket megtartsuk, vagy magunkba visszaidézzük akár testi akár szellemi gyönyörök legyenek azok. Az élvezetet fokozhatja az ember lényének kimerülésein, egész addig, mig képtelen az élvezetre; de ez oktalanság; — okosság: a mértéket tartás.

Mindenki csak maga állapithatja meg: mi élvezet az ő részére. De mivel társaságban él, soha sem szabad elfelednie, miképen fér össze az ő élvezete a társasággal, hogy nem akadályozza-e meg, hogy az emberek ama köre, melyben ő él, szintén részese-é sok élvezetnek? A társadalomban betartani a helyes kölcsönösségi viszonyt, ettől függ minden, mert azzal a joggal, a mely lyel mi birunk, más is bir. Azt mondják, hogy arra, miszerint az ember valóban emberré legyen, a harmonikus kiképzés szükséges. Oly férfiak, kiknek inkább nőies hajlamaik vannak, kiknél a képzelem és a kedély uralkodik, azt vélik, hogy ők az ilyen harmonikusan kiképzett emberek; nincs hajlamuk az opponálásra, senkit sem bántanak stb. De ily könnyen nem megy ez az életben, viszonyaink nagyon könnyen és gyakran megrendülnek, s oly helyzetekbe jutunk, melyek beható cselekvést igényelnek. Itt mutatkozik csak meg, hogy az egyes ember a maga fölötti uralomban az embertársai jogát illető tiszteletben menynyire vitte. Ez az emberiesség legmagasabb foka, s annak az öntudata, ki ezt elérte, az élet legnagyobb élvezete. Fájdalom, a tapasztalás azt tanitja, hogy a valóban boldog élet fogalma, s az ilyen valóban becses lét iránti szükséglet mindig jobban és jobban veszendőbe megy. Nem igen akarják megérteni, hogy a belső ember nemesitésétől függ minden; hogy csak egy pár kivételes ember táplálja rég az igazi humanismus homályosan égő lámpaját — a többi pedig botorkál előre, tovább; értenek hozzá mint nyugtathatja meg magát az ember trivialitásokkal.

A „ZALA" tárcája.

A bús tenor.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Egész Sorok talpon volt, — mikor a városnak »énekes« halottja volt, mivel hogy olyankor nem csupán Miska bácsi, az öreg kántor, harsogta el a „Circum-dederunt"-ot, harminc krajcár temetési stola erejéig, hanem megjelent az egész kantus.

Ez a kantus állott pedig a város tizenkét tanitójából, — akiket nagy ügygyel-bajjal a jó öreg Miska bácsi stimmolt össze temetési férfi-kantussá. Akiben azután erősen ágaskodott az arisztokratikus hajlandóság, hogy még a halálban se légyen egyenlőség, — az bejelentette az öreg kántornak, hogy ő *hangosabb* temetést kiván a halottjának. Miska bácsi pedig olyankor egybehivta a derék kantust; megtartotta a próbát zongora mellett előbb szólamonkint, azután „*összeeresztette*" az egész kart.

Ezek az összeeresztések semmi erősebb légrázkodással nem jártak, csupán a kántorlakásnak nagy életszivósággal elszaporodott patkányai futottak szét. Egyébként egészen jól stimmolt a chorus.

Maga Miska bácsi, a „kantus prézes" pompás kappelmejszter volt, mivelhogy a félfülére teljesen süket volt, — a másikkal meg kissé nagyot hallott. Hanem azért nem lehetett őt becsapni; mert ő nem is a füleivel hallgatta az éneket; csak arra figyelt, hogy jól tartják-e, jól nyujtogatják-e nyakukat a kantus érdemes tagjai?

Mikor a bassisták szólamában egy-egy kritikusabb részlet fordult elő az alsó »C«n alul: csak a nyakukat nézte. Ha azok nem csapták le mindnyájan az állukat egész mellcsontig s nyakbőrük nem zsugorodott össze, mint a háromhetes szafaládé, — akkor türelmetlenül csapott fekete ütemző pálcájával az asztalra; meghallotta szemeivel, hogy most hamis hangok vegyültek a karba.

Ugy szintén, ha a tenor-szólamban felső „G" vagy »A« hangot kellett kicsapni a tenoristáknak, csak azt figyelte: jól nyulnak-e a nyakak az egek, illetőleg a padlás kárpitja felé? Maga nem is énekelt, hanem csak hatalmas nyakának mozdulataival dirigálta a kantust.

A tenorral rendesen nagyon meg volt elégedve. Madarász Peti volt az első tenor. Hóriborgos, zsiráfnyakú huszonnégy éves legény, aki olyan volt, mint egy meredek hanglétra, — tetején a felső »C«-vel.

Ez az ember nemcsak Miska bácsit a kantus prézest, hanem a közönséget is formaliter hipnotizálta a csodálatos nyakával. Sokszor nem is énekelt, csak a száját felejtette tátva és hosszu nyakát nyujtogatta; mégis az egész publikum hallotta gyönyörű csengő tenorját. — Sőt Miska bácsi akárhányszor lekötelező kedveskedéssel veregette meg a vállát, hogy „*ez aztán pompásan ki volt vágva.*" Szóval csak rá kellett nézni erre a született tenoristára, hogy az ember hallucinacióba essék s a legmagasabb magas tenor csönögjön fülébe.

Madarász Peti nem sokat adott a hangjára. — Észre sem vette, hogy egy-egy „énekes" halott temetése alkalmával egész Sorokot elragadta. — Rendesen maga elé tartotta magasan a kótát, — ámbár már a szólamát a nélkül is kitűnően tudta — és eltakarván igy szemérmes arcát, bánatos odaadással fujta, hogy:

„*elnémult az örömhangja;*
Az enyészet bus harangja
Kondult meg a lét fölött."

Hangja gyönyörűen rezgett, trillázott a felső regiszterben, hogy az ember szinte hallotta megkondulni, sirón csilingelni az enyészet lélekharangját.

Az arca is mindig olyan bánatos, olyan szomoru volt, mintha csak a jó Isten is temetési kantus vezértenorjává teremtette volna.

Minden énekes halott után fejenkint egy osztrákértékű forint honorárium járt a kantusnak. Igen természetes tehát, hogy egy-egy »hangos« temetés után a halotti tort legnagyobb lelkiismeretességgel a kifáradt és kiaszott torkú derék kantus ülte meg a temetőhöz legközelebb eső Petőfi-csárdában. Ott azután teljes bűnbocsánatot nyertek Miska bácsitól a kantusnak mind ama bűnös tagjai, akik rosszul nyujtogatták a nyakukat. Csak Madarász Peti, az első tenor, hiányzott ezekről a derék torokról, miken olyan jó szivvel lebett inni kiszenvedett felebarátjaink és különösen az énekes halottak egészségére.

A jelenkor egész iránya mutatja, hogy civilizációnkkal lejtőre jutottunk. A mire szükségünk van, az a belső ember emelése a nevelés és élet nemesitése által családban, államban és társadalomban. Az eddigi kisérletek nem bizonyitottak a mellett hogy az embereknek csak nagyobb része is boldoggá lehetett volna. Annyi bizonyos hogyha az összes tényezők össze nem működnek, minden civilisációnkkal együtt kátyuba jutunk; mert aki nem tudja, hogy az emberek közül mennyien élnek boldogtalanul, kétségbeesésben, az nem ismeri az állapotokat. — Társadalmi betegségek más időkben is voltak már, de a mai „társadalmi megbetegülésnek alig van gyógyszere csak enyhiteni lehet rajta. A socialdemokraták eszményének megvalósulása csak az állatokhoz tenne bennünket hasonlóvá, a kérdést nem oldaná meg. Itt lehet aztán mondani: Ember, segits magadon!

Murát Nagy-Kanizsának

(oo) Ez előtt mintegy hét esztendővel éppen a lap akkori szerkesztőségi irodájában egy társaság arról beszélgetett, hogy Nagy-Kanizsa haladásában bizonyos stagnació állott be s hogy hova-hamarabb — egyes vidéki kisebb városok nagyon is tul fogják szárnyalni. Volt a társaságban egy igen ismert nevü országgyülési képviselő is, ki Nagy-Kanizsa viszonyaival nagyon ismerős, s egyuttal ismeri a többi vidéki városok fejlődési viszonyait is. — Ő akkor azt mondta, hogy a kereskedelem élénksége tekintetében má is tulszárnyalta N.-Kanizsát a Dráva melléki Barcs; ha pedig Nagy-Kanizsa stagnaciója tovább tart, akkor pár évtized alatt minden irányban és minden vonalon messze mögötte fog maradni. — Nagy-Kanizsán csak ugy lehetne lenditeni még, ha akadna vállalkozó részvénytársaság, amely a Balatont ide átvezetné és összekötné a Murával. Ez óriási lenditene egyszerre a városon. — Akkor még gyárváros is lehetne belőle. Igy véleke dett az a bizonyos országgyülési képviselő. Mi, akik ott jelenvoltunk, összenéztünk és — ha jól emlékezem — titkon, csendesen mosolyogtunk.

Eljött azonban néhány év mulva az örvendetesebb mozgalmak korszaka, mikor a város vagyonos polgárainak rendelkezésére álló tőke megmozdult s részint magánvállalatok, részint részvénytársaság utján egyes iparágakban fejlődésnek, kibontakozásnak indult a gyári ipar.

A gyáripari fellendülés egyik leghatalmasabb alkotása kétségtelenül a sörgyár.

Tehát mégis lehet gyárakat létesiteni viz nélkül is. Nem volt teljesen igaza a képviselő urnak.

Csakhamar azonban bebizonyult, hogy nagyon is igaza volt; — mert a sörgyári munkálatoknál a nagy költséggel megfurott artézi kut nem adott elég mennyiségben vizet s akkor a vizhiány miatt aggódó részvényesek körében egyszerre szőnyegre került, hogy ide kell vezetni a Murát.

Ekkor már e fölött nem mosolygott senki, hanem inkább széles körben megbeszélés tárgyát képezte, hogy minő hatalmas dolog volna ezt a gondolatot keresztül vinni. Egyszerre biztositva volnánk mindenkorra, hogy nem fogunk szomjan veszni, mert lehetne mindjárt létesiteni vizvezetéket, azonkivül Nagy-Kanizsából pompás fürdőhely lenne, mely azután csakugyan nagy lendületet adna városunknak; mert nemcsak az a szép mennyiségü pénz maradna itt, illetőleg bocsáttatnék nálunk forgalomba, mely most minden nyáron más fürdő-helyeken tétetik folyóvá, hanem még má helyekről is ide hoznák a pénzt, hogy az élénk pénzforgalommal Nagy-Kanizsa haladásán lenditsenek.

Ámde mindazok a szép remények és merész tervezgetések, mik a Mura idevezetésének gondolatával ébredtek, — füstbe mentek, mikor a sörgyári vállalat vezetősége e szép technikai tervről lemondott, — amennyiben ezt a mellék-vállalatot kissé drágának találta s inkább még egy kutat furatott.

Most, hogy a tartós forróság és minden kiszikkasztó kánikulai szárazság nyakunkon van s Nagy-Kanizsán a kiapadó kutak folytán beállott roppant vizszükség napirendre hozta a vizkérdést: megint csak kénytelenek vagyunk visszatérni ama bizonyos országgyülési képviselő ur mondására

Nem mondjuk ugyan azt, hogy a Balatont kellene ide vezetni, mert belátjuk, — hogy ez csakugyan roppant nagy költséggel és temérdek nehézséggel járna. — Hanem a a képviselő ur gondolatát szivesen elfogadnók a sörgyári vállalat által megpendített formában, hogy a Murát kellene ide vezetni. Ez végre is nem jár nagy nehézségekkel, mert a Mura tőlünk csak egy órára van s a csatorna-ásást rendkivül megkönnyiti itt az a körülmény, hogy a munkálatokat egész területen át sik lapályon lehet végezni.

A visszavezeté munkálatát pedig még inkább megkönnyitené az a körülmény, hogy a »Potyli« malom mellett elhaladó Kanizsa-patak medrének szabályozásával a folvezetett viz lefolyására természetes meder kinálkoznék. Hogy a Murának ide vezetésével városunk mit nyerne, azt e pillanatban kiszámitani sem lehet. De már néhány év eredménye megmutatná, hogy a város jövőjére ez döntő befolyással lenne, már ha egyébbel nem is, azzal, hogy Nagy-Kanizsán pompás fürdő helyet lehetne létesiteni.

Valóban szép és hasznos dolog volna, ha városunk irányadó körei s tőkepénzesei gondolkodnának e fölött s a tervet minden irányban jól megvitatva, — egy vállalkozó részvénytársaság megalakitásával realizálnák ezt a kérdést, mely Nagy-Kanizsa város jövőjében és emelkedésében kétségtelenül döntő tényezőül szerepelhet.

Igen hisszük, hogy a vállalatba fektetendő tőke bőven meghozná a kamatokat s azoknak, kik a vállalat megindításával és keresztülvitelével Nagy-Kanizsa város biztos föllendülésénez egy ujabb hatalmas alkotással járulnának — bizton remélhetőleg anyagi szempontokból sem lenne okuk megbánni, a — talán kissé merésznek látszó — de biztos jövődelmet igérő vállalkozást.

Mi fölvetettük a már régtől lappangó kérdést; a részletes terv és kivitel azokra vár, kiknek a mellett, hogy őszinte jó szivvel csüngenek e város jövőjén, — az anyagi erő is rendelkezésükre áll.

Évzáró vizsgák Muraköz hegyvidékén

Julius hó 25-én és 26-án tartattak meg a muraközi hegyvidéki állami elemi iskolák évzáró

A makacsságig józan életü ember olyan ügyesen megtudott szökni a leereszett és lelkiismeretesen elénekelt koporsó mellől, mintha csak öt is a behantolatlan sir nyelte volna el.

Hanem egyszer mégis csak nekon csipték; — akkor már nem menekülhetett el; — be kellett mennie a Petőfi-csárdába. De nem ivott; torkán akadt a Badacsony gyöngyöző nektárja is.

Miska bácsit végre elhagyta a kantus prézesi szent türelem, (mert ő még a leginfámisabb hangot is megtudta bocsátani, csak a bornemisszaságot nem) oda szólt az ő keservesképlü bús tenorjához:

— Ugyan carissime, igyék már a megboldogult lelkiüdvösségéért! Vagy talán szerelmes, hogy ugy huzódozik, mint a szerelmes mennyasszony.

Szegény Madarász Peti arca olyan lett erre a megjegyzésre, mintha vérrel öntötték volna le.

Egész testé megrendült. Szemei elhomályosodtak. Szédelegve állott föl; valamit akart szólni, de ajka csak értelmetlen szótagokat dadogott. — Talán összeesett volna szegény, ha a második tenor (ki a kantusban is hü segitője volt) baráti szokás szerint át nem karolja és kezébe nem unszolja a telt poharát.

Keze ugy reszketett, hogy a teli pohárból kilocsczant a bor.

— Bravo, bravo! Hát mégis iszik a bus tenor!

Odasiettek mindnyájan, összeütötték poharakat és ittak a bus tenor egészségére.

— Köröm-hegyig. Hunefut, aki ki nem issza. Madarász is körömhegyig itta a badacsonyival telt, hatalmas kupát. Megrázkódott, — aztán visszaült székére.

Ittak, beszélgettek tovább.

Egyszer Tarcali Pista, a legerőteljesebb tenorszekund, oda szól Madarásznak:

— Na komám! gyantázd a torkodat; mert néhány nap mulva megint lesz énekes balottunk. Azt pedig ugyancsak szépen el kell ám énekelnünk csupa kollegialitásból is.

Az egész kantus kiváncsi arccal fordult Tarcali felé.

— Hát igazán nem hallottátok? Szegény Fenyő Irén bucsuzik az élettől.

Mind sajnálkoztak a fiatal husz éves leány fölött. Csak Madarász Peti hallgatott. Mereven nézett poharára és kinálatlanul is kihajtotta tartalmát. Egyetlen arcizma sem rándult meg.

Tarcali megint csak Madarász felé fordult:

— De te csak hallottad Peti, hogy Fenyő Irén rosszul van? Iszen te egy födél alatt tanitasz vele. Mit hallottál hát te?

Madarász vérpirosra harapta ajkát, aztán föl sem tekintve, tompa hangon szólt:

— Két éve már a halálé. Mellbeteg volt. Az iskola csak siettette hervadását.

Megint csak fölkapta poharát és körömhegyig ürítette.

— Bravó Peti! Bravó bus tenor!

És üdvözlő riadalommal siettek a bus tenorhoz, aki kezd beleszokni a nemesebb erkölcsökbe is. — A vén kantus prézes is megcirógatja:

— Bravó carissime, bravo! Igy még asszonyt is szerzünk maga mellé. Hehehe! Ugy e urak?

A derék kantus teljes korusban kacagni kezd a vezértenor kivételével és isznak bus tenorjok házasságára.

Mire éjszakára fordul az idő, az egész kantus arca hajnallik. Csak a bus tenor lesz egyre sápadtabb és józanabb, mentül többet iszik.

* * *

Másnap sietve fut a szolga a meghivóval a a kantus tagjaihoz.

Fenyő Irén meghalt. Próbát kell tartani.

A kantus tagjai mind megjelennek az öreg kántor lakásán.

Már a kótákat ki is osztotta nekik. Próbálja egyenkint a szólamokat. Talán századszor, az egyetlen örök éneket: „. . . Élnémult az örömhangja.“

Minden „szólam“ gyönyörüen nyujtogatja a nyakát.

De a tenorral nem lehet próbát tartani; mert Madarász Peti, a bus tenor még nincs ott.

Nagy sokára megjön a szolga izzadtán, — fáradtan.

— Hát Madarász ur hol van? — kérdi az öreg kántor, majd elnyelve a ziháló szolgát.

A szolga nem bir szóhoz jutni, csak a meghivót nyujtja át.

Madarász Peti, oda irta a nevéhez saját kezüleg:

— „Rosszul vagyok, nem énekelhetek.“

Az öreg kántor földhöz vágja a meghivót.

— No, mi hát jól jártunk. Még se kellett volna annyira itatnotok ezt a szegény gyereket. Belebetegedett.

vizsgái, melyek arra való tekintetből is, hogy ezen iskolák nagy része épp 10 év előtt nyittatott meg, a magyarság szép és megható ünnepére szolgáltak alkalmul. Jelen voltak: Svastits Benó főispán, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő, a megye részéről dr. Vizlendvay József földbirtokos, Tóth István, Festetich Jenő gróf tiszttartója és Hirschler Henrik nagykereskedő, bizottsági tagok. Továbbá Vrantsits Károly járási főszolgabiró, Tislér József felső muraközi esperes, Margitai József csáktornyai áll. tanitó képezdei igazgató több képezdei tanárral, Muraközből és a zalavármegyei vendségből pedig mintegy 25 tanitó.

A julius 25-én kora reggel Csáktornyáról megindult társaságot Stridón az elöljáróság, a hegyvidékből beseregleit lakosság, a hegyvidéki iskolák tantestülete, s az iskolás gyermekek százai hatalmas diadalív alatt fogadták, hol Horváth Gyula stridói igazgató üdvözölte a megye főispánját. A nagy társaság a stájér ormokról százszorosan visszaverődő mozsarazás s felkes éljennek közt vonult az állami iskola négy tantermet, és tanitói lakást magában foglaló épülete elé, mely gazdagon volt megrakva lombfüzérekkel s az egész város házain is kitüzött nemzeti szinü zászlókkal.

A gyermekek által általában, különösen a magyar nyelv tanulásában felmutatott rendkivüli siker, szép énekeik és szavallataik, nemkülönben az állami iskolázás iránt ma már teljes bizalommal viseltető lakosság legbensőbb érdeklődése mélyen megindiitották a jelenlevőket.

Fokozta az ünnepély fényét, hogy a tizedik évforduló emlékére példa és elismerés szempontjából, e diszes társaságban osztatott ki a magyarnyelv oktatásában és tanulásában kitünő tanitók és növendékek számára, a közoktatás ügyi miniszter Zalavármegye törvényhatósági bizottsága a nemesi pénztár választmánya, egyes lelkes tanügybarátok és jelenlevő vendégek által adott hétszáz (700) forint jutalom. A megjutalmazottak közt voltak: *Balogh Ferenc* második hegykerületi állami iskolai tanitó, *Csizmadia Károly* drávaegyházi rk. tanitó, *Dunitz Sándor* stridói állami iskolai tanitó, *Gönczi Ferenc* zrinyifalvai állami iskolai tanitó, *Herboly Alajos* királylaki állami iskolai tanitó, *Hoffmann Lőrinc* rácz-kanizsai állami iskolai tanitó, *Horváth Gyula* stridói állami iskolai igazgató, *Jeney Gusztáv* csáktornyai községi iskolai igazgató, *Kacun Ignác* muraszerdahelyi községi iskolai tanitó, *Luttár Miklós* gániczai állami iskolai tanitó, *Májhen Ferencz* mura-szent-mártoni római kath. kántortanitó, *Márkus Sándor* molnárii állami iskolai tanitó, *Murkovics János* alsó lendvai rk. kántortanitó, *Tóth Kálmán* hodosani áll. iskolai igazgató, *Tóth Sándor* perlaki áll. iskolai igazgató, *Vörös János* közép-bisztriczei rk. tanitó.

Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő lelkes szavakkal emlékezett meg a magyar mivelődés és képzés tizévi történetéről — Muraközön. Megköszönte a vármegye minden ügyét és érdekeit oly nagy odaadással szivén hordozó főispánt, nemkülönben a megye és társadalom támogatását; a megjelent tanitókat pedig arra kérte, hogy jövőben is az eddigi szorgalommal, hűséggel és szeretettel töltsék be nagy és magasztos hivatásukat.

Svastits Benó főispán teljes megelégedését fejezte ki a vizsgálat sikere s a növendékek kitünő vezetése felett. Rámutatva a királyi tanfelügyelő buzgó fáradozására, megindító ékes szóval lelkesité a tanitókat s biztositotta őket arról, hogy szent és fontos feladatuk betöltésében mint a tanügy és tanitók igaz barátja teljes erejével lesz mindenkor és mindenben támogatásukra. Végül pedig dicséretét és elismerését fejezi ki a lakosságnak gyermekeik gondos és hazafias neveltetése iránt tanusitott nagy érdeklődésükért.

A megjutalmazott tanitók nevében Gönczi Ferencz zrinyifalvai állami iskolai tanitó mondott köszönetet s adott szép kifejezést a tanitói kar nemes elhatározásának, kötelességeik pontos és hü betöltéséről.

Délfelé az egész társaság Rácz-Kanizsára rándult, hol egy költői magaslaton, nagy lombsátorban közebéd volt. Szivből fakadt pohárköszöntőkkel éltették a miniszter, főispánt tanfelügyelőt, a megyei bizottsági tagokat, a hazafias érzésü esperest, a hegyvidék oktatásügyét hatáskörében melegen ápoló járási főszolgabirót, a Muraköznek már sok derék tanitót nevelt csáktornyai képezde igazgatóját, a tantestületet és elöljáróságot. Az ünneplő közönség lelkes táviratban üdvözölte a haza határáról Baró Eötvös Loránt vallás- és közoktatásügyi ministert, ki Zalavármegye főispánjához a következő távirati választ intézte: *„A muraközi hegyvidék állami iskoláinak szellemi sikere feletti örömben osztozva, őszintén viszonzom szives üdvözleteket. Eötvös.“*

Dr. Wlasics Gyula, a csáktornyai kerület orszaggyülési képviselője, Koritnyiczáról küldött táviratban emlékezett meg a nap kulturális jelentőségéről.

A „Szózat“ eléneklése után a rácz kanizsai állami iskola két tanitója mutatta be fáradozása eredményét.

A bizottság másnap a második hegykerület állami iskoláiban hallgatta meg a vizsgát.

A szó legnemesebb értelmében szép napok emlékét nem fogja soha elfeledhetni, ki azokat átélte.

Tollfuttában.

Vezérczikkező ujságiró kollegáim ugyancsak dörgedelmes stilusban ostorozzák a socializmust, anarchizmust s mindazokat a törekvéseket, miket az emberi agyak kánikulai melege érlelt meg és süt, főz szakadatlanul; csakhogy nem mindenkinek a gyomra veszi be.

Az emberiség nagy millióinak gyomra megszokta a normalis életmódot és azokat a hagyományos eledeleket, amiket már ük apáink sütöttek, főztek a maguk egyszerü tüzénél.

Mire való uj, egészen szokatlan, minden hagyományos rostélyossal szakitó eledeleket tenni az éhes emberiség elé? Az éhes ember mohón eszik. A mohó evés elrontja a gyomort, még ha egészen jó és egészséges is az eledel.

Szóval: az emberi egészségnek és gyomornak conservativ őrei azt mondják (ha mindjárt vezérczikkirók is) hogy pokolba kell kergetni ezeket a modern szakácsokat, akik egészen szokatlan minden régi jóravaló „Rézi-néni“-féle szakácskönyv elméletével szakitó eledeleket tálalnak az emberiség elé; meghintik legfrissebb szálfitmányü Orsini-féle magyarborssal s beránt̀ják, fölereszt̀ik egészséges piros vérrel.

Aztán (ez éppen a csodálatos!) az emberiség normalis gyomru millioi között mégis akad száz, ezer, sőt talán millió krisztustalanul kitünő gyomor, akiknek éppen ez kell. A teli és üres gyomor között megvan az a rokonság, hogy mindegyik izgatószereket kivan. Akik a modern eledelek után sóvárognak, igen sokat emlegetik a jóllakott embereket: tehát ők maguk valószinüleg nagyon éhesek. Ezért kell nekik a legizgatóbb eledel.

És esznek, emésztenek csodálatos étvágygyal. Pedig mindegyiknek háta mögött ott áll a százados rend örök-éhes szörnyetege: a nyakló.

Azért mégis esznek, mert az a hitük, hogy az ő életmódjok tisztitja meg az emberiség vérét.

Bizasztó és erős hit!

Hock János, a jeles tárcairó valahol azt irja, hogy *abban kell valami igaznak lenni, ami szdzak, ezerek lelkében képes gyökeret verni.*

Ezek a legmodernebb szakácsok pedig már (ha a jelek nem csalnak!) vannak százan, ezeren, sőt talán millión is.

Igazat adjunk-e velök szemben is Hock Jánosnak?! . . .

— — — — — — — — — —

Erről gondolkodjanak az isteni békének ama szelid, fölkent apostolai, kik még a socialisták, nihilisták és anarchisták ellen nem szerkesztettek foganatos imádságot. . . . . ?.

Annak az isteni békének, — amit nem garasos imádsággal biztositt magának az Isten képére és testvérekül teremtett emberiség — van egy igen rövid imádsága: „Higyek egy Istenben és szeretek mindenkit.“

Valamikor régen, nagyon régen, közel a világsalvator fenséges lábnyomaihoz, még voltak, éltek egyszerü, szegény, minden földi fényt és érdeket megvető nemes lelkek, az emberiség boldogságát kereső apostolok, akik ezzel a rövid, fönséges imával járták be a világot. Csakhogy azok nem hermelinben és aranycsattos czipőben, nem batárokban, hanem szörkönt̀ösben, mezitláb és gyalog járták. . . . .

De hát nő az étvágy és változik a gusztus.

Minden vonalon válnak ki emberek, akik szakitanak a hagyományos eledelekkel és modern konyhát rendeznek be.

Igy sülnek, főnek most csodálatos zürzavarral az ételek az emberiség különböző konyháiban.

De a szakácsok nem mindenütt egyformák. Egyik konyhában mindenkinek szivesen tálalnak, csak vegye be a gyomra. A másikban meg azt mondják: „Látjátok ti, de esszük mi.“

Oh mert — higyje el mindenki! — az emberiség nagy részét még most is könnyen jól lehet tartani semmivel; csak tele kell tömni [nem a gyomrát] hanem a fejét..... sötétséggel és beadni neki a gyűlöletet izgatószerül, egy-egy

---

A kantus tagjai egyenkint végignézik a meghivóra irt megjegyzést.

— Beteg, bizonyosan beteg; mert a vonásain is meglátszik a kéz reszketése.

— Beteg, persze hogy beteg — dohog haragosan, a kantusprézes — De hát ez nem elég az üdvösségre; mert mi az ördögöt csinálunk mi azzal a felső „e“-vel? Ki fujja ki közöletek?

Mindnyájan a vállukat vonogatják. Biz az irgalmatlan botrányos dolog lenne, ha a soroki kantus éppen egy tanitónő ravatala rölött vallana fiaskót. Nem szabad ennek megtörténni, ha ég, föld összeszakad is.

Tarcali Pistában ébred a remény legelső sugara.

— Sohse busuljatok! Én jót állok, hogy a temetésre a bús tenor is eljön. Addigra jobban lesz. Biztositlak benneteket, hogy ott lesz, ha a hátamon viszem is. Ha csak addig él is, de ezt a felső „e“-t kifujatom vele. A többi részszel majd magunk is csak megbirkózunk.

Ebbe azután mindnyájan bele is nyugodtak.

És másnap ezzel a nyugalommal mentek el szegény Fenyő Irént elénekelni illő kollegialitással.

Tele volt az egész udvar résztvevő közönséggel.

Majd egyszerre hullámzani kezdett a tömören álló nép. Kihozták a leszegezett koporsót az udvarra: nehány deszkaszálban egy korán összeomlott szép életet, a meg nem izlelt földi boldogság összes reményével.

A kantusnak utat nyitott a közönség a koporsóhoz.

De Tarcali még mindig nem volt ott Madarászsal.

Az öreg kántor magán kivül volt, ide-oda tipegett. Kérlelte a tisztelendő páterokat, hogy ne haragudjanak; csak még néhány, percig legyenek türelemmel!

Olyan hallotti csend volt ott az udvaron. Egy-egy gyöngébb szivü nő a szemeit törülgette. A megkoszoruzott koporsóra nem borult senki. Teljesen árva lány volt a benne nyugvó. Nem hagyott itt senkit, aki megsiratná; csak a szép a ragyogó, a sokat igérő életet.

Mintha a hangtalan légen keresztül láthatlan szellemárny suhant volna a koporsó fölé. Talán az itt hagyott szép élet gyászoló tündére.

Egyszerre kocsirobogás hallatszik.

A kocsi megáll az udvar előtt.

Kiugrik belőle Tarcali és lesegiti a bús tenort; azután vezeti a roskadozó, halvány, beteg, megtört alakot a ravatal felé.

Mindenszem a beteg bús tenoron csüng és minden ajkat lezár a figyelő, siri némaság.

Madarász Peti megáll a koporsó előtt.

Nézi, nézi, zavart, ködös, üvegesedő szemekkel. Aztán egyszerre valami idegborzongató mosoly torzitja el sápadt arcát, és a siri csendben elkezdi vérfagyasztó hangon a dalt:

„Kitették a holttestet az udvarra,
Hej de nincsen senki, aki sirassa.“

Kacagva rohan a koporsóhoz; leroskad melléje; átkarolja, csókolja, csókolja, vonaglik kinosan és karmolja, tépi zihálva a leomló szemfödelet.

—y.

A jelenkor egész iránya mutatja, hogy civilizációnkkal lejtőre jutottunk. A mire szükségünk van, az a belső ember emelése a nevelés és élet nemesitése által: családban, államban és társadalomban. Az eddigi kisérletek nem bizonyitottak a mellett hogy az embereknek csak nagyobb része is boldográ lehetett volna. Annyi bizonyos hogyha az összes tényezők össze nem működnek, minden civilisationkkal együtt kátyuba jutunk; mert aki nem tudja, hogy az emberek közül mennyien élnek boldogtalanul, kétségbeesésben, az nem ismeri az állapotokat. — Társadalmi betegségek más időkben is voltak már, de a mai társadalmi megbetegülésnek alig van gyógyszere csak enyhiteni lehet rajta. A socialdemokraták eszményének megvalósulása, csak az állatokhoz tenne bennünket hasonlóvá, a kérdést nem oldaná meg. Itt lehet azután mondani: Ember, segits magadon!

Murát Nagy-Kanizsának

(oo) Ez előtt mintegy hét esztendővel éppen a lap akkori szerkesztőségi irodájában egy társaság arról beszélgetett, hogy Nagy-Kanizsa haladásában bizonyos stagnació állott be s hogy hova-hamarabb — egyes vidéki kisebb városok nagyon is tul fogják szárnyalni. Volt a társaságban egy igen ismert nevű országgyülési képviselő is, ki Nagy-Kanizsa viszonyaival nagyon ismerős, s egyuttal ismeri a többi vidéki városok fejlődési viszonyait is. — Ő akkor azt mondta, hogy a kereskedelem élénksége tekintetében má is tulszárnyalta N.-Kanizsát a Dráva melléki Barcs; ha pedig Nagy-Kanizsa stagnaciója tovább tart, akkor pár évtized alatt minden irányban és minden vonalon messze mögötte fog maradni. — Nagy-Kanizsán csak ugy lehetne lenditeni még, ha akadna vállalkozó részvénytársaság, amely a Balatont ide átvezetné és összekötné a Murával. Ez óriásit lenditene egyszerre a városon. — Akkor még gyárváros is lehetne belőle. Igy véleke dett az a bizonyos országgyülési képviselő. Mi, akik ott jelenvoltunk, összenéztünk és — ha jól emlékezem — titkon, csendesen mosolyogtunk.

Eljött azonban néhány év mulva az örvendetesebb mozgalmak korszaka, mikor a város vagyonos polgrainak rendelkezésére álló tőke megmozdult s részint magánvállalatok, részint részvénytársaság utján egyes iparágakban fejlődésnek, kibontakozásnak indult a gyári ipar.

A gyáripari fellendülés egyik leghatalmasabb alkotása kétségtelenül a sörgyár.

Tehát mégis lehet gyárakat létesiteni viz nélkül is. Nem volt teljesen igaza a képviselő urnak.

Csakhamar azonban bebizonyult, hogy nagyon is igaza volt; — mert a sörgyári munkálatoknál a nagy költséggel megfurott artézi kut nem adott elég mennyiségben vizet s akkor a vizhiány miatt aggódó részvényesek körében egyszerre szőnyegre került, hogy ide kell vezetni a Murát.

Ekkor már e fölött nem mosolygott senki, hanem inkább széles körben megbeszélés tárgyát képezte, hogy minő hatalmas dolog volna ezt a gondolatot keresztül vinni. Egyszerre biztositva volnánk mindenkorra, hogy nem fogunk szomjan veszni, mert lehetne mindjárt létesiteni vizvezetéket, azonkivül Nagy-Kanizsából pompás fürdőhely lenne, mely azután csakugyan nagy lendületet adna városunknak; mert nemcsak az a szép mennyiségü pénz maradna itt, illetőleg bocsáttatnék nálunk forgalomba, mely most minden nyáron más fürdő-helyeken tétetik folyóvá, hanem még má helyekről is ide hoznák a pénzt, hogy az élénk pénzforgalommal Nagy-Kanizsa haladásán lenditsenek.

Ámde mindazok a szép remények és merész tervezgetések, mik a Mura idevezetésének gondolatával ébredtek, — füstbe mentek, mikor a sörgyári vállalat vezetősége e szép technikai tervről lemondott, — amennyiben ezt a mellék-vállalatot kissé drágának találta s inkább még egy kutat furatott.

Most, hogy a tartós forróság és min dent kiszikkasztó kánikulai szárazság nyakunkon van s Nagy-Kanizsán a kiapadó kutak folytán beállott roppant vizszükség napirendre hozta a vizkérdést: megint csak kénytelenek vagyunk visszatérni ama bizonyos országgyülési képviselő ur mondására. Nem mondjúk ugyan azt, hogy a Balatont kellene ide vezetni, mert belátjuk, — hogy ez csakugyan roppant nagy költséggel és temérdek nehézséggel járna. — Hanem a a képviselő ur gondolatát szivesen elfogadnók a sörgyári vállalat által megpenditett formában, hogy a Murát kellene ide vezetni. Ez végre is nem jár nagy nehézségekkel, mert a Mura tőlünk csak egy órára van s a csatorna-ásást rendkivül megkönnyiti itt az a körülmény, hogy a munkálatokat egész területen át sik lapályon lehet végezni.

A visszavezetési munkálatát pedig még inkább megkönnyitené az a körülmény, hogy a »Potyli« malom mellett elhaladó Kanizsa-patak medrének szabályozásával a fölvezetett viz lefolyására természetes meder kinálkoznék. Hogy a Murának ide vezetésével városunk mit nyerne, azt e pillanatban kiszámitani sem lehet. De már néhány év eredménye megmutatná, hogy a város jövőjére ez döntő befolyással lenne, már ha egyébbel nem is, azzal, hogy Nagy-Kanizsán pompás fürdő helyet lehetne létesiteni.

Valóban szép és hasznos dolog volna, ha városunk irányadó körei s főképenzesei gondolkodnának e fölött s a tervet minden irányban jól megvitatva, — egy vállalkozó részvénytársaság megalakitásával realizálnák ezt a kérdést, mely Nagy-Kanizsa város jövőjében és emelkedésében kétségtelenül döntő tényezőül szerepelhet.

Igen hisszük, hogy a vállalatba fektetendő tőke bőven meghozná a kamatokat s azoknak, kik a vállalat meginditásával és keresztülvitelével Nagy-Kanizsa város biztos föllendülésénez egy ujabb hatalmas alkotással járulnának — bizton remélhetőleg anyagi szempontokból sem lenne okuk megbánni, a — talán kissé merésznek látszó — de biztos jövődelmet igérő vállalkozást.

Mi fölvetettük a már régtől lappangó kérdést; a rézletes terv és kivitel azokra vár, kiknek a mellett, hogy őszinte jó szivvel csüngenek e város jövőjén, — az anyagi erő is rendelkezésükre áll.

Évzáró vizsgák Muraköz hegyvidékén.

Julius hó 25-én és 26-án tartattak meg a muraközi hegyvidéki állami elemi iskolák évzáró

A makacsságig józan életü ember olyan ügyes-bajos megindult szókul a leereszlett és lelkiismeretesen elénekelt koporsó mellől, mintha csak öt is a behantolatlan sir nyelte volna el.

Hanem egyszer mégis csak nekou csipték; — akkor már nem menekülhetett el; — be kellett mennie a Petőfi-csárdába. De nem ivott; torkán akadt a Badacsony gyöngyöző nektárja is.

Miska bácsit végre elhagyta a kantus prézesi szent türelem, (mert ő még a leginfámisabb hangot is megtudta bocsátani, csak a bornemisszaságot nem) oda szólt az ő keserveskép bús tenorjához:

— Ugyan carissime, igyék már a megboldogult lelkiüdvösségéért! Vagy talán szerelmes, hogy ugy hunódozik, mint a szerelmes mennyasszony.

Szegény Madarász Peti arca olyan lett erre a megjegyzésre, mintha vértel öntötték volna le.

Egész testé megrendült. Szemei elhomályosodtak. Szédelegve felkelt föl; valamit akart szólni, de ajka csak értelmetlen szótagokat dadogott. — Talán összeesett volna szegény, ha a második tenor (ki a kantusban is hü segitője volt) barátí szokás szerint át nem karolja és kezébe nem uszolja a telt poharat.

Kese ugy reszketett, hogy a teli pohárból kicsöcsszant a bor.

— Bravo, bravo! Hát mégis iszik a bus tenor!

Odasiettek mindnyájan, összeütötték poharakat és ittak a bus tenor egészségére.

— Körüm-hegyig. Hunefut, aki ki nem issza.

Madarász is körümhegyig itta a badacsonyival telt, hatalmas kupát. Megrázkódott, — aztán visszaült székére.

Ittak, beszélgettek tovább.

Egyszer Tarcali Pista, a legerőteljesebb tenorszekund, oda szól Madarásznak:

— Na komám! gyantázd a torkodat; mert néhány nap mulva megint lesz énekes balottunk. Azt pedig ugyancsak szépen el kell ám énekelnünk csupa kollegialitásból is.

Az egész kantus kivánesi arccal fordult Tarcali felé.

— Hát igazán nem hallottátok? Szegény Fenyő Irén bucsuzik az élettől.

Mind sajnálkoztak a fiatal husz éves leány fölött. Csak Madarász Peti hallgatott. Mereven nézett poharára és kinálatlanul is kihajtotta tartalmát. Egyetlen arczima sem rándult meg.

Tarcali megint csak Madarász felé fordult:

— De te csak hallottad Peti, hogy Fenyő Irén rosszul van? Iszen te egy födél alatt tanitasz vele. Mit hallottál hát te?

Madarász kérpirosra harapta ajkát, aztán föl sem tekintve, tompa hangon szólt:

— Két éve már a halálé. Mellbeteg volt. Az iskola csak siettette hervadását.

Megint csak fölkapta poharát és körümhegyig ürítette.

— Bravó Peti! Bravó bus tenor!

És üdvözlő riadalommal siettek a bus tenorhoz, aki kezd belesznkni a nemesebb erkölcsökbe is. — A vén kantus prézes is megeirógatja:

— Bravó carissime, bravo! Igy még asszonyt is szerünk maga mellé. Hehehe! Ugy e urak?

A derék kantus teljes korusban kacagni kezd a vezértenor kivételével és isznak bus tenorjok házasságára.

Mire éjszakára fordul az idő, az egész kantus arca hajnallik. Csak a bus tenor lesz egyre sápadtabb és józanabb, mentül többet iszik.

* * *

Másnap sietve fut a szolga a meghivóval a a kantus tagjaihoz.

Fenyő Irén meghalt. Próbát kell tartani.

A kantus tagjai mind megjelennek az öreg kántor lakásán.

Már a kótákat ki is osztotta nekik. Próbálja egyenkint a szólamokat. Talán századszor, az egyetlen örök éneket: „. . . Elnémult az örömhangja.“

Minden „szólam“ gyönyörüen nyujtogatja a nyakát.

De a tenorral nem lehet próbát tartani; mert Madarász Peti, a bus tenor még nincs ott.

Nagy sokára megjön a szolga izzadtan, — fáradtan.

— Hát Madarász ur hol van? — kérdi az öreg kántor, majd elnyelve a ziháló szolgát.

A szolga nem bir szóhoz jutni, csak a meghivót nyujtja át.

Madarász Peti, oda irta a nevéhez saját kezüleg:

— „Rosszul vagyok, nem énekelhetek.“

Az öreg kántor földhöz vágja a meghivót.

— No, mi hát jól jártunk. Még se kellett volna annyira itatnotok ezt a szegény gyereket. Belebetegedett.

vizsgái, melyek arra való tekintetből is, hogy ezen iskolák nagy része épp 10 év előtt nyittatott meg, a magyarság szép és megható ünnepére szolgáltak alkalmul. Jelen voltak: Svastits Benó főispán, dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, tanfelügyelő, a megye részéről dr. Vizlendvay József földbirtokos, Tóth István, Festetich Jenő gróf tiszttartója és Hirschler Henrik nagykereskedő, bizottsági tagok. Továbbá Vrautsits Károly járási főszolgabiró, Tisler József felső muraközi esperes, Margitai József csáktornyai áll. tanító képezdei igazgató több képezdei tanárral, Muraközből és a zalavármegyei vendségből pedig mintegy 25 tanító.

A július 25-én kora reggel Csáktornyáról megindult társaságot Stridón az előljáróság, a hegyvidékből beseregleit lakosság, a hegyvidéki iskolák tantestülete, s az iskolás gyermekek százai hatalmas diadaliv alatt fogadták, hol Horváth Gyula stridói igazgató üdvözölte a megye főispánját. A nagy társaság a stájer ormokról szászszorosan visszaverődő mozgarazás s lelkes éljenek közt vonult az állami iskola négy tantermet, és tanítói lakást magában foglaló épülete elé, mely gazdagon volt megrakva lombfüzérekkel s az egész város házain is kitűzött nemzeti szinü zászlókkal.

A gyermekek által általában, különösen a magyar nyelv tanulásában felmutatott rendkivüli siker, szép énekeik és szavallataik, nemkülönben az állami iskoláztás iránt ma már teljes bizalommal viseltető lakosság legbensőbb érdeklődése mélyen meginditották a jelenlevőket.

Fokozta az ünnepély fényét, hogy a tizedik évfordülő emlékére példa és elismerés szempontjából, e díszes társaságban osztatott ki a magyarnyelv oktatásában és tanulásában kitünő tanitók és növendékek számára, a közoktatásügyi miniszter Zalavármegye törvényhatósági bizottsága a nemesi pénztár választmánya, egyes lelkes tanügybarátok és jelenlevő vendégek által adott hétszáz (700) forint jutalom. A megjutalmazottak közt voltak: *Balogh Ferenc* második hegykerületi állami iskolai tanitó, *Csizmadia Károly* drávaegyházi rk. tanitó, *Danitz Sándor* stridói állami iskolai tanitó, *Gönczi Ferenc* zrinyifalvai állami iskolai tanitó, *Herboly Alajos* királylaki állami iskolai tanitó, *Hoffmann Lőrinc* rácz-kanizsai állami iskolai tanitó, *Horváth Gyula* stridói állami iskolai igazgató, *Jeney Gusztáv* csáktornyai községi iskolai igazgató, *Kacun Ignác* muraszerdahelyi községi iskolai tanitó, *Lutár Miklós* gániczai állami iskolai tanitó, *Májhen Ferencz* mura-szent-mártoni római kath. kántortanitó, *Márkus Sándor* molnárii állami iskolai tanitó, *Murkovics János* alsó lendvai rk. kántortanitó, *Tóth Kálmán* hodosáni áll. iskolai igazgató, *Tóth Sándor* perlaki áll. iskolai igazgató, *Vörös János* közép-bisztriczei rk. tanitó.

Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő lelkes szavakkal emlékezett meg a magyar mivelődés és képzés tizévi történetéről — Muraközön. Megköszönte a vármegye minden ügyét és érdekeit oly nagy odaadással szivén hordozó főispánt, nemkülönben a megye és társadalom támogatását; a megjelent tanitókat pedig arra kérte, hogy jövőben is az eddigi szorgalommal, hűséggel és szeretettel töltsék be nagy és magasztos hivatásukat.

Svastits Benó főispán teljes megelégedését fejezte ki a vizsgálat sikere s a növendékek kitünő vezetése felett. Rámutatva a királyi tanfelügyelő buzgó fáradozására, megindító ekes szólással lelkesité a tanitókat s biztositotta őket arról, hogy szent és fontos feladatuk betöltésében mint a tanügy és tanitók igaz barátja teljes erejével lesz mindenkor és mindenben támogatásukra. Végül pedig dicséretét és elismerését fejezi ki a lakosságnak gyermekeik gondos és hazafias neveltetése iránt tanusitott nagy érdeklődésükért.

A megjutalmazott tanitók nevében Gönczi Ferencz zrinyifalvai állami iskolai tanitó mondott köszönetet s adott szép kifejezést a tanitói kar nemes elhatározásának, kötelességeik pontos és hü betöltéséről.

Délfelé az egész társaság Rácz-Kanizsára ránduit, hol egy költői magaslaton, nagy lombsátor ban közebéd volt. Szivből fakadt poharköszöntőkkel éltették a miniszter, főispánt tanfelügyelőt, a megyei bizottsági tagokat, a hazafias érzésü esperest, a hegyvidék oktatásügyét hatáskörében melegen ápoló járási főszolgabirót, a Muraköznek már sok derék tanitót nevelt csáktornyai képezde igazgatóját, a tantestületet és előljáróságot. Az ünneplő közönség lelkes táviratban üdvözölte a haza határáról Baró Eötvös Lóránt vallás- és közoktatásügyi ministert, ki Zalavármegye főispánjához a következő távirati választ intézte: *„A muraközi hegyvidék állami iskoláinak szellemi sikere feletti örömben osztozva, őszintén viszonzom szives üdvözletüket, Eötvös.“*

Dr. Wlasics Gyula, a csáktornyai kerület orszaggyülési képviselője, Koritnyiczáról küldött táviratban emlékezett meg a nap kulturális jelentőségéről.

A „Szózat“ eléneklése után a rácz kanizsai állami iskola két tanitója mutatta be fáradozása eredményét.

A bizottság másnap a második hegykerület állami iskoláiban hallgatta meg a vizsgát.

A szó legnemesebb értelmében szép napok emlékét nem fogja soha elfeledhetni, ki azokat átélte.

Tollfuttában.

Vezérczikkező ujságiró kollegáim ugyancsak dörgedelmes stilusban ostorozzák a socializmust, anarchizmust s mindazokat a törekvéseket, miket az emberi agyak kánikulai melege érlelt meg és süt, főz szakadatlanul; csakhogy nem mindenkinek a gyomra veszi be.

Az emberiség nagy millióinak gyomra megszokta a normalis életmódot és azokat a hagyományos eledeleket, amiket már ük apáink sütöttek főztek a maguk egyszerü tüzénél.

Mire való uj, egészen szokatlan, minden hagyományos rostélyossal szakitó eledeleket tenni az éhes emberiség elé? Az éhes ember mohón eszik. A mohó evés elrontja a gyomort, még ha egészen jó és egészséges is az eledel.

Szóval: az emberi egészségnek és gyomornak conservativ őrei azt mondják (ha mindjárt vezérczikkirók is) hogy pokolba kell kergetni ezeket a modern szakácsokat, akik egészen szokatlan minden régi jóravaló „Rézi-néni“-féle szakácskönyv elméletével szakitó eledeleket tálalnak az emberiség elé; meghintik legfrissebb szálitmányú Orsini-féle magyarborssal s berántják, fölereszik egészséges piros vérrel.

Azután (ez éppen a csodálatos!) az emberiség normalis gyomru millioi között mégis akad száz, ezer, sőt talán millió krisztusatalanul kitünő gyomor, akiknek éppen ez kell. A teli és üres gyomor közötti megvan az a rokonság, hogy mindegyik izgatószereket kivan. Akik a modern eledelek után sóvárognak, igen sokat emlegetik a jóllakott embereket: tehat ők maguk valószinüleg nagyon éhesek. Ezért kell nekik a legiz gatóbb eledel.

És esznek, emészlenek csodalatos étvágygyal. Pedig mindegyiknek háta mögött ott áll a százados rend örök-éhes szörnyetege: a nyakiló.

Azért mégis esznek, mert az a hitük, hogy az ő életmódjok tisztitja meg az emberiség véret.

Bizakasztó és erős hit!

Hock János, a jeles tárcairó valahol azt irja, hogy *abban kell valami igaznak lenni, ami százak, ezerek lelkében képes gyökeret verni.*

Ezek a legmodernebb szakácsok pedig már (ha a jelek nem csalnak!) vannak százan, ezeren, sőt talán millión is.

Igazat adjunk-e velök szemben is Hock Jánosnak?! . . .

— — — — — — — — — —

Erről gondolkodjanak az isteni békének ama szelid, fölkent apostolai, kik még a socialisták, nihilisták és anarchisták ellen nem szerkesztettek foganatos imádságot. . . . . .

Annak az isteni békének, — amit nem garasos imádsággal biztosit magának az Isten képére és testvérekül teremtett emberiség — van egy igen rövid imádsága: „Hiszek egy Istenben és szeretek mindenkit.“

Valamikor régen, nagyon régen, közel a világsalvator fenséges lábnyomaihoz, még voltak, éltek egyszerü, szegény, minden földi fényt és érdeket megvető nemes lelkek, az emberiség boldogságát kereső apostolok, akik ezzel a rövid, fönséges imával járták be a világot. Csakhogy azok nem hermelinben és aranycsattos czipőben, nem batárokban, hanem szörköntösben, mezitláb és gyalog jártak. . . . .

De hát nő az étvágy és változik a gusztus.

Minden vonalon válnak ki emberek, akik szakitanak a hagyományos eledelekkel és modern konyhát rendeznek be.

Igy sülnek, főnek most csodálatos zürzavarral az ételek az emberiség különböző konyháiban.

De a szakácsok nem mindenütt egyformák. Egyik konyhában mindenkinek szivesen tálalnak, csak vegye be a gyomra. A másikban meg azt mondják: „Látjátok ü, de esszük mi.“

Oh mert — higyje el mindenki! — az emberiség nagy részét még most is könnyen jól lehet tartani semmivel; csak tele kell tömni [nem a gyomrat] hanem a fejét..... sötétséggel és beadni neki a gyülöletet izgatószerül, egy-egy

---

A kantus tagjai egyenkint végignézik a meghivóra irt megjegyzést.

— Beteg, bizonyosan beteg; mert a vonásain is meglátszik a kéz reszketése.

— Beteg, persze hogy beteg — dohog haragosan, a kantusprézes — De hát ez nem elég az üdvösségre; mert mi az ördögöt csinálunk mi azzal a felső „e“-vel? Ki fujja ki közöletek?

Mindnyájan a vállukat vonogatják. Biz az irgalmatlan botrányos dolog lenne, ha a soroki kantus éppen egy tanitónő ravatala rölött vallana fiaskót. Nem szabad ennek megtörténni, ha ég, föld összeszakad is.

Tarcali Pistában ébred a remény legelső sugara.

— Sohse busuljatok! Én jót állok, hogy a temetésre a bús tenor is eljön. Addigra jobban lesz. Biztositlak benneteket, hogy ott lesz, ha a hátamon viszem is. Ha csak addig él is, de ezt a felső „e“-t kifujatom vele. A többi részszel majd magunk is csak megbirkózunk.

Ebbe azután mindnyájan bele is nyugodtak.

És másnap ezzel a nyugalommal mentek el szegény Fenyő Irént elénekelni illő kollegialitással.

Tele volt az egész udvar résztvevő közönséggel.

Majd egyszerre hullámzani kezdett a tömören álló nép. Kihozták a leszegezett koporsót az udvarra: nehány deszkaszálban egy korán összeomlott szép életet, a meg nem izlelt földi boldogság összes reményével.

A kantusnak utat nyitott a közönség a koporsóhoz.

De Tarcali még mindig nem volt ott Madarászszal.

Az öreg kántor magán kivül volt, ide-oda tipegett. Kérlelte a tisztelendő páterokat, hogy ne haragudjanak; csak még néhány percig legyenek türelemmel!

Olyan hallotti csend volt ott az udvaron. Egy egy gyöngébb szivü nő a szemeit törülgette. A megkoszoruzott koporsóra nem borult senki. Teljesen árva lány volt a benne nyugvó. Nem hagyott itt senkit, aki megsiratná; csak a szép a ragyogó, a sokat igérő életet.

Mintha a hangtalan légen keresztül láthatlan szellemárny suhant volna a koporsó fölé. Talán az itt hagyott szép élet gyászoló tündére.

Egyszerre kocsirobógás hallatszik.

A kocsi megáll az udvar előtt.

Kiugrik belőle Tarcali és lesegiti a bús tenort; azután vezeti a roskadozó, halvány, beteg, megtört alakot a ravatal felé.

Minden szem a beteg bús tenoron csüng és minden ajkat lezár a figyelő, siri némaság.

Madarász Peti megáll a koporsó előtt.

Nézi, nézi, zavart, ködös, ünvegesedő szemekkel. Aztán egyszerre valami idegborzongató mosoly torzitja el sápadt arcát, és a siri csendben elkezdi vérfagyasztó hangon a dalt:

„Kitették a holttestet az udvarra,
Hej de nincsen senki, aki sirassa.“

Kacagva rohan a koporsóhoz; leroskad melléje; átkarolja, csókolja, csókolja, vonaglik kinosan és karmolja, tépi zihálva a leomló szem födelet.

—y.

modern apostoli szelidséggel és szeretettel szerkesztett foganatosnak igérkező imádságban . . . .

Ilyen szelidebb formában lehet fűszerezni az eledeleket Orsini-féle magyar borssal is, be is lehet rántani egészséges vérrel . . .

Ez nem anarchia.

Itt nem az éhes gyomor morog, lázad.

A tele gyomornak pedig igaza van, mert nem lázong.

HIREK.

— **Kinevezés.** *Filipovics* József m. kir. posta- és távirdai segédtitkárt Budapesten, Bátorfi Lajos szerkesztő vejét, a kereskedelmi miniszter m. kir. posta- és távirdai titkárrá nevezte ki.

— **Kossuth orvosa Nagy-Kanizsán.** Annak idején megirtuk, hogy dr. *Basso* Kossuth hü orvosa *Brivio* Pietro helybeli olasz nyelvmesternek levelet irt, melyben látogatását kilátásba helyezte. Kedden este dr. Basso táviratilag tudatta Briviót, hogy a budapesti gyorsvonattal Nagy-Kanizsán át Olaszhonba utazik és legnagyobb sajnálatára ez alkalommal nem látogathatja meg városunkat. A hirneves orvos ezen távirata következtében a pályaudvaron megjelent *Brivio* nejével, Rosenfeld Lajos dolgozótársunk és *Braun* Sándor kiséretében, kik Basso orvost üdvözölve sajnálatuknak adtak kifejezést, hogy a várt látogatás elmarad. Dr. Basso megköszönve a figyelmet, tudtára adta a kis társaságnak, hogy ő most viszatér Turinba, honnét október havában véglegesen átköltözik Budapestre, melynek társadalma iránta kitüntető rokonszenvvel és bizalommal viseltetik. Ujját ismét Nagy-Kanizsa felé fogja venni és igéri, hogy ez alkalommal okvetlen 4—5 napot fog városunkban tölteni. — A beszélgetés folyamában kijelentette, hogy Kossuth Ferenc a jövő hónapban jön Magyarországba és va ószinünek tartja, hogy ez alkalommal öt mint vendegünket tisztelhetjük, mert a kanizsai fogadtatás át örök hálára kötelezte és ennek élő szóval is kifejezést óhajt adni. Idő közben a perronon levő közönség értesülve dr Basso jötte felől, a kupéhoz tömörült és a vonat eindulásakor öt lelkes éljennel üdvözölte.

— **Eljegyzés.** *Zerner* Adolf bécsi nagykereskedő vasárnap eljegyezte városunk egyik szépét, *Kartschmaroff* Leo főkántor leányát, *Ida* kisasszonyt.

— **Két esküvő.** Az alsó-domborui Ujaky, Hirschler és fiai cég két tisztviselője lép a közel napokban az oltár elé, hogy a házasság szent frigyét megkösse. *Berger Manó* a kotori gőzfürész igazgatója e hó 5-én tartja esküvőjét Vrbovskon *Hoffmann* Zsófia kisasszonynyal. E hó 12-én pedig *Lőke* Lajos, felelős szerkesztőnk testvéröcscse, az alsódomborui rom. kath. templomban esküszik örök hüséget özv. *Faics* Ferenczné leányának, Paula kisasszonynak.

— **Mén-selejtezés Palinban.** A Zala és Vasvármegye különböző területeiről, palini szállásaikra visszatért ménlovak fölött julius 27-én tartatott meg a hivatalos szemle és az azzal járó szokásos évi selejtezés. Gazdaközönségünk előkelősége a lótenyésztés kiváló közgazdasági fontosságától áthatva, a teleposztály létesitése óta mindig meleg érdeklődéssel s örömmel ád e helyen egymásnak találkát; s a vonzerőt nagyban növeli Palin szépsége, a méntelep gyönyörü parkja, mely ép most virul teljes diszében, — s főkép a parancsnokság tisztjeinek előzékeny szeretetreméltósága. Ez alkalommal 11 ménló selejteztetett ki és pedig 1 Kanizsán elhelyezve volt Ságia nevü kirtalott, 4 nóri és 6 félvér pedig részint N.-Kanizsán, részint Budapesten fog elárvereztetni. Jelenvoltak: gyarmatai Durmann Antal tábornok a földmivelési minisztérium képviseletében, továbbá Zavics Tivadar ezredes és székesfehérvári parancsnok, Svastits Benő főispán a zalamegyei s Reiszig Alajos a vasmegyei lótenyésztési bizottság elnökei, Inkey László, Koller István, Farkas József, Bogyay Máté, Csertán Károly, Baranyay Ödön, Vesey László, Grunner Ernő, Chernel Antal, Bezerédy István, Karcag Béla, Vizlendvay József és Sándor, Nádasy István, Somogyi Gyula, Honerla Armin, Jeszenszky Árpád, dr. Mayer Ferenc, Hajós Mihály, Tamás Gyula, Parcsetich Ottó, Horváthy Géza és Jácich József. A méntelep-osztálynál tapasztalt rend, pontosság s mindenben nyilvánuló csin mindenkire felette örvendetes behatást gyakorolt. — A hivatalos ügyködés befejezte után fényes társasebéd volt a palini vendéglőben, melynél a számos szellemes tószt közöl különösen Svastits főispánnak Durmann tábornokra s Csertán Károlynak Parcsetich Ottóra mondott felköszöntője részesült osztatlan tetszésben. Ebéd után a gyönyörü vadgesztenyefáktól árnyalt tekepályához vonult a társaság, hol vig zeneszó mellett az egész délután legvidámabb hangulatban telett el. Nem hagyhatjuk fölemlités nélkül Parcsetich osztályparancsnok azon kiváló érdemét, hogy oly mesterien tudja a társadalmi összeköttetést az egész vidék értelmiségével föntartani és vonzóvá tenni, mi éppen az ő állása- és hivatásánál fogva minden részről kétszeresen elismerést érdemel.

— **Egyházmegyei személyváltozások.** Megyés püspökünk az ujonnan felszentelt papok közöl: Süttő Gyulát Góganfára, Horváth Jánost Zalabérre, Horváth Pált Merenyére és Erdőssy Károlyt Csatárra nevezte ki segédlelkészekül.

— **A zalamegyei aggharcosok köréből.** Ujabban mint alapitó tag a testület alapitótőkéjéhez hildenbergi *Hermanny* Ferenc ur 25 frttal járult. Pártoló tagokul beléptek Weisz L. F. 3 frt, Honerla Herman 3 forint tagsági dijjal. Adományok a testület alapja javára: Szegő Gyula 1 frt, Bettelheim fiai 1 frt, ifj. Gärtner Vilmos 1 frt és Kartschmaroff Leó 1 frt, összesen 35 forint. A testület szives pártolóinak köszönetet mond az elnökség.

— **A „Pester Lloyd"** nagykanizsai tudósitója ugy látszik azon rögesz ében szenved, hogy a P. L valami mesemondó lap. Nem régiben egy babonás história hamis kiszinezésével ültette fel lapját, legutóbb pediglen azt ujságolta, hogy a takarékpénztár udvarában kiütött tüzet a kivonult *katonaságnak* sikerült lokalizálni. A tüzoltóságról emlitést sem tesz, miből az érintett közlemény minden olvasója könnyen azt következtetheti, hogy tüzoltóságunk az egész tüzet elaludta. Tüzoltóink reputatiójának tartozunk azzal a kijelentéssel, hogy a tüz lokalizálása leginkább az ő érdemük, noha egy köztüzér ebben szintén tevékenyen közreműködött.

— **A cimbalmos halála.** Jóravaló gyerek volt *Oláh* József a Sárközy Horváth-féle nagykanizsai zenekar cimbalmosa, ki még szombaton este vigan ütötte a Koronában kedves hangszerét. A cimbalmos 11 óra körül rosszul lett, a kávéházi szolgától jeget kérve, sietett ki az udvarra, hol összerogyott. Bérkocsiba tették és dr. *Stolzer* orvos által kisérve, haza szállittatott. Ide jöttek nemsokára dr. *Mayer* és dr. *Szigethy* orvosok, de a három orvos emberszerető fáradozása eredménytelen volt. Oláh nem nyerte vissza többé eszméletét, epileptikus rohamok közt beállt agyszélhüdés következtében reggeli 4 órára 36 éves korában kiszenvedett. Temetésén, mely hétfőn délután volt, összes pályatársai megjelentek s Beethoven remek gyászindulójával kisérték utolsó utján. A sirnál pedig felhangzott az elhunyt kedvenc dala: „Sirassatok ha meghalok" fájdalmasán és igazán szivhez szólóan. Sirtak a hegedük, a hallgatóság pedig, mely a sirt körül állotta, könyezett. A cimbalom hangja helyett, az elhunyt özvegyének hangos zokogása vegyült a bucsudalba.

— **Nagy vizhiány.** A hosszu tartós szárazság folytán városunk területén a kutak nagy része teljesen kiszáradt, ugy, hogy a lakóknak a második, harmadik utcába kell eljárni vizért, ahol esetleg a kutak nem apadtak ki. Vannak olyan házak is, a hová a lófogattal rendelkező gazda lajtban viteti a vizet. Nagyon csodáljuk, hogy nem akadt még olyan egyén, — ki esetleg lófogattal rendelkezvén — hatósági engedélyt nem kért vizárulásra. A viztelen utcák lakói maguk emlegették már, hogy ha valaki lajtban hordaná és [illegible]árszám árulná a vizet, igen szivesen adnának néhány krajcárt egy-egy dézsa vizért. Ez a mostani roppant kánikulai hőségben — ugy hisszük — elég jövedelmező vállalkozás volna.

— **A tanügy Szent-Andráson.** Szent-András is azok közé a zalamegyei községek közé tartozik, amelyek még a Wajdits-féle kalendárium halhatatlanságát is elkerülik, annyira az Isten háta mögött vannak. — Nem is szólt volna róla a dal talán még a tanfelügyelői jelentésekben se, ha véletlenül lapunk egy barátját, ki Hévizen fürdőzött, meg nem szállja az unalom és sétára nem indul a közeli hegyek közé. Ott azután megtalálta Szent-András községet. Mivel szeretett volna intelligens egyénnel találkozni, ki esetleg a község monografiájáról is tudott volna valamit — megkérdezte az egyik vele szembe jövő atyafit:

— Mondja csak kérem: hol lakik a tanitó ur?

— Az kérem sehol sem lakik.

— Hát nincs tanitójok?

— Hát most bizony nincs kérem; mert mi csak Szent-Mihály napkor fogadunk egyet-egyet minden esztendőben és Szent-György napkor eleresztjük.

Ezt a kedélyes községet ajánljuk dr. Ruzicska Kálmán kir. tanácsos megyénk kir. tanfelügyelőjének szives figyelmébe, ha ugyan Szent-András megvan a tanfelügyelői térképen.

— **Polgári leányiskola Csáktornyán.** Csáktornya város képviselő-testülete elhatározta, hogy az polg. leányiskolát az első két osztálylyal szeptember hóban megnyitja. A dologi kiadásokat a város viseli, a személyi kiadások fedezésére pedig a miniszterhez kérvényt intéz.

— **Fürdői kirándulók Keszthelyen.** A siófoki fürdő részvénytársaság vigalmi bizottsága julius hó 24-én a „Baross" — az almádi-i fürdő vigalmi bizottsága pedig 25-én a »Helka« gőzhajóval rendeztek kirándulást Keszthelyre. A siófoki kirándulásban a fürdőtelep vendégei közöl 140-en vettek részt. A kirándulók d. e. fél 12 órakor érkeztek Keszthelyre, s kocsikon Hévizre hajtattak a fürdő megtekintésére. A kiránduló társaság délután 3 órakor Badacsony érintésével visszautazott Siófokra. Az almádi kirándulók 25-én d. u. 2 órakor 80-an érkeztek meg s azonnal Hévizre kocsikáztak, melynek megtekintése után pontban fél 5 órakor visszautaztak Almádiba.

— **És lőn setétség.** »Nem jó az ördögöt a falra festeni«, mondja a példabeszéd és ennek igazságáról Franznak a villamos világitás vállalkozójának alkalma volt alaposan meggyőződni. Kedden délelőtt egy kis társaság megnézte a villamos telepet és a tulajdonos a legnagyobb előzékenységgel kalauzolta a társaságot egyuttal szakszerü magyarázatokkal kedveskedvén. „Mi történik akkor, ha véletlenségből a gépezet felmondaná a szolgálatot?" kérdé a jelenlevők egyike. Mire Franz nevetve azt felelé: „Akkor sötétség lesz és engem kifütyölnek." És még ugyanazon nap esti 10 óra tájban lőn általános sötétség, de a kifütyölés ez alkalommal még elmaradt. Helyette a corsói közönség frenetikus tapssal adott kifejezést meglepetésének, s csakhamar az ablakokban szerény — gyertyácskák jelentek meg, legjobban szatirizálva a helyzetet. Némely kávéházi vendég a kedvező alkalmat láthatlanul felhasználandó, — távozni akart, — de nem találta a kijárást. Végre ismételt szárnypróbálgatások és mintegy 20 perc után a lámpák ujból teljes fénynyel mentették meg a vállalkozó dekorumát. Legjobb szolgálatot azonban a biciklisek tették, kik apró lámpáikkal tették meg a hatalmas ivlámpák felmondott szolgálatát.

— **Tüz pusztitása.** Julius 26-án éjjel 1 órakor, mikor a hirtelen jött vihar legjobban dühöngött, tüz ütött ki P.-Szent-Királyon. Varga József és Varga András gazdák, midőn éjjel a vihar kitört, esőtől tartva, kertjükben felhalmozott nagymennyiségü gabona összetakaritásán igyekeztek. Elég könnyelmüen egy petroleumlámpást vittek az udvarra s ennek világitása mellett kezdtek a munkához. Az erős szél azonban a lámpát felboritotta, a petroleum kigyuladt s egy pillanat alatt tüzet fogott. A tüz gyorsan terjedt, ami utjában volt mindent felemésztett. Borzasztó látvány volt az egekig-érő lángtengert nézni, amint feltartóztatlanul rombolt és pusztitott. A község közepén ütött ki a tüz s a nyugati sort északról délre haladó vonalban, lángba boritotta. Mentésről szó nem lehetett. A hol gabonát, takarmányt vagy szalmát ért a futó tüz, mindent elpusztitott. A vész szinhelyén megjelentek a csurgói, berzencei, gyékényesi tüzoltók, de az óriási meleg s dühöngő orkán lehetetlenné tett minden oltási kisérletet s csak az ingó vagyon, butorneműek megmentésére lehetett szoritkozni. A borzasztó tüz még 27-én délután is égett. A szomszédos községek s a tüzoltóság kitartó munkája következtében csak késő este lehetett a tüzet ugy ahogy elfojtani. Elégett mintegy 6000 kereszt gabona, 600 szekér takarmány, 5 ház és 80 melléképület. Biztositva semmi sem volt, igy a kár kiszámithatatlan nagy.

— **Villámcsapás egy szerkesztőségben.** Kecskeméten a napokban egy alig fertályóráig tartó zivatar alkalmával — a villám be csapott a „Pestmegyei Hirlap" szerkesztőségébe. De sem munkatársakban, sem ollóban kárt nem tett, mert az éppen nemrég felállított telefon vezetékdrótja fogta el és annak végén egy szikrában pattant szét. És a pattanás akkora lehetett, mint mikor egy kakasgyulát meggyujtunk s erről és az utána következő óriási csattanásról és dörgésről lehetett csak tudni — hogy a villám lecsapott. A telefon vezetéke nem volt összekötve a beszélő szekrénynyel és teleppel s igy a villámcsapás azokban sem tehetett kárt. A Pestmegyei Hirlapredakcióját tehát a telefonvezeték mentette meg a villámütestől.

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti vajz

— Jelesebb kutlók nyomán. —

Irta: **Baboss László**

(**12**-dik folytatás.)

Amint Göthe költeményeire áll hogy mind azt, ami gyönyört vagy bánatot szerzett neki, vagy foglalkoztatta lelkét, képbe, költeménybe foglalta, s természete követelte, hogy alkotásainak valódi alapokat vessen, s igy alanyisága tényeken nyugodott: ugy Byront is képeinek, érzelmeinek rajzolásában, a valóság, a tapasztalat a szemlélet vezette. Ha Göthe fájdalmai nem szinlettek, ha saját élményeit balzsamozik be és azért gyakorolták oly végtelen varázst s azért oly elpusztithatlanok, mint a szenvedély Byron az éppen, kinél a dal sét eleme a tartalom és alak tökéletesen összeforri, s az alakban szó, kifejezés zenévé, a forma tökélyévé vált, a dalamosság teljesen uralja Byron költeményeit, s innét hámulatos tökélye a formában, melyet a classikusoktól sajátitott el.

A subjectivitás és a teremtő képesség mellett a jellemlestés is, s az objectivitást a cselekményt is feltalálják Byron költeményeiben, hisz költői beszélyei egész balladaszerűen folynak össze, s nem epószok, de modern költői beszélyek, — hol az elbeszélés uralg, sőt drámaiból egyketlő, különösen a Sardanapal éppen azt fejti ki, mint lehet egy kéjenc saját erejéből, hős, király, aki méltó a jogarára s a királyi trónra.

Elmélkedés és leiras az, miben Byron kitünik irja ő maga is, s tudja azt is, de nem tartja be, hogy a költőnek csak vázolni szabad, de részletezni nem, de mily tartalomdus elmélkedések, mily magasztos gondolatok azok, miket ő tollára vesz s leirásai mily érzelmesek.

Van-e Byronnak leirása, melybe érzelmei nem vegyülnének, s van-e leirása, mely ezek nélkül is fösséges nem lenne?

Különösen a természet az, a nagy mindenség, a vihar, a hegyek, mélyek megragadják, elbajolják a költő Byron érzékeny, fogékony es hullámzó lelkét; a nap feljötte, leáldozása, a hold bűsméla fénye, a csillagok mind gondolkodásra, készitik és felköltik — hatalmas eszméit; hogyne! hisz a szép vidék, a költői táj még a kevésbé regényes lelket is megvarázsolja, miként ne hatna az oly költői leikületü egyénre, mint Byron, ki a természet szépségeiben az Istenséget látta, — mely megnyilatkozik mindenütt s mindenben, az emberben, a fűben, a fában, a virágban, áthatja a földet, a leget, az életet, a társadalmat, erkölcsöket és megteremti mindenható erejével saját magát, mint történelmet. Azért találjuk Byron költészetében a természetet és történelmet, mint kiegészitő részeket egymás mellett vagy egymás ellenében, de ugy, hogy az örök és a mult, testésében összhangzó egészbe olvad

Azért imádja ő gyermekségétől kezdve a természetet a fölkiált:

Édes természet! Te édes jó anya
Szelid arcu bár mindig változó,
Hadd meztelen kebleden kioltani
Szomjam, — ki ámbár nem kedvenc fiad
Nem elkényeztetett. — Oh! te legdicsőbb,
Szilaj vonásidban, hol semmi művelt
Ösvényeid fertőzni nem meri,
Bár lestelek, ha senki sem virasztott
Haragodban téged leginkább szerettelek!

Nem csoda, ha a vihar, az orkán, a szélvész az amit a természetben legjobban szeretett, hisz az ő lelke is viharzott a fájdalomtól, azért ol vadnak egymásba a természet viharával.

— A folyam, a Rajna partjai, — várai fölidézik benne a történet muzsáit, — melyet most vér szennyez be, amely pedig a természetől áldást van hivatva adni a béke műveinek.

A várak, mint magas szellemek tünnek föl képzeletében, amelyek ledőlnek, de még sem hódolnak törpe tömegeknek, inkább zuzó szelekkel, felhőkkel társalognak.

Gyönyörü az a kép, mit lest Manfrédjában a hold elegiájában, — hol a természet s történet képe, a mult nagysága s a jelen semmisége feküsznek a költő lelkére; látva a gladiatorok vére cirkuzát. Auguszius palotáit, Cesar oszlopát romban, beszennyezve a hold melabus sugaraitól, a mely szelidíti a puszta as képét s bevonja fényes leplével, ujra varázsolva és szeppe, mit az idő vasloga megrágott.

(Folytatása következik.)

— „Törvényszéki Csarnok" rovatunk a helyszűke miatt kiszorult!

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.

WANNEK és RUSZ
Budapest, VI. Andrássy-ut 76. sz.

Ajánlják dusan felszerelt raktárukat, u. m. saját
163 5— készitményü

férfi fehérnemüket

divatos angol tourista ingek

darabja 1.— 1.30, 1.80. **Izzadás elleni alsó ing** Jäger féle darabja 1.— 1.50, **angol hálózott alsóing** 40. 65. kr., **fegyházban kötött lábtyük** 1/2 tuczat 1.60: **kesztyük, zsebkendők, férfi nap- és esőernyők** a legnagyobb választékban.

Női divatáru cikkek

valódi cosmanosi mosó kretonok, divatos francia szatin és batiszt. **Kész női pipere** és fehérnemüek, legujabb **divatos selyem batiszt** és szatin blonsok. Francia **derékfűzők**, női és gyermek harisnyák, glacé selyem es fil de cos kesztyük, **fegyházban kötött női-harisnyák** 1/2 tucat 2 frt 60 kr.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Wannek és Rusz
Budapest, VI. Andrássy-ut 76. sz.

HIRDETÉSEK.

5079.—1894. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nagykanizsai kir. járásbiróság 4818—894. számu végzése által Burián János brünni cég javára; Hild E. L. nagykanizsai lakos ellen 162 frt 57 kr. tőke, ennek 1893. év szeptember hó 30. napjától számitandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 26 frt 16 kr. — perköltség követelése erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával birositag lefoglalt és 434 frtra becsült ércz- és fakoporsók és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 5079—1894. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis N.-Kanizsán, alperes üzlethelyiségében leendő eszközlésére

1894. évi augusztus hó 7-ik napjának délután 2 órája

határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t.-cz 107 §-a' értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el adatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108 § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1894. évi julius hó 24-ik napján.

BARTS GYÖRGY,
(174) kir. birósági végrehajtó.

Dr. Dreiszker József.

HIDEGVIZ-GYÓGYINTÉZETE

a *szép* és *kies* fekvésü **Kőszeg** városában — Vasmegye — háromnegyed óra vasuttal Szombathelytől, — Rendszer a *Priessnitz és Kneipp.* — Nyitva egész éveg át.

Teljes ellátás,
lakás vizkurával együtt
hetenkint 25 frt.

Prospectust ingyen és bérmentve küld
az igazgatóság.

Pályázat.

Zala-vármegye területén az 1883. évi XLIV. t. cz. 81. §-a értelmében kimondott felelősség folytán a hivatkozott t. c. 83. §. 2. pontja értelmében a kir. állami végrehajtók közvetlen felügyelete alatt több segédvégrehajtók ideiglenes minőségben 2 forintól 3 frtig terjedhető napidij és szabályszerü fuvarilletménnyel lévén alkalmazandó, felhivatnak mindazok, kik ezen állásra alkalmaztatni kivánnak, hogy eddigi foglalkozásukról, szakképzettségükről és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyitványokkal felszerelt folyamodványukat

folyó évi augusztus hó 15-ig

ezen kir. pénzügyigazgatóságnál nyujtsák be. 173 1—1

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Zala-Egerszegen, 1894. évi julius hó 30.

GERNYA
m. kir. pénzügyigazgató.

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *fecskendők,*
Sürito és *sürito berendezések,*
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápvisztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és malomrészek,
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra“ sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Borondák,* valamint **mindenféle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

HIRDETÉSEK
felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében
Nagy-Kanizsán.

Közvetlen beszerzési forrás a legelegánsabb
reichenbergi öltöny-szövetekből.
Tiszta gyapju cheviot és kamgarn.
Egy teljes ariöltöny 6 frt 70 kr.
Franz Rehwald Söhne, posztó gyári raktár.
Reichenberg, Csehország.

Világi czikk. — Minden országban fényesen meghonositva.

SARG-féle KALODONT

Elismert nélkülözhetlen fogtisztitószere

(Az egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)

Igen praktikus utazások alkalmával. — Aromatikusan üditő. — Mindenütt kapható.

Hogy egészségünkre és jólétünkre nézve a legfontosabb tényező a jó emésztés, azt mindenki tudja, de még kevesen veszik tekintetbe, hogy ehhez az elmaradhatlan élőfeltétel jó fogak birtoka. A régi német közmondás: *„Gut gekaut ist halb verdaut“* többször többször ajánlható.

E. M. Thomas bécsi udvari fogorvos és cs. tanácsos, Dr. Koch tanár és egyéb tekintélyes tudósok és legutóbb Dr. W. D. Miller a berlini egyetem fogászati gyógyintézetének tanára: „Die Mikroorganismen der Mundhöhle“ cz. Leipzig 1892. munkájában, meggyőzően bebizonyitották, hogy a nedves-meleg szájüregben folyton és hihetetlen mértékben méreg-anyagok képződnek, és hogy az ezekből származó betegségeknek csakis a száj szabályos és lelkiismeretes tisztántartása veheti elejét. A benső összefüggés „elrontott száj“ és „elrontott gyomor“ közt csakis ezen uj, beható vizsgálatok által lőn megállapitva.

A viz egyedül azonban nem távolitja el ezen méreg-anyagokat. Teljesen eléretik egy antispektikus módon ható, gondosan lekészitett és jónak elismert fogtisztitószernek — reggel és este — használata által, a mint a **Sarg-féle Kalodont** el van készitve, melynek értékét, a naponként növekedő kelendősége több millió fogyasztása fényesen bizonyitja.

Rousseau azt mondá: „Egy asszony szép fogakkal sohasem csuny“. De nem csupán a széposég és a mosolygó ajk bája kéretik el a fogak gondos ápolása által, hanem az állandó egészség és jólét a legkésőbb korig lesz biztositva.

Az itt elmondottak igazolása a legmagasabb körökből érkező elismerő és megrendelő levelek minden darabhoz van csatolva.

Óvakodjunk a csomagolásoknál hasonló csalásokra számitó, értéktelen utánzatoktól!

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

62. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 5-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A nép érdekében.

(—) Távol állunk a tulságosan pessimistikus felfogástól. Nem egészen indokolt az, s azért nem is szeretjük a viszonyokat, az állapotokat egészen sötét szemüvegen keresztül nézni, ez befolyásolja a tiszta látást, s az ezzel járó helyes itéletet; de ép oly távol állunk a tulságosan optimistikus felfogástól is, ez nemcsak itéletünket ferditené el, tévesztené meg, hanem igazságtalanná tenné egy töredék érdekében a tömeg rovására. Mindakét felfogás szélsőség, és mivel szélsőség: nem igazságos. Nem szabad ott csupa rózsát látni, a hol tövis is van, de a rózsa kedvéért a tövist sem szabad figyelmen kivül hagyni.

Kétségtelen igaz, hogy népnevelésünk, — a szoros értelemben vett nép nevelését értem, nem a paedagogiai theoria értelmében vett népnevelést, — az utolsó negyed században nagyot haladott; iskolák keletkeztek, állittattak, az osztályok, a tanitók száma gyarapodott, a tanitóképzés nagy lendületnek indult, egyszóval a nép müvelődése érdekében sok történt. É zi azt mindenki, a ki hazája javát nemcsak ajkán hordja, a ki nemcsak kurjongatni, kiabálni tud, mert ez nagyon olcsó hazafiság, hanem a ki a hon javát szivből is kivánja, hogy a köznép haladásától, gondolkozásának, eszméinek tisztultságától van feltételezve a politikai érettségnek azon foka, mely egy nemzet létének teljes meggyökeresztetésére, állandó megszilárditására okvetlenül szükséges.

A mely államban a nép elég érett arra, hogy az egyes politikai álláspontokat megérteni, megitélni képes; a hol a nép ismeri jogait kötelességeit s tisztában van azzal: mit és mennyit lehet kivánni, keresztülvinni a fenforgó körülmények között, ott az igazgatásnak, a politikai szájhősködésnek talaja veszett; ott a népet nem lehet cifra jelszavakkal a helyes utról letéritení; ott a nép gondolkodik és itél, számot vet a politikai helyzettel s nem kerget ábrándokat.

A mi köznépünk — mi türes, tagadás benne — még nincs ezen a fokon; pedig elég józan gondolkodásu; van természetes esze; van értelme is. Nem oly könnyen vezethető ugyan féire bizonyos politikai jelszavaktól; de a ki nyelvén tud beszélni s elég furfaggal bir arra nézve, hogy ezeket a politika jelszavakat ugy hangoztassa, hogy a nép hiuságának kedvezzen, vagy vágyait, reményeit valami iránt felköltse: annak könnyü dolga van vele, megnyerheti; még saját érdeke ellenére is cselekszik ilyenkor, mert elhitették vele, hogy igy jobb lesz.

Az egyszerü igazság szavát nem könnyü vele elfogadtatni, ép azért mert egyszerü; s számtalan baja közül a legtöbbet önmagán kivül fekvő körülményeknek tulajdonitja, mert az állapotjáért való felelősséget szereti másra háritani, és különösen a kormányra. Ez már hagyomány. De jól volna, ha egy kissé több önismeretre szoktatnák őt azok, a kiknek legtöbb alkalmuk van vele érintkezni; a kik legjobban adhatnának neki irányt, hogy miképen boldogulhat erejének teljes, józan, okos felhasználásával a kik ezt az erőteljes, hatalmas fajt, oda fejlesztenék, a hová kellene s hol csak azután töltené be az illő és méltó helyét. Ámde ép ezek részéről, akik erre hivatva volnának, csak akkor részesül egy kis figyelemben, mikor agitátióra kell felhasználni; akkor körülrajongják szerettel, akkor egyenjogu és rangu polgártárs, máskor és másküllönben nem ismerik őt; teljesen ignorálják testi és lelki üdvösségével keveset törődnek.

Pedig ezt a népet müvelni és nevelni; őt alkotmányos jogainak és kötelességéinek teljes tudtára juttatni, — érdemes munka és jutalmazó munka.

Hogy köznépünk e fokra emelkedjék,

A „ZALA" tárcája.

Lesben.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Lement a nap...

Bibor szinben uszik még a táj, a láthatár egy kevés időig, — mig nem az esti szürkület homályos, mindent bizonytalan szinben előtüntető ködös fátyollal boritja be.

Megkondul az estharang, embert Istenhez imára intő ércszava, — és a szorgos munkás nép letörülve izzadt, forró homlokát, kezeit imára kulcsolva, igy fohászkodik az egek urához: »és adjad meg a mindennapi kenyerünket!«

A nappali tikkasztó forróság még folyton lomhán nehezedik emberre, állatra, növényzetre egyaránt és türhetetlenné, — elviselhetetlenné kezd lenni, mig nem a hüvös esti szellő felrázza és panaszos suttogással, — hatalmas szél alakjában hajtja tovább.

Erdő, mező rendkivül élénk képet nyujt.

Akárhová tekintünk is, mindenütt uj életet, uj alakokat látunk, — és sürügnek-forognak, — mintha tulcsigázott idegeiket és izmaikat ujakkal cserélték volna fel.

A tapsifüles is, mely egész napon át valami tökszár, vagy burgonyabokor tövében a legnagyobb ledérséggel kinyujtózva huzta meg magát, élvezve azt a csekély kis hüvösséget és árnyékot, melyet annak sárga, fonnyadt levelei és szárai nyujthattak, — most játszi kedvteléssel száguld, majd pedig ruganyos lábakkal fickándozik, hol jobbra, hol balra próbálgatván a csalugrásokat, melyekkel üldözöit szokta kijátszani — mig nem az esti szellő által mozgásba hozott száraz kóró veszett futásra készteti.

A fürge őzike is az árnyas bokor tövéből fültámaszkodik mellső lábaira és kinyujtva zsibbadt testrészeit, halk zörejjel csörtet tova, — és óvatosan széttekinget hol ide, hol oda, meg-megállva minden legkisebb zörejre.

Kiérve a sürü bokrosból a gondos erdész által szélesre vágatott allé szélére, még egyszer óvatosan széttekint és azután lehajtva picike okos fejét, jóizüen ropogtatja a harmatos füvet.

Gondtalanul, semmi rosszat sem sejtve, — hajtja el maga mellől a kellemetlen szunyogokat, erőseket toppantva vékony kis lábaival; — pedig szegényke minő egyénnel és gyilkos fegyverrel áll szemben.....

Csak egy mozdulat, egy gyenge ujbillentés és — biztos golyótól találva — életetlenül hever a földon...

Most azonban nem kell tartania semmitől. — A gyilkos fegyver fel sem huzva, gondtalanul nyugszik a szemközti álló cserfabokor mögött álló főerdész karján.

Mély gondolatokba merülve, némán, mozdulatlanul áll leshelyén, mit sem törődve az előtte legelésző őzikével, — pedig maskor mily gyönyörrel nézegette, vizsgálgatta hogy hány éves lehet és minő kéjes örömmel és szenvedélylyel emelte arcához fegyverét és biztos kézzel elhuzván a ravaszt, lőtte azt szivén, nyakszirten, vagy ahol csak akarta.

Más gondok, *más* érzések dultak agyában és *szivében* széltében, hosszában és szelleme egész valójában fiatal *szép neje körül* összpontosult.

Tudom, — füzé tovább gondolatait, — hogy sárga irigység üzi, hajtja ellenségeit és kigyót békát kiáltanak reá, hogy az ő legdrágább kincsét, női becsületét, aljas, méltatlan vádjaikkal bemocskolhassák.

Tudom, hogy egy nőt, kinek minden szavát, tekintetét, lépteit és mozdulatát ezer meg ezer irigy szem, fül kiséri feszült figyelemmel: vajmi könnyü galád rágalmakkal illetni és féltve őrzött kincsét, női becsületét, erényességet és férje iránt örökre kötelező hűségi esküjét szennyes kezekkel bemocskolni és sárba tiporni.

De mind hiábavaló ádáz áskálódásuk az embereknek és becstelen, a legnagyobb undort gerjesztő becsmérlésük. — Hisz csakis azért illetik Laurámat, *imádott feleségemet* is ily alaptalan vádakkal, hogy megutálva magam előtt, eltaszitsam *őt* örökre, könyörtelenül az élet örvényes, sikamlós utjára, melyen az aljas rágalmazók, — mindmegannyian kárörvendő arccal és gunyos kacajjal kisérik az ártatlanul eltaszitott őt. A A csábitóknak ezernyi-ezernyi raja, mint várják megfosztott zsákmányukat, - mindmegannyi kisértetként rajozva körül, hogy nemtelen szenvedélyöket és vágyaikat kielégitve, egy ujabb lökést adjanak neki, mely csak örületes gyorsasággal készteti alá azon mély örvénybe, hol összezuzva, kivégezve saját keze által, élettelenül hever, és

társadalmi uton is mindent el kell követni. Hassanak oda különösen a nép józan művelését czélzó egyesületek, de hassanak oda különösen a lelkészek és néptanitók, hogy ismerkedjék meg a köznép a haladó kor mindazon vivmányaival, mikkel magának anyagi könnyebbséget szerezhet, jó módra vergődhetik s ilykép magának nagyobb és kedvezőbb erkölcsi függetlenséget is biztosithat. A köznép haladásának előmozditása végre is olyan dolog, mely pártkülönbség nélkül mindenkinek szivén fekhetik, mert a nép haladottságában s az ez uton elért politikai érettségében gyökerezhetik meg a valódi alkotmányosság iránti érzék, mely egyik alapfeltétele az államok boldogulásának.

A földmivelésügyi miniszter.

Festetich Andor gróf, a Wekerle-kabinet uj földmivelésügyi minisztere, nyilván nem a sok dörgő szó embere; ő a szent irásbeli predikálóval tart, a ki azt mondja: mindennek megvan a maga ideje, van idő a beszédre és hallgatásra, most van a cselekvés ideje és máskor a nem cselekvés ideje. Hivatalba lépése és különösen az a fényes beszéd, melylyel Miklós Ödön államtitkár üdvözölte őt a minisztérium hivatalnoki testülete élén, igen csábitó alkalmat nyujtott neki, hogy első munkatársához hasonlóan ő is programmszerü mozzanatokkal villámló beszédet tartson. Festetics gróf azonban beérte azzal, hogy a hivatalnokok iránt szivélyes legyen, irántuk bizalmát és elismerését fejezze ki a roppant szorgalomért és nagy jóságért, melyet náluk talált és hogy hangsulyozza annak szükségét, hogy a miniszter és a szakhivatalnokok közt kölcsönös bizalom és a szakmához tartozó törekvésekben kölcsönös méltánylás uralkodjék. A politikától még a földmivelési politikától is nemcsak távol tartotta magát a miniszter, hanem határozottan ki is jelentette, hogy a helyet és időt nem tartja alkalmasnak e helyen és az adott pillanatban politikai beszéd tartására.

Tökéletes igaza van. A hely, hol egy uj miniszternek a programmbeszédét kifejtenie kell, a parlament és az idő mely ben ennek történni kell, az a nap, melyen a költségvetési vitában az illető tárcára kerül a tárgyalás sora.

Egyáltalán nem érthető, hogy bizonyos lapok mért boszankodnak oly rettenetesen azon, vagy mért tesznek úgy, mintha minden mértéken felül boszantaná őket az, hogy az uj miniszter nem tartott mindjárt hivatala elfoglalásakor nagy beszédet s nem mint nagy szónok mutatta be magát. Hát Festetich Andor grófot utóvégre nem szónoknak, hanem földmivelésügyi miniszternek nevezték ki és meg vagyunk győződve, hogy ha az uj miniszter egy nagyhangu szónoklattal lépett volna fel, ugyanazok a lapok szócsinálást és frázisesépelést vetettek volna szemére.

De a mily szüken és tömött módon beszélt az uj miniszter a tárcájához tartozó hivatalnokok előtt, kijelentései mégis oly világosak és szabatosak voltak, hogy még szónoklati tekintetben is becsesek. A ciceroi ékesszólásnak meg vannak a tisztelői, de a lakonizmust sem kevesebben szeretik. És a mily határozottan ki akart térni Festetich gróf a politikai programmszerü fejtegetések elől, épp oly önkénytelenül szolgáltatott mégis értékes támaszpontokat ez irányban is.

Az a kijelentése, hogy a magyar földmüvelésügy vezetése körül nem szabad tulzónak, egyoldalunak, szenvedélyesnek vagy éppen indulatosnak lenni, hanem az okszerüséget, higgadtságot és mélyebb megfontolást kell mértékadónak tekinteni, — már maga egy nagy darab programm, és még hozzá jelentőséges

Festetics gróf mit sem fog elhamarkodni, de elhanyagolni sem, az összefüggést a földmüvelésügy és az ország és nép egyéb érdekei közt nem fogja szem elől téveszteni; de a különös gondjára bizott szak intenziv, szerves fejlesztésére és előmozditására mindenkor nagy szeretetet és fáradhatatlan figyelmet fog forditani, amint eddigi magán müködésében is nagy uradalmán kimagasló mintagazdának bizonyult, amit a kritikusok nagyon jól tudnak, de maliciából elhallgatnak.

A minisztér földmivelésügyi politikájára vonatkozólag igen becses és irányadó Festetich gróf utalása a mezőgazdág együtthaladásának elengedhetetlensége az iparral. Mert tényleg éppen legnagyobb iparágaink, a malmok, szeszfőzők, cukorgyárak, sörfőzdék, gépgyárak, stb, stb. viruló földmüvelésügyre vannak utalva, valamint viszont a mai világ-konjunkturák mellett nyerstermények kielégitő keletére, erős fogyasztásra képes ipar nélkül gondolni sem lehet.

A legfőbb alapfeltétele azonban a magyar mezőgazdaság felvirágzásának az intenziv gazdálkodáshoz való átmenet. E ponton várjuk az uj miniszter nézeteinek kifejtését, eszmék megpenditését, az ügy előmozditását és törvényhozási rendszabályokat.

Pályázat az 1896-iki ezredéves országos kiállitás érmeinek és okmányainak tervezeteire.

I.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállitás érmeinek tervezeteire ezennel pályázatot hirdetek.

A pályázatban kizárólag magyar állampolgár müvészek vehetnek részt.

A megállapitott jury-szabályzat értelmében az érmek háromfélek, u. m. 1. millenniumi nagy érem, 2. kiállitási érem, 3. közremüködők érme. A jury-szabályzat, mely kivánatra minden pályázónak megküldetik, tüzetes felvilágositást nyujt arra nézve, hogy e három érem mily érdemek jutalmazására szolgál.

Az érmek terjedelme a következőkben van megállapitva:

A millenniumi érem átmérője 85, a kiállitás érmé 70, a közremüködők érméé 60 milliméter.

A millenniumi érem egyik oldalán a teljes magyar czimer »Millenniumi nagy érem kiváló érdemekért«, az alsó részen a kiállitó nevét és lakhelyét tartalmazó körirat alkalmaztatnak.

A kiállitási érem egyik oldalán diszités azonos a millenniumi nagy érem diszitésével, a másik oldalon a közepén allegorikus alakok, a felső részen: „Kiállitási érem — az érdem jutalmául“, az alsó részen a kiállitó nevét és lakhelyét tartalmazó körirat alkalmaztatnak.

A közremüködők érmének egyik oldalán a diszités azonos a millenniumi nagy érem diszitésével; a másik oldalon a középen allegorikus alakok, a felső félkörben „Közremüködők érme“ az alsó félkörken az illető nevét és lakhelyét tartalmazó körirat alkalmaztatnak.

Mind a három érmen a plasztikai felfogás és ábrázolás más-más legyen.

Minden érem előalapjának lényeges tárgya a magyar czimer, melynek formai alkalmazása a müvész szabadságára bizatik.

Ez érmek tervezésére vonatkozó pályamunkák eredeti nagyságban gypszből mintázva (stearinnal bevonva) 1894. október 1-ig lepecsételt jeligés levélkék kiséretében — az ezredéves orsz. kiállitás igazgatóságának czimére (Budapest, V., Akadémia utcza 3. sz.) küldendők be.

A jutalmak a következők:

A millenniumi nagy éremre az absolut becsü legjobb pályamunkának 500 korona az ezután következő két legjobb munkának 300-300 korona

---

csábitói hangos gunykacaja kiséri lélekharang helyett megtévedett tovaszálló lelkét.

Nem, nem hiszem, hogy Laurámat imádott hitvestársamat az alázó rágalmaknak csak egy halvány árnya is borithatná.

De nem is hihetem, mert a rajongás melylyel körülvesz, a szeretve ölelő lágy karok, azok a mézédes parázs csókjai, az az igaz, önzetlen és mesterkéletlen szerelem lángja, mely égszinü szemeiből felém sugárzik; nem engedheti hogy hütlenségére csak gondoljak is.

Hisz nem elég fényes bizonysága az irántam való tántorithatatlan hüségének és ragaszkodásásának az a megvetés, lenézés, kicsinylés, melylyel azon férfi iránt viselkedik, akivel az ő szennyfolt nélküli hitvesi mivoltát összefüggésbe hozták?! —

De hát miért kérdé tőlem gyakornokom, hogy melyik vágásba megyek én ma lesbe??! — Miért is jöttem én a különben vadakban oly szegény »magas fenyves«-be. — és miért nem mentem mint neki mondám a „vörös vágásba“, hol őzben, szarvasban hiány soha nem volt??! —

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Amint ezen gondolatok szédítő gyorsasággal foglalkoztatták agyát, és lelkén, szivén a sápadt féltékenység ütött magának tanyát, az esti szürkület kétes homályában feltünik előtte két alak, amint azok azon vágás aljába érnek, melyben ő állott lesben.

Összehuzott szemöldökkel, kiduzzadt szemekkel a mohó kiváncsiságtól merev tekintettel — még lélekzetét is visszafojtva — várta-leste a két alakot, akik mindig közelebb jöttek azon helyhez, amelyen ő állott.

Zörren a cserje és a jövevényektől megijedt kis őzike fürge ugrásokkal szökik tovább.

A felrezzent erdész önkéntelenül ragadja meg fegyverét és huzza fel a kakasokat, oly kisérteties csettenést hallatva, mint a halálra itélt felett ketté tört fekete pálca.

Midőn alig tiz lépésnyire értek, megállták és mint a v[illegible]olyandár a rengetegek közepén álló ősi tölgyeket, fonta egymást át, a négy szerető kar, — a két égő ajk pedig hosszú-hosszu csókká forrott össze......

Laurám szeretsz!?...

Szeretlek Gyulám, ahogy rajtad kivül még senki mást! — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Laura!?......

Gyula!?......

Tehát mégis!...... tehát mégis megcsalt!...... nyögé kinos fájdalmában a megcsalatott férj, — és őrületes gyorsasággal ragadta arcához fegyverét.

A helyzet tisztán állott előtte.

Egy villám gyors pillantás a célgombig, egy gyenge ujnyomás a ravaszon és egy vérvörös lángnyelv követve egy hatalmas durranástól, — és „jaj istenem!“ — velőt fagyasztó — sikoltás és a gonosz csábitó ott hever élettelenül, erős sugárban kiszökellő vérével beszennyezve a harmatos pázsitot.

Ah! te gonosz, aljas csábitó, te undok férge a családi szentélynek, átkozott legyen minden porod, átkozott az a hely, melybe temetnek és átkozott legyen lelked, melyet a pokol valamennyi égető kinjai fognak gyötörni, — sziszegé csikorgó fogai közül a megcsalatott férj maga előtt látván a vérébe fagyott embert. — — — —

— — — — — — — — — — —

A későn járó emberek egy tépedt ruházatu, kuszált hajfürtü és kezeit tördelő női alakot láttak őrületes futással a téli hold ezüstös fényénél tovarohanni és önkénytelenül is igy szóltak magukban: „Istenem egy őrült.“

Csatáry Elek.

A kiállitási éremre és a közreműködők érmére az absolut becsü két legjobb pályamunkának 400, illetve 300 korona a következő két legjobb munkának 200-200 korona.

Fenntartja magának az igazgatóság, hogy a legkisebb jutalomnak megfelelő összegért a jutalmazottakon kivül érdemes pályamunkákat megvegyen.

Ezek, valamint a jutalmazott pályamunkák a kiállitás igazgatóságának tulajdonába mennek át.

II.

A kiállitási oklevelek a következők: 1. Diszoklevél, 2. a millenniumi nagy érmet igazoló okmány, 3. a kiállitási érmet igazoló okmány, 4. a közreműködési érmet igazoló okmány. 5. az elismerő oklevél.

A diszoklevélre nézve megemlitendő, hogy az a legmagasabb kitüntetés s a jelenkori csoportok azon legkiválóbb kiállitóinak itélhető meg, a kik valóban országos érdemeket szereztek.

Az érmekhez való oklevelek jelentősége a jury-szabályzatból tünik ki.

Az elismerő oklevél is az elismerésre méltó érdemek jutalmazására szolgál; ezenkivül az utóbbi oklevél kerete egyes időleges kiállitások jutalmainak igazolására is fog szolgálni.

Az üféle oklevél rajza egymástól eltérő legyen és minden oklevél kivitelére kellő művészi gond fordittandó, első sorban pedig a diszoklevélre, mely a legnagyobb kitüntetés jelentőségéhez kell, hogy méltó legyen s melyre — e jelentőségénél fogva — a felséges védnök aláirása fog kikéretni.

Valamennyi oklevélnél teljesen kidolgozott tervezetek kivántatnak: vázlatok a pályázatból ki vannak zárva.

Az oklevelek csak is művészi fekete nyomásban tervezendők.

Az oklevelek szövegét a kiállitási igazgatóság az érdeklődöknek kivánatra megküldi.

Ez okmányok tervezésére vonatkozó pályamunkákat 1894. október hó 1-ig — lepecsételt jeligés levélkék kiséretében — az ezredéves országos kiállitás igazgatóságának czimére (Budapest, V. Akadémia-utcza 3. sz.) küldendők be.

A jutalmak a következők:

A diszoklevelekre az absolut becsü legjobb pályamunkának első jutalom 1200 korona, második és harmadik díj 600 és 500 korona.

A többi okmányokra nézve az első dij 600 korona, a jutalmazott után legjobbnak talált első és második terv számára 300 és 200 korona.

Fentartja magának az igazgatóság, hogy a legkisebb jutalomnak megfelelő összegért a jutalmazottakon kivül érdemes pályamunkákat megvegyen. Ezek, valamint a jutalmazott pályamunkák a kiállitás igazgatóságának tulajdonába mennek át.

A biráló bizottságot annak idején elismert szakértők sorából fogom kinevezni.

Lukács Béla, *s. k.*
kereskedelemügyi m. kir. minister.

HIREK.

— **Személyi hirek.** *Polgár* Pál a nagykanizsai kir. törvényszék birói karának egyik érdemes és közbecsülésben álló tagja saját kérelmére nyugdijaztatván, a hét végén elhagyta városunkat. Ugyanazon időben vett bucsut *dr. Gallia* Béla kir. törvényszéki aljegyző, hogy uj állomását a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszéknél elfoglalja.

— **Változások** a fögymnaziumi tantestületben. A nagykanizsai kegyesr. ház tagjai az 1894/95-ki tanévben lesznek: *Farkas József* kormánysegéd, házfőnök gymn. igazgató; *Obelcz József*, másod házfőnök és lelkiatya; *Matirkó Konrád, Járrás Mihály, Haász János, Poor János, Kalcsok Leo, Vitkó József, dr. Ernyei István, dr. Vörös Cyrill, Schüssler Albert, Esztergályos Agoston, Rehák Pál.* E szerint eltávoznak innen: Farkas László, Sárgay Antal, Kozár Ferencz, Vörös Mátyás, Dékány Lajos, Glass Ferenc.

— **Aljegyzés.** *Zakál* Vilmos m. kir. adótiszt Csáktornyán, aljegyzte *Zakál* Henrik köztisztelet-ben álló ugyanottani ügyvéd leányát *Kornél* kisasszonyt.

— **Nyári mulatság Letenyén.** A letenyei Casinó *ma*, augusztus hó 5-én a községi erdőben — tombolával — egybekötött nyári táncavigalmat rendez, melynek tiszta jövedelme a Letenyén felállitandó Kossuth-emlék költségeire fordittatik. Kezdete d. u. 5 órakor. Este tüzijáték és élőkép, mely Kossuth Lajos szobrának megkoszoruzását fogja ábrazolni. Belépő dij szeme-ként egy korona. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a nagyvendéglő helyiségeiben lesz megtartva. A hazafias czélra tombolatárgyakat és felülfizetéseket hálás köszönettel fogad és azokat hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

— **A posta és távirda köréből.** Arnstein Aron m. kir. posta- és távirdai segédtiszt saját ké elmére Barcatelepről Nagy-Kanizsára helyeztetett át. Wajdits Gézát a kereskedelmi miniszter posta- és távirda gyakornokká nevezte ki Nagy-Kanizsára.

— **Délt vasut.** Nagy-boldogasszony ünnepe alkalmából folyó évi augusztus hó 11-én a déli vasut magyar vonalainak állomásairól Budapest, Bécs Fiume, Triest, és Velencébe és f. évi augusztus hó 18- és 19-én Sz. István ünnepe alkalmából Budapestre rendkivüli mérsékelt áru menetteri jegyek lesznek kiadva, melyek 14 napig érvényesek és még azon kedvezményt nyujtják, hogy visszajövetkor ezen jegyekkel az utazást kétszer tetszés szerinti állomásokon félbe lehet szakitani. Ezen jegyek kiadására és áraira nézve külön hirdetmények adattak ki, melyekben a vonatok, melyekhez ezen rendkivüli mérsékelt árú jegyek érvényesek, indulási idejükkel fel vannak emlitve.

— **Utczai táblákat kérünk.** Már egy izben felszólaltunk azon viszás állapot ellen, hogy városunk alig néhány utcájában és terén van az utcza, illetve a tér nevét fel tüntető táblácska. Teljes lehetetlenség, hogy idegen el tudjon igazodni városunkban, ha valamely utcát keres. De nemcsak idegenek boszankodnak e fölött, hanem maga a város lakossága is, melynek nagy része tényleg nem tudja, hogy melyik utcában lakik. Sokan azt hiszik az „óriás" utcában laknak, pedig tényleg a „Kinizsy"-utcának lakói. Ki gondolná továbbá azt, hogy a „német" utca, tényleg „Király"-utcza vagy pedig „czigány"-utcában „Petőfi-t kell keresni és igy tovább. Ismételten ajánljuk ezen tarthatatlan állapotot a városi hatóság figyelmébe.

— **Nyilvános köszönet.** A nagykanizsai hadastyan egylet özvegyei és árvái segélyalapja javára Morandini Román ur 20 frtot volt szives adományozni; amelyért őszinte és hálás köszönetet mond a egylet nevében az elnökség.

— **„Kossuth-Lajos" asztaltársaság** nyári vigalma ma vasárnap tartatik a „Polgári-Egylet" kertjében. — Tekintettel az asztaltársaság humanus működésére, ezen vigalmat ajánljuk a közönség szives pártfogásába.

— **Ongyilkosságok Zalamegyében.** — Komáromy Péter, nemes apáti születésü gulácsi jegyzőseged két napi mulatozás után fölbelőtte magát. Tapolcán, — Szabó Gyula zalaberi főpincér Benkó Annába, egy ottani lakatos leányába volt szerelmes. A leány viszonozta szeretemét, de mivel nem lehettek egymásé, abban állapodtak meg, hogy a halálban egyesülnek. Kimentek a rétre s ott Szabó először a leányt, azután magát lőtte agyon; mindakettő azonnal meghalt. — Balázs Anna hetven éves keszthelyi lakos, fia és menye rossz bánasmódja miatt öngyilkossági szándékból a kutba ugrott, de még idejekorán kimentették, ugy hogy semmi baja sem történt.

— **Vasutmelléki tüzek.** A tartós szárazság és kánikulai forróság oly erős mértékben kiégeti a növényzetet, hogy a nagykanizsai közös temető melletti vasuti árok oldalain több helyen meg-meggyulad a kiszikkadt fü az arra haladó vonatok gépkeményén kiszálló szikrákról. A gyorsan elhaladó vonat nyomában egy-s erre három-négy helyen is tüz támad, mely a kiégett, [illegible]raz füvel boritott talajon rendkivüli gyorsasággal tovaharapódzik. Szerencse hogy a part melleki gabonát már learatták és behordták, mert a part szélein is átcsapó lángokból, — ha azok gyulékony anyagokra találnának a legborzasztóbb mezőégés keletkezhetnek. Igy is nagyon jó lesz óvatosoknak lenniök azoknak, akik a budapesti vonalnak közvetlen közelében laknak.

— **Regatta a Balatonon.** Gróf Andrássy Géza vándordijáért julius hó 29-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartották meg az évenként szokásos négy evezős versenyt, melyben a Neptun budapesti evezős egyesület junior csapata és négy senior evezőse állt az indiló elé. A versenyt igen szép küzdelem után biztosan egy hajóhosszal a senior evezősök nyerték meg. Evezősök: Dietzl Gusztáv bajnok, Nessi Ernő, Degré Miklós, Szendey Béla kormányos, Hausser Adorján.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter julius 23-án kelt rendeletével Vertessy Xavér Ferenc budapesti tügyvédnek, a dunántuli helyi érdekü vasutak Sümeg Homaságtól Zala-Szántó és Héviz fürdőhely érintésével a keszthely-balatonszentgyörgyi helyiérdekü vasút Keszthely állomásáig vezetendő helyiérdekü vasutvonalra mult évi julius 23-án kelt rendeletével megadott előmunkálati engedélynek érvényét a lejáratától számitandó további egy évre meghosszabbitotta.

— **Tartalékosok bevonulása.** A cs. és kir. 48-ik gyalogezred 600 tartalékosa pénteken bevonult Nagy-Kanizsára és szombaton hajnalban különvonatai Komáromba szállittattak 13 napi fegyvergyakorlatra.

— **Filoxera.** Zalavármegye *Börzöncze* és *Magyar Szerdahely* községeiben a filoxera hivatalosan konstatáltatván, nevezett két község zár alá helyeztetett.

— **Kápolna szentelés.** A cserszeg-tomaji római katholikus hivek — mint levelezőnk irja — már három év óta gyüjtöttek templomra. A begyüllt összegből kis kápolnát emeltettek. Ezt a kápolnát most szentelte fel Dunszt Ferenc keszthelyi apátplébános, a kinek filiáléját képezi Cserszeg-Tomaj község.

— **Váci nagyságos urak.** A kis dunaparti városkából mulatságos történetét irnak: Négy tipikus alakja van a városnak, négy öreg ur akik rendesen együtt ülik minden idejüket. Egy nyugalmazott irnok, egy nyugalmazott pap, egy volt gazdatiszt és egy reverenda-szabó. Igen érdekes öreg urak, akik negyven év óta feszes gallérban, hosszu fekete kabátban járnak és nagy reverenciával nagyságos-urazzák egymást. A napokban megszeppent a kis társaság. A helyi postával mind a négyen a következő tartalmu levelet kaptak:

Le a gőgös polgársággal! Nem tűrünk meg olyan embereket, akik jogtalan cimeket bitorolnak. Ha ön továbbra is nagyságos urnak hivatja magát, készitse el sürgősen a végrendeletét.

Az anarkista-komité.

A fenyegető levelekkel a városházára siettek Gajári Géza polgármesterhez. Ez megigérte, hogy kinyomozza az eddig pompásan rejtőző váci anarkistákat, addig is azonban ajánlja, hogy az egész városra végzetessé válható kalasztrófa elkerülése végett egyelőre elégedjenek meg a tekintetes titulussal. Az öreg urak azonban kijelentették, hogy a feszes gallérról, a szalonkabátról még le tudnának mondani, de a nagyságos cimről soha. A nagy megátalkodottságnak az volt a következménye, hogy másnap mind a négyen ujabb levelező lapokat kaptak. Csak ennyi volt bennök irva:

A bomba elkészült!

A megijedt öregek az ispánhoz mentek tanácskozásra, a ház körül őröket állitottak fel, maguk meg a kerti filagóriába bujva, suttogták egymásnak: „Ki kell vándorolnunk ebből a veszedelmes városból, nagyságos uram!" Tervezgetés közben egyszerre hatalmas recsegés támadt, a filagoria fedele nagy robajjal beszakadt s az asztalra egy ember zuhant. Mikor rémületükből magukhoz tértek, ütlegelni kezdték a hivatlan vendéget:

— N-sze neked, anarkista! Itt vagy, meg vagy!

Csak nagy sokára vették észre, hogy nem a levelezgető anarkistát ütik. Az ispán kertésze volt az összevert ember, akit gazdája a filagória tetejébe küldött fel anarkista — lesbe. A fedél beszakadt alatta sigy potytyant közéjük. A tévedésen jól mulat az egész város, csak a szereplőinem. A kertész fekvőbeteg, a négy öreg ur pedig komolyan készül a kivándorlásra.

— **Élet halál között.** Zágrábból irják: Remic András gépészlegény a napokban Szesztinába rándult ki, hogy a Medved-csucsról élvezze a Zágráb körül elterülő szép panorámát. A csucsról azonban lebukott és sulyos sérülések közöti két napig hevert a sziklatörmelékek között, amig egy öreg asszony ráakadt és ennek a segitségével a kórházba jutott. Remic két nap alatti kiállott szenvedéseit igy adta elő: Csütörtökön

délután indultam Szesztinára, hogy a Medvedcsúcson levő várromokat megnézzem és a vidék szépségében gyönyörködjem. A csucsra érve, felállottam a legmagasabb oromra és arról akar tam széttekinteni. Egyszerre megrendült alattam a kő s mielőtt megkapaszkodhattam volna valamibe, szédületes sebességgel buktam le a mélységbe. Csodálatos véletlen folytán nem haltam meg. Mikor magamhoz tértem rettenetes fájdalmakat éreztem. Minden tagom fájt, szemeimet elborította a vér. Mozdulni akartam, de olyan kínzó fájdalom vett erőt rajtam, hogy lemondottam erről a szándékomról. Lassankint beállott az est s a hűvös levegőtől fázni kezdtem. Égető szomjuság is kínozott. Egész éjjel nem hunytam le a szememet. Reggel felé hallottam, hogy emberek járnak arra. Megkíséreltem kiáltani, de nem volt erőm. A szomjuság, az éhség s a testi fájdalom végre annyira elbóditottak, hogy felébredt bennem a halál gondolata. Éreztem a halált és kínos rettegés fogott el arra a gondolatra, hogy az éhhalál öljön meg. Minden erőmet összeszedve, elvánszorogtam az ut széléig, ott elveszettem eszméletemet. Igy feküdtem szombat reggelig. Ekkor akadt rám egy öreg asszony, aki megmentett.

— **Drága fürdő.** Lakner Simon egeraracsai lakosnak 10000 frtába került a hévizi fürdő, melyben meg sem fürödhetett. Keszthelyre érkezett julius 31-én. Itt megebédelvén délután Hévizre hajtatott, hogy ott a hévizi fürdőt használja. Utközben leesett böröndje, mely 60 frt készpénzt, egy forgó pisztolyt és 10000 frtról szóló váltókat tartalmazott.

— **Kegyetlen plébános.** Miskolcról irják: A szomszédos Edelény község lakosságát nagyon felháborította a napokban a plébános kegyetlen eljárása, amelyet egy szegény paraszt asszonynyal szemben tanusitott. Baricska Mária szegény özvegyasszonynak kis gyermeke halt meg a napokban. Az asszony bejelentette a halálesetet a plébánosnak, aki a temetésről mindaddig tudni sem akart, amig a két forint ötven krajcár stólapénzt meg nem kapja. A szerencsétlen asszonynak egy krajcárja sem volt. Végre a kántor jótállást vállalt a szegény asszonyért s a plébános hosszas vonakodás után belegyezett a kis halott eltemetésébe.

— **A fityeházi tűz.** Murakeresztúri tudósitónk irja, hogy f. évi julius 27-én a hajnali órákban tűzriadó ébresztette fel a lakosságot. „Tűz van megint Fityeházán" — hol már három év óta egy ismeretlen gyujtogató garázdálkodik. Az idén ez már a 4. tűzeset. A murakeresztúri tűzoltóság a vész szinhelyére sietett, hol már 10 lakóház és 35 melléképület lángokban állott halálmegvetéssel támadta meg a tüzet A nagy szélben a tűz localizálása nehezen ment. Csakhamar megjelentek azonban szelőjárásságával kirendelt vizhordó kocsik és a lakosság a szomszéd Murakeresztur és Kollátszegből és iszonyu küzdelem után még is sikerült reggeli 5 óra táj ban a keresztúri és fityeházi tűzoltóságnak a tüzet localizálni és annak tovább terjedését a feckendővel megjelent derék bajcsaiakkal meg akadályozni. A murakeresztúri tűzoltók ez a kalommal gyors megjelenésük, szakavatott és erélyes támadásuk által kitüntették magukat és dicseretet érdemel a murakeresztúri apát ur cselédsége, kik mint ujonan besorozott tűzoltók ez alkalommal állották ki a tűzpróbát (Az apát ur férfi cselédei engedelem folytán mind tűzoltók.) Ez alkalommal 12—18 személyből álló család maradt hajléktalanul és kenyér nélkül, részben keresett kis gabonájuk oda veszett, a kár körülbelül 6000 frt. A károsultaknak Peller Pál murakeresztúri derék apát ur nyujtotta az első segélyt, — ellátván őket 4—5 napi élelemmel. Mi lesz azonban ezután? A károsultak a lakosság legszegényebbjei, s hajlék és kenyér nélkül várják a telet. Kanizsa város és vidékének hazafias jószivü közönsége igazán emberbaráti cselekedetet vinne véghez, ha a nyomorultakon segiteni iparkodnék.

— **Vasuti ügy.** Zalavármegye főispánja, Csertán Károly alispánnal és néhány megyebizottsági taggal — amint értesülünk — a minap felutaztak Budapestre a miniszterelnökhöz és a kereskedelmi miniszterhez, kikérni a kormány támogatását, hogy Tapolcza-Kővágóörs-Füred-Veszprém között épitendő vasut lehetőleg államköltségen épittessék. A miniszterek biztositották a küldöttséget jóindulatu pártfogásukról, kijelentették, hogy szivükön hordják a Balaton vidékének jólétét.

— **A földmivelési miniszter** Czakó Béla, a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet tanárát küldte ki biztosul a szt.-imrei (somogymegyei) földmives-iskolánál tartandó évi vizsgálatokra.

— **Hymen.** Bolla György vasmegyei földbirtokos julius 29-én eljegyezte Mezner Ilka kisasszonyt Keszthelyen.

— **Jegyzőválasztás.** Nagy küzdelmek között tartatott meg julius 28-án Perlakon a jegyzőválasztás és egy váratlan körülmény folytán Krampacs József, csáktornyai segédjegyző lett megválasztva közfelkiáltással. A megelőző korteskedéskor — irja levelezőnk — még nevét sem hallották emliteni, annál meglepőbb tehát megválasztatása, mely körülmény az uj jegyző szakképzettsége mellett bizonyit.

— **Templomszentelés.** Tudósitónk irja, hogy Ujudvar községnek most épitett csinos templomát ma vasárnap fogják felszentelni. A felszentelést a gelsei esperes-plébános Modrovics János lelkész fogja végezni. Az uj templomot Zelenák Antal nagy-kanizsai épitőmester készitette.

— **Kereskedelmi akadémia beinlakással.** A kolozsvári kereskedelmi akadémiába oly növendékek vételnek fel, kik a gymn., reál-, vagy polgári iskola négy alsó osztályát végezték. Az 1894/95 tanévi beiratások szeptember 1—6-ig eszközöltetnek. — Tandij egy évre 60 — hatvan frt, melynek fele szeptemberben fele februárban fizetendő; továbbá 2 frt ifjusági könyvtárdij. Az uj tanulók 5 frt beiratási dijt is fizetnek. A beinlakásba 100 tanuló vehető fel a fölvételért e hó 15 ig kell folyamodni. Beinlakási dij egy évre 400 frt, mely összeg negyedévenként vagy kivételesen havonként is fizetheto. Bővebb értesitést nyujtó évi Értesitővel készséggel szolgál a szülők megkeresésére az igazgatóság.

— **Értesités.** A muraszombati gazd. fiókegylet a — vasmegyei gazdasági egyesülettel karöltve folyó 1894. évi augusztus hó 24-én Muraszombatban — az országos vásár alkalmával — dijazással egybekötött nemzetközi jellegü lóvásárt rendez. Czél: A lovak értékesitésének előmozditása. Dijazásokkal serkenteni a gazdaközönséget, hogy mentől jobb minőségü lovak tenyésztésére törekedjék. A dijazásnál különös tekintettel leszünk a nóri (muraközi) fajra, mely fajból a muraszombati gazdasági fiókegylet az 1896. évben rendezendő kiállitásra fog néhány darabot kijelölni: de dijazásban bármely faju és bárhonnan származó állat részesülhet, mert a dijazás egyik czélja a lóvásár emelése. A nagyobb birtokosoktól bemutatott lovakra I-ső dij: diszoklevél, II ik dij: elismerő oklevél. A kisebb birtokosoktól bemutatott állatok az alábbi dijakat nyerhetik el és pedig nehéz lovak után: Tenyészménekért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona. Mén-csikóért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona. Tenyész-kanczáért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona Kancza csikóért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona. — Könnyü lovak után: Tenyészménért I-ső dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 IV. dij 5 korona, Méncsikóért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona. III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona, Tenyész-kanczáért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 5 korona. Kanczacsikóért I. dij 20 korona, II. dij 15 korona, III. dij 10 korona, IV. dij 3 korona. Ezeken kivül magándijakat is tüzünk ki. — A milleniumi kiállitásra kijelölt lovak tulajdonosai 1896-ig évi segélydijt is fognak kapni, a kiállitásra történendő szállitás költségeit pedig a megyei lótenyésztési választmány viseli. — A dijak odaitélésére hivatott biráló bizottság délelőtt 10 órakor kezdi meg működését, miért felkérjük a kiállitókat, hogy a kiállitani szándékolt lovakat a dijazás napján legkésőbb délelőtt 9 órára a lóvásártérre elővezessék. A lóvásár befejeztével a bizottság az odaitélt dijakat mindjárt a helyszinén ki fogja osztani. — A lóvásárra felhajtott állatok után helypénz nem szedhető. Muraszombat, 1894. julius 25-én. Gr. Batthyány Zsigmond egyl. elnök. Takács R. István egyl. titkár.

— **A zala-egerszegi** önk. tüzoltó-egylet 20 éves fennállásának megünneplése alkalmával az épitendő szertár költségeinek részben fedezésére augusztus 5-én táncczal és tekeversenynyel egybekötött zártkörü mulatságot rendez.

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutfők nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**13**-dik folytatás.)

Valmint a holdban, ugy a nap lenyugtában is megható hasonlatot talál a dicső halál és az alkony között és leirja, szépsége mint tölti be nyugatot s bájolja el elháló sugaraival a földet. Mi a halál, ha dicső? Egy nap lenyugvás! — Boldognak tartja azokat, kik a napistenhez hasonlóan mulnak ki.

Dicsőiti az időt magát is, mely a holtak szépitője, romok ékitője, egyetlen orvos, ha vérzik szivünk; javitó orvos, ha tévedt itéletünk, próbája igazságnak, szerelemnek, s ő mint az idő és évek romja, egy átkot kiált az emberiségre, egy átkot: s ez átok a *bocsánat*!

A szellem diadala azonban mindenütt békitőleg, üdítőleg buzog föl Byron költeményeiből:

„Hab, szikla, ég, vajjon nem része-é
Lelkemnek és nekem, mint részök én?
Nincs-e szerelmük tiszta szenvedélyivel
Szivembe oltva? Minden dolgokat
Ezekhez mérve nem vetnék e meg?«

S kibékiti a szellem halhatatlansága, az eszme örök volta s nem törödve azzal, hogy mi porból lett porrá lesz, örül ha a jelesek nem halnak meg és azok szelleme átlényiik időn és helyen: a mulandóságon; sőt még az a hely is megdicsőül, hol éltek és halhatatlan műveiket irtak.

A genfi tó partja, hol Rousseau lakott, Julia sirja, mit Shakespeare halhatatlanná tett, az ideát testesitik meg benne.

Byron termeszet-költő, istentől megáldva, akinek minden során a gondolat, a mély értelem villamai cikáznak keresztül, amely gondolatvillámok sötétek ugyan, — de megjelenésük pillanatában fényességükkel betöltik a komor eget. Aki azokon a görög partokon jár, rabszolganép közt, hogy találja mégis szépnek a természetet? Aki Italia partjain kiköt s Róma puszulását szemléli, nem kell-e annak réméket látni? s nem volt-e szabad annak kitejezest adni a történelem szomoru tragediájának, az örvény szélén járva s lenyegetve a rohanó vésztől?

Ő megérezte a társadalom, az élet viharait, a termeszet kellemeit, a történet szellemét s ezt rakta le ragyogó szinekkel átszőtt gondolatokban: költeményeiben.

Különösen egybehangzott kedélyével lelkülelével. a lagunak, a palóták, a tenger, — s mint már fönt is emliténk, lelkeik mint Jura viharában, Velence fényes multjában, mostan pedig elnyomottságában összeolvadt az ő lelkével.

Nem hangzik itt többé Tasso dala
S némán evez a daltalan hajós,
Ospalotdi parton porladoznak,
Zene nem éri, ritkán a fület.
Elmult a kor, de szépség itt honol még.
Országok hullnak, hervad a művészet,
De nem hal a természet, nem feledi:
Mi szép, kedves, dicső volt rég Velence!
De nagy nevén, amely történeti
És a hatalmas árnyakon kivül
Van még miránk egy más varázsa is:
Egy dics miénk, mi nem fog elromolni
Rialtóval, Sylock, Pierre s a mór.

Byron lelke a hallhatlant énekli, de a végtelenséget, a mely után tört, átrepülni nem birta, beutazta Európa legszebb részeit: Görögországot, Italiát, a Bosporust, de azt a vágyat, amely lelkében honolt, amely emésztette, bár fölolvadt a mindenségbe, fölolvadt a természetbe, — elrepült az égbe, betölteni nem birta, mert lelke vágyai kielégithetlenek voltak, feledésére a multnak kitörlése ellen lelkéből, nem adhatott neki irt sem az Ég, sem a föld, a lélek kinjait nem enyhiti semmi, még a természet nimfái, a a természet szerelme, a magány, az egyedüliség sem, csak a halál!

De nézzünk egy-két leirást, természet-festést még müveiből: Childe Haroldjából a „Magányt."

„Sziklán ülni, — nézni dagályt, apályt —
Árnyas erdőben járni télen, —
Hol ember még nem irt törvényt, szabályt

S lábnyom ritkán volt vagy talán soha
Egyedül járni e bércek hava
Csak zergenyájtól járt sivatagján;
Szédítő mélység tátongásiba
Alátekinteni: még ez nem magány
A szent természettel társalgás ez csupán.

De járni zajgó tömeg között,
Hol látunk, hallunk érzünk, birhatunk —
S még is szivünk üres számüzetett, —
Hol nincs, ki díljon s nincs kit áldhatunk
Hol élv s gyönyör közt tépőbb bánatunk,
Mert senki sincs, kinek szerelme még
Akkor is, hogyha sirba roskadunk,
Érettünk forró, fájó lánggal ég:
Ah ez a magány, ah ez az egyedüliség!

De még tenségesebb, ahol a költő átadja magát teljesen képzelete hatalmának, ahol kép zelete ragadja és viszi mint a „hajótörés" leirásánál. Don Juanja II. énekében 26 tól 106-ig, a hol a vész és éhség s a menekvés fázisai megmegragadóan vannak lefestve.

. . . . . Megnőtt a szél
És éjfél táján szélvész lett belőle
Hajós embereknek játék ily veszély;
De száraz földi kissé szurkol tőle;
A tengerész külön faj; jött az éj..
S kezdték behuzni a vitorlát. — Dőre:
Ki meg nem látja, hogy az égen vész ül...
Mely egy pár árbocot elvinni készül.

Egy óra tájt a dúló fergeteg
Szörnyen becsapta a hajót a vizre ..
Farán azonnal hosszu lék repedt,
Kapocs kigörbül, — szétmegy izről ízre
Minden gerenda; szinte meggebedt
S alig két talpra hát — Isten segitse —
Kormánya eltört — most serényen fattyuk
Négy láb a viz már . . . gyorsan a szivattyut

Hozzá lát röglön egy derék csoport
Más része mindent a mi lom, teher,
Sürgő kezekkel a habokba szórt,
De a lyukig még nem juthattak el
No végre célnál!... Végre!... Hah, de zord ..
A helyzet folyvást, ugy is félni kell:
Ömlött a viz keményen mindenütt,
Bár a nyilásba inget, ágynemüt
Kabátot tömtek . . . . .

Byron azonban nemcsak természet-költő, de a szabadságnak legnagyobb költője is, s ez könnyen érthető. — Az, aki a természetnek oly nagy imádója, aki oly vallásos szent érzülettel van annak minden szépsége iránt, — attól nem csudálhatjuk, hogy a természetben feltedezi a történelmet, a történelmi gyászeseményeket, s azokban a szabadságot. A természetben nem levén zsarnokság s minden rész szoros összefüggésben álliván, s ez összefüggés csak bizonyos körön kivül levén korlátozó, azon belül a tiszta szabadság álliván fen, a részeknek ily magasabb szempont alá rendelése, hol annak minden egyes tagja föltétlen hódolattal viseltetik a kiszabott törvények iránt: megtanitották Byront is a szabadság szeretetére, a társadalomban, az önzetlenségre, szeretetre, melyek a társadalmi moral alapjai, s azért emeli fel szavát a szabadság hanyatlása fölött, midőn látja, hogy az mindig messzebb és meszebb távozik, a fejlődés útja s haladás ösvényei mindig keskenyebbek, s törekvése az emberiségnek a jóra, üres ábránddá semmivé válik. Ez a gondolat, ez a kinzó eszme megragadja lelkét Childe Haroldjában a szabad spanyol nép elnyomása lőött s ez ád neki hangot, midőn a hóditó zsarnokot az elnyomót Napoleont Wellingtont a pokol mélységére kivánja, a kény e bohócait, kik ember szivekkel kövezik utjokat.

Ez lelkesíti dalra, midőn Görögország partjaira lép s itt a természet által széppé tett országban látja a rabszolga népet, — a szabad ősök ivadékát, minden hely: Maraton, a Termopylék arra emlékeztetik, hogy dicsőség, nagyság, szabadság, művészet minden mulandó, örök csupán és végtelen, egymaga az elpusztithatlan természet. Ez eszményi fájdalma, — ez szülte Byron halhatatlan szabadság dalát, — fájdalom dalait, a Childe Haroldot, az emberi gondolatok és nemes érzések legszebb költeményét, melynek minden lapja szabadságot, hazaszeretet lehel; s a Childe Haroldot a legszebb, legigazabb politikai költeménynyé is teszi.

Mily hatalmas lelkesülésnek kelle annak lenni Görögországért, emlékeiért, isteneiért, amely igy indul fel bánatában:

„Márvány szív az szép Hellász, mely rád néz,
Nem érező, mint kedves szeretett hamu
Mellett; a szem buta, mely nem könnyez
Látván falad lerontva, elkobozva
Dőlt oltárid britt kéz által, minek
Nemesebb lett volna védeni
Az ereklyét mi nem ujitható!!"

S a normán vér felviharzik Byron erein, mi dőn látja az aetoliai ünnepélyen az erős albant chimarioát s felsóhaj:

Szép Hellász régi bús érdemmaradvány
Halhatatlan, bár nincs többé! bár nagy bukott,
Ki fogja vinni szétszórt gyermekid most?
Ki zuzza szét a megszokott igát?
Más gyermekid valának állva,
Önkénytes sors reménytelen vitézi
Sirszorosánál tar termopiléknek
Ki fogja vaj e bátor szellemet
Előidézni ujra sirlakából
Fölállva Eurotas partjain?

És ő felidézte, felhivta a szabadság szellemét. A spanyol függetlenségi harc elnyomása, Olaszországnak Austria általi leigázása után csak Görögország küzdött, s abban, hogy függetlenségét kivivta, nagy része van Byronnak. A rabság ostorozása, s a szabadság dicsőitése, ily lánglelkű költő dalában nem tévesztették hatást s a görögök megértették szavait.

„Orők rabszolgák nem tudjátok e
Ki szomjat érez s z a b a d s á g után
Magának kell kivivni a diadalt?
Fölszabadít e a frank vagy muszka? Nem!
Megdöntnek a kemény zsákmányolók

De értetek nem lángol a szabadság oltára.
Szolga-árnyak győzzetek!
Cserélj urat Görőghon: — Sorsod egy:
Dicsőségednek napja régen elmult,
De el nem multak szégyen éveid.

Byron nem hiába járta be Görőghon tereit. Athent; s nem hiába élvezte emlékeinek lelkesitő hatását, dalai, amelyekkel dalra tüzette a a dicső faj sibaruait, méltó borostyánt fűzöttfejére »A görög dalnok« Childe Harold a szabadság fenséges apotheosisa.

Azonban Byron költői alakjai is mind szabadsághősök, telü tüzzel, hévvel; tele lélekkel.

Byron sokat tette szellemével, dalaival, költeményeivel, a forradalmi szellem elöidézésére: a népek szabadságáért.

(Folytatása következik.)

Közgazdaság.

— **A gabonaüzletről.** Az uj gabonaévad már 3 hét előtt megkezdődött, de eddig ép olyan stagnáció uralkodik a gabona-üzletben mint annak előtte. Az árpára nézve nagyobb kivitelre volt kilátás, minthogy a minőség sikerült, de a külföldnek is jó termése lévén, egyelőre nem hajlandó árköveteléseinket elfogadni. Buzát csak piros minőségben vásárolnak svájczi számára, a belföldi és osztrák fogyasztás még tartózkodó. Rozsban nincsen sem kereslet sem kinálat, a mennyiben termelők a nagyon gyengének igérkező tengeritermés pótlására ezen cikket nem bocsátják áruba. Piaci áraink: buza 78 kilós 5/75, 79/80 frt, 6 —, árpa, közönséges 5/60/70, jobb 6 frt. — 6 50/75, rozs 4/10/20. Zab 5/50/60, ó tengeri 5/75/80.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLŐP.

NYILTTÉR.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint **fekete, fehér s színes** selyemszövetek 45 krtól 11 frt 65 krig szállít — sima, koczkás, csíkos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállít postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. — Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (2)

— **Fogfájás.** Mindenféle fogfájdalom, még ha lyukas vagy ha tömött fog is — az *indiai kivonat* használata által egy pillanat alatt elmulik. E gyógyszernek kitünősége miatt egyetlen családnak sem szabadna hiányozni. — *Valódi üvegekben* 35 kr. Kapható: Nagy-Kanizsán, egyedüli elárusitó helyen *Rosenfeld Adolf és fia* cégnél.

Eladó tenyészkanok!! Alulirott főbérnökségnél **22 darab számfölötti 2 éves szépen kifejlett kisjenői faj tenyészkan** együttesen vagy egyesleg **eladó!** Venni szándékozók forduljanak az Uradalmi Főbérnökséghez Alsó-Lendvára.

HIRDETÉSEK:

Eisele József

RÉZ-, ÉRCZMŰ- ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

BUDAPEST, V., Külső váczi-út 138.

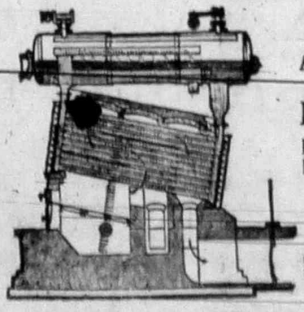

Ajánlja modern és a mai követelményeknek megfelelő szerszámok, készülékek, valamint

hydraulikus szögecselő gépekkel

kitűnően berendezett gyárát, bármely szerkezetű és nagyságú gőzkazánok szállitására, szintugy minden másnemű kazánkovács-munkák mint tartályok, vasszerkezetek, kémények stb. készitésére.

Különlegességek:

Steinmüller-féle szab. vizcsöves gőzkazánok 20 légköri használati fesznyomásig.

FELSZERELÉSEK

gőzkazántelepek, gépek, gőz- és vizvezetékek számára pontosan készittetnek s azokból nagy raktár tartatik. Teljes szesz-, czukor- és vegyészeti gyárberendezések elvállaltatnak s legszakszerűbben készittetnek.

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *fecskendők.*
Sürito és sürito berendezések,
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben.

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü).

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Boronák,* valamint **mindenféle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

SZŐLŐOJTVÁNYOK és AMERIKAI
szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területü **„Sándortelep Ujvidéken"** l. é. november havában, **Ropária, Portális, Solonis** és **Jaques** alanyokra készült **500,000** darab **fásojtványaiból** a **tökéletesen összefort** pédányokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor** és **csemegeszőlőfajokból** 420 fajnál **több** került **ojtás alá,** és aláirott teleptulajdonos kivánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott, részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen** és **bérmentve** szivesen átküldi.

A telep **zöldojtásokkal** is szolgálhat, nem különben — mint **ojtási czélokra,** mint pedig, **iskoláztatásra** — alkalmas **amerikai alanyokkal Ropária, Sauvage, Portális, Solonis** és a **Rupestris különféle váltajaiból,** — mint sima, mint pedig gyökeres vesszőkkel, — **nagyobb** mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyok** is eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken

Gőzmalom-eladás!

Egy igen jó karban levő 169

gőzmalom

3 pár kőre 12 lóerejü gőzmozdonynyal — Clayton & Schutlevorth czégtől, — **egy 3½ lóerejü gőzmozdony és cséplőgép jutányosan eladó!**

Weisz Mórnál *Pozegán.*

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galvan-villam-készülék"* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás borité alatt 10 kr. levélujegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I., Schuerstrasse 18. sz. a.**

Szállodai hirdetés Nagy-Kanizsáról!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a

Sugár-ut és Korona-herczeg-utca sarkán — a város központján

„Hungária" Szállodámat

a mai kor igényeinek megfelelően berendeztem, hol a t. cz. utazó közönségnek *kényelmes és tágas* utcai és udvari szobák állnak rendelkezésre.

Szállodámtól a *fogatok* a vonat minden érkezés- és indulásához közlekednek; a *bérkocsi díj* a vasutról a szállodámig vagy viszont *személyenkint* **40** *krajcár.*

A szobák ára világitással együtt 60 krajcártól 1 forintig!

Kitünő konyha *és* **finom balatonmelléki borok** *olcsó és pontos kiszolgálás biztosittatik.*

Kitünő tisztelettel

Halász Elek szállodatulajdonos.

---

2 arany, 13 ezüstérem. 9 disz- és elismerő okmány.

Kwizda Ferzenc János

Kwizda-féle

RESTITUTIONSFLUID

Védjegy. Védjegy.

Osztrák-magyar cs. és k. udvari szállitó.

cs. és k. kiv. szab. mosóviz lovaknak.

Egy palaczkkal frt **1.40** *o. é.*

30 év óta udv. istállókban valamint katonai és polgári nagyobb istállókban is, használatban nagyobb erőfeszitések előtt és után erősitésül; továbbá **fiozamodások, ránduláskor, az izak merevsége s más ily alkalmaknál**; képesiti a lovat kiváló teljesitményekre idomitásnál.

Bécs k. k. udv. szállitó.

Tessék a fünebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kitejezni: *Kwizda-féle* Restitutionsfluid

(64) **Fő letét:** ker. gyógyszertár Korneuburgban.

Kapható a gyógyszertárakban és drogistáknál

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

63. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 9-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a lefenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Védekezés.

(=) Körül vagyunk véve ellenségekkel, kik aknamunkát végeznek a magyar állameszme, a magyar nemzetiség, a magyar társadalom ellen. Ott Bécsben nem szeretnek bennünket. Még a Reixrathban is büntetlenül szóllalnak fel eszeveszett emberek, a kiknek alkotmányos kormányzatunk szálka a szemükben. Nem szeretnek bennünket a csehek, hiszen ennek kifejezést adtak már többször is, de hát hogyan szerelhetnének ők bennünket, mikor a pánorosz eszme csalja őket, s éppen ott keresik követségeseiket, ahol azokat keresniök nem kellene. Itthon pedig a dáko-romanismus terjeszti fejtetőre állitott ostoba eszméit, s tápot talál a közeli Románia társadalmától, a hol a tudatlanság éppen oly nagy, mint hóbortja annak a nagyzási hóbortnak, mely nagyot kicsit egyaránt fogva tart bilincseiben. Ki kételkedhetnék abban, hogy ott az orosz rubel dolgozik mely itt nálunk folytonos elégedetlenségben, folytonos izgatottságban tartja románjainkat kik innen a szabadság földjéről oda vágynak és olyan viszonyok közzé, a hol semmitsem tudnak a szabadságról. Milyen jövedelmező lehet ez a mártyromság, hogy nagyobb célt érdemlő buzgósággal annyian iparkodnak megkeresni? Mennyi pénzt nyelnek el azok a memorandumok, tiltakozások, ujságcikkek, melyeket mind a szegény elnyomatott, szabadságától megfosztott, rabszolgaságban sinylő magyarországi románság érdekében az egész európai sajtóban világgá bocsátanak, kikelve a magyar barbarság ellen, mely a románok nyelvét, nemzetiségét, szabadságát elnyomni törekszik. Milyen példátlan, nyomorult hazugság ez, melylyel ez a bukaresti román liga, folyton beleártva magát ügyeinkbe, az európai nemzetek rokonszenvét megnyerni igyekszik, megfeledkezve ezalatt arról a példátlan barbárságról, melylyel a Romániában élő idegenekkel szemben bánnak. Hogy ezt a szemfényvesztést nem látja be a müvelt Európa, hogy nem látják be azok a tényezők, melyek a dolgokat objektive megitélni hivatva volnának, sőt inkább részvétükkel igazolják a bárgyu hazugságot, a legnagyobb és leggyalázatosabb politikai erkölcstelenséget, mely valaha port mert szórni a müvelt világ szemébe, Egy csoport önző kalandor nyugtalanitja folyton hazánkat, egy csoport kalandor kiknek legelső feladatuk volna, hogy első sorban a maguk ajtaja előtt söpörjenek.

Nagy ideje tehát, hogy a magyar társadalom gondoljon a védekezésre és keressen utat módot, miképen lehetne azt a törekvést legalább paralizálni.

Örömmel üdvözöljük azért azt a nagyszabásu mozgalmat, mely a haza fővá osában éppen most megindult, s mely azt célozza, hogy alakuljon egy »Magyar Nemzeti Egyesület«, a melynek feladata abból álljon, hogy a socializmus és dákó-románismus izgatásait társadalmi uton ellensulyozza s az azok táborában levőket a hazának megnyerje. Ez a létesitendő M. N. E. egyik célja. Ebből is látszik különben, hogy az alakitandó egyesület céljára nézve egészen eltér a többi kulturegyesületektől, a melyek áldásos tevékenységet fejthetnek ki kitüzött feladataik keretében, de ama célokért csak közvetve müködhetnek, az eredményt később várva csak, a mi müködésük mivoltánál fogva természetes is. A M. N. E. tehát éppen nem is érinti a többi kultur egyesületek tevékenységét, sőt ellenkezőleg, amennyiben társadalmi úton gyorsabban akar célhoz érni, jótékonyan kiegészitheti azokat és céljaikat előmozdithatja. Ez az egyesület szervezkedésére nézve is elüt a többi egyesületektől, amennyiben az egész magyar társadalmat iparkodik működése körébe vonni.

Az ideiglenes szervező bizottság programmot sem bocsátott még ki, véglegesen szervezkedni csak azután fog, előbb azonban célját és működését meg akarja ismertetni a főváros közönségével, mely célból e hó 10-én Béri Gyula hirlapiró felolvasást tart e tárgyról a vármegyeház diszteremben és e felolvasásban fogja ismertetni az alakitandó egylet céljait.

Örvendünk e mozgalomnak, mert idején valónak tartjuk a magyarság védekezését oly ál[illegible]etok ellen, melyek már-már tarthatatlanokká válnak. A magyar társadalom nem lehet többé néma tanúja annak a nyomorult harcnak, melyet egy pár ambitiósus ember, a magyar állami rend és társadalmi béke ellen oly tisztátalan, megvetésre méltó eszközökkel folytat. Nem nézheti hallgatag a magyarbecsület folytonos megtámadását; s nem kételkedünk benne, hogy ha lesz benne komoly akarat, el fogja hallgattatni azokat a gaz, mert igazságtalan támadásokat, melyeknek semmi alapjuk, sincsen, s melyek arrra szánvák, hogy a magyart a müvelt Európa nemzetei előtt diskreditálják.

„Nem nyereségvágy, nem gazdag osztalék reménye . . . .*)"

Mily irigylésre méltó dolog: birni a nyelvet; játszhátni annak sajátos finomságával, — enyeleghetni finom sajátosságaival; dallani, amig más csak beszél; rythmikusan megcsenditeni a léghullámait andalitó aeolhárfa módjára, mig mások a zsibvásár zaját keltik profán hangszereken. Oh szép dolog birni a nyelvet! *„Nem nyereségvágy, nem gazdag osztalék reménye. . ."* Semmi kétség, ezek egy nemes kebelnek resignátioszülte szép szavai. Büszkén emelt fővel áll a lovag, egyik kezében kaczagánya csücskét morzsolgatva, a másikkal elutasitólag intve: *„Nem nyereségvágy, és a többi"* E büszke lovag, e kaczagány-boritotta hős alak, ugyan ki volna más mint az *»Országos magyar kölcsönös biztositó szövetkezet.«* És ezt a pózt, amint megtagad minden nyereségvágyat és visszautasitja a gazdag osztalék puszta reményét is, abban a *körlevélben* mutatja be, amelylyel működésének megkezdését tudatta. Azóta hetek multak és megfigyelés alapján immár igazolhatjuk, hogy a „szövetkezetet" tényleg inkább valamely homályos vesztességvágy vezérli megkezdett működésében; ami pedig a „gazdag osztalék reményét« illeti, bünbánólag ismerjük be: nem helyén való volt a gunynyalelegy gyanu, hogy csak frázis volna az erről való lemondás..... *„Kizárólag hazafias és közgazdasági tekintetek"* voltak mérvadók a »szövetkezet« megalakulásakor és továbbá, amint a körlevél epopeája zengi — az *önsegélyzés utján való könnyités a magyar közönség sulyos terhein.*" Mily melódikus, mily szép! Tehát a »szövetkezet« fogja a magyar közönséget »önsegélyezni«! vagy *önmagán való segélyezés* utján fog a magyar közönség terhén könnyiteni. Mindkettő érthetetlen; de nemes. Végre a szóvirágok is csak v i r á g o k; ha leveleikre, szirmaikra bontjuk: semmi; igy egészben fürkészetlenül, teli orral szivhatjuk mámoritó illatát...

Igen mámoritó illatát; igy jelezhetjük leghelyesebben a „szövetkezet" azon csokrainak odeurjét, amelyeket a nagyközönség számára tart: kedves apró figyelmességek, melyeket a köszönés szerint a német arra használ, hogy fenntartson egyes baráti viszonyt, a „szövetkezet" pedig arra, hogy teremtsen vele olyat. — Mi nem is keresztezzük utait; de betekintünk abba a melegágyba, ahol az ilyen virágok — elvonultan a rideg birálat jeges áramlatától — tenyésztetnek.

* * *

Korlátolt szavatosság! — Midőn a „Szövetkezet" igazgatósága a mult hó elején „A biztositás Messiása" czimü cikkre felvilágositó válaszát megküldte a Nagy-Kanizsán megjelenő *„Zalának"*, egyik legszirosabb betükkel nyomatott ellenérve a *„korlátolt szavatosság"* volt. Lovagias kötelességé-

*) Munkatársunk Radó B. Béla ur ezen figyelemre méltó cikkelyét a „Biztositási értesitő" 16-ik száma első helyen hozza. Minthogy azt közlés végett egyidejűleg nekünk is átadta; továbbá mert az előzetes közlemények lapunkban jelentek meg, szivesen közöljük egész terjedelmében.

nek tartja tehát jelen sorok írója (ki „*A biztosítás Messiása*“ című czikk írójával azonos), a „szövetkezet“ ezen helyesbitő kijelentését tudomásul venni. Eszerint az olyan felé; ki a „szövetkezetnél“ biztosit, egy évi díja erejéig szavatol. Távol álljon tőlünk annak elvitatása, hogy ez a körülmény némi megnyugvást nyujt a félnek; mert legalább mathematikai biztos-sággal számitásba vonhatja, hogy a „*szövetkezetnél*“ *eszközölt biztositásnak díja* minden veszteséggel záródó üzletévben kétszerese annak az összegnek, amely a kötvényben van kitüntetve. Igaz ugyan, édeskevés alapos kilátás van arra, miszerint a „szövetkezet“ csak egy üzletéve is ne záródjék veszteséggel; de *Talleyrand* mondá: „ha valamely dolog csupán *lehetetlen*, akkor megtörténhetik. Nem ösmerjük a „szövetkezet“ feleit, és igy nem is tudhatjuk, vannak-e Talleyrandjai, és ha igen: mily számban. Mi azonban a tárgyilagos következtetések során óhajtjuk azon sy-logizmust levezetni, hogy a „szövetkezet“ veszteség nélkül nem zárhatja le, vagy csak a legritkább esetekben, üzleteveit.

Legerősebb támasza ezen állitásunknak, hogy a „szövetkezetnek“ *biztositéki alapja alig van: azt hisszük, egy csupán papiroson meglevő 100.000 frtnyi biztositéki alap, mely tudtunkkal jótállásokból kerül össze, és eddigelé lefizetve nincs*, feljogosit bennünket erre az állitásra. *Menenius Agrippa* óta nincsen két-ég alatt, hogy mily fontos szerep jut ama szervnek, amely éltető erőt kölcsönöz a nagy organizmus actióra hivatott részeinek.

Állitásunk második támasszaként szolgál épen az a fennen hirdetett olcsóság, melyet már előző cikkünkben neveztünk *kétélű késnek*, mert hiszen a jutányosság *egyszersmind kisebb dijbevétel jelent*. De vajjon szövetkezett-e a „Szövetkezet“ az égi hatalmakkal is, akik a sorsot, ezt a fékezhetetlen esélyt, intézik? Aligha: mi legalább mindazok között kik a „Szövetkezet“ ügyeit vezetik, olympusi összeköttetésü egyéneket nem találtunk. Eszerint tehát a károk előreláthatólag nem quotaszerü arányban fogják sujtani a „szövetkezetet“; a tüz minden tekintet nélkül a hirhedt „*nyolcad díjra*“ fog hamvasztani oly kockázatokat is, melyek a „Szövetkezetnél“ biztositvák. És emberi számitás szerint ezen nem változtatna az sem, ha a „Szövetkezet“ igazgatósága mindennapi imájába zárná a bánáti sváboknak Szt. Flóriánnapi ajtatosságát, mely ügy szól: „Heiliger Florian, du kreuzbraver Mann, beschütz unsere Haeuser und zünd' die anderen an.“

Avagy több kiméletet várhat talán a Szövetkezet a látkörösötétitő jégterhes felhőktől? Bizonyára nem, és igy be kell következnie annak, hogy ugyanoly terhek alatt görnyedve, mint a milyenek a szilárdan, minden viszontagsággal dacolni képes részvénytársaságok vállaira nehezednek, a „Szövetkezet“ agyaglábai porrá zuzódnak és a „nyolczaddij“ renaissance-stilü alkotmánya aláomlik ebbe a posványba, melyből emelkedett.

De mindezeken kivül előtérbe nyomul még egy az előbbieknél nem kevésbé fontos momentum. A viszontbiztositás. Intimdolog, tudjuk; de ha a „Szövetkezet“ azt hangoztatja (lásd a „Zala“ 44. számát) hogy feleinek ugyanoly biztonságot nyujt, mint bármely ujonnan alakuló reszvénytársaság, akkor ezt a megnyugtatást másra nem lehet visszavezetni, mint a dijbevételre, mert a biztositéki alap, amint kifejtettük, erre épen nem alkalmas. Ha pedig a dijbevétel van hivatva a megnyugvás jótékony melegét árasztani a „Szövetkezet“ feleire, akkor excellens érdekkel bir az a körülmény, hogy *mennyiben óvatik meg* a dijbevétel lehető intakt volta? Mert az elől ugyan nem zárkózhatik el senki, hogy a „Szövetkezet“ viszontbiztositás utján is kénytelen fedezni magát az őt érhető károknak egy bizonyos fokáig; közelfekvő tehát az a kérdés, hogy a viszbiztositó intézet szintén oly diogenesi igénytelenséggel éri-e be a dijat illetőleg, mint a „Szövetség“? vagy más szóval, hajtandó-e valamely visszbiztositó intézet a kockázatokat oly dijmegtérités ellenében elvállalni, melynél *nyolczszor nagyobbat kap* más biztositó intézettől?! Ezt feltétezni képtelenség; de hát mely utolsó módja a megoldásnak marad fenn? vagy az, hogy a „Szövetség“ nem eszközöl visszbiztositást (és ezt aztán a legszivesebben *háromélü késnek* neveznők a régi analogia alapján) vagy pedig ugyanoly dijat fizet visszbiztositásért mint más társaság, és ez esetben ugyan mi marad meg tiszta bevétetnek?

* * *

Kevés kecsegtető kilátás nyilik hát a „Szövetkezetbeli“ félnek. De lássuk ám tovább, mit várhat a szövetkezéti tag azon esetben, ha egy váratlan metamorphozisa „félből“ a „Szövetkezetnek“ ezen kedves alakjából, melyet a jövőről szőtt édes álmaiban bizonyára milliószorositva lát, — szörnyeteget alkot, a *kalamitozus szörnyeteget*? Megkondul a vészharang és sürü gomolyban csavarodik a füst ég felé; sötét méhéből lángkévék csillannak elő, melyek mindinkább egyesülve beláthatlan tüztenger képét adják. És a hamu, füst és láng ördöngös keverékéből, mint Deus ex machina bontakozik ki a károsultak tömege. Miből elégittessenek ki ezek a pórul járt szerencé-étlenek? A „körlevél“ szerint 2 forint potom dijért 500 frtnyi értéket biztosit a „Szövetkezet“ fazsindelytető alatt. Eszerint legalább *kétszázötven* hasonló dijmagasságot szükségel a „Szövetkezet“ egyedül ahoz, hogy egy 500 frtos kárt kifizethessen! Ez a tény kétségbeejtő volna, ha elgondolja az ember, hogy bizony egy-egy iparvállalatot vagy átalány biztositást érhető kárból folyólag, a j é g k á r o k r ó l mit sem szólva e-etleg 40—50.000 frtot is kellene a „Szövetkezetnek“ megtéritenie; de szerencsére nem olyan anyagból gyurvák a szövetkezetek, hogy ily és hasonló esbetőségek miatt kétségbeessenek. Hiszen ott vannak a Talleyrandok a felek személyében; hadd fizessenek utána. A károsult? az várjon, mig a jövő évek dijaiból, és az utánfizetők számos esetben perrel behajtandó filléreiből majd kitelik a kártérités! Ha hajléktalan marad addig is, ha iparvállalatát fel nem épithetvén tönkig jut, ha üzletét helyre nem állithatván, kenyér nélkül marad, — ám lássa ő! Minek is égett le, ha elég elővigyázatlan volt a Szövetkezetnél biztositani, vagy miért nem biztositott milliókra rugó garanciákat nyujtó részvénytársaságnál, ha már le kellett égnie?!

* * *

Ételmes könyvkiadó vállalatok a következő üzleti fogással élnek. Tetszetős külsejü könyveket juttatnak a közönség birtokába, minden kisérő irat nélkül. Kiváncsiság fogja el a gyarló embert és hozzáfog az olvasáshoz; azaz, hogy mielőtt hozzáfogna, az egész ivben nyomatott és kötött könyvet laponként felvágja. A könyvnek körülbelül második harmadában tartva a felvágással, egy rikitó piros papiroson a következő figyelmeztetőt találja: „Felvágott alakban e könyv vissza nem fogadtatik! A könyv ára 1 frt 20 kr. mely összeget kérjük forduló postával vagy magát a könyvet fel nem vágott alakban, ide és ide cimezve, megküldeni.“

A „Szövetkezetnek“ is vannak ilyen üzleti fogásai; de kerülve a pünkösdi kikirics kiáltó szinét, és szerényen mellőzve minden feltünést, apró betük iparkodnak eltitkolni a „*kötvény feltételeit*.“ A 8 ik § ban mindjárt oly drakói szigor nyilatkozik meg, amelyre ezt a bülbülszavu aranymadarat képesnek sem hittük volna. „*Ha a biztositott tüz által okozott kárát három nap alatt be nem jelenti, a kártalanitási igénytől elesik.*“ Helyt ad ugyan a Szövetkezet oly „hiteles igazolásnak“ hogy károsult maga is csak 3 nappal késve értesült a tüzesetről; de ki ne látná előre hogy mily számos esetben fog ez a szigoritás, melyhez hasonló részvénytársaságok feltételeiben nem található, nehézségeket kellemetlenségeket okozni és a lebonyolitást, ezt a károsultakra nézve legfontosabb momentumot, késleltetni vagy egyáltalán lehetetlenné tenni? Imé a feltételek 10-ik § a: „A biztositott fél a megsérült épületeket, *kártérités igényeinek különbeni elvesztése mellett*, a becslés befejeztéig *ugyanoott változatlan állapotban meghagyni tartozik*.“ Értelmet hiába keresnénk ebben a rendelkezésben, hanem azt az egyet, hogy *a kártérités igények* elvesztésére minél több alkalom nyujtassék a félnek . . . Mert végre igen számos esetben kénytelen a fél, közveszélyes, düledező falat sürgösen lebontani, vagy a leégett épületben levő ingóit eső ellen ideiglenes befedéssel óvni.

De k[illegible]sem meritette ki a szövetkezet ezzel a két paragrafussal az igények elvesztését célzó összes leleményességét. A 11. §. az ingóságokat tárgyalva igy szól: A biztositott fél köteles a biztositás szinhelyetül kijelölve volt helyiségekben a kár történtekor megvolt és odaégett, valamint megsérülten vagy sértetlen állapotban megmentett összes biztositott tárgyakról részletes kimutatást szerkeszteni és a kár történtétől számitott 3 nap alatt a szövetkezetnek vagy megbizottjának beszolgáltatni. Később támasztott igényeket a szövetkezet nem tartozik igénybe venni.“

És ha a kárvallott nem képes ennek a feltételnek megfelelni a záros határidőn belül? Kegyes lesz a szövetkezet ennek is „hiteles beigazolásával“ beérni, vagy ragaszkodni fog a magának alkotott és ugyancsak magára nézve igen előnyös, parancsolatszerü feltételekhez?

Nem óhajtunk többet ebből a szemelvényből nyujtani, csak még a 14-ik §-hoz fűzünk egy néhány szót: „*Ha a kötvényben vagy függelékben kikötött elővigyázati rendszabályok nem foganatositatnak, a biztositott minden kártérités igénye elenyészik.*“ Ha az előbbi paragrafusok révén nem volt lehető a kártérités megtagadni, ez a 14-ik § át fogja hidalhatni mindenkor az ily irányban felmerült nehézségeket: mert azok a vonatkozott „elővigyázati rendszabályok“ oly tágas magyarázatot engednek meg, hogy el nem képzelhető, miszerint a szövetkezet ne találjon — nem mondjuk okot — de ürügyet a kártérités iránt támasztott igény elutasitására.

* * *

Erők mérkőzése mindenkor sajátszerüleg vonzó látomány volt. Akár legiók tömegei törtek egymásra, akár Horatius és Curatius módjára csaptak össze egyesek, az emberben lakozó bestiának szemei mindég bizonyos nemével az élvezetnek tapadtak a felcsigázott érzelmektől hajtott ellenesek versenygésén. Osztönszerüleg érzi át az ember, hogy a nyers erő izomharcában ethikai momentum is rejlik, mert erősb, jobb lenni a másiknál vágyik mindenik; és homályos sejtelemmel nyomul lassan a világ tudatába, hogy a természetnek örök erejü rendelkezése az: győzzön a jobb, az erősb, s bukjék a kevésbé jó, s gyönge. Valami rokonszenves van a komoly, férfias, nyilt mérkőzésben, mely nem kér magának több előnyt mint amennyit maga is nyujt, mely ugyanannyit tesz maga részéről kockára, mint amennyit megsemmisiteni el van határozva. És hala az általános finomult izlésnek, a harcnak lovagias feltogása átment az irtó háboruk szinteréről a kereskedelmi küzdelmek porondjára is, és ha még oly ádáz az előnyőkért vagy létért vivott csaták dühe, a világ rokonszenve mindkét félé, mert a a törekvés mindég dicséretes, — ha *nyilt!...*

Az „Országgyülési értesitő kő- és könyvnyomdájából“ 6732. szám alatt került ki nemrég egy nyomtatvány, — mely az 1875: XXXVII. t. c. (kereskedelmi törv.) szövegét teszti, azt curiai döntvénynyel megtoldja, és épületes „magyarázattal“ ellátja; mindezt titokzatosan, aláirás nélkül bocsájtja világgá, terjeszti széltében az „Országos magyar kölcsönös biztositó szövetkezet“, és nem átalja a kereskedelmi törvénynek a biztositásra vonatkozó rendelkezéseinek hézagos voltát, — melynek kiegészitésén és tökéletesitésén épen most fáradoznak legismertebb jogászaink és a szakkörök — arra használni, hogy a részvénytársaságok ellen táplált (megmagyarázható, de ily alakban nyilvánitva meg nem bocsájtható) rosz indulatát, álca alatt, kifejezze.

Nos hát, ez mineurnek aknamunkája. A részvénytársaságok szánakozó mosolylyal kisérik a „Szövetkezet“ vakondvelleitásait és türelemmel várják, mikor szorul kanócával a „Szövetkezet“ maga bele a föld alatti szük utcába. De ne számitson a „Szövetkezet“ arra, hogy a nagyközönség rokonszenvvel kisérje ügyekvéseit, mert a mai kor izlése csak tisztességes fegyvereknek adózik tisztelettel, és elfordul az oly eszközöktől, melyeket csak sötét elemek sötét szándékkal használnak. Elfordul azoktól, kik a „*hazafiság*“ olcsó cégére alatt árulnak anélkül, hogy szemernyi hazafiság rejlenék gondolataikban, szándékukban vagy tetteikben.

És mégis! „Önsegélyezés utján való könnyités a magyar közönség sulyos terhein.“ Mily melodikus, mily szép! . . .

Radó B. Béla.

Magyar statistikai évkönyv.

Szerkesztette:

JEKELFALUSSY I. miniszteri tanácsos.

I-ső kötet. 1893.

Kiváló érdekességgel bir az a munka, mely a fenti cim alatt elhagyta a nyomdát.

Az évkönyv 1893-ik évi folyama közéletünk összes viszonyairól nyujt alapos tájékozást.

Olyan mint egy tükör, melyben meglátha'juk ugy szépségünket és erényeinket, mint fogyatékosságunkat és hibáinkat is.

A 15 különálló fejezet a magyar birodalomnak népesség, terület, lakás, foglalkozás, hitfelekezet, nem, kor, közművelődés, iskolák, hirlapok stb. szerinti viszonyait és állapotát tünteti fel.

Benne vannak a Horvátországra vonatkozó adatok is, továbbá nem pusztán az 1891-ik évi számtételek, hanem a fontosabb viszonyoknál a megelőző népszámlálás adataival összehasonlitva.

A magyar birodalom 322,302 □ kilométer területén az 1893-iki népszámláláskor 17.349,398 fönyi népség lakott, a mi az 1869—70-iki állapothoz képest 1.932,071 fönyi szaporodás.

Község van a magyar birodalomban: 28 szabadkirályi és 125 rendezett tanácsu város, 1916 nagy-község, 15,045 kis község és 20,906 puszta.

A szolgabirói járások száma 476, a körjegyzőségeké 2770.

Az é p ü l e t e k száma 5.697.494, magánház 5.542,923, egyházi és iskolai épület 81,656, községi 42,785, törvényhatósági 3400, állami 21,738 magántársulatoké 4992. Az épületek közül lakóház 2.926,979, templom 13.049, iskola 14,945, kaszárnya 2033, fürdőház 367.

A magyar birodalom területe 322,302 négyzet kilométer, ezen a területen 17.349,398 ember lakik, egy négyzet kilométerre jut tehát átlagban 53.83 ember. — Legnagyobb ez az átlag-szám, azaz legsürübb a népesség a Duna—Tisza közén (75.79) legkisebb Erdélyben. — Budapest területe 201 négyzet kilométer, lakosainak száma 491.938 itt tehát négyzetkilométerre 2447.75 ember jut. — A törvényhatósággal biró városokban összesen 1. 331, 067 ember lakik 1850-ben csak 669, 609 ember lakott ezeken a helyeken. — Az összes városi lakosság száma 2.635, 589. A városi lakosság az utolsó tizévben 15.59 százalékkal szaporodott. —

A népesség *megoszlása* születési hely szerint a következő: 12.766,585 ember ugyanabban a helyiségben született, a melyben lakik, más megyebeli születésű 1.436, 449, fővárosi születésű másutt lakó 37, 196, fiumei 1976, horvát-szlavonországi 132,630, Ausztriából való 221,597, német or-zági 6591. olaszországi 5886, franciaországi 575. angol 381, oroszországi 455, svájci 1168 *Vallásra* nézve 8.885, 940 r. katholikus 2.239, 197 református, 1.212,634 ág. h. evangelikus, 730,342 zsidó vallásu lakik az országban — gör. katholikus és gör. keleti szerb oláh és orosz nemzetiségü egyházak hiveinek a száma együtt véve közel négy millió.

Foglalkozás szerint értelmiségi keresettel foglalkozik 420, 139, ostermeléssel 10.915, 444, iparral és kereskedéssel 2.960, 189 ember; járadékos van az országban 243, 696, napszámos 2.438,439. —

Korviszony tekintetében legtöbb a 0—4 évesek száma (2. 450, 167) utána az 5—9 évesek száma (2. 131,645). — Egy éven aluli gyermek van 551,214, egy éves gyermek van 424,769. — A magasabb korban: hatvan éven felül van 1.190 241. hetven éven felül van 388,919, nyolcvan éven felül 61,460, kilencven éven felül 5122, száz éven felül 270, még pedig 122 férfi és 148 nő.

Nemre nézve van az országban a katonasággal együtt 8.668.175 férfi és 8.795, 616 nő; nőtlen férfi a gyermekekkel együtt 4.767,699, férjetlen nő 4.365,248, nős férfi 3.518,490, férjes nő 3.576,248 Az özvegy férfiak száma 252,312, az özvegy nőké 835,321. — Törvényesen elvált férfi van az országban 4865, törvényesen elvált nő pedig 7623. —

A *közművelődési* viszonyokat feltüntető táblázatok is igen érdekesek. — A törvényhozás és közigazgatás szolgálatában 29,102 ember áll, a közegészségügyében 17,809, a tanügy munkásainak száma 37,140, különböző egyházi szolgálatot 21,300 ember végez, irodalommal és művészettel foglalkozik 2483 ember. — Orvos van a magyar birodalom területén 4003, biró és ügyész 2520, főiskolai tanár 575, középiskolai tanár 2380, ügyvéd 4353, hirlapiró és szerkesztő 492, másféle iró és irónő 101, festő 210, szobrász 19, színész és színésznő 1442.

Az *iskolák* száma az előző évtizedhez mérten örvendetes szaporodást mutat. — Az egész magyar birodalomban van 3 egyetem, 12 jogakadémia, 53 papnevelő intézet, 162 gimnázium 38 reáliskola, 681 szakiskola, 74 tanitó- és tanitónő képezde, 203 polgári iskola, 21 felsőbb leány iskola, 60 felsőbb népiskola, 17,912 elemi iskola, 840 kisdedovó intézet, 40 börtön iskola 96 emberbaráti iskola összesen: 20,245 iskola. — A felsőbb iskolákban (egyetem akadémiák stb) a tanulók száma a téli félévben 7222, a nyári félévben 6771. — A külföldi egyetemeken 1892-ben tanult 1288 tanuló és pedig 610 az orvosi, 210 a műegyetemi, 116 a filozófiai karokon. — Az iskolázás alsó fokának még mindig hiányos voltára mutat az a statisztikai adat, hogy a magyar birodalom területen csak *7.326 372 ember tud irni és olvasni*, a mi az összes lakosságnak csak 42·22%-ka; a többi nagyobb rész sem irni, sem olvasni nem tud. —

A *hirlap statisztikából* ide iktatom a következőket — 1881—1892-ig a magyar birodalom területén megjelent 721 hirlap és folyóirat. — Ebből magyar nyelvü 526, magyar német 39, magyar-horvát 2, magyar-latin 1, magyar-francia-angol-német 1, német 106, tót 13, horvát 35, oláh 13, olasz 3, francia 1.— Tartalom szerint az összes hirlapok = 14·03 százaléka politikai, 30.52% helyi érdekü, 11.04% szépirodalmi 42.23% szaklap és 2,18% élclap volt. — Külföldről összesen 1647 hirlap és folyóirat járt Magyarországba, és pedig Ausztriából 927, a többi országokból 720 — A belföldi hirlapokból postára került 64.889, 000, ausztriai — 6.029.000, más országokból 439,000 példány. — Az összes lapforgalom példány száma 71.347,000. —

Ime az évkönyv nevezetesebb fejezetei rövid kivonatban. Mindannyi a haladásra mutat, ki gyorsabb ki lassubb tempóban. — A közművelődéssel foglalkozó fejezetek talán a legtöbb örvendetes mozzanatot tüntetnek fel, de egyszersmind itt érezhetők legnagyobb hiányok. —

S. D.

Tollfuttában.

A szegény, ártatlan diszkreciót annyiszor, mondhatni: olyan szakadatlanul emlegetik az emberek, mintha a társadalmi élet csupa diszkrecióból állana. Pedig hát itt is csak igaz az egyszeri angliusnak az a mondása, hogy mindenki arról szeret legtöbbet beszelni, amije nincs. Igaz ez, különösen a mai világban, amikor (mióta a francia „pose“ szó közéletüvé vált) a suszterinastól kezdve a miniszterekig bizonyos pillanatokban mindenki p ó z o l.

Ilyen pózoló helyzetben különösen szeretik játszani érdemes atyánkfiai a diszkrét magatartást, mert — tagadhatatlan — az igen elegáns. És mivel elegáns, éppen nem lehet csodalkozni, ha a szokásokhoz gyorsan és örömest simuló embernél valóságos divat-cikk lett belőle.

Szép, nagyon szép a diszkreció, ez kétségtelen. De valódi értéke csak akkor van, ha erkölcsi alapja a társadalmi egyén belső tartalmában van; ha a társadalomban élő embereken nem csupán külső látszat, csillogó m á z, hanem a belső erkölcsi tartalom, a belső világ őszinte, igaz, keresetlen megnyilatkozása.

Igy nemcsak szép, de értékes is a diszkreció!

Ebben a belső erkölcsi tartalomban gyökerező diszkrecióinak kialakulására valamikor igen nagy hatással volt a magyar sajtó a saját szép példadásával. — Ha végig lapozzuk a hatvanas években megjelent ujságokat, fölemelő önérzettel tölt el bennünket az a szép, — példás diszkreció, melylyel a m a g y a r hirlapirodalom első, mondhatni: még mindig u t t ö r ő munkásai a kényesebb természetü, ártatlan egyéneket is kellemetlenül érintő dolgokat a közvélemény itélőszéke elé állitották.

Jött szonban nemsokára egy örök-éhes *moloch*, mely tanyát ütött a magyar hirlapirodalom munkásainak tanyáiban is és itt olyan pompás élete van, hogy most már bottal, fegyverrel sem igen lehet kikergetni. Ez a moloch az ujságirás diszcreciójával táplálkozik s ugy hivják, hogy szenzáció....

Ez falja föl a mi diszkreciónkat; ez, a közönség idegeit csiklandozó szörnyeteg. Ennek kedvéért, hogy csak mentül jobban csalogassa, édesgesse a petyhüdt, beteges idegzetü publikumot, — képesek vagyunk teljesen kétesértékűvé tenni azt a hagyományos magyar közmondást is: „Az én házam az én váram.“ — Amit valamikor éppen a közerkölcsiség, a nemesebb izlés érdekében diszkréten elhallgattunk vagy csak igen röviden regisztráltunk, azt ma már — csakhogy a szenzációt táplálhassuk — nagy hühóval, — hosszu hasábokon hurcoljuk a diszkreció vágóhidjára.

Ha egy tiszteletben, közbecsülésben álló családnak véletlenül elfajzott gyermeke fokról-fokra sülyedve, az elzüllés létráján elér az utolsó fokig s valami becsületvesztő dolgot mivel, akkor nem elégszünk meg azzal, hogy magát az elzüllött egyént bélyegezzük meg, hanem meghurcoljuk az egész családot és hasábokon keresztül foglalkozunk egy lopási kisérlet tárgyalásával, melyről határozottan azt sem tudhatjuk, hogy gonoszságból vagy az őrültségnek bizonyos fokán követte-e el az e l z ü l l é s lejtőjére jutott egyén?

Azt hiszem, hogy hovahamarabb a közvélemény fog visszakényszeriteni bennünket erről az utról, mely a hirlapiras rohamosan indult versenyével lett csak taposottá.

A közvélemény maga fog bennünket rábirni, — hogy a szenzáció molochját az indiszkreció pikáns eledeivel ne tápláljuk.

Igy azután majd talán csak — ha már se bottal, se fegyverrel nem lehet elkergetni — lassankint éhen hal közöttünk ez az örök-éhes szörnyeteg.

HIREK.

— **A hercegprimás Blaha Lujzánál.** Balaton-Füredről irják, hogy a hercegprimás, egyik délután négy órakor titkara, Kohl Medárd kiséretében meglátogatta b. Splényiné, Blaha Lujzát és hosszab időt töltött a művésznő családi körében.

— **Deák-ereklye.** Igen érdekes Deák-ereklye van Csigó Maria sümegi tanitónő birtokában. Ez ereklye megyénk nagy szülöttének, Deák Ferencznek sajátkezü faragványa és czukortartót ábrazol. A tárgy 2 részből áll. Első része a talpas tartó, bordazott oldallal, a felső része pedig a fedő, mely érdekes vadászjelenetet tüntet elénk. Egy csonka fatönk mellett egy másik törzs fekszik, ezen piheni ki két tiroli vadász a vadászat faradalmait, labuknál ott hever a zsákmány, a levett zerge. A kiválóan érdekes faragványt maga Deák Ferencz ajándékozta nehai Czeh László sümegi földbirtokosnak, ki a „haza atyjával“ igen jó viszonyban állott Az ő hagyatékából kerü t nevezett tanitónő birtokába, ki — mint értesülünk — a Muzeum Deák-szobájának igen szivesen át fogja engedni a szép faragványt, melylyel a Deák-reliquiak igen érdekes darabbal szaporodnak.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Krátky József nagykanizsai kir. törvényszéki segédtelekkönyvvezetőt ugyanazon törvényszékhez telekkönyvvezetővé és Horváth Zoltán csáktornyai járásbirósági dijnokot ugyanazon birósághoz irnokká nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Nitsmann Jenő, a keszthelyi gazdasági tanintézet segédintézője, jegyet váltott Kunc Agnes kisasszonynyal, Kunc Elek, kir. tanácsos és a kolozsvári tankerületi kir. főigazgató leányával.

— **Köszönetnyilvánitás.** — A vallás- és közoktatásügyi miniszter az alsó-muraközi takarékpénztár részvénytársaságnak, mely a periaki kisdedovoda segélyezésére 478 frt 84 krt adományozott, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánitotta.

— **Erdészeti kinevezés.** Szvaty Bélát, a tapolcai kir. erdőgondnokság vezetésével megbizott első osztályu erdészgyakornokot, a földmivelési miniszterium vezetésével megbizott honvédelmi miniszter erdészjelöltté nevezte ki.

— **Képviselő testületi közgyülés.** Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu város képviselő testülete 9-én délután 3 órakor a városház nagytermében közgyülést tart, melynek tárgysorozata: az 1893. évi tanácsi jelentés és az 1893. évi zárszámadások.

— **Táncczvignalom.** A „nagy kanizsai Kossuth Lajos asztaltársaság e hó 5-én, a „Polgári-Egylet nagytermében tartott táncesélye kitünően sikerült. Sok szép táncosnő megfelelő táncosokkal, lelkes hangulat, mint ahogy egy Kossuth asztaltársasághoz illik, vetették meg a siker alapját, mely biztos alapon folyt a mulatság egész reggeli 6 óráig. Az első négyest 48 pár táncolta. Jelenvoltak: Anhofferné, Bódisné, Bódis nővérek, Blau nővérek, Bősze Danielné, Czelczer nővérek, Danis Margit, Farkas nővérek, Herskovits Irén, Heckenberg Juliska, Galasi nővérek, Haffner Mariska, Hitzelberger Karolina, Herskoviesné, Klapper Szidike, Kovács nővérek, Kőrödi Jánosné, Klein Hermina, Lődnerné, Liebezeit Matild, Mitili Anna, Müllerné, Némethné, Rácz Jánosné, Rozs Juliska, Raczka Kamilla, Rosenkranz Emilia, Sarecz Anna, Sternberg Gizella, Schreiber nővérek, Szabóné, Tersztenyák nővérek, ifj. Totola Jánosné, Weisz Szidike stb.

— **Villamos világitás.** A városi képviselő testület kebeléből kiküldött ellenőrző bizottság legutóbb néhány napon át ülésezett és tárgyalás alá vette az észlelt hiányokat és főleg a lámpák elhelyezését illetőleg több változás eszközlését javasolja. Mi az észlelt hiányokat illeti, ezek bizonyára meg is vannak, tehát az ebbeli véleményezéshez pincsen szavunk. De a bizottság több lámpát „feleslegesnek" is mondott ki, mire vonatkozólag megjegyezzük, hogy egyik vagy másik lámpa szügségtelen voltát megállapitani akkor, midőn ez ég, vagy tán holdvilágos éjszakán, lehetetlen. Tessék a feleslegesnek tartott lámpákat bizonyos időben működésen kivül hagyni és az ekkor észlelt alapján véleményt mondani. Meg vagyunk győződve, hogy a bizottságnak jegyzőkönyvbe vett véleménye ilyen próbasötétség után több irányban meg fog változni.

— **Halálos baleset.** A Hirschel és Bachrach féle gépgyárban kedden délben *Wernik* Richárd nevü esztergályos tanonc, megparancsolta *Széczenyi* Lajos 14 éves murakereszturi illetőségü fiatalabb tanoncnak, hogy a működésben levő gyalupad mellől egy darab vasat emeljen fel. A fiatal tanonc figyelmen kivül hagyva az ide oda járó gyalugépet, oly szerencsétlenül hajolt le, hogy a feje a gyalupad és gyalulő közé került és az erős szoritás fejét teljesen összelapitotta, mi azonnali halálát okozta. Minthogy Széchenyi nem a gyalupadnal volt alkalmazásban és Wernik saját kenyelmére hivta a szerencsétlenül járt fiut oda, Wernik, mint a szerencsétlenség közvetlen okozója letartóztatatott és a törvényszéknek átadatott.

— **Megyei rendkivüli közgyülés.** A vármegye főispánja, Svastits Benó megyei rendkivüli közgyülés tartása tárgyában a következő hirdetményt bocsátotta ki: „A nmltsgu vallás- és közokt. m. kir. miniszterium folyó évi julius hó 13-án 30.354. sz. alatt kelt rendelete értelmében a Zala-Egerszegen tervezett állami főgymnásiumra a város és a törvényhatóság altal megajánlott hozzájárulás az állami főgymnásium fentartása tartamára biztositandó, s a főgymnálétesitése és fentartására vonatkozó megállapodások szerződés alakjába foglalandók levén, e célból folyó évi augusztus hó 14-én délelőtti 10 órakor Zala-Egerszegen rendkivüli törvényhatósági bizottsági közgyülés fog tartatni, melyre a törvényhatósági bizottság tagjai tisztelettel meghivatnak.

— **Városi közgyülés Keszthelyen.** Keszthely város képviselő testülete augusztus hó 4-én tartotta meg rendes közgyülését. Az ülés első tárgyát Lénárd Ernő városi ügyésznek kir. közjegyzővé történt kinevezetése következtében az ügyészi állásról bejött lemondása képezte. A képviselőtestület városbiró inditványára Lénárd Ernő kir. közjegyzőnek a város ügyei érdekében 19 éven át tanusitott kiváló érdemei elismeréseül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az ügyészi tisztség betöltési ügyében teendő intézkedés a jövő ülésre halasztatott. A beterjesztett költségvetés szerint Keszthely összes kiadása 48.477 frt 18 kr., melylyel szemben a bevétel 35.070 frt 96 kr. s igy a fedezetlenül maradó és községi pótadó utján fedezendő összeg 13.406 frt 22 krt tesz. Ezen összegből az urodalom fizet 28%-ot vagyis 3753 frt 70 krt. A még fennmaradó 9652 frt 48 kr., pedig 48%-os községi pótadóban fog beszedetni. A Balatonnál tervezett s 26.454 frt 67 krban előirányzott »Hotel Garni« szálló kiépitietését a képviselőtestület szükségesnek tartván, megbizta a városi tanácsot, hogy ennek kiépitésére vonatkozó versenytárgyalást a legközeleibbi határidőre tüzze ki, hogy az épitkezéshez még ez évben hozzáfogni lehessen. A Balaton fürdő-bizottság tagjaiul Nagy István városbiró elnöklete alatt Pap Sándor, dr. Dunst Ferenc, dr. Buránv Gergely, dr. Csanády Gusztáv, Beck Sándor, Hoffmann Soma, Pető Vilmos, Schadl János, Hencz Antal, Lénárd Ernő, Ullmann Vencel, Csirke Iván, Lázár Ede, Hoffmann Mór, Galba Károly, és Lendvay József választattak. Ezután elnöklő városbiró jelentést tett a képviselőtestületnek arról, hogy a budapesti Ganz gyár „egy mérnöke e napokban a villamvilágitás és a vizvezeték kiépitése ügyében Keszthelyen volt s bejelentette a városi tanácsnál, hogy az ezekre vonatkozó tervezetek és költségvetés eszközlését szept. hó 15-ig be fogja a gyár terjeszteni a városi tanácshoz. A képviselőtestület végül elhatározta, hogy a város által teendő épitkezésekre szükséges 150 ezer frt kölcsön felvétele tárgyában szept. hó 15-én ujabb ülést fog tartatni

— **Hymen.** Mayer László, özv. Mayer Sándorné zalabéri földbirtokosné fia augusztus hó hó 19-én tartja esküvőjét Wolf József egeraracsai birtokos kedves leányával, Franciska kisasszonynyal. Az esküvő a menyasszony szüleinek pogányvári birtokán lesz.

— **Mulatság Balaton-Füreden.** Balaton-Füreden sikerült hangversenyt rendeztek. A közremüködők, kik mindanyian fürdővendégek és a jótékony célra való tekintettel tiszteletdij nélkül léptek fel, a közönség részéről élénk tetszésnyilvánitásokban részesültek. Kijutott az elismerésből *Pollák* Berta kisasszonynak, ki Liszt 2. rapszódiáját és Weiniawsky „Moszkvai emlék"-ét adta e ő igen szépen. *Tótis* Elza kisasszony Hubay Csárdajeleneteinek bravuros előadásával aratott sürü tapsokat. Általános tetszéssel találkozott *Szirmay* Imrének, a népszinház jeles tagjának humoros szavalatai és *Lányi* Gézának cimbalomjátéka. A sikerült hangversenyt reggelig tartott tánc követte.

— **Nyilvános nyugtázás.** A »Kossuth Lajos asztaltársaság« e hó 5-én tartott vigalma alkalmával felü fizetni sziveskedtek: Kozma György 1 frt 50 kr., Schranz Zoltán, Tóth Mihály, Kripácz, Bajor László 1—1 forintot, Helo, Lodner, Kanasz János, Merkly János, Sölétormos Géza, Pál Sándor, Mihályi István 50—50 kr., Bódis Jánosné 40 krt, Hitzelberger György, N. N., N. N., 30—30 krt. özv. Halnerné, Skergula 20—20 krt. A szives felülfizetőknek, valamint mindazoknak, kik vigalmunk iránt érdek ődési tanusitani kegyeskedtek, hálás köszönetünket nyilvánitjuk. A vigalom rendező bizottság.

— **Tragikus halál.** Tragikus halállal mult ki e hó 4-en Szabó Görgy a zalamegyei ügyvédek nesztora, ki mint Keszthelyi lakos annyira megbarátkozott a Balatonnal, hogy 83 éves kora dacára is, egyedül járta Baltonba fürödni. Emlitett napon ugyanigy tett és fürdés közben szélhüdés érte, mely azonnali halálát okozta. A köztisztelettben álló férfiu váratlan halála általános részvétet keltett nemcsak Keszthelyen, hanem az egész megyében és ezen részvét a hétlön végbement temetésén impozánsan nyilvánult.

— **Szerelmesek szótára.** A szerelem találékonnyá teszi az embert, de semmiben sem inkább mint hizelgő nevek feltalálásában. Olvashatunk szerelmes leveleket, melyekben az első lap csupa olyan gyöngéd elnevezésekkel van tele, mi a nem érdekeltek előtt nagyon komikus, lehet ugyan, de annál inkább megteszi a hatást annál, a kinek szól. Az ily ellesett gyöngéd megszólitásokból legyen szabad itt egy kis mutatványt közölnünk, bár meglehet, hogy a kik olvassák, azt fogják rá kicsinylően magukban mondani: „No ezt én még jobban tudom!" — A szerelmes szerelme tárgyát rendesen az állat, növény és ásványországba szereti helyezni, sőt változatosság kedvéért néha az istenek és tündérek közé is, igy légszokotlabb kifejezések: tubiczám, gerliczém, galambom, csalogányom, mókuskám, majmocskám, cziczám, egérkém, őzikém, rózsám, ibolyám, violám, rozmaringom, árvácskám, rezedám, aranyom rubintom, gyémántom, gyöngyöm stb.

— **A bucsu vége.** A Felső-Rajkon tartott vasárnapi Anna-bucsun Ható István ungjakabfai juhász összeszólalkozott Bakos Gábor ugyanottani béressel. Otthon tettlegességekre került a dolog. Bakos egy vasvillát ragadott és ezzel oly sulyos csapást mért Hatóra, hogy ez vértől boritva, összerogyott. A sulyosan sebesültet közvetlen a tett után neje a kanizsai közkórházba beszállitotta. Ható érezvén közeli halálát, visszakivánkozott Ungjakabfára, de alig értek a magyar utcai „Magyar Király" vendéglőhöz, Ható meghalt. Bakost a csendőrség elfogta és átadta az illeteni törvényszéknek.

— **Nyugalomba vonult házgondnok.** Füssy Tamás a szent-Benedek-rend zalaapáti társházának hosszu éveken át volt házgondnoka, ezen tisztségétől — előrehaladott kora következtében — saját kérelmére felmentetett, s helyébe Valiner István neveztetett ki házgondnokká.

— **Miniszteri jutalom.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Zalavármegyében az állandó és nyári menedékházak vezetésére képesitő tanfolyamokat vezetett óvónők és dajkák megjutalmazására 200 frtot engedélyezett, amelyből Bánotay Matild és Leukey Málvin, nagykanizsai óvónők, mint állandó gyermekmenedékházak vezetésére képesitő tanfolyamok vezetői, 50—50 frt, Szigethy Elvira zala-egerszegi és Hock Ilona csáktornyai óvónők, mint a nyári menedékházak vezetésére képesitő tanfolyamok vezetői, 30—30 frt, végül a nagykanizsai két ovodánál, továbbá a zala-egerszegi új ovodánál s a csáktornyai ovodánál alkalmazott dajkák 10—10 forint jutalomban részesültek.

— **A Balaton apadása.** Tavaly óta a Balaton megint erősen megapadt és egyik-másik helyen egész szárazon állanak immár az olyan területek, a melyeket tavaly még a hullámok mostak. Ennek az apadásnak a legfőbb oka a tartós nagy szárazság. A baj csak az, hogy ez az apadás már esztendők óta észlelhető. Valóban idején volna, hogy az illetékes körök kissé gondolkozzanak fölötte, mint lehetne segiteni ezen a veszedelmen.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Felsőbb biróságoktól leérkeztek.

Horváth Tamás és nejének — Pecsek Ferencz elleni szerződés érvénytelenités aj: iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Felmenő ágbeli rokonon elkövetett könnyü testi sérlés vétségével vádolt Tamasics Bartolné st. elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Csalás és okirathamisitással panaszolt Czeznak József elleni bünügy a kir. táblától helybenhagyó végzéssel.

Szándékos emberölés büntettének kisérletével vádolt Berkes György elleni bünügy a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

özv. Horváth Györgynének a Déli vasút elleni pere a kir. táblától részben megváltoztató itélettel.

Armuth Nathannak Hirschl Miksa elleni pere a táblától feloldó végzéssel.

Vajda Józsefnek Györffy János elleni pere a táblától helybenhagyó határozattal.

Lopás büntette miatt vádolt Pirbus Szabó János elleni bünügy a Curiától megváltoztató itélettel.

Könnyü testi sértésel vádolt Tálosi István elleni bünügyben az első birósági itélet a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Becsületsértéssel vádolt Tánczos Györgyné elleni bünügyben az első birósági itélet a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Járásbirósághoz leérkezett itéletek.

Dr. Engel Samunak — Weisszfeld Dezső ellen pere a pécsi kir. itélő táblától megváltoztatva

Sánta György és nejének — Németh György és társai elleni pere a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Tóth Annának — Pap Rozi elleni pere a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Lopás vétségével vádolt Tóth János elleni bünügyben az I. biróság itélete a pécsi kir. itélő táblától részben megváltoztatva.

Novák Mihály s társainak — Novák József elleni holtta nyilvánítási ügy a kir. táblától feloldó végzéssel.

Schiller Mórnak — Uferbach János és neje elleni vhajtási ügye a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Skalecz Istvánnak — Horváth Miklós Mihály elleni pere a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

Becsületsértéssel vádolt: Dines Szilveszter elleni bünügyben az I. biróság itélete a pécsi kir. itélő táblától helybenhagyva.

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutfők nyomán. —

Irta: **BabossLászló.**

(**14**-dik folytatás.)

Byron azonban nemcsak a görög függetlenségnek, de az olasznak is rendithetlen hive volt, valamint minden népek szabadságának, s amint szerette ezt, a kiterjeszteni akarta az egész világra s ezért sorompóba hitta Franklint, Washingtont a régi Hellás hős alakjait Leonidast-Trasybulust: ugy gyülölte mindazokat, akik azt elnyomni akarták. A hadi dicsőséget, a hóditó hadjáratokat megveti, gúnyolja sarcasmusával üldözi s csak a szabadság s a béke diadalait ünnepli.

Napoleonban is csak a lángészt látja s a hősök vérétől még piros Waterlooná! a Hercules látja benne, a Samson!, ki emberlöltöti erejével lebontani készült a világot! És Anglia nemzeti büszkeségének hizelgett Byron, midőn a szabadsághősöket dicsőitve, s egy-egy kegyeletes emléket tüzve nevükre, Anglia leghatalmasabb ellenségét lesujtó.

Még Rienziről, az utolsó néptribunról sem feledkezik meg és felhangzik róla dala, s mintegy jól esik lelkének, hogy a legázolt s ezer zsarnok által agyongyötrött Romában még akadt egy szabad ember, aki vezére lett a népnek s bajnoka a szabadságnak.

Fel is magasztalja őt az égig s áldást kér nevére, mondva:

„Rienzi! utolsó római! mig egy lomb
Nő szabadságfa fonyadó törzsökén,
Koporsódon legyen az koszóru!“

Aki ugy szerette a szabadságot, mit érezhetett, midőn szabad hazájából elbujdosva akármerre ment, leigázott népeket talált, szivében szerelmi bűval, lelkében bánattal, az emberiséghaladása iránti hitében megrendülve, barátjaitól s mindenkitől elhagyatva, megérthetjük, hogy egy mély érzelmü költő, mint Byron, minő lelki vihart hordozott lelkében! És mily kétségbeesés foghatta el, mikor a természet legszebb országaiban orgiáit ülte a háboru Hellasban pedig oltárt, templomot, régi emlékeket elpusztitva talált.

Megértjük fájdalmát, meg a kibékitő hangot, mely az örök és a muló, a nagy természet s az emberi között jelentette ki s felfogjuk, hogy az emberi szellemnek csak teremtő ereje az, — amely maradandó épp ugy, mint az Isten teremtette természet, mert a mi fenmarad a történelemben, mint az emberi szellem tetteit fentartó, megörökitő s a szabadságot, a haladást hirdető műben, — mely az embernél tovább él: az az eszme.

De Byron nemcsak a fájdalom, a természet, a szabadság hanem a szerelem költője is, valamint egész élete egy láncolata a boldogtalan szerelemnek, ugy világa és költészete is tele a szerelem töviseivel és rózsáival; de hogy is lehetne egy oly szenvedélyes rajongó természetet, oly érzékeny lelket gondolni, — aki hozzá még a természet kebelén nőtt fel — a szerelem, oly lyrikust, mint ő, annak megpenditése nélkül; nem! — Byron már 10 éves korában szerette a kis Duff Marit, a ki keresztapjának Duff ezredesnek leánya volt és pedig oly lángolón, oly szerelemmel, amilyennel csak az *első szerelem* szerethet, amelyről azt tartják, életre határozó; a költő *maga is bámul* ami felséges érzelmen, — mely rajta erőt vett, midőn irja róla: „hogy még mindketten egész gyermekek voltak, s bár azóta legalább ötvenszer volt szerelmes, de most is emlékszik minden szóra, amit egymáshoz intéztek, minden bajára, kinézésére, nyugtalanságára, álmatlanságára; s hogy kinozta anyja szobalányát, hogy irjon neki nevében.“

Duff Mari volt Byron első szerelme, amikor csak 10—11 éves gyermek volt; s 16 éves korában mégis midőn érteszült, hogy férjhez ment hűtlen Marija, görcsöket kapott s iszonyu kinokat szenvedett, pedig ezalatt már uj szerelme is támadt: Parker Margit unokanővérében, aki 12 éves volt, s a 13 éves költőt szerelemre hangolta, azonban ez a szerelme sem volt áldásthozó szerelme tárgyára; a kis Parker Margit „aki maga volt a szépség és béke angyala s aki mintegy szivácványból volt szőve, meghalt és elhervadott, de a költő sohasem tudia elfelejteni; költeményeinek legtöbbje, álmainak, ábrándjainak, képzelmének csapongó szárnyai, ha megpihennek viharzó lelkében, ő lölötte az ő emléke alatt nyugosznak el; a sötét szemek hosszu szempillái, görög szépségét, vonásainak s alakjának bájat sohasem tudia elfelejteni.

A Childe Haroldban egy szép emléket szentel Margitjának (II. 95—96. versében) ahol mondja:

„Szép szeretett lény elmentél te is...,
Kit hozzám fűztek hajtam, ifjuság,
Ki értem tett, mit más nem tőn soha.
Nem egytől visszavonva a mi rád
Méltatlan. Vaj mi most éltem? Te nem vagy!
Nem várod megköszöntni vándorod,
Ki még siratja szép perét, mi nincs..
Oh! bár ne birtam volna vagy ma is
Birnám! hogy visszatérve a zarándok
Okot ne leljen ujra bujdosásra!
Oh kedves szép és mindig szerető,
Az ünző bú multtal foglalkozik;
Előhozván mi jobb ha elmarad,
Idő utószor fogja tőlem el
Szakitni árnyad...“

A harmadik szerelme harowi tanulási évealatt született Bathban, a hol tartózkodva beleszeretett rokonába a nagybátyja által megölt Chavorth leányába: Mariba. — Ez kacérságával ejtette Byront hálójába és Byron életére ez a szerelme még döntöbb volt, mint előbbi szerelmei, mert ebben a szerelemben lelke egész hevc, összes érzése nyilatkozott, — s hogy az is balul ütött ki rá, végzete volt, s ettől az időtől számithatjuk Byron kétségbeesését, fájdalmát, boldogtalanságát, s költészete elegicus hangját is. A férfi szív — nem gyermekszív, a férfi szerelem nem ábránd, nem álom, s Byron Chavor Mari előtt már vallomást akart tenni, hogy örökre hive, hogy csak ő vele lehet boldog, hogy legyen neje midőn az barátnői előtt kijelenté, — ami Byron szivét összetörte, mert épp akkor lépett a szobába, „hogy ő e sánta kölyket csak nem szereti.“

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

A legrégibb, legjobbnak bizonyult és valódi, mindamellett a legolcsóbb egyetemes, népszerű házi gyógyszer majdnem minden kiláz és belső betegség ellen.

Egyedül valódi angol
csodabalzsam
THIERRY A. gyógyszerésztől
PREGRADA-ban

Enyhíti a köhögést, gyógyitja mell- és tüdőbajt, minden kiláz és belső betegséget és csodaszerű gyógyhatással bir. Mint első segély háztartásra egyetlen egy családnak sem hiányozzon. Csak akkor valódi és hamisitatlan e balzsam, ha minden üveg egy ezüst kupakkal (Kapseli) van lezárva, melyben czégem „Thierry Adolf gyógyszertára az Órangyalhoz Pregrádában“ belenyomva, s ha minden üvegen egy veres czimke, ehhez pedig egy használati utasítás is melléklelve van, mely ugyanezen védjegy és szöveggel, mint itt fenn látható, van ellátva. Minden más balzsamok, melyek nem az itt rubrikákban vannak leírva és adatnak kiállítva, hamisitványok és utánzatok és tiltott, káros hatásu s dúrva anyagot mint „Aloe“ és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilynemű balzsam ne fogadtassék el. Balzsamom hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján törvényesen, szigoruan üldöztetnek, ugyszintén e hamisitványok ismét eláruzitói is. A magas kormány 5782. B. 6108. sz. a. kelt vegyészeti szakértői bizonyitvány alapján igazolva van, hogy készitményem semminemű tiltott vagy az egészségre káros hatásu anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balzsamomból raktár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A. Pregrádában, Rohits-Sauerbrunn mellett** inténi. Ausztria-Magyarország bármely postaállomására bérmentve küldve 12 kis. vagy 6 duplaüveg ára 4 korona, 60 kis vagy 36 duplaüveg ára 12 korona 60 fillér. Boszniába vagy Hercegovinába bérmentve: 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 5 korona, 60 kis vagy 30 duplaüveg 15 korona. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvétellel eszközöltetnek. **Thierry Adolf gyógyszerész Pregrádában, Rohits-Sauerbrunn mellett.**

Thierry A. gyógyszertára az „Órangyal“-hoz Pregrádban.

A valódi angol
csodakenőcs
hatása és ereje.

Az angol csodakenőcs, mely a legjobb eredményanyagokkal használt szer a szenvedő emberiségnél s legnagyobb és jóllét bajokban. A sebek gyógyitása, ugyszintén a fájdalom csökkentésében felülmulhatlan fölalkatrészei a piros rózsa „rosa centifolia“-ban létező csodaszerű hatásu gyógyanyagok összetételi képezik. Az angol csodakenőcs használható:

A gyermekágyasnő mellbajánál, tejgyülemlésénél, mellkapcsolódásánál, Órbánccz (Szt.-Antal tüze), mindennemű erélmek, lób vagy csont sebesülések, sebek, genyedtség, degedt lábak, sót csontok ellen; ütés-, döfés-, lő-, vágás- és szurási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m.: üveg-, faszilka-, homok-, szilánkok és tűkek eltávolitására. Mindennemű daganat, kinövés, pecsétvar, ujjképződés, sőt rákbetegség ellen; szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyitására. **Mindennemű égési sebek**, fagyott testrészek, belegeknél hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzúgás és a gyermekeknél előforduló kisebedések ellen, stb. stb.

Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitűnőbb hatásában.

Igen ajánlatos **ezen egyedül álló elővigyázati szerből** minden családnál készletben tartani.

Két dobozpál kevesebb nem küldetik (a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétellel eszközöltetik. 2 légyly csomagolás, szállitólevél és bérmentes megküldéssel 3 korona 40 fillér.

Számos bizonyitványok rendelkezésre állnak.

Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisitványok megvétele ellen, s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tegelyen a fenti **védjegy** és czégnek **„Thierry A. Órangyal gyógyszertára Pregrádban** belegetve kell lenni és minden tegelynek egy használati utasitásba ugyanolyan védjegyjegyel mint itt látható kell becsomagolva lenni.

Az egyedüli és valódi angol csodakenőcsöm hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján szigoruan üldöztetnek, ugyanugy e hamisitványok ismételárusitói.

Egyedüli közvetlen beszerzési forrás

THIERRY A. Órangyal gyógyszertára

Pregrádban, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Egyedüli főraktár Budapest és környéke részére

TÖRÖK JÓSZEF-nél

Budapest, Király-utcza 12. szám.

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül: „**Thierry Adolf Órangyal gyógyszertárához**“ Pregrádban, Rohits-Sauerbrunn mellett czimezni.

Az Ausztria-Magyarországi védjegy lajstom száma **4354.**

Taussig Gottlieb

finom ölözéki szappan és illatszergyáros.

Főraktár: **BÉCS,** I., Wollzeile 3.

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépitésére és finomitására,

legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó hajpor,

— fehér, rózsaszín, és sárga —

— vegyileg analyzált sé ajánlva **Dr. Pohl J. J.** cs. kir. tanár által **Bécsben.** —

325

Ellsmerő levelek következő urnőktől:

Wolter Sarolta, cs. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schläger Antonia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Ernő cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára **1** *frt* **20** *kr.*

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

ELSÖ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és fecskendők.
Sürito és sürito berendezések,
Aspiratió készülék,
Elömelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápvizisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és malomrészek,
Gőzcséptőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozók,
Hengerek és *Boronák,* valamint **mindenféle gazdasági gépek és eszközök.**

Minden e szakmába vágó; bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

WANNEK és RUSZ
Budapest, VI. Andrássy-ut 76. sz.

Ajánlják dusan felszerelt raktárukat, u. m. rajta 163 5— készitményü

férfi fehérnemüket

divatos angol tourista ingek

darabja 1.— 1.30, 1.80. **Izzadás elleni alsóing** Jäger féle darabja 1.— 1.50, **angol hálózott alsóing** 40, 65. kr., **fegyházban kötött lábujjak** 1/2 tucat 1.60: **kesztyük, zsebkendők, férfi nap- és esőernyők** a legnagyobb választékban.

Női divatáru cikkek

valódi cosmanosi moró kretonok, divatos francia szatin és batiszt. **Kész női pipere** és fehérnemüek, legujabb **divatos selyem batiszt** és szatin blousok, Francia **derekfüzők**, női és gyermek harisnyák, glacé selyem és fil de cosse kesztyük, **fegyházban kötött női harisnyák** 1/4 tucat 2 frt 60 kr.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Wannek és Rusz
Budapest, VI. Andrássy-ut 76 sz.

Közvetlen beszerzési forrás a legelegánsabb

reichenbergi öltöny-szövetekből.

Tiszta gyapju cheviot és kamgarn.

Egy teljes öltöny **6** frt **70** kr.

Franz Rehwald Söhne, posztó gyári raktár.

Reichenberg, Csehország.

HIRDETÉSEK

felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Schlick

-féle vásöntőde és gépgyár részvénytársaság

BUDAPESTEN

Gyár és irodák VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI UT.

Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiókraktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

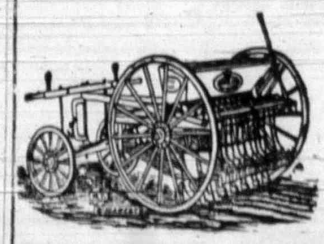

számos első dijakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék

mélyitő- és egyetemes acél-ekék

eredeti SCHLICK, és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök, valamint Schlick-féle szab. **Haladás** sorbavetőgépek

Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindenemü **gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő** és **marekrakó aratógépek** és **fűkaszáló gépek szállitható mezei vasutak stb.**

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. —

SARG F. A. FIA és TARSA. Első és legrégibb Stearin-gyertya-gyár Ausztria-Magyarországban. **Alapittatott Ad. de Milly által 1837.**

Cs. és kir. udvari szállitók. 117

Sarg-féle **Milly** GYERTYÁK.

Bevezetése a Glycerin-gyártmánynak Ausztria-Magyarországban.

Feltalálása a glycerin-szappannak SARG F. A. által 1858.

Feltalálása és bevezetése a KALODONT-nak 1887-ben.

Harmincz első érem és oklevél 1894-ig.

Iroda: BÉCS, IV. Schwindg. 7.

Milly-, asztal-, templom-, barock-, renaissance-, conus- és ürgyertyák, milly-éjjeli gyertyák és viasz karácsonyi-gyertyácskák.

Mindenütt kapható! Határozottan SARG-féle milly-gyertya kérendő! Mindenütt kapható!

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

64. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 12-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t.“ *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Wekerle és az ellenzék.

(—) A magyar miniszterelnök e hó 5-én mondotta el beszámolóját Nagybányán az ő választói előtt. Az ország egész figyelme fordult e kis bányaváros felé, mert az egész ország közvéleménye várta, hogy e beszámoló fontos enunciátiókat fog tartalmazni, hogy az tiszta képe lesz a jelen helyzetnek, és programm a jövőre nézve.

Az ország közvéleménye nem is csalatkozott.

Wekerle beszéde keresetlen egyszerüsége dacára élénk visszhangot kelt az egész országban, s a kinek kétsége volt még az az iránt, hogy a magyar kormányelnöki széket puritán becsületességü ember foglalja el, a ki nem ért a diplomatikus kétszinüséghez, nem játszik szavaival, hanem ugy beszél, a hogy érez, és ugy érez, a hogyan egy a haza javát és csakis ezt szivén hordó hazafiu beszélhet, az Wekerle mostani felszólalásából meggyőződhetett erről, s a kit e felszólalás sem győzött meg, a minthogy vannak ellenzéki hangok, melyek mást akarnának belemagyarázni Wekerle szavaiba, mint a mik benne vannak, — az nem gondolkodik őszintén, — hanem azok közé tartozik, a kiknek maganérdeke parancsolja a minden áron való csomó keresést a kákán.

De bármint csürjék-csavarják az ily olcsó politikusok a dolgot, Wekerle beszámolója politikai eseményszámba megy s tartalom tekintetében eltörpül mellette a nemzeti párt vezérének felszólalása. — ki rozsdás panganéttal vágott a levegőbe, de ellenséget nem talált vele. Wekerle nagy fontosságu politikai nyilatkozata talán soknak felnyitotta a szemét, kik eddig homályosan látták. — Mert ebben a beszámolóban semmi sincs, — a mi külön magyarázatra szorulna, egy frázis sincs, melynek az ember hiába keres alapot; a mily egyszerü az, oly világos egyszersmind, s a kormány jövő tevékenysége iránt semmi kétséget sem hagy fenn. A mily világosan domboritja ki azokat a mozzanatokat, melyek a kormánynyak tevékenységét a multban jelzik, oly világosan jelöli ki azokat a törekvéseket, melyeket a kormány szükségeseknek tart, hogy az életbeléptetendő reformok szilárd, — megingathatatlan alapon álljanak, s Magyarország regenerátióját előmozditsák. Hogy mi fájhat az ellenzéknek, még ily őszinte nyilatkozatban is, kétségtelenül az a keserü szemrehányás, melylyel az oppozició egy töredékét illette, mikor azt mondotta, hogy a polgári házasság elleni pártfoglalás nélküözte a politikai őszinteségnek és a következetességnek azt a mértékét, mely nemcsak a nagy kérdések megoldásánál mellőzhetetlenül szükséges, hanem a mely a mindennapi politikai szereplésnek is mulhatlanul előfeltételét képezi. Persze, hogy fáj az ily kereken kimondott igazság, fáj különösen azoknak, kik az utolsó tromf kijátszása után hoppon maradtak, s nagy keserüséggel vonultak vissza, mikor látták, hogy a kormány szilárdul áll, s nincs min osztozkodni. S kik akkor duzzogva az ellenzékiség köpenyét öltötték magukra, látván azt a következetességet, mely a kormány ferfiait, még az apróbb részletekre nézve is jellemezte; azok most sincsenek megelégedve a kormányelnök felszóllalásával; harci jelszónak, véres sérelemnek nevezik, s a megtámadottból támadót csinálnak s ugy iparkodnak oda állitani az ország elé, mint a ki megfuja a harci riadót; ellensége a kereszténységnek, különösen a katholicismusnak, nem kibékiteni, hanem legyőzni akarja a a nemzetiségeket stb. stb. — Habár elég erélyes volt a kormányelnök felszóllalása abban a részében, a melyben azt mondja, hogyha e javaslatok törvényerőre emelkedése után akadnának még olyanok, a kik törvények megdöntésére s a köznyugalom megháboritására törekednének, ezek ellen kellő sikerrel fog tudni a kormány eljárni: — a józan magyar közvélemény nem harci riadót fog látni ezekben a szavakban, hanem intelmet azoknak, kik minden alkotmányos üzús ellenére a törvény iránti engedetlenséget szitják, s nem tudnak, — s nem akarnak megnyugodni abban, a mit a parlament óriási többsége, a mit az oly fényesen nyilatkozott magyar közvélemény óhajt, de első sorban, a mi az államra nézve szükséges és fontos. Némely ellenzéki közlönynek amugy sem csekély a bűne az ország közvéleményének a megtévesztésében, pedig ott, a hol az ország javáról, a hol a fontos reformok életbelép-

A „ZALA“ tárcája.

Egy prédikáció.

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Hogy ki tartotta?
Hát az Istenben boldogult uram-bátyám.
Hogy hol?

Orosztonyban. Ennek a falunak volt ő-plébánosa 50 esztendeig. Sok adomát, sok jellemző történetet őrizett meg róla a szóbagyomány. Ezek között nem utolsó a szentháromság-vasárnapi prédikációja.

Hogy miképpen lett ez nevezetessé és szinte páratlanná? — elmondom.

Az orosztonyi bucsu szentháromság vasárnapján van. Ugy van egész Magyarországon, hogy bucsu napján sohasem a helybeli plébános prédikál, hanem valamelyik fiatalabb szomszédját, vagy valamelyiknek káplánját kéri fel arra. Annak olyankor az érkező vendégek elfogadása képezi officiumát.

Orosztonyhoz a merenyei plébánia esvén legközelebb, rendesen az ottani káplán szokta végezni a prédikációt, s mivel az én uram-bátyám ovakat nem tartott, (de meg már a szokás által is szentesitve) a község tartozott érte kocsit küldeni.

Évek hosszu során át szép renddel és pontossággal megtette azt a község; a kocsi idejében elment s második harangszóra a káplán rendesen megérkezett. Egyik esztendőben azonban, hogy és hogy nem? — a kisbiró azzal a hirrel ment a községházához hogy nincs kocsi. Az elüljárók fejet vakartak, tip-lábtak, hogy mitévők legyenek? Nagy sor lesz az, ha a káplán ur meg nem érkezik! Akad-e olyan talpraesett ember, aki oda merjen állani az öreg plébános ur elé?

De hát végre is ki kell rukkolni a dologgal.

— Tudjátok mit, atyafiak — szót az öreg esküdt — legjobb lesz deputacióval menni a plébános urhoz; aztán hát megmondani neki illő tisztességgel, hogy igy és igy van a dolog; mi nem vagyunk oka semminek.

Hát jól van.

Az elüljáróság deputacióvá szervezkedett és bement a plébánia-lakba, nem minden szorongás nélkül.

Kopogtattak.

— „Ave!“ — hangzott a szobából,

— »Dicsértessék a Jézus Krisztus!«

— „Mindörökké, amen! . . . Nos, mi jót hoztatok édes fiaim?“

Az indit[illegible]vozó öreg esküdtet tevé szónokká a közbizalom.

— „Hát megkövetjük alássan a tisztelendő urat, már ne vegye rossz néven, de hát semmiképpen sem kaptunk kocsit, hogy a káplán urért elküldhettünk volna; igy hát azt akarjuk mondani a tisztelendő ptébános urnak, hogy már csak legyen olyan kegyes, szives: valamiképpen prédikáljon maga; iszen mi ugyis mindenképpen csak tisztelendő urat szeretjük hallgatni.“

Az én uram bátyám ott állott athletai termetével, áldott jó szivet takaró szigoru arczával, — összefont karokkal a deputáció előtt. A szónok is elvégezte mondókáját; de ő csak állt és nézett: a szorongva várókra, mint terhes felhő a tájra, melyre villámait készül szórni. Később lereszltette összefont karjait s hátratevén dereka fölé, közelebb lépett az atyafiakhoz s egyet nevetett. (Ez volt a felhő meghasadása; ezután jő a villám, a dörgés!)

— Hm! Hát csak semmiképpen sem kaptatok kocsit? Hát csak én prédikáljak valamiképpen? Hát csak mindenképpen engem szeretitek hallgatni? Na jól van édes fiaim! majd én prédikálok; csak azután ti is hallgassátok istenifélelemmel! Isten hirével járjatok!

A deputáció elment s markába nevetett. Iszen pompásan ment az egész. A plébános ur nevetve vette a dolgot. De igaz is: mért haragudott volna? Kisujjában van már neki a prédikáció. Nagyon jól esett ez most; máskor nem kell kocsiért lótni, futni; prédikál mindig a magnk papja bucsu napján is.

Az én uram-bátyám pedig a deputáció távoztával kiment kerti méhesébe, meghagyva, hogy senkit se bocsássanak hozzá. Ott félóráig elmélkedett a tartandó prédikáció fölött. Azután beharangoztatott s ment a templomba.

Orosztonyban és vidéken az a szokás, hogy előbb elmondják a szentbeszédet s csak azután a misét.

A jó öreg fölment a szószékre; elolvasta az azon napra rendelt szent evangéliumot; elmondta a Szent-Lelket segitségül hivó imádságot, azután fölállott; a »fehéring« ujját mindkét kezén kissé

tetéséről van szó, a közérdek előtt félre kell vonulni a puszta pártérdeknek. Erről szép bizonyságot tesznek azok az ellenzéki lapok, melyek a kormány reformjavasla ait pártoljak, s a miniszterelnök beszámolójában nem látnak gáncsolni valót. És azért, hisszük és reméljük hogy az a töredék, mely komoly parlamentáris munkában hatat fordított a liberális eszméknek, a kormány diadalának kicsinyitésével nem fogja vesztett pozicióját visszanyerni.

Minden magyar embert kielégíthet az, a mit a miniszter a kormánynak a jövőben kifejtendő tevékenységéről mondott.

Ezek a kijelentések is bizonyságai annak, hogy ez a minisztérium a tettek minisztériuma. — A jövő programmjának első és legfontosabb pontja a közigazgatás államosítása. Erre nézve azonban olyan kijelenéseket tett a kormányelnök, melyek a municipalismus barátait is megnyugtathatják. — Mert a tisztviselők kinevezése mellett a megyék megtartják jogaikat, mint politikai és közigazgatási testületek; fenmarad hozzászólási joguk és befolyásuk a községi ügyekben.

A mit pedig a miniszterelnök a nemzetiségi kérdésről mondott, az kétségtelenül felvilágosító befolyással lesz a külföldi sajtóra, mely azt az áldatlan román kérdést még mindig egyoldalu információk szerint tárgyalja, hazug sugalmazásoknak engedve.

Mi itthonn nagyon jól tudjuk, a mint a kormányelnök meg is emlitette, hogy minden, a mit a hazug ágitátorok mondanak, egyszerüen nevetséges képtelenség, mert erőszakos magyarositásra itt nem gondol senki; de románjaink is megjegyezhetik, hogy jó lesz a törvényt respektálni.

Egészben véve Wekerle felszólalása egy céljaival és eszközeivel teljesen tisztában levő érző és gondolkodó államférfiu nyilatkozása volt, — mely a magyar nemzet megszilárditásába vetett hitet megerősiti.

A tényleges szolgálat kiterjesztése.

A közös hadügyminisztérium, — mint az már ismeretes, már évekkel ezelőtt elhatározta, hogy azoknak a tartalékos tiszteknek, akik egyébként kvalifikációval bírnak, megengedi, hogy hat hónapi próbaszolgálatukat az alám költségen tel jesitsék. A hadügyminisztériumot e rendeletében az a tudat vezette, hogy vannak az önkéntesek közöt számosan olyanok, akik kész örömmel lépnének a katonai pályára, de a kik ex vagyoni viszonyuk nem engedik meg, hogy hónapokon keresztül, mint tiszteknek éljenek. — Az utóbbi években ugyanis majdnem minden fegyvernemnél megelőtős nagy arányokat öltött a reserv tisztek aktiválgatása és az eddig nyakig bajonettes ministerium belátta, — hogy a hadseregben csak nyert a más irányban is képzett művelt, fiatal emberekkel. És e mellett belátta a ministerium azt is, hogy az aktivált tisztek mégsem sokan vannak a katonai iskolából kikerült tiszthelyettesek mellé.

Ez ennek alapján, mint a Wiener Tagblat irja, a hadügyminisztérium egy lépessel tovább ment s elhatározta, hogy a tényleges szolgálatra nemcsak a tartalékos tiszteknek, de már az egy éves önkéntesnek is módot nyujt.

Az idén szolgáló egy éves önkéntesek, akik a tartalékos tiszti vizsgát letették, szintén felszólitják a próbaszolgálatra.

A hadügyminisztérium erre vonatkozólag a következő rendeletet adta ki:

1. Mindazon egyéves önkéntesek, a kiket egyrészről gyakorlati szolgálatuk és egyéniségük, másrészről, — akiket a dandárparancsnokság is, mint jó erőket ajánl, fel kell szólitani, hogy folyamodjanak a próbaszolgálatért.

2. Az első pont alatt felsorolt egyéves önkéntesek, a kik mindjárt a szolgálati év befejezése után hajlandók magukat aktiváltatni, a csapatparancsnokok ajánlata alapján, mint *aktiv tisztjelöltek* már 1894. év október 1-étől éppen az összes tiszti tiltmények élvezetébe, és beosztatnak a tiszti számsorba. Mindazon egyéves önkéntesek, a kiknek a tényleges szolgálatot megengedték, a csapatparancsnokok hivatalos utón, minősitési és szolgálati táblázattal és a gyakorlati kiképzésről szóló bizonyitványnyal együtt felterjesztik a hadügyminisztériumhoz.

3. Mindén később beérkezett aktiválási kérvényt a hadtestparancsnok veszi át, a ki azután 1895-ik év februar végén felterjeszti azokat a közös hadügyminisztériumhoz. A csapatparancsnokok azonban, hogy minden esetben biztositékot nyujtsanak arra nézve, hogy az aktiválandók a kivánalmaknak megfelelnek; véleményükben azt is tartoznak nyilatkozni, hogy felelősek-e a folyamodóban a tényleges tiszti állásban szükséges összes kellékekért. Ha a csapatparancsnok a folyamodót személyesen nem ismeri, úgy azon hadtesthez kell fordulni, hol a folyamodó mint önkéntes szolgál. Ezen felvilágosításoknál a legnagyobb pontossággal és szigorusággal kell eljárni és minden más szükséges kutatást is előzőleg meg kell ejteni.

4. A nős tartalékos hadnagyok aktiválás iránti kérvényei csak az esetben terjesztendők fel, ha az illetők beigazolták, hogy a közös hadseregben lennálló házasságokra vonatkozó szabályoknak képesek eleget tenni. — Ezek az előirások nemcsak a szabályszerű kaució letevésére vonatkoznak, hanem függnek a feleség társadalmi állásától is.

5. Hogy minden tekintetben megfelelő és képzett elemek vonassanak be az aktiváltatásba, a csapat- és dandárparancsnokoknak kötelességükké tetetik, hogy az egyéves önkenteseket főleg az egy évi szolgálat alatt behatólag megfigyeljék.

Ezen rendelettel összefüggőleg a közös hadügy-minisztérium elrendelte, hogy az önkénteseknek, ha fent elősorolt kivánalmaknak megfelelnek, akár folyamodnak ténylegesitésükért, — akár nem, vizsgajegyzőkönyvükbe és rangjegyzékükbe bevétessék a jelzés: e s e t l e g e s a k t i v á l t a t á s r a a l k a l m a s.

Valószinű, hogy e rendelet következtében az egyéves önkéntesek folyamodványait nagy mértékben meg fogják válogatni, de előreláthaló, hogy még igy is nagyon sokan fognak bevalni. De viszont ez azután nagy hátrányára lesz a t i s z t h e l y e t t e s e k n e k.

A magántisztviselők országos nyugdijtestülete.

A nemzetek jólétének egyik leghatalmasabb tényezője a kereskedelem és ipar. A történelem is tanusitja, hogy mindenkor ama nemzetek voltak a legelők, a melyeknek viruló kereskedelmük és iparuk volt. Ebből kifolyólag az államhatalom különös gondját képezte mindig és mindenütt a kereskedelem és ipar fejlesztése.

Hogy hazai iparunk és kereskedelmünk három évtized alatt oly hatalmasan fejlődött, — nem utolsó sorban ama támasznak köszönhető, melyet a magántiszviselők kara képvisel.

Mint közkatonákra, reájuk a munka legnehezebb része háramlik s elfogultság volna be nem ismerni, hogy e buzgó munkálkodásukkal lényegesen előresegitik nemzeti jóletünket

És ennek daczára a magántisztviselők munkálkodásuk eredményéből vajmi keveset élvezenek, dijazásuk — legtöbb esetben — csak a napi szükségletek fedezésére elegendő, s oly tőkére, mely hivatva volna aggkorukban, munkaképtelenség esetén az élet fentartására szükséges jövödelmet nyujtani, nem tehetnek szert.

Gondoskodni kellett tehát oly intézményről, mely hivatva van a magántisztviselőket —

---

fölebb húzta; megfogta a katedra szélét; fenséges tekintetét végighordozá a hiveken, s igy kezdé:

— „Szentháromság titka, paraszt ember álnoksága megfoghatatlan." Ez lészen mai beszédemnek tárgya Hogy belőle üdvösséges tanulságot vehessetek, hallgassátok istenі félelemmel!«

Ekkor ezután, mint kitörő viharkor, villámlott, mennydörgött le az ostorozó beszéd ajkairól. Hogy bűnre, nemtelen célokra dorbézolásra van bőven áldozni való, akkor a legnagyobb nehézség is kicsiny; de mikor a vallási élet, az egyház kivan szolgálatot: a legkisebb teher is óriási áldozat.

Az orosztonyi hivek lesütött fővel s mélyen szégyenkezve hallgatták a (talán kissé tulerős) de megrázóan igaz szavakat. Majd a föld alá süllyedtek, hogy mindezt a szomszéd falvak hivei is hallják; mert tömegesen seregeltek össze a szentbeszéd hallgatására.

Mintegy háromnegyed óráig tartott az ostorozó szónoklat, mely ekként végződött:

„Nem csoda, ha az isten szegény szolgájának gabona helyett ocsút adtok; mert a nepnek, mely Istenétől elfordul, áldatlan a munkája. Mig gonosz álnokságtokat le nem vetkőzitek, nem is hinti Isten áldó harmatát mezeitekre: addig örökké csak gazt vettek, gazt arattok!

* * *

Ezért a prédikációért azután följelentették az én uram-bátyámat. A püspöki hivatal föl is szólitotta, hogy küldje be azt a prédikációt irásban; de ebbeli óhajuknak nem tehetvén eleget. őszintén bevallotta, hogy az bizony csak »hasbó« volt elmondva, ahogy jött. A jelenvolt uri egyének azonban nyilatkoztak mellette, hogy beszédjében semmi olyan részlet nem volt, mely a kathedráról elmondható nem lett volna. Annyit mégis kapott figyelmeztetésül, hogy a közte és a nép között fölmerülő ilyfajta dolgokat lehetőleg kathedrán kivül intézze el.

— — — — — — — — — — — —

A nagy hirre vergődött prédikáció után egy két évre a boldogemlékü Kopácsy püspök bérmált Orosztonyban. Ő az öregnek iskolatársa volt s igen jó, baráti indulattal viseltetett iránta,

— Jancsi! nem kaphatnám meg azt a hires szentháromságnapi prédikációdat? — szólt a püspök kedélyes komolysággal.

— Nem bizony, Excellenciás uram, mert az csak ugy „ex abrupto" voltelmondva.

— — — — — — — — — — — —

Még sokáig fenmaradt, de talán még maig is fenn van e prédikációnak hire.

Az ujabb nemzedék is tudja,

Ez előtt 21 évvel, mint veszprémi diák, utaztomban betértem a pähoki plébánoshoz, Kránicz hoz. Kérdezgetett az orosztonyi állapotokról; többek között arról is, hogy milyen a gabonatermés.

— Hát bizony, jónak nem éppen jó — felelém. Sok termett, az igaz, de tele van gazzal.

Szavaimra mosolyra derült egyébkor komoly kifejezésü arca.

— Hm! hát az nem csoda, kedves barátom! — szólt, — hisz a boldogult Gerócs János ezelőtt 35 esztendővel megmondta az orosztonyiaknak, hogy mig az álnokságot le nem vetkőzik gazt vetnek, gazt aratnak. Igy hát az orosztonyiakban valószinüleg most is megvan az a megfoghatatlan álnokság.

Akkor még meg is volt.

Hogy most is megvan-e? arra legilletékesebb itélő-biró lehet Zbinyovszky Jenő, a mostani plébános. Tessék tőle megkérdezni!

Jean Dore.

Apósom esete.

— Amerikai elbeszélés. —

Hét évig voltam alkalmazásban a Williamson és társa cégnél, mint segéd és mindenkinek tiszteletét kiérdemeltem, midőn oly kalandi történt velem meg, a mellett, hogy pillanatra megzavarta életemet, megerősité jövőmet.

Egy reggel ifjabb Williamson egy ötvenezer frankos checket adott at, kérven, hogy vaccam be azt a holandi banknál. Egy óra multva teljesitém misszióimat, s már az igazvatók irodájának küszöbén voltam, midőn öntöntszerű mozdulattal zsebembe nyultam, a hová pénzes tárcamat tettem. Meglepetésemben és ijedtségemben felkiáltottam. Már nem volt ott a tárca.

Hiába tépelődtem néhány pillanatig a rettenetes valóság felett; a kétség ki volt zárva; a

munka és keresetképtelenség esetére a nyomortól megóvni s ez igyekvés eredménye, hogy egynéhány lelkes főnök és magántisztviselő lankadatlan buzgólkodásával a »Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesülete« megalakult s gróf Teleky Géza v. b. t. t., mint elnök, Gulácsy Dezső, országgyülési képviselő és Weisz Berthold gyáros, — mint alelnök — az intézmény élére állottak.

Ezen egyesületnek nemes és magasztos célja tagjainak nyugdijat, elhalálozásuk esetén özvegyeiknek évi járulékot, vagy teljesen árván maradt kiskoru gyermekeiknek neveléai járulékot biztositani.

Midőn a magántisztviselők, a kereskedelmi alkalmazottak eme legvitálisabb érdekeiről van szó, feleslegesnek tartunk mind n buzditást. — Meg vagyunk győződve arról, hogy az egyesület megalakulásának hire és az alapszabályok rövid ismertetése elegendő arra, hogy az érdekeltek a belépésre serkentse.

Bátran állithatjuk, hogy nem létezik intézet, melynek alapszabályai hason szabadelvü alapra volnának fektetve és oly körülmények számolnának az emberi élet különböző esélyeivel, mint éppen a magántisztviselők országos nyugdijegyesületei.

Az alapszabályaik értelmében:

tagja lehet az egyesületnek minden magántisztviselő, ki 50-ik életévét be nem töltötte; a tagsági dij a biztositandó nyugdijintézetnek évi $7\frac{1}{2}\%$-a, 35 évet betöltött egyénnél $8\frac{1}{4}\%$ és 40 évet betöltöttnél 9%-a;

tíz évi befizetés után bekövetkezett munkaképtelenség esetén a biztositott összegnek 40% át s minden további év után 2%-ot fizet az egyesület nyugdij gyanánt, ugy hogy a tag 40 évi befizetés után teltétlenül a teljes nyugdij élvezetébe jut;

hasonlóképp 10 évi befizetés után bekövetkezendő elhalálozás esetén, az özvegy a biztositott nyugdijösszegnek 40 százalékának megfelelő évi járadék élvezetébe lép: a teljesen árván maradt kiskoru gyermekek pedig fejenkint 120 frt neveléai járulékban részesülnek;

tíz éven belül történő elhalálozás esetén a befizetett tagsági dijak teljes összege lesz az elhalt özvegyének vagy árvának visszafizetve.

három évi tagság után mindenki a befizetéseknek megfelelő dijtartalékának visszafizetése mellett kiléphet az egyesületből;

gondoskodva van bét évi fizetési haladék engedélyezeséről az esetre, — ha valamely tag időlegesen a tagsági dijaka nem fizethetne, valamint arról, hogy ki-ki a biztositott nyugdijösszeget feleme hesse vagy évszalithassa;

az egyesületnek 20 éves tagja, ha 60 éves korában önhibáján kivü állását veszti, a megfelelő nyugdij élvezetébe lép még akkor is, ha kü önben munkaképes;

önállósitas az egyesü eti tagok jogain és kötelezettségein mit sem változtat.

A alapszabályok e ényeinel fogva bizonyára minden magan tisztviselő, kereskedelmi alkalmazott, ugy maga, mint a társadalom iránt is mulaszthatatlan köte e-sevéne fogja tekin eni, hogy jövője biztositasa erdekében az egyesü et kötelékébe lépjen.

HIREK.

— **A hercegprimás.** Vaszary Kolos hercegprimas, aki most Baston-Füreden nyaral, e hónap tizenket-dikén a fovarosba érkezik. Innen két nap multva Esztergomba megy, hogy a Nagy Boldogasszony buesunapján az esztergomi bazilikában pontifikalhassa n. Esztergomból vasárnap ismét visszater a fővaro-ba. A király szüetése napján és Szent István napjan a hercegprimás fog pontifikálni az ünnepi misén. Szep ember hatodikán a hercegprimas Balassa Gyarmatra megy, ahol a karolikus klerus küldötsget fogja vezetni a király elé.

— **Áldozári jubelium.** Lévrádi levelezőnk irja: Aug. 5 én ünnepelte *Gadó Mátyás* légrádi rk. plébános, áldozárságnak 25 éves jubileumát tisztelői és barátai körében, akik igen szép számmal gyültek össze kilejezni az őszinte szeretet és ragaszkodas tiszta érzelmeit a hivatása, magaslatán álló pap, s a barátságot oly sokra becsülő jó barát iránt. Elsőnek a község előljárósága és képviselő testülete tisztelgett küldöttségileg, kiknek szónoka Kováts Gyula községi jegyző szép és megható szavakban tolmácsolta a megjelenteknek s egyben a város közönsége érzelmeit, kiterjeszkedve ama feledhetetlen tényekre és maradandó a kotásokra, melyeknek az ünnepelt Lévrádon töltött 22 évi lelkeszkedé-e ideje alatt volt buzgó harcosa. Azután az izr. hitközség Hirschl Armin elnöke, a tüzoltó testület pedig főparancsnoka vezetése alatt tisztelegtek az ünnepeltnél. Majd egyesek, ismerősök és jó barátok fejeztek ki szerencse- és üdvkivánataikat. Az ezüst- mise delelőtt 10 órakor tartatott meg óriási közönség reszvételével, amely alkalommal *Filipecz Vincz* imbroveci és *Czimermann Ferenc* alsó domborui plébánosok segédkeztek az ezüstmisésnek, mig az ünnepi szónoklatot *Golub János* múra-vidi plébános tartotta: az ő ismeretes ékesszólásával remekül oldván meg nehéz, de magasztos feladatát. Az ünnepélyes istenitisztelet végeztéve fényes s igazán lucullusi lakomára gyültek össze, a meghivott vendégek a jubiláns barátságos házánál, akik között ott voltak *Merkly Antal* járási szolgabiró, *Gayer Lajos* ludbregi berlő, *Hirschler Ödön* az alsó domborui Ujlaky Hirscher és fiai cég képviselője, a környék plébánosai, a községi előljáróság, képviselő testület, az izr. hitközség, tüzoltó-egylet képviselői s még számos magan egyen, kik az ünnepélyt rendező és a házi gazda lekötelező barátsága folytán alévjobb hangulatban maradtak együtt az esti órákig, amikor az önk. tüzoltó egylet sikerült faklyás zenével tisztelte meg a jubilánst, szeretett elnökét. Sokakat még vacsorára is vissza tartott a kedves házi gazda, amely alatt a jókedv tetőpontját érte el s tartott a kora hajnai órákig, amikor egy szép nap emlékével gazdagabban oszlott el az egész társaság.

— **A kultuszminister köszönete.** A *tapolczai* zsidó hitközség képviselőtestülete, bárő *Eötvös* Lorandot miniszterré történt kinevezetése alkalmából feliratilag üdvözölte. A napokban érkezett le a miniszter leirata, amelyben szives köszönetet mond a figyelmes megemlékezésért.

— **Tanitók megyei közgyülése.** A zalamegyei tantestület elnöke a következő meghivót bocsátotta ki: Meghivó, a zalamegyei általános tanitói testületnek Csáktornyán 1894 évi aug. 23-án d. e. 9 órakor tartandó közgyülésére, kapcsolatban dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos és tanfelügyelő ur zalavármegyei tiz éves működésének megünneplésével. *Tárgysorozat*: 1) Elnöki megnyitó. 2.) Elnöki üdvözlő beszéd. 3.) Üdvözlő költemény irta Körmendy Pál langvizi közs. elemi iskolai tanitó ür. 4.) Visszaemlékezések és irányelvek — előadja dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos és felügyelő ur. 5.) Elnöki jelentés az egyesület egyéves működéséről 6.) A pádagogia a társadalom tükrében — felolvassa Hoffmann Mór nagy-kanizsai közs. polgári iskolai tanár ur. 7.) A népisme (ethnografia) és a tanitó, felolvassa Göncy Ferenc állami elemi iskolai tanitó ur. 8.) Felmeri pádagogiai rendszere- felolvassa Altmann Mór nagykanizsai izr. polgári iskolai tanár ur. 9.) Indítványok tárgyalása. E közgyülésre a megyei tanitótestület tagjait s tanügybarátait tisztelettel meghivja Zala Egerszeg 1894 augusztus 7-én *Udvardy Ignác* a megyei tanitótestület elnöke.

— **Katholikus mozgalom Nagyváradon.** *Nagyváradon* nagy katholikus mozgalmat szerveznek. A mozgalmat *Schlauch* biboros és a kapitalan támogatják. Alakitanak első sorban

---

pénzt ellopják tőlem, vagy elveszitettem; de az bizonyos volt, hogy más nem volt nálam.

Verejtéktől csurgó homlokkal álltam a küszöbön, meg voltam rémülve, s mintegy álomban hallottam Villiamson éles hangját:

— Ah, ön az Pál?... Nos fölvette a pénzt?

Nem tudom aztán, hogy mi történt. Ez a jelenet ugy tünik fel előttem, mintha felhőkön át látnám. Viseletem és előbbi életem nem jogosithatták fel gazdámat arra, hogy lopással gyanusitsanak, de mind amellett szavaikban és tekintetükben bizonyos sértő gyanut véltem észrevehetni. Sokat szenvedtem ebben az órában és mikor visszatértem kis szobámba, szolgálatomból elbocsátva, — erre számithattam — teljesen kétségbe voltam esve. Nemcsak egy jövedelmező állást veszitettem el egész jövőm el volt veszve. Vannak bizonyos gyanuk, melyek jobban megölik az embert erkölcsileg, mint ahogy a revolver golyó öli meg testileg.

De fiatal voltam és nem olyan természet, hogy sokáig csüggeteg maradhattam volna. Következtetésekről következtetésekre jutva, összegezve emlékeimet, bizonyosságot szereztem az iránt, hogy nem veszitettem el az ötvenezer frankot, és nem lopták el tőlem. Elfogadtam, hogy mindent elkövetek a pénz visszaszerzésére.

Volt kis megtakaritott pénzem, elhatároztam, hogy feláldozom és kihirdetem a lapokban veszteségemet, nem mindennapi módon, igérve bizonyos összeget a becsületes megtalálónak, nem, hanem néhány sorban ecsetelni akartam gyötrelmemet, megsemmisitett jövőmet, elvesztett becsületemet.

E olvastam a kétségbeesett felhivást, melyet mások jámborságához intéztem, és valóban mondhatom, ha nem értem el célomat, legalább ugy amint reméltem, nem az én hibám volt; mert a hirdetés elég keserves hangon volt fogalmazva; minden szavát a legigazabb kétségbeesés látszott ihletni.

Körülbelül két hét óta töltöttem meg London lapjait könyörgésemmel, már valóban közel voltam a teljes kétségbeséshez, nem tudom, mire tökéltem el magamat, midőn egy reggel kopogtattak ajtómon.Ióta ez az eset történt velem, senki sem jött hozzám, annál inkább megepett ez a reggeli látogatás. Lytton Rikhard, egy kereskedő lépett be, akivel egyszer-kétszer Villamsonnál találkoztam.

— Uram, mondá Litton nyersen, a nélkül, hogy elfogadta volna a széket, melylyel meg kináltam, hallottam, mily veszteség érte, olvastam a hirdetest, melyet a lapokban közzétett: ön érdekelt, egykori főnökeitől jövök, kölcsönös értekezésünk után letettem az ötvenezer frank biztositékot...

Ó[illegible]m! kiáltók fel.

— Hadd fejezzem be mondatomat, szakitott félbe a kereskedő. Azért tettem ezt, mert meg voltam győződve, hogy ön becsületes ember, s bizalmamnak legjobb bizonyitéka az, hogy egy hónap alatt New-Yorkba utazom, ahol nagy üzletet alapitok, és önt elviszem pénztárnoknak. Ne köszönjön semmit! — mondá aztán, mikor látta, hogy könyek gyülnek szemembe. Elfogadja-e vagy nem? Csak azt kérdem.

— Hogy elfogadom-e! Egész életem az öné! Jól van, felelt Litton, az ajtó felé menve. A mig el nem utazunk, jöjjön el hozzám, minden délelőtt 10 órakor. Jó napot!

Ott álltam még egy ideig a nyitott ajtóban, melyen át távozott váratlan gondviselésem, és kérdeztem magamban: álom-e ez vagy valóság? Végre midőn felocsudtam bámulatomból, nem kételkedhettem többé valóságában, könyeim melyeket oly sokáig fojtogattam el, megeredtek zokogásra fakadtam. Ah, esküszöm, hogy ez éjjel nagyon jól aludtam.

* * *

Tizenöt év mult el azóta hogy elvesztettem Villamsonék pénzét és helyzetem nagyon megváltozott. Lyttonban többre találtam, mint gazdámra, barátot leltem benne; nyersesége arany szivet rejtett, mindjárt az első napok óta oly élénk és őszinte érdeklődéssel viseltetett irántam, melyet nem birtam megmagyarázni; nemsokára társa, aztán veje lettem, és megküldhettem gazdámnak az ötvenezer frankot.

A bankház, Litton és Getter Pál társ-cég alatt csodálatos eredményenyel működött; bájos nőm volt, és hét rózsás arcu szőke gyermekem. Mindamellett nem oszlathatám el kételyemet, nem tudtam, miből eredt az a rendkivüli érdeklődés, rokonszenv, melyet Lytton irántam tanusitott. De hát elfogadtam a tényeket ugy, amint voltak s nem kutattam az okokat. Hanem a mikor megöregedtem, mindig jobban beleilleszkedtem az önző világ rendjébe, mely semmit sem tesz ok nélkül, ujra meg ujra fölmerült előttem ez a kérdés.

Többszörönkint, ha együtt ültem apósommal és bizalmasabb tárgyakról beszélgettünk, megkisértém erre a pontra irányozni társalgásunka,

Szent László czimmel nyomdavállalatot és egy szigoruan katholikus lap megindítását is tervezik. Erre már igen tekintélyes összeg gyült össze. Alakitanak továbbá katholikus kaszinót is. A vállalatok alakuló gyülését *Nogáll* püspök e hónap hus onharmadikára hivta egybe.

— **Nyugdíjegyesület.** *A magántisztviselők országos nyugdíj-egyesületének* lelkes szószólója és igazgatósági tagja *Hirschl* Lajos e hó 9-én N.-Kanizsára jött, hogy itt ezen szép intencióju intézménynek az érdekelteket megnyerje, értekezlet tartatott a „Kereskedő ifjak önképző egyletének" helyiségében, hol a magántisztviselők közül mintegy 20-án jelentek meg. Ezek felkérésére *Stolzer* Gusztáv bankegyesületi igazgató elfoglalván az elnöki széket, bemutatja *Hirschl* Lajos urat az országos nyugdíjegyesület kiküldöttjét és egyuttal igen melegen ajánlotta; főleg a fiatalságnak, ezen üdvös intézmény felkarolását. Ezután szót emelt *Hirschl* Lajos; csoportositásban vázolta az egyesület célját, a tagok jogait és kötelezettségeit. Lelkes szavakban ecsetelé a minden téren észlelhető társulás eszméjét, melynek szüleménye ezen nyugdíjegyesület is, felszólitja a jelenlevőket ennek zászlója alá sorakozni és ennek hiveket szerezni, mert a központi választmány azon van, hogy a morális és már is biztos alapon nyugvó egyesület tényleg országos intézménynyé váljék, mely egyesitse a magántisztviselőket és egyéb kereskedelmi alkalmazottakat saját jól felfogott érdekeikben. Miután meg *Heltai* József az értekezlet nevében köszönetet mondott az egyesület kiküldöttjének, megkezdődtek az aláirások és többen 1000—1800 forint közt váltakozó nyugdíjösszegre biztositották magukat.

— **A tiszti létszám szaporitása.** A hadügyminisztérium egész sor olyan rendeletet adott ki, amelylyel a tiszti létszámot tartalékos tisztek behivásával szaporitani szándékozik. A tisztté kvalifikált önkénteseket, jövőre felfogják szólitani szolgálati évük után, hogy adják be folyamodásukat, amelyben szolgálatuk folytatásának megengedését kérik. Ez esetben a tartalékos tisztek mint tisztjelöltek szolgálnak egy ideig, de mindjárt megkapják kincstári illetéküket. Az erre vonatkozó rendeletet lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

— **Katonai gyakorlatok.** A magy. kir. 20-ik honvéd gyalogezred aug. hó 21-től kezdve 3 heti nagygyakorlatot fog városukban tartani. Ez alkalomból Nagy-Kanizsára jön a 3-ik zászlóaj Körmendről és egy a Fiumében állomásozó század. Összesen mintegy 1500 honvéd lesz együtt.

— **Fürdőzők figyelmébe.** A déli vasut igazgatósága Nagy-Kanizsa városi tanácsa kérelme folytán a fürdő idény végeig azaz f. é. szept. hó 30-ig Balaton-Szt. György, Boglár. Szemes és Szántód állomásokra és vissza szóló 60 napig érvényes menet térti jegyek kiadását a következő árakért engedélyezte:

Kanizsáról:	I.	II.	III.
Szántódra és vissza: forint	5.80	4.20	2.80
Szemesre „ „ „			
Boglárra „ „ „	5.20	3.90	2.60
B.-Szt.-György és „ „	3.20	2.40	1.60

— **A keszhely balaton-szengyörgyi vasutnak** *juliusban* 4878 személy és 204.70 métermázsa podgyász után 1795 forint 63 krajcár, 29 tonna gyorsáru után 138 forint 53 krajcár, 939 tona teheráru után 1313 forint 53. krajcár s igy összesen 3247 forint 29 krajcár bevétele volt.

— **Magyar ember találmánya.** Érdekes találmánynyal lepte meg a mult hónapban *Tamás József marosvásárhelyi* állatorvos a kereskedelmi miniszteriumot. Ő y készülék tervét küldötte föl, amely, ha beválik, a vasuti vonalszakadást és vonatösszeütközéseket, van hivatva megátolni. A találmány lényege az, hogy a villamosság és a villamos delejesség a kalmázásával megállit két szembejövő vonatot, amely ugyanazon sinpáron halad. A készülék egyszerü kezelésére mindakét vonat megáll, mielőtt egymással találkozhatnának, akkor is, ha a vonaton a fütő el találna aludni. A feltaláló vonalszakadást jelző készüléket is konstruálj, amely szintén villamos erővel müködik. *Tamás* éppen nem támaskodik tervének sikerében, és most két mozdonyt akar felszerelni s az első kisérletet valamely waggongyárban, vagy szabad pályán akarja megtenni.

— **Ismét egy Mária megjelenése.** A festő *Beszkidek* között levő Szczyrk falucskába három hét óta csoportosan z arándokoknak jámbor emberek. Két kis parasztleányka ugyanis azt mesélte, hogy az erdőben egy fából jövő fényben Szüz Máriát látták. Akik elsőnek hallották meg a dolgot és idején a fához siettek, megerősitették a mesét, amire azután megindult a környék a fa felé. Volt nap, hogy kétezeren is csoportosultak körülötte. Azokat, akik a nagy bucsujárást nevetségesnek tartották, hitetleneknek gunyolták. Hiába szólalt fel a plebános, nem győzhette meg hiveit. Végre a bialai kerületi főnök lépett közbe s a kolerajárványra való tekintettel, utasitotta a hatóságokat, hogy a zarándoklást akadályozzák meg. Szczyrkben csendőrök foglalták el a fát, s a kis leányokat Bialába vitték az apácákhoz megfigyelés végett.

— **Századvégi romantika.** Sok regényt olvasott polgárleány M. Irén, s addig gyönyörködött azok hősnőiben, amig maga is megirigyelte a hősnői kvalifikációt. A tizenöt éves gyermek egyszerre eltünt a szülei háztól. Szülei egész napon át hiába keresték, a következő estén azonban maga jelentkezett — egy paraszt suhanc társaságában. A szülők természetesen nem a legbarátságosabban fogadtak a különös kiserőt, aki a község egyik legvagyonosabb legénye s akinek apja gyujtogatás miatt börtönben ül. Még kevésbbé örültek leányuknak azon a kijelentésen, hogy okvetlenül meghal, ha nem lehet a mándli legény felesége. A szülők egyelőre azt cselekedték, hogy a romanikus hajlamu leányt szobájába internálták, a vőlegénynyel pedig tárgyalásba bocsátkoztak. A vőlegény realisabb gondolkozásunak bizonyult, mert örömmel beleegyezett abba, hogy száz forintért örökre eltünik a vidékről. A hoppon maradt menyasszony egyelőre ujra csak olvassa a regényeket, s semmiaron sem hajlandó elárulni, hogyan ismerkedett meg a hűtlen szerelmessel.

— **Uj vonat a szombathely-fehringi vonalon.** A *szombathely-fehringi* vasut vonalan augusztus 5-től kezdve uj vegyesvonatot hoztak forgalomba. E vonat Szombathelyről közvetlen csatlakozással a Budapest felől érkező gyorsvonathoz este 7 óra 31 perckor indul és Fehringre éjjel 10 óra 57 perekor érkezik.

— **A pápa sirja.** XIII. Leo pápa, követve elődei példáját, még élte korában gondoskodott siremlékről. E napokban ugyanis Machrai szobrásznál megrendelte a Szent-Péterben felállitandó monumentumot, mely egészen carrarai fehér márványból készül. A szobrász már bemutatta a pápának az emlék vázlatát, mely a pápa tetszését nagyon megnyerte. A siremlék szárkofagjan egy oroszlán áll, mely lábai közt a tiarát tartja. Jobbra van a Hit szimbolona, kezében a biblia val, balra az igazság, egyik kezét a pápa nemesi cimerén nyugtatva. Az oroszlán felett, a sir oldalán egyszerü tábla, melyre fekete betükkel ezek a szavak vannak ráirva:

HIC. LEO. XIII. P. M.
PULVIS. EST.

— **A letenyei casino** f. hó 5-én tartotta a Kossuth-ha om javára rendezett mulatságát; s ha ily nemes czélra, oly kis városban, oly ritkán rendezett mulatság még sem sikerült úgy, hogy az legalább anyagilag kielégitőnek mondható, az csakis a város előkelőségének határt nem ismerő közönyösségének tulajdonitható. A kevés számmal megjelent tagok és vendégek azonban a legvidámabb hangulatban egész a késő reggeli órákban vonultak a tánczteremből — nem haza — hanem a casinó helyiségeibe, hogy ott az elhagyottat tovább folytassák. A mulatságot az erdőn a rossz időjárás miatt nem lehetett megtartani. A mulat-

---

De Lytton mindig felháborodott; ugy látszott, hogy maga a puszta kérdés is zavarba hozza, mely zavarát nem tulajdonithatám szerénységének.

Végre abban hagytam a kutatást, midőn egy nap Palmer orvos, apósom egyik legjobb barátja, érkezett New-Yorkba.

Egy reggel, midőn éppen a reggelinél ültünk nem tudom hogyan, a beszélgetés egyszerre a pénzveszteségekre tért át.

— Eh, mondá az orvos, aki ellenmondó természet volt, én éppen nem sajnálom azokat az embereket, a kik elvesztik pénzüket; általában ügyetlenek vagy szeleburdiak, vagy bárgyuk. Emlékszem azonban, hogy jó régen beszéltek egy szegény fiuról, a ki 50,000 frankot veszitett el s mikor olvastam a kétségbeesett ember hirdetését a londoni lapokban, nem birtam tartózkodni a megindultságtól. Ez a fiu bizonyosan becsületes ember volt.

Lytton elhalványodott az orvos beszédjére s mentül jobban emlékezteté őt az orvos, annál zavarodottabb lön.

— De neked emlékezned kell barátom erre az esetre, folytatá Palmer. Akkor történt az, mikor magad is nagyon szorongatott helyzetben voltál, ama bizonyos filadelfiai bukás miatt haj szálon függött léted...

— Igen emlékszem, felelt Lytton dadogva.

— Nem tudom, mi lett abból a szegény ördögből, szólt Palmer.

— Doktor ur, felelttem én, az a szegény ördög én vagyok.

— Ön?

— Ő magam, Getter Pál és mivel Rikhárd nem akarja elárulni jótéteményét, felfödözöm én.

Es elbeszéltem az orvosnak, mi történt tizenöt év előtt

— Ezt nagyon jól tetted, szólt Palmer, midőn befejeztem elbeszélésemet, kezét nyujtván barátjának.

— Az Isten szerelmére, beszéljünk másról, kiáltott fel hevesen Lytton.

Es oly furcsa arcot vágott, hogy az orvos ijedten mondá:

— Bajod van Rikhárd?

— Sokat szénvedek, válaszolá Lytton.

Fölkelt az asztaltól és kérte, hogy hagyjuk magára.

Az a jelenet, melyet semmmi sem magyarázott meg, mindkettőnket bámulatba ejtett.

Mikor Lytton fölkelt az asztaltól, szemébe néztem; lesütötte szemét. Mint a villám, hirtelen egy gondolat cikázott keresztül agyamon. El akartam üzni a bolond képtelen gondolatot, de egész hatalmával uralkodott fölöttem, és az orvos beszédjének egyes részletei még inkább megerősitették gyanumat.

Tovább nem maradhattam bizonytalanságban. Másnap apósom magához kéretett.

Nagyon halaványan és megindult volt.

— Üljön le kedves Pál, mondá szeliden mely hang ellnekezett szokott nyers modorával. Már régen kellett volna vallomást tennem önnek; mindig halogattam, mert fájdalmas volt, de most már meg kell könnyitenem lelkiismeretemet, és ma annál könnyebben tehetem, mert ugy hiszem helyrehoztam a bajt, melyet egykor okoztam.

— A bajt, melyet okozott? Hiszen ön csak jót tett velem... Önnek köszönhetem helyzetemet boldogságomat, és a mi több becsületemet.

Lytton kinyitotta az asztalt és egy tárcát vett elő.

— Ismeri ezt? kérdé.

— Williamson és társa tárcája! kiáltottam fel Ebben volt az ötvenezer frank... De... szóltam egy pillanatnyi hallgatás után.

Nem fejeztem be szavaimat. Az igazság kegyetlennek látszott.

— Igen barátom, én találtam meg az 50,000 frankot, mondá Lytton és megtartottam.

Megrezzentem.

— Ó, ne itéljen el meghallgatás nélkül. Hallotta tegnap az orvostól, hogy nagy zavarba ejtett a filadelfiai ház bukása. Senki sem gyanitotta zavarom nagyságát és senkinek sem fődözhetém fel, anélkül, hogy ne siettessem rossz sorsomat. És bukásom annál kinosabb lett volna, mert ekkor terveztem elköltözésemet Londonból, mely mindkettőnk vagyonát megállapita. December 14-én vesztette el a pénzt. Ó, sohasem felejtem el ezt a napot. 14-en azon töprenkedtem, hogy ne öljem-e meg magamat. Ötvenezer frankom hiányzott, hogy 15-én fizessek. Mily zavar! Fojtott irodám levegője. Alig mentem tiz lépésnyire az utcán, megbotlottam valamiben. Az ön tárcája volt. Kinyitom... mily meglepetés! Ekkor az a kinos erkölcsi harcz keletkezett bennem, melyből az ember még ha diadalmaskodik is, megkisebbedve kerül ki; pedig én diadalmasan bontakoztam ki a harcból.. Másnap fizettem: ismét a becsületes Lytton Rikhárd lettem, A több bit tudja barátom! ön két hétig rettenetes kinokat szenvedett; én igyekeztem a bajt enyhiteni; de esküszöm, hogy én is szenvedtem. Az erkölcsi vezeklés a legrettenetesebb, mert örök... Megbocsáthat-e most?

Pálnak az elbeszélés alatt fellobbant haragja, mert az átszenvedett gyötrelmek óráira gondolt; de ezek az órák már messze voltak. Eltüzte a mult emlékeit, nejére és gyermekeire gondolván, a kiknek ez az ember atyjuk, öregatyjuk volt. Kezét nyujtá az öregnek.

— Mindent elfeledtem, mondá, megbocsátok.

ság egyik legszebb részét képezte a casinó alatt lévő téren rendezett elő kép, mely a Glász Géza által a legnagyobb művészi tökélylyel festett Kossuth szobornak 200 magyar paraszt és leány általi — görögtűz melletti — megkoszoruzását ábrázolta, Tiszta jövedelem nem maradt a pénztárban semmi. hanem annál több kedves emlék az estélyen részt vett kevés számu közönség emlékében. A hölgykoszorut képezték: Glász Gézáné, Kovács Istvánné, özv Horváth Istvánné, Kiss Pistáné, Nagy Gyuláné, Lantos Istvánné, Strasser Vilmosné, Rechnitzer Samuné, Rózsahegyi Lipótné. Bus Antalné, Horváth Aranka, Hegyi Józsa, Bokréta Amália, Lantos Róza, Strasser Julcsa, Lauch Regina (Becsehely), Rechnitzer Gizella, Zuggó Györgyike (New-York), Lovas Minka és Füredi Arabella.

— **Fehér Ipoly** pannonhalmi főapát ur e hó 22-ére nagy kaptalanra hivta össze az érdemekben gazdag szt.-Benedek-rend tagjait, melyen az utolsó tiz év szellemi és anyagi eredményeit birálják felül s a jövőre ugy gazdasági mint nevelésügyi téren üdvös reformokat inditanak. A főapát ur most dolgozik a nagy méretben koncipált megnyitó beszéden, melyben fősuly leszen fektetve a középiskolai hittanitás intenzivitásának emelésére. Ő méltga, ki már eddig is Innsbruckban képzett theologusokat alkalmazott a gimnáziumok hittudományi professzorajul, — ezentul még nagyobb gonddal fogja kezeltetni az ifjuságnak katholikus irányban való nevelését, s ez leszen egyik főtárgya a nagy kaptalannak, mely a magyar szt. Benedek-rendnek uj felvirágoztatásának lesz uj kiinduló pontja.

— **A zalamegyei tüzoltó szövetség** augusztus 19-én Szt.-Gróthon tartja közgyülését, A gyülést megelőző napon ismerkedési estély lesz Horváth József kerti helyiségében. — A közgyülés után társasebéd lesz, ezt követi a szolgálati érmek kiosztása, ezután következik Lohonya László kerti helyiségében tánczczal egybekötött zeneestély és tüzijáték!

— **Vadászat mindenfelé.** Szt.-Hubert tisztelőinek ugyancsak kedvez a vadászévad eleje. Kora reggeltől késő estig járják a berkeket s tarlókat. — Már ez ideig is két nagyobb vadásztársaság gyült egybe. Az egyik L.-Tomajon Deym gróf birtokán; a másik a piemontei rend türjei uradalmában. — Városunkból is többen résztvettek mindkét helyen s a sikerült vadászaton kivül avval is dicsekednek, hogy az idén nagyon sok vad lesz, a mi — ugy hisszük — nem kis örömet szerez a vadászat kedvelőknek.

— **Tüz.** Letenyéről irja levelezőnk — csürben a gabna, a szorgalmas gazda egész évi fáradságának julalma s itt az idő, mikor egyik gazda a másikon bosszuját kitölti. Ily nemtelen bosszunak esett áldozatul Letenyén Pető János jómódu gazda pajtája f. hó 3-án éjjeli 2 órakor, nagy rémületet okozván az egész városban, különösen, mikor hire futott, hogy a tüz a Kossuth-utcza — kizárólag zsuppos házakból álló — alsó részében keletkezett. Ezer szerencse, hogy teljes szélcsend uralkodott, mert ellenkező esetben egy ember ellen irányuló bosszuból kifolyólag elpusztul a város legnagyobb része, tekintve a házak egymáshozi közelségét s a nagy vizhiányt, — mely Letenyén uralkodik. Hogy nagyobb baj nem történt, az a városi tüzoltó testületnek is köszönhető, mely szakképzetségénél fogva akármely nagyobb város tüzoltó testületével is versenyezhetnék.

— **Három gyermek** szomoru végzetéről adnak hirt tudositoink. Mindhárom gyermek esete eléggé illusztrája azon szomoru állapotokat, melyek a kisdednevelés, illetve a kisdedek felügyelete körül faluhelyeken még most is fenn állanak. Ugyanis Tót-Szerdahelyen Kukuruzsnyák István Remus nevü 6 éves fiacskája az udvaron egész egyedül játszadozván, az e öjövő baromfiak kergetéséhez fogott, mig végre azok az üldözés elől az istállóba menekültek s a jászol alá bujtak. A kis fiu azonban nem nyugodott. hanem oda is utánuk bujt s ujra felhajszolta a tyukokat, minek folytán a fiu közelében levő ló megbokrosult, ki rugott s a kis fiu — rögtön szörnyet halt. — Bánok-Szt. Györgyön — irja ottani tudósitónk — Petecz János jó módu polgár udvarán kézi géppel csépeltek, ügyet sem vetvén a folyton ott ugrándozó fiucskára s a helyett, hogy őt a géptől eltávolitották volna, megengedték, hogy az azon levő reclam képekkel mulassa magát. Egyszerre azonban velőtrázó sikoltás hallatszott, a munkás nép összefut s ott látják a szerencsétlen fiut a földön ájultan s a gép szájánál — két kicsi kéz összeroncsolt részeit. — Tót-Szt.-Mártonban — mint velünk tudatják — Kele Florián 3 éves fiacskája játszani ment. Játszani egyedül hajókást. Gondatlan anyja hiába várta az ő fiát, az csak nem jött. Keresték délután, keresték egész este sikertelenül. Reggel végre egy jó rokon megtalálta, haza vitte, mert megtalálta holtan a kiáradt patakban levő szomoru fűz gyökerén fenn akadva. Gyermek menhelyek, hol késtek az éji homályban?

— **Véres verekedés.** Alsó-Zsiden f. hó 5-én tartott bucsun a Weisz Albert-féle korcsmában mulató legénység táncz közben összeveszett egymással, Végh József és Kulcsár Ferencz alsó-zsidi legények Hegedüs Mihály szántói legényt jobb karján késsel megszurták, miközben Végh József is kapott szurást jobb lábán, — a jelen volt csendőrség azonnal széjjel osztotta a zavargókat és a Szántóról ott mulató fiatalságot — a további kellemetlenségek kikerülése végett este 7 órakor bazatérésre felszólitotta, mit azok látszólag meg is tettek, később azonban a kerteken ismét visszatértek a községbe. Este 10 óra tájban Hegedüs Kálmán és Baticz Ferencz szántói lakosok Kozma János a zsidi barátjukkal az utczán sétálva beszélgettek s ekkor több zsidi legényektől megtámadtatva, Baticz egy házhoz bemenekült, Kozma pedig Hegedüst akarván védni, a jobb kezefején kapott egy kés szurást Kulcsár Ferencztől, Hegedüs Kálmán pedig fején egy kés szurást, — mindkét seb sulyos és előbbi valószinü dologképtelen is fog maradni, a sebesülteket dr. Lövy Mór körorvos — ki már másnap hajnalban o helyszinén megjelent — gyógykezeli. A csendőrség ez ügyben megtartotta a vizsgálatot s a jómadarakat feljelentette.

— **A fonyódi** homoki szőlők megtekintésére a napokban nagyobb társaság rándult le Kővágó-Örsről. A lerándulóknak annyira megtetszett a szőlők kinézése, hogy nyomban többen vállalkoztak ott szőlőtelepitésre.

— **A f. hó 9-én** Keszthelyen megtartott szent-lőrinci országos vásár daczára a kedvező időjárásnak, nem mondható elég élénknek. Árusitó, különösen az iparczikkeket illetőleg nagyon is sok volt, de nem volt, a kinek szüksége lett volna a kiállitott tárgyakra, azaz nem volt vevő. Igy volt a marha- és lóvásárral is, eladásra szánt jószág ugyan hajtatott fel szép számmal, de kereskedők hiányában az összes eladott lovak és marhák száma nem ütötte meg a 800-at, a mi — tekintettel arra, hogy a multt években 2 és 3000 között váltakozott, az ez idei vásárokban eladott és vett lovak és marhák száma igen silánynak mondható.

— **„Törvényszéki Csarnok“ rovatunk a helyszűke miatt kiszorult!**

CSARNOK.

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutlők nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**15**-dik folytatás.)

Ezzel Mari Byront, Byron életét, boldogságát tette tönkre.

Ettől az időtől fogva Byron lelke összeégett, gondolatai, a világ, a hir, a csillagok első étültek előtte, s nem volt senkije, aki fölszárította volna könyeit. E szerelmét „*Álom*“ cimü költeményében örökitette meg a költő.

„Egyetlen arc volt drága csak szivének
S rám mosolyga most ez és az ifju
Szivébe véste mindegyik vonását.
Csupán csak érte, néki, benne élt...
Felolvadt benne, élte volt e lány
S szavának hangja, —
...Nem önmagában élt csupán a lányban,
Kinek személye, mint folyót a tenger
Magába zárta minden gondolatját,
De mind e szenvedélyben
Nem osztozott a lány. Ha sóhajok
Hagyák el ajkát, az nem érte volt,
Akit fivér gyanánt tekinte csak
Fivére volt, de semmi más. Igaz
Sok volt ez is, hisz más fivére nem volt.

Chavort Mari, midőn Byron a hirnév magasalatára emelkedett, hogy a költőt boldogtalanná tette, s nem lehetnek többé egyek: *megtébolyodott* s igy halt meg.

Ezekután az ideális, — magasztos szerelmek után, amelyekhez van intézve Byronnak minden egyes magasztos és fenséges szerelmi ömlengése, következtek Byron számtalan szerelmei, illetve nagyvilági szerelmei, amelyek a liliommal születnek, az eperrel érnek és már a falevéllel lehullanak s a melyeket mi barátságoknak ismerünk csak fel — leszámitva a legutolsót. Ugyanis a többi között érdemes a megemlitésre, Lady Stanhoppe-nal barátsága, aki közmondásossá vált rútságáról volt hires, ki azonban fenséges jelleme által büvölte le a költőt. Majd Lamb Carolinával között viszonyt. Carolina előkelő angol család gyermeke volt, irodalmi műveltségével, ideges természettel, azóta hogy Byronnal ismerkozott, elhagyta férjét, gyermekeit, *őrült szerelmében*; üldözve a fé tékenységtől a legbotorabb lépéseket követte el, ugy, — hogy a szerelem a legnagyobb botránynyal fejeződött be, s a költő szakitott vele azt irva neki: *„emlékezni fog reá s nem fogja feledni őt soha, aki férjére házasságtörő, ő reá pedig egy demon volt.“* — A büszke égében sértett nő erre kitárta az egész világ előtt érzelmeit, „Glenarvon“ cimü regényben leirva a költővel folytatott szerelmi viszonyát.

Futó szerelmei, pillanatnyi kéjei közé tartozik Velencében Mariannával, — házisszonyával, továbbá a szép kenyérsütőkofával viszonya Cogni Margerittel, aki forró velencei vérével a költő vérét is pezgésbe hozta, aki szilajsága s heves természete által a költőt s kedveseit gyakran *zavarba hozta*, s akit utoljára is ugy kellett eltávolitani erőszakkal palotájából.

Ezek, de mily számosan — Stael asszonynyal; Shelley nővérével képezik Byron érzéki futó szerelmeit.

A harmadik osztályba tartoznak azok a titkos szerelmek, melyek megloghatatlanságuk, rejtélyes voltuk miatt vagy törvényes származásuknál fogva érdekesek vagy mint a Giuccioli grófnővel, felmagasztalólag hatottak a költőre.

Augusztához, mostoha testvérehez vonzalma mely miatt felesége, — ezt hozta ürügyül ellene — elvált tőle, egyike volt azoknak a szerelmeknek, a melyek csupán rokoni érzések; melyekbe nem vegyül semmi földies, ez is megboszulta magát. Manfrédben ezt dolgozta fel s a gyilkossághoz, melylyel kedvesét megölte, ez szolgáltathatott Byronnak eszmét.

Giuccioli Teréz grófnő a jó nemlő szerepét képviseli Byronnal, akit a kárhozattól vallott meg, midőn ez a halál kereste már, az érzéki gyönyörökben.

És ez a szerelme Byronnak erénye, dicsősége lett; s a grófnő érdeme: hogy *megtanitotta* Byront, s kétség dulta lelkét, ujból szeretni a hősöket, a szabadságot tette, s meghalni szert.

Eddig nem igen láttuk — ez utolsót kivéve — hogy Byron szerelmében boldog lett volna, de házasságában, Lady Milbankével se volt az! pedig a költő itt a visszonzott szerelemben találhatott volna még igazi boldogságot. A családi boldogság megnyugtat, fátyolát boritja a multra, a világot összesiti a családban s hitet ád, s eloszlatja a kételyt. Ezt a boldogságot azonban Byron házasságában hiába kereste. Hajlamaik nem egyeztek össze, neje féltékeny, utálja férje rendetlen életét, aki aluszik, mikor ő már kel, s a ki a költészet muzsájának áldoz, s a költői hevülettől eltelve más világban él, szellemekhez beszél, megveti a brit szokást, szertartást, erkölcsöt, amely a szigoru aristocratikusan nevelt Lady szemében megbocsájthatlan bün! — Ez a szerelem még inkább végzetes volt Byronra, a nő elhagyta, a társadalom elitélte, a protestáns papság elátkozta, ministerek, irók, az aristokratia felfázadt ellene, szinház, sajtó ellene fordult, a szülők elrejték lányaikat, a sátán, a csábító elől, kinek nincs szive, nincs lelke és lelkiismerete!

Valóban alig van tragédia oly szomoru, oly megható, amely Byron szivének tragédiájához lenne hasonlitható.

Ez a tragédia azonban le is van rakva költeményeiben, mert ő azt dalolta, a mit érzett; — szivének szerelmét, lelkének kételyeit, reményeit, vágyait, üdvét, boldogságát; örömet és fájdalmát; innét van költeményeiben az érzésnek az a büvös-bájos, hatalmas, csodás nagy ereje!

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

Vasuti menetrend

Kanizsa állomás.

Irány	Indulás Kanizsáról: vonat	óra	perc	idő	Érkezés Kanizsára: vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	gy. v.	4	42	regv.	gy. v.	5	33	regv.
	sz. v.	2	35	d. u	sz. v.	12	59	d. u
	gy. v.	12	20	éjje	sz. v.	11	22	éjjel
	v. v.	6	50	este	v. v.	7	59	reg.
Bécs	gy. v.	6	05	regg.	sz. v.	3	42	regg
	sz. v.	2	05	d. u	z. v.	1	34	d. u.
Szt Ivány	v. v.	5	15	d. u	v. v.	8	04	regg.
Bécs	sz. v.	12	45	éjje	sz. v.	10	15	este
Budapest	gy. v	5	47	regg.	sz. v.	3	50	regg
	v. v.	10	—	regg	sz. v.	4	39	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u	v. v.	8	44	este
	sz. v.	12	15	éjje	gy. v.	12	10	éjjel
Barcs	sz. v.	4	57	regv.	v. v.	9	40	regg.
					sz. v.	7	26	d u.
	sz. v.	2	25	d u.	sz. v.	11	34	éjjel.

Magyar, német, francia és angol képekkel ékitett

Munkák.

Kő-, aczél- s réznyomatú

díszművek.

Magyar, német, francia és angol

remekirók művei

Ifjuságí iratok, képeskönyvek

minden kor és nem számára,

minden nyelven, a legdúsabb választékban.

Szótárak.

Iskolai és oktatási könyvek minden nyelven

Népies naptárak, almanachok, zsebkönyvek.

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent kötött és kötetlen könyveknek legdusabban felszerelt raktárát.

Alólirt könyvkereskedés bármely szerző által irott, bárhol megjelent és hirdetett könyveknek leggyorsabb és árfölemelés nélküli megszerzéséről gondoskodik.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel nyujtatik fölvilágositás.

ALAPITTATOTT 1850. ÉVBEN.

FISCHEL FÜLÖP

KÖNYVKERESKEDÉSE, KÖNYVKIADÓ-HIVATALA, PAPIR- ÉS IRÓSZERRAKTÁRA

NAGY-KANIZSÁN

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés raktárában megtekintés végett készen állanak, s kivánatra gondosabb megvizsgálhatás végett legnagyobb készséggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbizások kellő készséggel és gyorsasággal teljesittetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak ki a könyvkereskedés által.

Utazási kézi könyvek, atlaszok, földabroszok, tervrajzok, térkép- és éggömbök.

Iroda- és háztartási könyvek egyszerűen és legkésebben kötve a leggazdagabb választékban.

Minta-könyvek s rajzok női munkákhoz.

Szakács-könyvek.

Előfizetés elfogadtatik minden bel- és külföldi folyó-iratok, napi s divatlapokra, a szállitás mind helyben, mind vidékre a leggyorsabban eszközöltetik.

A „ZALA" politikai hetilap kiadóhivatala.

NYILTTÉR.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint **fekete, fehér s szines** selyemszövetek 45 krtól 11 frt 65 krig szállit — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs kir udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek — Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (2)

HIRDETÉSEK.

GÉPÉSZ kerestetik egy **gőzmalomba,** ki a fütést is elvállalja. — Ajánlatokat közvetlenül kéretik: **Ruday Lajos** és **Tsához** Nemes Vidra.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapitó háziszer

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

köszvény, csúz és idegbajok ellen

Kwizda-féle köszvényfolyadék. 1/1 palaczk 1 frt o. é. 1/2 palaczk 60 kr.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Kapható minden gyógyszertárban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék,

G. Fületeit: kerül. gyógyszertár Korneuburgban.

SZŐLŐOJTVÁNYOK és AMERIKAI szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területü **„Sándortelep Ujvidéken"** f. é. november havában, **Ripária, Portális, Solonis** és **Jaquez** alanyokra készült **500,000** darab **fásojtványaiból** a **tökéletesen összeforrt** példányokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor- és csemegeszőlőfajokból** 420 fajnál **több** került **ojtás alá,** és alólirott teleptulajdonos kivánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott, részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen** és **bérmentve** szivesen átküldi.

A felep **zöldojtásokkal** is szolgálhat, nem különben — mind **ojtási czélokra,** mind pedig, **iskoláztatásra** — alkalmás **amerikai alanyokkal Ripária, Sauvage, Portális, Solonis** és a **Rupestris különféle váltfajaiból,** — mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel, — **nagyobb** mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyok** is eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váczi-körút 57a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerüségében felülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállitott árakon.

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL" legujabb, legegyszerübb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-féle nagyságban. Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták. Konkolyozók. Kitünő szelelő magtár-rosta (33 frt), meglepő munkaképesség.

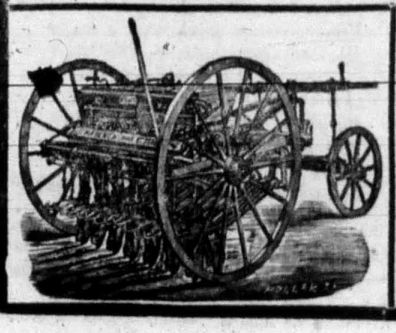

VENTZKY-féle FÜLLESZTŐK. Szecska- és répavágók stb. Árjegyzékek bérmentve.

Főraktár: BUDAPEST, 1894. augusztus 1-től saját ház VI., Váczi-körút 57a

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és fecskendők,
Sűritő és sűritő berendezések,
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Boronák,* valamint **minden féle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

Gőzmalom-eladás!

Egy igen jó karban levő 169

gőzmalom

3 pár köre 12 lóerejü gőzmozdonynyal — Clayton & Schutlevorth czégtől, — **egy 3½ lóerejü gőzmozdony és cséplőgép jutányosan eladó!**

Weisz Mórnál *Pozegán.*

Szállodai hirdetes Nagy-Kanizsáról!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a

Sugár-ut és Korona-herczeg-utca sarkán — a város központján

„Hungária" Szállodámat

a mai kor igényeinek megfelelően berendeztem, hol a t. cz. utazó közönségnek *kényelmes és tágas* utczai és udvari szobák állnak rendelkezésre.

Szállodámtól a *fogatok* a vonat minden érkezés- és indulásához közlekednek; a *bérkocsi díj* a vasutról a szállodáig vagy viszont *személyenkint* **40** *krajcár.*

A szobák ára világitással együtt 60 krajcártól 1 forintig!

Kitünő konyha *és* **finom balatonmelléki borok** *olcsó és pontos kiszolgálása biztositatik.*

Kitünő tisztelettel

Halász Etek szállodatulajdonos.

Dr. Dreiszker József.

HIDEGVIZ-GYÓGYINTÉZETE

a *szép és kies* fekvésü **Kőszeg** városában — Vasmegye — háromnegyed óra vasuttal Szombathelytől. — Rendszer a *Prisnitz és Kneipp.* — Nyitva egész éven át.

Teljes ellátás, lakás vizkurával együtt

hetenkint 25 frt.

Prospectust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galvan-villam-készülék"* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás boriték alatt 10 kr. levéljegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektro technikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I.,**
Schuerstrasse 18 sz a

MAYFARTH PH. és Tsa.

cs. és kir. kizár. szab.

gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor

Bécs, II/1, Taborstrasse 76. szám.

Alapittatott 18/2. Kitüntetve több mint 370 arany-, ezüst és bronczéremmel minden nagyobb kiállitáson. **600 munkás**

A gyárakban készülnek a legjobb

CSÉPLŐGÉPEK

kézi-, járgány- és gőzhajtásra.

JÁRGÁNYMŰVEK

1—6 vonóállat befogadására.

Legujabb gabonarostàk, trieurök, kukoricza-morzsolók, széna- és szalmasajtók

kézhajtásra, állók és szállitó készülékkel.

BRRR

1, 2, 3, és 4 vassal.

Boronák és hengerek

Szecskavágók, darálók, répavágók.

Blunt-féle szabadalmazott zöldtakarmány-sajtók.

Szállitható takarék-ürstök

mint takarmány-füllesztők és ipar-mosó készülékek.

Sajtók minden czélra, valamint bor- és gyümölcs-sajtolásra.

Gyümölcs- és szőlőzuzók.

Aszalókészülékek

gyümölcs és vetemény számára és mindenféle ipari czélokra.

Önmüködő szabad „SYPHONIA"

szőlővesszö- és növénypermetezők.

Árjegyzékek és elismerő bizonyitványok ingyen. — Képviselők felvétetnek. —146.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** — dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi müasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

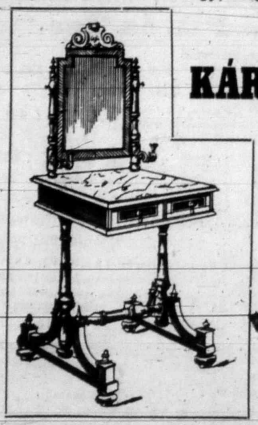

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

65. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 16-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utca. Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t.“ *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Osztálygyülölet és sociális forradalom.

(—) A társadalomnak jelenlegi átalakulási processusát figyelmesen szemlélő emberre nézve nincsen elszomoritóbb látvány mint az, hogy nagyrésze azoknak, kik a társadalmi problemák megoldásával foglalkoznak, theoretikus okoskodásokkal vélik a társadalmat javitani s gyakran oly eszközöket ajánlanak melyek gyakorlati kivitelükben éppen ellenkező eredményre vezetnének. A helyett, hogy a bajok forrásait kutatnák, a felszinen mozognak, s nem gyökerében támadják meg a bajt, s nem onnan törekednek ennek kiirtására. A ki a történelem tanulságait érti, az a jelenlegi sociális áramlatokat igen könnyen kimagyarázhatja abból a tultengő nemzetiségi pöfleszkedésből, mely a németet a franciák legyőzetése és megalázása után 1871-ben eltöltötte; s a német nemzet utána még sokáig nem akarta belátni és jogosultnak elismerni azt az érzékenységet, — mely a franciát elfogta, mikor a németet csak emliteni hallotta. Kár, hogy a német állam-férfiak, de különösen Bismarck, a helyett, hogy e nemzetiségi tultengésnek egy kissé gátot vetettek volna, ezt még előmozditották s igy vetették meg alapját a német nemzetben egyrészt a politikai reactiónak, mely az egész continensen bizonyos mértékben irányadó volt, másrészt annak az áramlatnak, — mely a gyülöletet tette szalonképessé, a faj- és osztálygyülöletet, mely egy cseppel sem tette szeretetreméltóbbá a németet, pedig az előtt sem volt az. Csakhogy quod licet jovi, — non licet bovi. A mit egy oly nemzet, mint a német még megengedhet magának, már azért is, mert nagy megállapodott culturája van, s első helyet foglal el szellemi termékenysége folytán, az kisebb nemzeteknél, vagy töredékeknél karrikaturává lesz, a mint a nagy németséget utánzó bécsieknél látjuk, kik jelszavaikkal szerencsésen oda vitték a dolgot, hogy a nemzetiségek egymást alaposan gyülölik, az összeséget gyengitik, az osztály- és fajharcot szitják, s politikai tekintetben tétlenségre kárhoztatják. Azaz nem; beszélnek azok eleget, — gyalázzák egymást, s gyalázzák különösen a liberalismust, a melynek mindent köszönhetnek.

Ezt pedig a haladás konok ellenségei kárörömmel nézik; mentül nagyobb ellenséges kedessel viseltetnek az egyes osztályok, néptöredékek egymás iránt, annál hamarabb fognak — igy gondolják legalább — célhoz jutni, ők és retograd elveiket megvalósitani.

Az osztálygyülölet fogja előkésziteni és készíti elő a sociális forradalmat. Ennek a gyülöletnek ugyan semmi alapja sincs, de a nagy tömegek mindig olyanok voltak, — hogy mentül homályosabb volt előttük valamely fogalom, vagy eszme, vagy jelszó, annál jobban lelkesedtek érette. A gyülöletnek különben is mindig könnyü dolga volt; az emberi lélek könnyen extravagantiára hajlik, s a tömegek, még a müvelt tömegek is, ritkán törődnek valamely iránynak erkölcsi alapjával.

Ritkán kérdezik, hogy a helyes, jogosult, indokolt, s az emberi méltósággal megegyező-e valamely irány.

Az osztálygyülölet teremti meg az egyesek iránti gyülöletet; hiszen azt a fogalmat, melyet a tévutra vezetett ember az összeség elnevezése alatt meg sem ért, az előtte áll az egyesben, — kivel szemben gyülöletét gyakorlatilag is érvényesitheti, kit meg is támadhat, mert ugy okoskodik, hogy abban az egyesben az összeséget támadta meg. — Igy készitik elő, csak többnyire politikai okokból, de kevés előrelátásról tanuskodó áramlatok a sociális forradalmat, mely, ha egyszer kitör, a jelenkori társadalmat alapjában fogja felforgatni. Jelenleg még a socialismus célzataival, — maga sincs tisztában, s a kormányok, — melyek terjedését látják, praeventiv rendszabályaikkal csak elodázzák kitörését, — melynek egyes jelenségei, magukban véve is elég elszomoritók.

A gazdasági fejlődés korántsem olyan, hogy ez a socialismus terjedését meggátolhatná; — sőt növeli az antagonismust az egyes osztályok között, melyek dekadenciájukat egymásra tolják.

Az általános vagyoni gyarapodás nem szolgál elégtételül az egyesnek, a ki dolgozik és még sem lakik jól; a ki nem arra néz, akinek még kevesebbje van, hanem

A „ZALA“ tárcája.

Nádasban.

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Sürü sötét terhes felhők tornyosulnak a látháron, miket a lehanyatló napnak biborvörös sugarai vésztelyesebbekké tesznek.

A szunyogoknak miriárd- és miriárdnyi raja mint füstgomoly száll fel a zizegő, suttogó nádas felett.

Hosszu egyenes vonalban huzódnak a közeli mezőkről a vadkacsák és hatalmas csobogással vágódnak le a tó vizének sima tükrére, felzavarva lármájukkal, a nyugodtan halászgató gólyákat és gémeket melyek mint szellemek szállnak odább, szürkés-fehér sávot vonva maguk után.

Majd ék- alakban ereszkednek alá a darvak épott, ahol a nyugtalan, zsákmány után égő vadász áll lesben, — és két hatalmas durranás, — melyet a nádas visszhangja kétszeres erővel ver vissza — zavarja fel a nyugodtan tollászkodó vadlibákat, melyek fülsiketitő gágogással szállnak a magasba; — a vadrucákat, melyek az ijedtségtől még rekedtebb hápogással szelik át az esti szellőt; — a fütyülő snepfeket, melyek mindmegannyi nyil szállnak fel csak golyótól megközelithető magasságba, és hallatják monoton »tytjü-tytjü« hangjokat; — a keservesen siró-rivó bibiceket azonban csak még elszántabbá még bátorabbá teszi az a zsivaj, és örültelen gyorsasággal csapódnak majd fel, majd ismét le picike pelyhes fiókáikhoz.

Kevés vártatra ismét az előbbi komoly, méltóságteljes némaság honol a nádasban, csak a bölömbika (szárnyas madár) hallatja valami sürü kákabokorban egyhangu bömbölését, mely csak méginkább emeli a siri csend borzalmasságát.

* * *

Óriási szélroham, hatalmas, eget földet megrázódtató mennydörgés a távolból, és gyilkos villámok cikázása a terhes, vésztelyes felhőkön, jelzik a rohamosan közeledő vihart, mely a nádas fölött tör ki legnagyobb dühhel.

A romboló szélvész az előtte álló fűzfákat mint parányi porszemet sodorja el maga elől, hitvány foszlányokként hányva-vetve azoknak hatalmas ágait.

A terhes esőcseppek hatalmas zuhogással hullnak alá a magasból és borzalják fel az erősen hullámzó és habzó tó vizének zavaros szinét.

Villám villám után cikázva pillanatnyi gyorsasággal szelik át a villamterhes légkört és dübörgő mennydörgésben ezernyi ágyuként bömbölnek a kavargó felhőrétegek, megrázódtatva a lomha földet és a kiszáradt ingoványt.....

Amint egy hatalmas villám bengáliai fénynyel szeli át a kormos terhes felhőket és égnek, földnek egy pillanatra vakitó fényt kölcsönöz, — feltünik egy tépedt ruházatu, halvány, összeszáradt beesett szemü női alak, kit inkább mondhatnak koporsójából felzavart halott csontvázának, mint élő lénynek.

A tomboló vihar erősen belekapaszkodva térdeig érő fényes holló fürtjeibe, tépi, kuszálja minden gondolható irányban az ugyis eléggé kuszált, megszaggatott hajfürtöket.

Száraz összeaszott ujjai görcsösen ragadják meg egymást és emelkednek imára kulcsolva a mindentudó és mindenlátó istenhez, egek és földek legfőbb urához, bünbocsánatot, könyörületet esdve.

A zuhogó záporról csuromvizesen majd vánszorog, majd veszett gyorsasággal rohan a zugó nádasba, ahol pokoli sötétség uralkodik ugyan, de ő mégis olyan egyenesen, olyan biztosan reá talál azon helyre, melyen minden éjszaka megjelenik.

Oda érve azon helyre, hol egy kis halom emelkedik, földre veti magát és mint bélpokios hányykolódik, tépi-szaggatja mellét, hajfürtjeit és ruhafoszlányait, — kezeit tördeli és kinlódik, jajveszékel mint ama pokoli kinoktól szenvedő beteg, de biz nem jelenik meg Jézus és nem mondja neki: „kelj fel és menj a te utaidra“; hanem a kis halom láttára, mely ártatlan aranyfürtü kis csecsemőjét fedi — melyet gyilkos anyai kezével fojtott meg és temetett itt el, hogy vétkes szerelmének gyümölcsét az ember megalázó szemei elől eltakarja, — még égetőbb, még iszonyubb kinok és fájdalmak gyötrik.

Mint az éhségtől gyötört hiéna, mely az elásott hullákat szokta hosszu erős karmaival felásni és vele mohó falánkságát kielégiteni, ugy veti magát ama kis hantra, melyben annak az ártatlanul kiszenvedett angyalnak földi maradványai pihen-

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmódernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

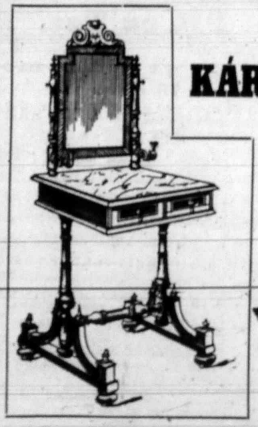

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

65. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 16-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Osztálygyülölet és sociális forradalom.

(=) A társadalomnak jelenlegi átalakulási processusát figyelmesen szemlélő emberre nézve nincsen elszomoritóbb látvány mint az, hogy nagyrésze azoknak, kik a társadalmi problemák megoldásával foglalkoznak, theoretikus okoskodásokkal vélik a társadalmat javitani s gyakran oly eszközöket ajánlanak, melyek gyakorlati kivitelükben éppen ellenkező eredményre vezetnének. A helyett, hogy a bajok forrásait kutatnák, a felszinen mozognak, s nem gyökerében támadják meg a bajt, s nem onnan törekednek ennek kiirtására. A ki a történelem tanulságait érti, az a jelenlegi sociális áramlatokat igen könnyen kimagyarázhatja abból a tultengő nemzetiségi pöfleszkedésből, mely a németet a franciák legyőzetése és megalázása után 1871-ben eltöltötte; s a német nemzet utána még sokáig nem akarta belátni és jogosultnak elismerni azt az érzékenységet, — mely a franciát elfogta, mikor a németet csak emliteni hallotta. Kár, hogy a német államférfiak, de különösen Bismarck, a helyett, hogy e nemzetiségi tultengésnek egy kissé gátot vetettek volna, ezt még előmozditották s igy vetették meg alapját a német nemzetben egyrészt a politikai reactiónak, mely az egész continensen bizonyos mértékben irányadó volt, másrészt annak az áramlatnak, — mely a gyülöletet tette szalonképessé, a faj- és osztálygyülöletet, mely egy cseppel sem tette szeretetreméltóbbá a németet, pedig az előtt sem volt az. Csakhogy quod licet jovi, — non licet bovi. A mit egy oly nemzet, mint a német még megengedhet magának, már azért is, mert nagy megállapodott culturája van, s első helyet foglal el szellemi termékenysége folytán, az kisebb nemzeteknél, vagy töredékeknél karrikaturává lesz, a mint a nagy németséget utánzó bécsieknél látjuk, kik jelszavaikkal szerencsésen oda vitték a dolgot, hogy a nemzetiségek egymást alaposan gyülölik, az összeséget gyengitik, az osztály- és fajharcot szitják, s politikai tekintetben tétlenségre kárhoztatják. Azaz nem; beszélnek azok eleget, — gyalázzák egymást, s gyalázzák különösen a liberalismust, a melynek mindent köszönhetnek.

Ezt pedig a haladás konok ellenségei káröröммel nézik; mentül nagyobb ellenséget kelt viseltetnek az egyes osztályok, néptöredékek egymás iránt, annál hamarabb fognak — igy gondolják legalább — célhoz jutni, ők és retograd elveiket megvalósitani.

Az osztálygyülölet fogja előkészíteni és készíti elő a sociális forradalmat. Ennek a gyülöletnek ugyan semmi alapja sincs, de a nagy tömegek mindig olyanok voltak, — hogy mentül homályosabb volt előttük valamely fogalom, vagy eszme, vagy jelszó, annál jobban lelkesedtek érette. A gyülöletnek különben is mindig könnyü dolga volt; az emberi lélek könnyen extravagantiára hajlik, s a tömegek, még a müvelt tömegek is, ritkán törődnek valamely iránynak erkölcsi alapjával.

Ritkán kérdezik, hogy a helyes, jogosult, indokolt, s az emberi méltósággal megegyező-e valamely irány.

Az osztálygyülölet teremti meg az egyesek iránti gyülöletet; hiszen azt a fogalmat, melyet a tévutra vezetett ember az összeség elnevezése alatt meg sem ért, az előtte áll az egyesben, — kivel szemben gyülöletét gyakorlatilag is érvényesitheti, kit meg is támadhat, mert ugy okoskodik, hogy abban az egyesben az összeséget támadta meg. — Igy készitik elő, csak többnyire politikai okokból, de kevés előrelátásról tanuskodó áramlatok a sociális forradalmat, mely, ha egyszer kitör, a jelenkori társadalmat alapjában fogja felforgatni. Jelenleg még a socialismus célzataival, — maga sincs tisztában, s a kormányok, — melyek terjedését látják, praeventiv rendszabályaikkal csak elodázzák kitörését, — melynek egyes jelenségei, magukban véve is elég elszomoritók.

A gazdasági fejlődés korántsem olyan, hogy ez a socialismus terjedését meggátolhatná; — sőt növeli az antagonismust az egyes osztályok között, melyek dekadenciájukat egymásra tolják.

Az általános vagyoni gyarapodás nem szolgál elégtételül az egyesnek, a ki dolgozik és még sem lakik jól; a ki nem arra néz, akinek még kevesebbje van, hanem

A „ZALA" tárcája.

Nádasban.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Sürü sötét terhes felhők tornyosulnak a látha táron, miket a lehanyatló napnak biborvörös sugarai vésztelesebbekké tesznek.

A szunyogoknak miriárd- és miriárdnyi raja mint füstgomoly száll fel a zizegő, suttogó nádas felett.

Hosszu egyenes vonalban huzódnak a közeli mezőkről a vadkacsák és hatalmas csobogással vágódnak le a tó vizének sima tükrére, felzavarva lármájukkal, a nyugodtan halászgató gólyákat és gémeket melyek mint szellemek szállnak odább, szürkés-fehér sávot vonva magúk után.

Majd ék- alakban ereszkednek alá a darvak épott, ahol a nyugtalan, zsákmány után égő vadász áll lesben, — és két hatalmas durranás, — melyet a nádas visszhangja kétszeres erővel ver vissza — zavarja fel a nyugodtan tollászkodó vadlibákat, melyek füsiketitő gágogással szállnak a magasba; — a vadrucákat, melyek az ijedtségtől még rekedtebb hápogással szelik át az esti szellőt; — a fütyülő snepfeket, melyek mindmegannyi nyil szállnak fel csak golyótól megközelithető magasságba, és hallatják monoton »tyüjü-tyüjü« hangjokat; — a keservesen siró-rivó bibiceket azonban csak még elszántabbá még bátorabbá teszi az a szivaj, és örületes gyorsasággal csapódnak majd fel, majd ismét le picike pelyhes fiókáikhoz.

Kevés várttatva ismét az előbbi komoly, méltóságteljes némaság honol a nádasban, csak a bölömbika (szárnyas madár) hallatja valami sürü kákabokorban egyhangu bömbölését, mely csak méginkább emeli a siri csend borzalmasságát.

* * *

Óriási szélroham, hatalmas, eget földet megrázkódtató mennydörgés a távolból, és gyilkos villámok cikázása a terhes, vésztelje felhőkön, jelzik a rohamosan közeledő vihart, mely a nádas fölött tör ki legnagyobb dühhel.

A romboló szélvész az előtte álló füzfákat mint arányi porszemet sodorja el maga elől, hitvány foszlányokként hányva-vetve azoknak hatalmas ágait.

A terhes esőcseppek hatalmas zuhogással hullnak alá a magasból és borzalják fel az erősen hullámzó és habzó tó vizének zavaros színét.

Villám villám után cikázva pillanatnyi gyorsasággal szelik át a villamterhes légkört és dübörgő mennydörgésben ezernyi ágyuként bömbölnek a kavargó felhőrétegek, megrázkódtatva a lomha földet és a kiszáradt ingoványt.....

Amint egy hatalmas villám bengáliai fényenyel szeli át a kormos terhes felhőket és égnek, földnek egy pillanatra vakitó fényt kölcsönöz, — feltünik egy tépedt ruházatu, halvány, összeszáradt beesett szemü női alak, kit inkább mondhatnak koporsójából felzavart halott csontvázának, mint élő lénynek.

A tomboló vihar erősen belekapaszkodva térdeig érő fényes holló fürtjeibe, tépi, kuszálja minden gondolható irányban az ugyis eléggé kuszált, megszaggatott hajfürtöket.

Száraz összeaszott ujjai görcsösen ragadják meg egymást és emelkednek imára kulcsolva a mindentudó és mindenlátó Istenhez, egek és földek legfőbb urához, bünbocsánatot, könyörületet esdve.

A zuhogó záporól csurongvizesen majd vánszorog, majd veszett gyorsasággal rohan a sugó nádasba, ahol pokoli sötétség uralkodik ugyan, de ő mégis olyan egyenesen, olyan biztosan reá talál azon helyre, melyen minden éjszaka megjelenik.

Oda érve azon helyre, hol egy kis halom emelkedik, földre veti magát és mint bélpoklos hányokolódik, tépi-szaggatja mellét, hajfürtjeit és ruhafoszlányait, — kezeit tördeli és kinlódik, jajveszékel mint ama pokoli kinoktól szenvedő beteg, de biz nem jelenik meg Jézus és nem mondja neki: „kelj fel és menj a te utaidra"; hanem a kis halom látára, mely ártatlan aranyfürtü kis csecsemőjét fedi — melyet gyilkos anyai kezével fojtott meg és temetett itt el, hogy vétkes szerelmének gyümölcsét az ember megalázó szemei elől eltakarja, — még égetőbb, még iszonyubb kinok és fájdalmak gyötrik.

Mint az éhségtől gyötört hiéna, mely az elásott hullákat szokta hosszu erős karmaival felásni és vele mohó falánkságát kielégiteni, ugy veti magát ama kis hantra, melyben annak az ártatlanul kiszenvedett angyalnak földi maradványai pihen-

arra, a ki többel rendelkezik és könnyen él. A socialismus tanai alapján ezt ő jogtalanságnak tartja, a nélkül, hogy kutatná, vajjon az, ki jobban él, nem nagyobb tehetségének, nagyobb szorgalmának, nagyobb takarékosságának köszöni-e, hogy többje van, hogy könnyebben él.

Így válik a társadalom javitásának problémája szintén igazságtalansággá, s ha csakugyan igazságtalanság, a mint a társadalom vagyona jelenleg eloszlik, s ha csakugyan igazságtalan a tőke és a munka között fennálló jelenlegi viszony: csak az egyik igazságtalanság áll a másikkal szemben, s a socialismus igazságtalanságát nem teszi elfogadhatóvá az, hogy benne valami igaz A gazdasági bajok javitása, megszüntetése fogja elvonni a talajt a socialismus veszedelme alól, melynek egyéb forrásait is be kell dugni

Közigazgatási reform.

Wekerle nagybányai beszédének az a része, mely a közigazgatási reform nagy kérdésével foglalkozik, hosszú ideig irányadó lesz a magyar parlament munkájára, Az e reform keresztülvitelével járó nehézségeket nem szabad kicsinyleni. A nagy parlamenti győzelem után, melyet Wekerle az egyházpolitikai reform kérdésben kivivott, minden más államférfi ama reformok körül, melyek a miniszlérium megmaradására nézve nagy veszedelmekkel vannak összekötve, megelégednék a pihenés és várakozás kényelmes politikájával. Wekerle miniszterelnök azonban éppen azok közé az államférfiak közé tartozik, a kik oly reformnál, melyet a legnagyobb állami érdekek követelnek, nemriad vissza a veszélyektől, melyek azzal a párt hatalmi állását fenyegetik, még kevésbbé fél a roppant munkaterhektől, a melyek ujabb parlamenti harcok vezetésekor reá várnak. Hogy végre sikert arat, kétségtelen. A szabadelvű párt elég erős lett, mindenek előtt koluzióerősen, aztán számra is, hogy a magyar parlamentben egymaga is biztositsa a megbizható és tömör többséget a közigazgatási reformhoz szükséges törvények számára.

Erre nézve azonban nélkülözhetlen, hogy az egész magyar sajtóban már most megkezdessék az agitació a közigazgatási reform tárgyi elkerülhetetlensége mellett.

Az ellenzéknek azok a tisztelt tagjai a kik legtöbbet szónokolnak a közigazgatás hiányairól, megint ismételni fogják a régi, már rég leálcázott manövert: ó igen, az elveket helyeseljük, az elvhüségre kizárólagos ellenzéki szabadalommal birunk; — de alkalmazni ezeket az elveket nem akarjuk, mert ez emelné a kormány tekintélyét akkor, mikor nem mi vagyunk a kormányon.

Wekerle miniszterelnök már ma előre látja ennek az ellenzéki reformgátló politikának ezeket a taktikai mesterkedéseit Ezért mondta, hogy nem akarjuk e kérdések megoldását szükségtelenül komplikálni, midőn az egymásra utalt kérdéseket egymással összeköljük, mert különben a sok junktim a nagy elvek sirjává lesz.

Egész mathematikai biztossággal előre lehet látni, hogy t. i. a nagy tekintély a rendszeres reform akadályozás terén: Apponyi gróf, a junktim követelések nagyszámát fogja emelni. De mindennek daczára a közigazgatási reform is sikerülni fog, még pedig ugy, a mint Wekerle szándékba vette nagy vonásokban. A középső és az alsó instánciákon a végrehajtás állami közegek kezébe lesz leléve, minthogy a magasabb állami érdekek megóvása végett e legalsó fokokon is állami közegekre van szükségünk. Ellenben az állami alkalmazottak rendszeres ellenőrzése, azoknak felelősségre vonása, sok kiválóan helyi fontossággal biró kérdésben, legyenek ezek gazdaságiak vagy kulturálisak, az állami közegek eljárásának irányitása.

Az egészséges és az államra nézve hasznos intézmények fentartása reformjának elve szerint városokban és városiasabb jelleggel biró helyeken az önkormányzat átengedésén kivül ennek exekutiója is tulajdon közegekre lesz bizva; mig oly helyeken, hol erre nézve nincsenek meg a szükséges előfeltételek, a községi előljáró hivatala is, tehát az autonom jogkörbe tartozó teendők végrehajtása, állami közegekre lesz bizva.

Tollfuttában.

Szeretem Nagy-Kanizsának egészséges levegőjét, könnyü édes vizét, csendes, viharatlan vidékét, de azért egy-két napra szivesen rándulok ki falura, hol még az egészséges levegő és viz mellett — hiába! — sokkal egészségesebbek az emberek lelkileg.

Az a pár nap, amit az esztendő 365 napjából nagy ügygyel, bajjal kicsenek falun lakó jóbarátaim, ismerőseim meglátogatására ugy tünik föl nekem mint egy-egy elbüvölő mese az „Ezeregy éjszaka" tündérvilágából, mint egy-egy édes, gyorsan elröppent álom, melynek benyomása azonban talán a sirig feledhetetlenül rezeg a lélekben . . . . .

Mirza, Kincsem: két gyönyörü állat toborzékolt a hintó előtt. Náluk csak Hajgató Sándor poéta barátom Pegazusa volt türelmetlenebb; szeretett volna mihamarabb fölvágtatni a szabari „*Öreghegy*" nektártermő tetejére, hogy ott kibonthassa szárnyait, mint lázas-ölelésre nyiló karokat a poetatermő Keszthely felé.

Mirza, Kincsem: szabari *Polgárék* két tüzesvérü állata tudott versenyezni a szárnyas lóval; harmadfélóra alatt már Szabarban voltunk.

A gyönyörü vidék, melyen áthaladtunk, szárnyakat adott lelkünknek; szállt merészen szabadon, csapongva, mint a váratlanul kiszabadult rabmadár.

Hanem Szabarban a magasból egyszerre lebüvölte egy kedves szép asszonyka poetaverő két szeme. Nem kellett már aetheri hatást keres ie fönn a napsugaras magasban: ott volt előttünk az angyali szelidség és béke ragyogó szivárványa a vendégszerető háziurnő szemeiben.

Ebben a liberalis és klerikalis világban óriási hatásuk van az ilyen büvös szivárványoknak. Ezt tapasztaltam Szabarban is.

Isten látja lelkemet, hogy Hoffmann Mór barátom egyházpolitikai vezér cikkeit talán egyetlen liberalis kebel sem emésztette meg lelkiismeretesebben, mint az enyém. És mégis Szabarban, mikor *Humor János* barátom, az ottani plébános, nagyot fütött botjával a liberalismus ártatlan fejére, ugy éreztem, mintha azok a lelkiismeretesen megemésztett vezérczikkek mind megfordultak volna bennem. A kiránotott kardok már megvillantak a levegőben. De az előttünk lebegő ragyogó szivárvány büvösen parancsolt. Megcsendültek fülemben a messiási szavak: „Tedd a hüvelyébe a te kardodat!" És én békés lelkem teljes reverenciájával hajoltam meg Humor János barátom füle előtt, amelyet különben a bibliatörténeti hüség okáért le kellett volna vágnom. Így ellenben ölelkeztünk igaz szeretettel, mint régi jó davidista-pajtások, akik a sirig testvérek maradunk.

A béke szivárványa kisért bennünket mindenütt. Ott volt fenn a magas hegytetőn is, csak hogy ott már valóságban: a felhőket aranyozta meg a sürü párákba veszett Balaton fölött.

Óriási felhők gomolyogtak az égen, mikor a szabari szőlőhegy ormáról gyönyörködtünk a mesésen festői vidékben.

Az én feledhetetlen, kedves szülőföldem fölött is vészterhes fellegeket hömpölygetett a nyargaló, zugó szélvihar. Ha szél lehettem volna, én is oda szálltam volna; ha felhő lettem volna, én is ugy borultam volna le elborult, sötét homlokkal szent rögei fölé és megöntöztem volna veszteségem temető-földjét könyeim záporával.

Így csak néztem, néztem sokáig bekődött szemekkel és fájdalmas lohászban küldtem el áldásomat egy megfakult siremlék fölé.....

A mult aranyos és gyászos emlékei ölelkeztek lelkemben; átálmodtam gyermekkoromat újra.

Ezekkel az álmokkal tértem éjszakai nyugalomra is a bizonyára ezeknek hatása alatt fakadhattam olyan idegborzongató nótára álmomban is, hogy szegény bus poeta pajtásom már a „hóhér-kötelére" gondolt. Sajnálom szegényt nagyon, hogy álmatlanul virrasztotta át az éjszakát.

---

nek, — és száraz fonnyadt kezeivel ásza, kaparja azt fel, hogy magához emelje és gyönyörködhessék annak élettelen picike testében.

Mind mohóbban, mind égetőbb vágygyal vájja a hantokat, mignem azon földréteghez ér, mely a kis hullát födi, itt vigyázva, óvatosan kaparja le róla a tuzfa-szerü földet nehogy élettelen testecskéjét gyilkos kezeivel megsértse.

Midőr mér érzi annak hideg — ruhafoszlányba takargatott testét, a gyermek gyilkosság öldöklő fájdalmitól üzve, magához ragadja és csókjainak végtelen árjával halmozza azt el.

Rohanva viszi a tó vizéhez és megtépedt ruhájának egy darabjával mosdatgatja törölgeti a már ernyedésnek induló arccskát.

Emlőihez emeli a picike kis fejecskéjét, — ringatja, csitigatja dédelgeti ahogy csak egy magzatát bálványozó anyai szív azt tenni képes sirló nyugtalan kicsikéjével.

Majd sirni hallja és sietve ragadja karjaira altató danát dudolgatva, — majd kinos görcsöktől gyötörve öleli, szoritja ismét magához.....

Egyre tombol a vihar, bömbölnek a rohanó felhők, — egyre cikáznak a vakitó villámok és sustorogva, mint tüzes ék hasitják izzekre a közelben álló ódvas fűzfát, — kavarják fel a tónak legmélyebb részében fekvő csigákat és vetik széditő magasságba a pihenő halacskákat akár csak egy kitörő vulcán öntené ki a föld gyomrában összeolvadt fémeket és köveket.

Minden elő-élettelen állatot növényt izzé-porrá sujtanak a cik-cakos gyilkos villámok, csak ő őt a elkárhozottat, a gyermek-gyilkos anyát nem sujtja nem érinti egy is.

Igen, nem teszik semmivé, mint nyomorult férget a reá taposó láb, a biztos, könnyü halált arlógató villámok, hanem hagyják kinlódni, sorvadni, emésztetni lassu mérgeként a lelkiismeret mardosásától, hogy minden csepp vére, minden parányi része az égető kinok purgatoriumán át tisztuljon meg és leljen zaklatott lelke nyugodalmat...

Nézi, bámulja réveteg tekintetével a lecsukott és becsett kis szemecskéket, a megkékült kis arcot. — Sir, zokog, majd örül, ugrál, tombol, és gunyos kacagását visszhangozza egy hatalmas mennydörgés.

Egyszer csak elhomályosodnak szemei, és vértenger [illegible] létezannak forogni, fogait csikorgatja, szája tajtékot hány és a kezében dédelgetett élettelen csecsemőjének picike kis karját görcsös markolattal megragadja és magasan felemelve, megesóválja mint valami hitvány rongyot és levágja méhének magzatát, a kicsike sirba, maga pedig eszeveszetten, velőt rázó jajgatással és siköltéssel tépve, szaggatva önönmagát rohan haza felé, hogy holnap ugyanazon az uton, ugyanazon helyre ismét előjöjjön és ujra kezdje őrjöngését.

Csaláry Elek.

Csupán az a tudat vigasztalt, hogy egy éjszakának idegeket borzongató álmatlansága angyalcirógatás ahhoz az érzéshez képest, amit ő eddig világéletében nekem okozott akkor, mikor énekelt nem a lantján, hanem a hangszalagjain.

Másnap azonban könnyen elfeledhette az átvirrasztott éjszaka kinjait Garabonczon, hol Györkös Miska barátunk, a falunak jelenleg (mert az iskolát épitik) hajléktalan paedagogusa, vitt, cipelt bennünket a gyönyörü h á r m a s f á s o r o s utcán és mutogatta azokat a „r e m e k dinamo-gépeket, miket bizony a mi Franzunk is megirigyelhetne a garabonciak hatalmas villamos-telepétől.

Igazán nem tudom: nem festett volna-é minket is sárgára az irigység? vagy nem ragadott volna-e el Faust ördöge, ha közénk nem állott volna „*Stad Albert*", a garabonciak védőszentje. Ez a védőszent pedig, — aki nincs benn a szentek lajstrómában — ugy jutott a község birtokába, hogy egy torony áll a falu közepén, — melyre valami zseniális német vándor-piktor Szt. Adalbert nevét eképen festette föl:

— STAD ALBERT. —

Ezt eddig minden igazhitü keresztény Stad Albertnek olvasta. Ami különben a garabonciakra nézve egyre megy. — A szőlőre é h e s rókák rezignációjával tértünk vissza hosszas járáskelés után Miska barátunk zsöllérségébe, — hol az ő k e d v e s f e l e s é g e, a törülmetszett magyar asszonyok jóizü, partriarchalis természetességével vette át a fehér-asztal birodalmának parancsnokságát.

Az a kedvesség, az a keresetlen, őszinte magyar vendégszeretet ugy lebilincselt bennünket, hogy majdnem mindnyájan fölcsaptunk postásoknak, mivel, hogy Garabonczon n a k h á z i u r n ő n k a postamesternője.

A jókedv tündérei röpködtek körülöttünk, cirókáltak bennünket, incselkedtek velünk; vittek, ragadtak magukkal a mámor rózsaszinü szferájába.

Mire azonban delelő pontra értek velünk, a nap leszállott.

Mirza és Kincsem megint ott toborzékoltak a hintó előtt.

Nemsokára aztán repültek velünk vissza ide, ebbe a s z ü r k e, de m e g s z o k o t t világba.

HIREK.

— **A király születésnapja.** Dicsőségesen uralkodó királyunk születése napjának évfordulója alkalmából f. hó 18-án szombaton d. e. 11 órakor a nagy-kanizsai izr. templomban ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartatik.

— **Szent István napja.** A szokásos ünnepélyek városunkban — mint a látszat mutatja — ez évben elmaradnak. Nincs okunk a felett sajnálkozni, mert ha ezen nemzeti ünnepély nem jár méltó ünnepségekkel, ugy szivesebben látjuk, ha ezek végkép elmaradnak. Hogy Szent-István király napja nemzeti ünnepnek tekintessék, erről gondoskodott a törvényhozás, mikor ezen napra a munkaszünetet megszigoritott formában törvénybe igtatta. Ezen törvény szerint Szent-István napján szünete ni kell minden ipari és kereskedelmi üzletekben az elárusitásnak. Kivételt képeznek a füszer, bor, thea, csemege és lisztkereskedések, nemkülönben a szatócs üzletek, hol is az elárusitás déli 12 óráig megengedett. Tilva van továbbá a kere-kedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és gyári alkalmazottak irodabeli munkája.

— **Esküvő.** Diszes esküvőnek volt szinhelye e hó 12-én delután az alsódomborui röm. kath. templom. Ekkor vezette oltárhoz *Löke* Lajos az alsódomborni Ujlaky- Hirschler és fia ceg tisztviselője, a Hirschler testvérek közeli rokona, özv. *Faics* Ferencné leányát, Paulinát. Az esketési szertartást *Molnár* József, laljandörödi plébános végezte a Löke-család iránti barátságból; nagyszerü és a barátság melege által át hatott beszéde, melyet az ifju párhoz intézett, nagy hatást tett. Násznagyok voltak: Wuszt Alajos gyáros, a menyaszony nagybátyja és alsó domborui Zalán Lipót János a vőlegény nagybátyja. A vőfély Faics Ferencz a menyaszony fivére koszorus leány pedig Wuszt l Mathild k. a. volt. Az esküvő után özv. *Faicsné* tényes lakomát adott alsó domborui *Hirschler* Miksa diszes termeiben, melyen, noha csak szük családi körben tartatott a közel rokonok és intim barátok közül 44-en vettek részt. A kedélyes sok felköszöntő által füszerezett lakoma alatt Sárközy Horváth nagykanizsai zenekara huzta a szebbnél szebb nótákat. Időről-időre pediglen a domborui tüzoltó zenekar adott harsogó életjelt magáról. A fiatal pár még ugyanazon éjjel naszutra kelt.

— **Rendjelviselési engedély.** O felsége a király megengedte, hogy H a m Ferenc urodalmi fővadász Keszthelyen a szász kir. Albrecht keresztet elfogadhassa és viselhesse.

— **Zsidó SzentEgylet.** A »Pécsi Napló« e hó 12-én megjelent számában azt ujságolja, hogy Nagy-Kanizsán „*Zsidó Szent-Egylet*" alakult, — melynek alapszabályait a szokásos záradékkal most látta el a miniszter. A „Pécsi Napló" tévedésben van. — A „Zsidó Szent-Egylet" nem uj egyesületi, hanem ez épen olyan régi, mint maga az izr. hitközség városunkban. Ennek kebelében áll fenn már réges régen a Szent-Egylet (Chevra Cadisa), melynek m ó d o s i t o t t alapszabályait látta el a miniszterium a jóváhagyási záradékkal.

— **A Zalamegyei agharcosok köréből.** A testületbe ujabban következő pártoló tagok léptek be: Stirling Sándor 3 forint, ifj. Fischer Ferenc 3 frt, Morandini Román 4 frt, Dr. Benczik Ferenc 3 forint tagsági dijjal. Adományoztak a testület alapja javára: Stern N. 5 forintot Fleischhacker József 50 krajcárt és Sebestyén Lajos 2 frt, összesen 20 forint 50 kr. A testület szives pártolóinak köszönetet mond az elnökség.

— **A 4 ik téglagyár.** *Sartory* Oscar nagykanizsai cementgyáros és M o r a n d i n i Román épitőmester nagyszabásu körkemencét szándékoznak felállitani és ezen célra, a somogysárnci határban a szükséges földterületet már meg is vásárolták. Mihelyt a hatósági engedély a körkemence felállitására megadatik, az épitkezések folyamatba tétetnek. Szivesen veszünk tudomást ezen iparvállalat létesitéséről egyrészt azért, mert iparunk fejlődését látjuk ebben, másrészt pedig azért, mert normális épitkezések idejében is nagy a téglahiány, mi a munkálatokat rendkivülien hátráltatja. A vállalat prosperálását biztositja azon körülmény is, hogy a tulajdonosok, szakértők, kik oly téglanemeket is fognak gyártani, melyek eddig külföldről jöttek hozzánk.

— **Elveszett gyürü.** E hó 13-án a város belterületén a katonai kórház és a dészalai takarékpénztár (bazár) épületig egy tejszin-opál kővel ellátott, fonott alsku arany gyürü elveszett. A megtaláló felhivatik ezen gyürüt a rendőr-kapitányi hivatalnál átadni, hol megfelelő jutalomban részesül.

— **Üdvös rendelet.** A sümegi járás főszolgabirája erélyes rendeletben kelt védelmére a hasznos énekló madaraknak, hogy eleje vétessék annak az oktalan pusztitásnak, mely lépten nyomon tapasztalható. A rendelet értelmében Flobert-fegyvert tartani alispáni fegyver- és vadászengedély nélkül nem lehet, s ugy az ily fegyvereket tartók s velök lövöldözők, mint a madárpusztitók a törvényszabta szigoru büntetéssel sujtatnak. Egyszersmind a rendelet felhivja az elöljáróságot, hogy e tekintben a legszigorubb felügyeletet gyakorolják s az e rés-zbeni mulasztókat haladéktalanul jelentsék be. *Egy* másik rendelet a gumi puskával és parittyával va ó közveszélyes játékot, mely az 1879. 40. t. c. 118-dik szakasz[illegible] ütközik, tiltja el.

— **A zalamegyei ált. tanitótestület** központi választmánya Udvardy Ignác tantestületi elnök elnöklete alatt f. hó 5-én ülést tartott, amelyen az idei csákornyai nagygyülés határnapjául augusztus hó 23-ika tüzetett ki előző nap dé után 4 órakor pedig az e[illegible]rtekezlet tartatik. Egyuttal tekintettel dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos és tanfelügyelőnek zalavármegyei tiz éves hivatalos működésére, a központi vá lasztmány elhatározta, hogy a vármegyei tanitóság ez a kalomból a csákornyai nagygyülésen fogja őt üdvözölni. Ezután megállapitotta a választmány a közgyülés programmját. A sümegi járáskörnek a tanitóképezdébe való felvétel módositása tárgyában beadott inditványára nézve a központi választmány javaslata oda irányul, hogy a polgári leányiskola négy osztályát végzett növendékek felvétele ép ugy történjék, mint a fiunövendékeké, mig a felső népiskolát végzettek felvételére nézve maradjon meg az eddigi eljárás. A tantestületi elnök inditványára — tekintettel arra, hogy az uj nyugdijtörvény értelmében a teljesen árva tanitógyermekek felneveléséről a nyugdijalap terhére az állam gondoskodik — a központi választmány javasolja a közgyülésnek, hogy a vármegye tanitósága által az országos tanitói árvaházra eszközölt eddigi, mintegy 1600 forintot kitevő gyüjtéséből a vármegyei tanitótestület 1000 forintos alapitványt tegyen, a tanitók házára, mig a tényleg létező öt tanitói járáskör mindegyike helyett 100—100 frttal az Eötvös-alapnál alapitó tagul lépjen be az egyesület. Ez intézkedéssel, minthogy szintén tanitók gyermekeinek érdekeit mozditja elő mindkét intézmény — az egyes adományozók intentióinak megfelelne az egyesület s az alapitványok azonnal kifizethetők, mig ha az országos tanitói árvaháznál 3000 forintos alapitványt akarna a megyei tantestületet létesiteni, még sokáig kellene erre várakozni; mert évek óta a gyüjtés tulajdonkép csak a kamatokkal gyarapodik. — Végül Felmeri Albert csáktornyai tanitó képezdei tanár, aki Debrecenben a képezdei tanárok gyülésén vesz részt, felkéretik, hogy az ugyanakkor szintén Debrecenben tartandó magyarországi tanitók orsz. végrehajtó bizottsági ülésén egyletünket képviselje és e célból számára megbizó levél állittatott ki.

— **Hová lettek az egyfilléresek?** Az egyfilléres a legkomolyabb versenytársa kezd lenni annak a bizonyos fehér hollónak, amelyről a példabeszédben szó van. Ma holnap az az emberek a ritkaság jelképezése végett nem is fognak a fehér hollóra hivatkozni, hanem azt fogják mondani:

— Ritka mint az egyfilléres.

A tekintélyes millionak ez a szerény kis embriója, szőrin-szálán ugy eltünt a forgalomból, mintha a pénzverőgépben sohasem is fogantatott volna. Pedig az uj valuta-szabályos alkalmával ugy a magyar, mint az osztrák pénzügyminiszter bőségesen gondoskodott az egyfilléres-generációról. 1893-ban nem kevesebb mint huszonkilenc millió darab egy filléres vertek, száznegyvenötezer forint értékben s a megállapitott terv szerint az idén harminc millió egyfilléresnek kellene kikerülni a pénzverőkből, amely horribilis számból tizenhárom milliót ki is vertek. Egész joggal veti fel hát az ember azt a kérdést: hova lettek az egyfilléresek? Az uj valuta-szabályozásban ennek az apró pénzdarabnak azt a tiszteletreméltó szerepet szánták, hogy a mindennapi életben ez fogja helyettesiteni a krajcárt, s mint kisebb pénzegység olcsóbbá fogja tenni az életet. Ugy látszik azonban, hogy az egyfilléres a neki szánt szerepet nem fogja betölthetni abból az egyszerü okból, mert nincs. Hogy hová lett a harminchét millió darab egyfilléres, az olyan kérdés, amelyen a legnagyobb pénzügyi kapacitások is hiába törnék a fejüket.

— **Értekezlet.** Eitner Sándor, a sümeg-keszthelyi vasutat létesitő nagybizottság elnöke f. hó 8-án értekezletet hivott össze, a polgári önképző körbe, melynek tárgya a sümegiek hozzájárulásának minél nagyobb mértékben való biztositása volt. Elnök ismertette az ügynek eddigi állását, a megteendő lépéseket, melylyel az érdekeltség e nagy fontosságu ügyet pártfogásába vette. Azután tudatta, hogy a sümegiektől a vasuti bizottság legalább is 10.000 frt. — hozzájárulásra számit. A város megszavazott 6000, a takarékpénztár 2000 frtot; a mesz- és téglagyártói 1000 frt, a nephanktól legkevesebb 500 frt várható. Egyesek hozzájárulásának megnyerésére Eitner Zsigmond, Epstein Vilmos, Mojzer József és dr. Székely Albert urakból álló bizottságot választott az értekezlet.

— **Halott a Sióban.** Mint *siófoki* levelezőnk irja, a Sió torkolatánál a halászok egy hetven-nyolcvan éves nő holttestét fogták ki a Balatonból. Fekete selyemruha volt rajta, karján arany karperec. Pénzt nem találtak nála, csak öt átázott levelet. A felbontásnál konstatálták, hogy a nő mámoros volt, amikor a halál bekövetkezett.

— **Generalis tévedés.** A legutóbbi napok egyikén a pathidi uradalmi erdésznek kocsisa Nagy-Kanizsáról megiehetős mámoros fővel gyalogoson ment haza, Sánc felé. A sánci korcsmaépület előtt egy iháros-berényi polgár fogatja állott; a gazda pedig bent borozgatott. A kocsis egy kicsit botorkált a kocsi körül, azután felült az ott álló kocsira és elhajtott haza Otthon, mikor az udvarra beért, vette csak észre, hogy ő tulajdonképpen a más kocsiján utazott. A lovakat és kocsit, hogy baj ne érje, rögtön átadta hát a pati bírónak; de hogy ki a gazdájok? — nem tudta megmondani. Szerencsére azonban a fogat nélkül maradt ihárosberényi ember akkorra már a nyomon Patig ért s így mindjárt megkapta fogatját. A kocsist kihallgattak s azt vallotta, hogy ő egész hazáig abban a biztos hitben volt, hogy a saját fogatjokon utazik.

— **Eljegyzés.** *Pozsogár* Gyula végedi tanitó, eljegyezte *Payer* Anna kisasszonyt *Payer* Antal mikosdi főkertész leányát.

— **Osztálytársak találkozója.** Veszprémből irják lapunknak: A veszprémi nagygymnasiumot 1873/74 tanévben végzett növendékek 20 évvel ezelőtt tett igéretükhöz képest 1894. évi augusztus hó 5-ikén találkozóra gyültek össze Veszprémben. A ünnepély „Te Deum"mal vette kezdetét délelőtt 10 órakor a kegyesrendűek templomában. A szent misét tartotta dr. Békefy Remig egyetemi magántanár, libriferje volt Katz Lajos marcaltői plébános, ministránsai voltak dr. Óváry Ferenc és dr. Kőszeghy József ügyvédek. Huszonhatan jöttek össze a volt iskolatársak közül az ország különböző vidékeiről és pedig: Ács Sándor (Káptalanfáról) plébános, Cseh Béla gazdatiszt (Csopak), dr. Békefy Remig egyetemi magántanár (Budapest), Breuer Iván ügyvédjnok, dr. Borchert Jenő ügyvéd (Székes-fejérvár), Dukovits István árvaszéki nyilvántartó, Fejér István megyei alszámvevő, Havas Lajos városi ellenőr, Horváth Gyula szolgabirósági irnok, Heinrich Mór honvédszázados (Körmend) Huszár György vendéglős, dr. Kőszeghy József ügyvéd, Katz Lajos plébános (Marcaltő), Kenessey Aladár törvényszéki jegyző, Megyesy Imre ácsmester, Miller Károly postamester (Boglár), Meiszner Lipót kereskedő, Nyilasy Károly kegyesrendi tanár, dr. Óváry Ferenc, országgyülési képviselő, Örvény János tanár (Zenta), Rozs Mihály asztalos mester, Szabady János gyógyszerész (Budapest) Tóth Gyula hivatalnok, Végh Sándor állami hivatalnok (Budapest), dr. Pilitz Antal ügyvéd és Zalai Ede gyógyszerész (Cegléd). Mise után a kegyesrendi ház ebédlőjében gyültek össze a 20 éves találkozók, a veszprémi kegyesrendi tanári kar és a volt tanárok közül dr. Iványi Ede magyar óvári nyug. igazgató. Itt a hálás volt tanitványok nevében dr. Békefy Remig beszéddel üdvözölte a tanári kart mire Szabó Mátyás igazgató mondott köszönetet és kérte az Ég áldását a megjelentekre. Dr. Óváry Ferenc inditványára ezután a magyarországi kegyes tanitórendnek, s ezek főnökének Lévay Imre urnak üdvözlő táviratok küldettek. A kegyesrendi ház vendégszeretetéből kitünő villás reggeli után a gymnasium udvarán közös fényképeztetés történt, mely igen jól sikerült. 1 órakor közös ebéd volt a Korona vendéglő nagytermében, melyen 14 vendég és a 26 volt iskolatárs vettek részt. Vendégek voltak: főt. Iványi Ede nyug. igazgató úr, dr. Óváry Ferencné, Kovács Imre polgármester úr, Bolgár Mihály, Hénap Tamás, Keller János, Laczkó Dezső és Sáfrán Károly kegyesrendi tanárok, Csomasz Béla, Kovách Gyula, Györöcskey György, Horváth (Szili) Pál, Szémiller Antal és Végh István urak. A szellemes felköszöntők sorát dr. Óváry Ferenc nyitotta meg, éltetvén a legelső magyar embert, a legalkotmányosabb uralkodót, apostoli királyunkat. Utána dr. Békefy Remig hatotta meg könyezésig beszédével az egybegyülteket. Kőszeghy József, a barátságra, az összegyütekre; Katz Lajos az ünnepély rendezőire: dr. Óváry Ferenc és dr, Kőszeghy Józsefre; Hénap Tamás a hálás tanitványokra; Szabady János a hölgyekre; Horváth Gyula a távollevőkre; Iványi Ede az ő volt kedves tanitványaira mondottak felköszöntőket. Az ebéd a legjobb hangulatban egész esti 6 óráig tartott, amidőn az 50-ik üveg pezsgő is eldurrant, a legjobb hangulatban oszlott szét a társaság, hogy estére a nemzeti kaszinó föld-zinti helyiségeiben találkozzék. Maradandó becsü alkotása is volt az ebédnek, mert 10 évvel ezelőtt gyüjtött 70 frt tőkéhez melynek 10 évi kamata 37 frt 70 kr. még 191 frt gyüjtetett össze, mely összeg 300 frtra kiegészitve a deák segélyző egyletnek fog átadatni azon határozott kikötéssel, hogy a tőke kamatai évenkint egy VI-ik osztályt végzett a magyarnyelv és irodalomban kiváló jártasságot tanusitott ifju részére kiadattassanak. A gyüjtő ivea adakoztak dr. Óváry Ferenc 50 frt, dr. Békefy Remig 15 frt Katz Lajos 10 frt. Heinrich Mór 5 frt. Acs Sándor 5 frt. Tóth Gyula 2 frt. Havas Lajos 10 frt. Dr. Pillitz Antal 5 frt. Fejér István 5 frt Kovács Gábor 10 frt. Zalai Ede 10 frt. Cseh Béla 3 frt. Dukovits István 1 frt. Szabady János 2 frt. Örvény Ivan 10 frt, Rozs Mihály 1 frt. Horváth Gyula 5 frt. Megyessy Imre 2 frt, Huszár György 2 frt, Miller Károly 5 frt, Meiszner Lipót 2 frt Breuer Iván 1 frt. Kenessey Aladár 5 frt, Dr, Kőszeghy József 5 frt Kovács Imre 10 frt. és Nyilasy Károly 10 frt. Ebéd alatt olvastattak fel az üdvözlő sürgönyök és az érkezett levelek Lévay Imre kegyesrendi tartományfőnök, Takács József igazgató Dr. Baligó János, Pintér Kálmán, es Körösy Albin tanároktól, Kutassy Géza, Dr. Garay Sándor, Babóchay László, Pongrátz Béa, Szalay Sándor, Vlasits Sándor, Csomay János Hindler Károly, Mannovil Bernát, Sipos Imre, Hoffer Károly, Lengyel Géza és Vághó Ignác volt iskolatársaktól. Hétfőn 6-ikán reggel 9 órakor tartatott meg a gyászmise a kegyesrendűek templomában Csonka Sándor, Czekkel Nándor, Brenner István, Gannay Gyula, Brugovitz Antal Gerits Gyula, Hoffmann János, Koller Károly, Molnár Dénes, Nagy István, Stern Vilmos, Szalmáry Lajos, Stein István, Steiner József, Szabó Lajos, és Vindhoffer János elhunyt volt iskolatársakért. Utánna azon fogadalommal, hogy 10 év mulva, vagyis 1904 évi julius hó első keddjén ismét összejövünk Veszprémben, miután az akkori programm összeállitásával és a meghivók kibocsátásával a Veszprémben lakó iskolatársak megbizattak — azon nemes és fennköltt érzéssel bucsuztunk el egymástól, hogy az élet bármely szakában az igaz barátság szent kötelékei fognak egymáshoz és a magyarországi kegyes tanitó rendhöz s annak kiváló tanitó karához fűzni bennünket.

— **Elfogott templomrabló.** *A Dunántulon* utóbbi időben egymásután törtek fel több zsidótemplomot; igy *Tapolcán, Jánosházán, Sárváron, Kőszegen, és Szombathelyen.* Utoljára a napokban Siófokon hatoltak be az ablakon a zsinagógába, s éppen ugy, mint a többi helyen, a perzselyt fölfeszitették s a tartalmát elvitték. A tettes azonban itt rajta veszteett, mert elfogták. Mindenféle feszitő és betörő szerszámot, egész csomó álkulcsot, 18 forint készpénzt, nagymennyiségü felbélyegzett levélboritékot és egy munkakönyvet találtak nála, mely *Katai* Imre, marosvásárhelyi cipészsegéd nevére szól. Azt hiszik, hogy a betöréseket mind Katai követte el.

— **Sertéslopás.** Somogymihaldi levelezőnk irja, hogy aug. 11-én reggelre egy ottani uradalmi cselédtől öt darab szép sertést elhajtottak. Az inkei csendőr-őrstől négy, a kanizsaitól szintén négy s a kis-komáromitól két csendőr nyomozza az eddig ismeretlen tetteseket.

— **Legénykedés.** Pollák Dávid csabrendeki lakos f. hó 8-án a keszthelyi vásárra ment. Amint Sümegtől vagy egy kilometert haladt, — lovai az országut mentén üldögélő Toma Lajos, Hochschild Ferenc és Sopronyi Lőrinc sümegi lakósoktól megijedtek s nem akartak tovább menni. Pollákkérte őket, hogy keljenek fel az utból, mert lovai félnek. Erre Toma felugorva, Pollákra rontott és késével sulyos sebet ejtett fején. A megsebesitett ember rögtön visszajött Sümegre, a csendőrségnél jelentést tett. A csendőrök Tomát letartóztatták és a járásbiróságnak adták át.

— **Fürdő élet.** Rév Füüpről irják lapunknak, hogy miatt más balatoni fürdőhelyek már majdnem teljesen elárvultak, oltan még mindig nagyon sokan vannak; minden kunyhó el van fogalva és dacára a hüvös időjárásnak — még mindig érkeznek vendégek, kiknek elhelyezéséről *Schmidt* M. földbirtokos legnagyobb előzékenységgel gondoskodik.

— (**A tüdővészes emberről.**) *Wittmann* Ottó dr. hirneves német professzortól rendkivüli érdekes könyv jelent meg. A *tüdővészes emberről* cimmel, melyben a maga és mások sok évi tapasztalatán nyomán arra a konklusióra jut, hogy a *tüdővészes embert teljesen el kell különiteni a családjától*, mely még a legnagyobb óvatosság mellett is ritkán kerülheti ki a végzetes bajt és a családtagok rendesen maguk is beleesnek a rettenetes betegségbe. *Wittmann* dr. hevesen kikel némely orvos ellen, a ki fölismerve bár a bajt, nem figyelmezteti kellő óvatosságra a családot és elnézi, hogy a tüdővészes ember, a ki minden leheletével megfertőzteti a szoba levegőjét, szobáról szobára jár-kel, családja közvetlen közelében tölti a napot, csókolja, érinti őket, mig a szerencsétlenek mit sem sejtve szivják magukba a végzetes bajt. Megtörtént bajokkal illusztrálja, hogy mint pusztult el igy egy berlini család, melynek a tüdővészes férj okozta halálát. *Wittmann* szerint a tüdővészes embernek soha sem szabad csókolóznia. Már az mindegy akárszájon, akár kézen vagy a test más helyén csókoljon is. Nejétől és gyermekeitől el kell magát különiteni mindvégig. *Korbácsot érdemel az a nő,* — irja *Wittmann* — *a ki tüdővészes férjétől nem órakodik a leghatározottabban. A tüdővészes férj nem férj többé, hanem veszedelmes beteg, a ki nemcsak a maga, hanem mások életével is játszik s igy nem cirógatásra és enyelgésre, hanem gondos ápolásra van szüksége.* Az érdekes és rendkivüli tanulságos könyv tudós szerzője statisztikával mutatja ki, hogy a tüdővészben elhalt emberek nagy részének fiatalkori bünök okozták betegséget. Sok esetben kitünt az is, hogy a tüdővészben elhalt emberek nagy része a *téli hónapokban jött a világra.* Ez azonban véletlenség is lehet, mig az előbbi állitás mellett ezer és ezer példa bizonyit. — A könyvnek különben nem az a célja, hogy a tüdővész gyógyitásának módjaival foglalkozzék, szerzője csupán azokat a borzasztó következményeket irja le, melyet a tüdővészes emberrel való érintkezés idéz elő. Könyvének befejező soraiban óva inti különösen a nőket és gyerekeket a tüdővészes emberektől való tartózkodásra, mert előbb utóbb e kerülhetetlennek tartja a végzetes baj beközetkezését, melyet orvosolni már nem lehet és mely számos családi tragédiájának volt már okozója.

— **Gyufa a gyermek kezében.** Végzetes szerencsétlenség történt megyénk egyik községében Petri-Keresztúron. — Egy négyéves fiucska, — mint levelezőnk irja, — szülői gondatlanságból gyufára tett szert s avval a szalmakazal aljába ment játszani. Pár perc mulva rémült sikoltozással futott be a házba, mert egy lángra lobbant gyufaszál megégette a kezét. — Ennél azonban sokkal nagyobb bajt is láttak az egybefutott házak. A szalmakazal lángban állott, s a nagy szélben a vész átosapott a szomszédokhoz is. Rövid idő mulva hamuvá lett 14 gazda összes termése, — minden épületével egyetemben. A kár igen nagy nagy s csak az épületek voltak biztositva.

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutfők nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**16**-dik folytatás.)

Bátran elmondhatjuk, hogyha mindeni bántott is cinismusa, skepticismusa, a szerelmet soha. Don Juan a szerelem isteni megdicsőitése; Childe Harold bevezetése: Janthe-hez s több helye át van szöve szerelemtől; (a 4-dik énekben 121-ik vers.)

„Oh szerelem! nem vagy föld lakója
Benned hiszünk egy láthatlan angyalt.
Hitet, minek martyrja tört kebel.
Mezetlen szem még nem látá soha
Nem fogja látni (mint kell) idomod.
Az ész teremte téged, mint a mennyet
Megnépesité vágyak képzetével,
Mely eszmének ád éltet, alakot,
Mi üldözi az oltatlan szivet
Mely elgyötört, fáradt, aszott, hasadt."

Manfred maga is egy szerelmi drámai költemény; egy rejtélyes szerelemre, mint drámai motivumra fektetve, aki a világ zaja, baja elől futva, a természet ölében a nimfák, a szellemi tiszta lények vidám körében keres vigaszt. Sardanapalban is Myrha szerelme dominál, aki hűségesen kitart szerelmében, s Sardanapallal a máglyára lép; szinte ugy az Ég és Föld, mely

a szerelmet, mint az eget és földet összetartó erőt mutatja be.

A többi elbeszélései is televannak szerelemmel, a legrosszabb lény is szeret, Byronnál; a kalóz, a gyaur, Laura; s nincs oly blazirt alakja egy se, kinek szivét meg ne érintené a szerelem. — A kalóz felkiált:

„Gunyolta bár, hogy gyermek és bolond,
Kinek keblében szerelem honolt,
Ez egy ellen hidba viv csatát,
A szerelem legyőzte őt magát...“

A „héber dalok,“ költemények Thyrzához az „Abydosziara“ Korint ostroma, Mazeppa, különösen a Don-Juan és a Gyaur tele vannak ez isteni erő dicsőítésével, mely átöleli az eget és földet, fentartja az emberiséget, megöli a lelket.

Byron a világ leghatalmasabb, legékesebb szavu, legnagyobb szerelmi költője.

II.

Ha kiemeltük Byront, mint a fájdalom, természet, szerelem, szabadság költőjét, nem mulaszthatjuk el feltüntetni, amiben ő a legnagyobb s hol, mint felülmulhatlan lyricus, jelentkezik költői beszélyeiben, ugy hogy e müvei, ha a többiek mind elenyésznének is — és ha a critica által ezer vádnak sujtva, megsemmisülnének is? ami lehetetlen, — ezek örökké megfogják tartani a borostyánt Byron feje fölött, mert ezek jelei annak, hogy Byron századának legmerészebb röptü, de igazi zsenije volt. Vagy lehetett volna-e hatása a világirodalomra oly nagy, ha ezek a modern költői beszélyek el nem találták volna azt a formát, azt a hangot, mely a szivhez, a kedélyhez tereli az utat? Puskin, Lermontoff az orosz irodalomban, különösen Angegin Byron hatása alatt született. — Nálunk pedig Arany János »Bolond Istók«-ja „Katalin“-ja, formája, elő dása Byron hatására vall; sőt azóta a megjelent „Alpári, „Déli bábok hőse“ is Byron szellemében irattak.

És daczára az óriási hatásnak, melyet Byron e költői beszélyei a világirodalomra, s a költőkre tettek, ezer volt a támadás különösen német itészek részéről, akik szerették volna Byron babérait letépni. Megtámadták subjectivitását, — mintha lyricus költő lehetne más is, mint subjektiv, majd epikailag vették kritika alá, s felfedezték, hogy költői beszélyeiben, ahol az elbeszélés, jellemtestésnek kell irányadónak lenni, a lyrai elem a tulnyomó, s ott ahol a jellemjestés lenne a fő, az egyéni szenvedély és hangulat az uralgó; felhozták, hogy a leirás, tájfestés az, amiben utolérhetlen; már pedig a táj festésnek, leirásnak, a költészetben jogosultsága nincs. Azt hiszem e vádakra a ma megállapodott kritica mellett felelni nem kell. Ma már a modern költői beszély, amelynek éppen Byron a megteremtője, a maga lyraiságával, — egyéni hangulatfestésével, az az a lyrai és epikai elem vegyitése, a jellemhős alakjának, élettörténetnek teljes elbeszélése nélkül, mégis episzodokkal és bonyolulatokkal is: teljes elfogadást és recepticra talált.

A régi theoriák alkalmazása mellett — amely a költői beszélyt valamely személy életében történő fontos vagy érdekes esemény puszta elbeszélésének tartotta, a melynek belszerkezetében még a bonyolultabb fejlődés és az episzódok alkalmazása is ki volt zárva. Byron költői beszélyei, természetesen nem álltak ki a criticát, — mert itt a cselekvény s cselekvő személy váltakozva lépnek előtérbe; gyakran pedig eltünnek s mellékcselekvények szövődnek bele, vagy szép leirások, elmélkedések veszik át a költő hangulatát. Nem összeszoritott eposzok ezek, — hanem megnyujtott balladák, a mely az érdekes eseményt drámai jelenetekben ugyan, de nem sebes fejlesztéssel, de a dal érzelmességével és alakjával adja elő. Nincs igy bennük a legutolsó részletekig elvitt jellemtestés, de ha nem epos a modern költői beszély, hanem a lyra és epos vegyitése ugy ez nem is tartozik a feladatához; a lélekállapotokat, indulatokat festi s megvannak világitva az okok, — amint céljaikra törnek a hősök, sőt a tényezőket is látjuk, melyek a jellem alakulására hatnak s e határozásaikra döntőleg hatnak, folynak. Idealismus, realismus találálkoznak bennük s ezért tesznek mélyebb erkölcsi hatást.

(Folytatása következik.)

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Felsőbb biróságoktól leérkeztek.

Erőszakos némi közösüléssel vádolt Keller Vince elleni bünügy a kir. táblától részben megváltoztató itélettel. —

Győrffy Jánosnak — Vadlek József neje elleni pere a kir. táblól részben megváltoztató itélettel.

Armuth. Náthánnak — Frankl Simon elleni pere a kir táblától helybenhagyó itélettel,

Tüzvész okozás vétségével vádolt Rosenberger Bernát st. elleni bünügy a táblától megváltoztató itélettel.

Lopás büntettével vádolt Goldschmied Zsigmond elleni bünügy a táblától megtáltoztató itélettel.

Magánokirat hamisitás büntettével vádolt Ress József elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vádolt Kersöber Imréné elleni bünügy a táblától megvaltoztó itélettel.

Párviadal vétségével vádolt Bezerédy Béla és Rosenberger József elleni bünügy a táblától megváltoztató itélettel.

Súlyos testi sértés büntette miatt vádolt Szalay István elleni bünügy a táblától részben megváltoztató itélettel.

Sulyos testi sértés büntette miatt vádolt Ferenczi Ferenc elleni bünügy a táblától részben megváltoztató itélettel.

Mik Magdolna özv. Prédl Pálnénak — Prédl Pál st. elleni pere a táblától részben megváltoztató végzéssel.

Sommer Ignácznak — Horváth Ferenc st. elleni birtokpere a kir. táblától megváltoztató itélettel.

Korcsmáros Annának — Horváth Boldizsár elleni birtokpere a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

Klein Kipótnak — Laskay Emil s neje elleni pere a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

Magyar Tamásnak — Horváth Boldizsár elleni birtokpere a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

Mándics Józsefnének — Bakonyi János és neje elleni pere a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

Zerkovicz Albertnek — Berger Ignác elleni váltó pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Horváth János és tanak — Csordás György és ta. elleni pere, a táblától részben megváltoztató itélettel,

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

Vasuti menetrend

Kanizsa állomás.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Prugerhof	sz. v.	4	42	regg.	gy. v.	5	33	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v.	12	59	d. u.
	gy. v.	12	20	éjjel	sz. v.	11	22	éjjel
	v. v.	6	50	este	v. v.	7	59	reg.
Bécs	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	3	42	regg.
	sz. v.	2	05	d. u	sz. v.	1	34	d. u.
Szt-Iván	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
Bécs	sz. v.	12	45	éjjel	sz. v.	10	15	este
Budapest	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	50	regg.
	v. v.	10	—	regg.	sz. v.	1	39	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u.	v. v.	8	44	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	10	éjjel
Barcs	sz. v.	4	57	regg.	v. v.	9	40	regg.
					sz. v.	1	26	d. u
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	34	éjjel.

HIRDETÉSEK.

WANNEK és RUSZ
Budapest, VI. Andrássy-ut 76. sz.

Ajánlják dusan felszerelt raktárukat, u. m. saját készitményü
163 5—

férfi fehérneműket

divatos angol tourista ingek

darabja 1.— 1.30, 1.80. **Izzadás elleni alsóing** Jäger-féle darabja 1.— 1.50, **angol hálószett alsóing** 40, 65, kr., **fegyházban kötött lábtyűk** 1/2 tucat 1.60; **kesztyűk, zsebkendők, férfi nap- és esőernyők** a legnagyobb választékban.

Női divatáru cikkek

valódi cosmanosi mosó kretonok, divatos francia szatin és batiszt. **Kész női pipere** és fehérneműek, legujabb **divatos selyem batiszt** és szatin blonsok. Francia **derékfűzők**, női és gyermek harisnyák, glacé selyem és fil de cos kesztyűk, **fegyházban kötött női harisnyák** 1/2 tucat 2 frt 60. kr.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Wannek és Rusz
Budapest, VI. Andrássy-ut 76. sz.

Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
BUDAPESTEN

Gyár és irodák VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI UT,
Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiókraktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első dijakkal kitüntetett
szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék
mélyitő- és egyetemes acél-ekék
eredeti SCHLICK, és VIDATS-féle.
egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök,
valamint Schlick-féle szab. **Haladás** sorbavetőgépek
Takarmánykészitő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemü gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó aratógépek is fűkaszáló gépek szállittató mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. —

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *fecskendők,*
Sűritő és *sűritő berendezések,*
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőmüvek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra“ sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Borondk,* valamint **mindenféle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

Segédjegyző.

Egy 8 gymnasiumot végzett fiatal ember

segédjegyzői állást keres!

Ajánlatok, Sz. A. jegy alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 180 1—

Fontos minden házasszony és anya részére!

Elismert legjobb VEGYITÉK BABKÁVÉHOZ!

KATHREINER Kneipp-malátakávéja az egyedüli, a mely a valódi kávébab izével és áromájával bir. Ez utóbbihoz kezdetben egy harmad később a fele keverendő.

KATHREINER **Kneipp maláta-kávéja** használatban a legolcsóbb vegyület a babkávéhoz, melynek az egészségre káros ható alkatrészeit egyszersmind elenyészti.

KATHREINER **Kneipp-maláta-kávéja** jelenleg oly kitünően készitetik, hogy a babakávéval egyszerre örölhető és minden szokott módon elkészithető.

Kathreiner *Kneipp malta kávéja* orvosi kitünőségek által nyomatékosan ajánltatik *„mert olyan tulajdonságokkal bir, melyeket az eddigelé használt pótkávék soha el nem érhetik.“*

KATHREINER *Kneipp-malátakávéja* tiszta élvezve, különösen nőknél, gyermekeknél vérszegénységnél, gyomor- és idegbetegeknél bir kitünő hatással.

KATHREINER Kneipp-maláta-kávéja mint hazai gyártmány kitünő családi és egészséges kávé, — mely mindenütt kapható. — 1/2 kiló **25** kr.

KATHREINER Kneipp maláta-kávéja közkedveltsége miatt sokszorosan utánoztatik. Nyitva kimért áru vagy csalárdságra számitott csomagokban levő határozottan visszautasitandó.

Csak az eredeti, fehér csomagok kérendők, melyeken világosan kiveheto e név: KATREINER!

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépitésére és finomitására,

legelőkelőbb étszékhi, bőr és tárnalgó hajpor,

— fehér, bőszin, és sárga —

— vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben. —

325

Elismerő levelek következő urnőktől:

Wolter Karolina, cs. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schläger Antónia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Palmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Erné cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára 1 frt 20 kr.

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

Taussig Gottlieb

finom étszékhi szappan és illatszergyára.

Főraktár: Bécs, I. Wollzeile 8.

HIRDETÉSEK

felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

66. szám. Nagy-Kanizsa, 1894 augusztus 19-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t.“ *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Szent-István napja.

(=) A mult nagy alakjainak emlékét kegyelettel megőrizni, ez emléknek időnkint meleg kegyelettel adózni, minden nemzetnek kötelessége; hadd búzduljanak az utódok az ősök példáján, vonjanak le tanulságot életökből, s tanulják meg tőlök a haza és a nemzet szeretetét.

Kétszeres oka van a magyar nemzetnek ez ősök példáit szem előtt tartani.

Innen onnan ezer esztendeje lesz, hogy a magyar nemzet itt vert gyökeret e hon földjén, s dacára annak, hogy századokon keresztül élethalálharcot vivott fenmaradásáért, bel- és külellenségek nem birták kitépni gyökerét e hon földjéből; bel- és külellenségek nem tudtak győzedelmeskedni rajta, mert vérrel áztatott szent földjéből mindig uj éltető nedvet szivott; ennek szeretete, az ehhez való ragaszkodás adta meg neki a bátorságot, azt a szivós kitartást, melylyel ellenségein győzedelmeskedni tudott.

Most mikor már ezer éves fenállásának ünnepét ülni készül, belül még mindig ellenségek veszik körül.

Szent István koronájának védelme alatt keveslik a szabadságot az országban lakó nemzetiségek, pedig egyenlő jogok, egyenlő szabadságok birtokában vannak, s ha elnyomatáról panaszkodnak, csak a gyülölület adja ajkukra azt a hazugságot, mintha ők nem egyenjogu polgárai volnának e nemzetnek, — mely első szent királyának példája után, e földön élőkkel megosztja szabadságát, megosztja jogait, s nem kiván egyebet, minthogy a hazának hű fiai legyenek, ugy mint a magyar az, ki sohasem késett életét és vérét feláldozni, mikor azt a haza java, a nemzet dicsősége kivánta a mint ezt a történelemből számos dicső példa bizonyitja.

A magyar nemzet viruló fővárosában ismét körül fogják hordozni a »dicsőséges szent jobb kezet«, mely annyi áldást hozott a nemzetre.

A magyar alkotmánytörténet kimagasló alakja, ki nevét örök, mulhatatlan betükkel véste a történelem lapjaira, a civilizátió ösvényére vezetve a magyar nemzetet, mikor messzelátó bölcseségében a kereszténység behozatalával megnyitotta részére a polgárosodás forrásait.

Hatalmas alak ő, kire kegyelettel tekinteni minden magyar embernek kötelessége. Minek érdemeit ujra és ujra az olvasó elé vezetni, hiszen mindenki tudja, hogy a tulajdonképeni Magyarországot, — mint számot tevő államot — ő alkotta. Az akkori idők szellemének megfelelő bölcs törvényeket hozott, s a vezérek korában szerte-szét kalandozó magyarokat a hon határa közé szoktatta, hogy polgárosodott életmódot folytassanak, a harc eszközeit cseréljék fel a béke szerszámaival s a kereszténységet elfogadva, szelidebb életmódhoz, szelidebb erkölcsökhöz szokjanak.

A szent király maga járt elő jó példával, s apostoli buzgólkodása folytán már körülvette őt a szentség nymbusa. Megvetette az alkotmány alapját, mely habár idegen mintákból vétetett, az akkori kor szellemének megfelelt, — s lassanként a nemzet sajátságos viszonyaihoz alkalmaztatott. Jóságos és bölcs uralkodó volt, — kinek uralkodói erényei is mintaképül szolgálhattak az akkori időben, s kegyeletes emlékezést érdemelnek az utókor részéről.

Ha tehát széles e hazában augusztus 20-án megemlékeznek a dicső királyról, — ünneplik n a g y emlékét, visszaidézik magasztos alakját, buzgó tevékenységét, bölcseségét és jóságát, — oly kegyeletet tanusitanak, melyet a nagy király megérdemel. — Egyesüljenek a magyar szivek e napon a haza szeretetében s tegyenek fogadást, hogy a szent király örökét mindenkor tiszteletben fogják tartani.

A „ZALA“ tárcája.

A VIRTUS.

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Haraszthy Lacit fölvitték a veszprémi gymnasiumba, mivel a nagybátyja: Haraszthy Boldizsár, azt tartotta hogy nem nőhet fel a diák igazi virtusban, hacsak a veszprémi pompás, egészséges bakonyi levegővel egy pár esztendeig nem táplálkozik. Mert hát a Mátra levegője suvix a Bakonyéhoz képest.

Haraszthy Boldizsárra pedig hallgatni kellett a családi tanácsban, mivel hogy agglegény volt és huszezer hold birtok nézett utánna.

Mikor a kis Lacika a csákányi iskolában mért tudományokat mind fölemésztette, akkor az édes apja: Haraszthy Pál, egybehivta familiáris sessióra a család nagykoru tagjait és kijelentette, hogy a legközelebbi esztendő forduló pontot képez Lacika életében, mivel, hogy gymnasiumba kell vinni. Erre nézve kéri a családtagok véleményét.

Rendkivül élénk pádagogiai vita fejlődött ki erre a családtagok között, mert a Haraszthyak mind született pádagogusok voltak.

Keszthely, Kanizsa, Kaposvár körül forgott a vita s bizony mondom: nem esett volna minden tanulság nélkül, ha az egyes gymnasiumok tanári testületének tagjai ugy egerekül végighallgathatták volna a vitát, mely az egyes intézetek előnyeit és hátrányait nagy és fontos pádagogiai elvek szinvonaláról birálta.

Az öreg Haraszthy Boldizsár csak hallgatott és nagyokat szippantott ősi tajtékpipájából, mintha a vita őt egy cseppet sem érdekelné. Hanem aztán mikor végre a családi tanács főleg az egészségi szempontok mérlegelésével Nagy-Kanizsa mellett megrestált, — akkor az öreg nagyot köhintett és azt mondta:

— Na hát pedig nem megy Nagy-Kanizsára.

— Hát hová? — kérdezték mind, egyhatásu bámulattal.

— Hová? Hát Veszprémbe. Ha már egészségről van szó, akkor én azt mondom, hogy a bakonyi levegőnek nincs párja. Kicsit goromba, különösen télen; de egészséges, edző. Aki kiállja, abból lesz ember. A veszprémi kő vasat nevel. Én pedig azt akarom, hogy ebből a Laci gyerekből vasember váljék. Ez az én akaratom.

Az öreg Haraszthy Bódi olyan ember volt, hogy mikor valamire azt mondta: »ez az én akaratom« — és m[illegible] valaki mást akart, akkor minden további meddő vita kizárásával nyomban ütött. Ökölleel, vagy pipaszárral, ahogy a helyzet magával hozta.

A familiaris sessió meghajolt előtte nagy tisztelettel,

Hát jól van, elviszik a kis Lacikát Veszprémbe.

Bódi bácsi is ott nevelkedett. Legyen belőle is olyan derék tagbaszakadt ember.

El is vitték.

Meg is hozták.

Nagy örömmel vitte a kis diák az eminens bizonyitványt Bódi bácsihoz, mivel hogy a bucsuzáskor kis kocsi, pony ló forgott szóban, ha...

E mögött a „*ha*“ mögött semmi más föltétel nem lappanghatott, mint csupán az eminens bizonyitvány.

Nos hát ez megvan.

A kis Laci önérzetesen nyujtotta át Bódi bátyjának a bizonyitványt.

Az öreg csak belepillantott a bizonyitványba, aztán félretette és magához vonta Lacikát.

— Na hadd lássssak! Fogott-e rajtad az a pompás bakonyi levegő? Egy kicsit pápistaszinben vagy. Nekem majd kicsattant a képem, mikor az első esztendőben, mint végzett parvistát, hazahoztak. Játszottatok-é métást a gulyadombon? Viseltetek-e törökháborut a Táborálláson? Voltak-e parittya-háboruk? Hát vasárnap délutánonkint csatáztatok-e a vásártéren az inasokkal? He? Na beszélj hát, kutya meg a lánca! Látod azt a sebhelyet homlokom balfelén. Ezt egy parittyaháboruban kaptam. Büszkébb voltam rá, mint a katona érdemjelére. Neked még nincs ugy-e ilyen? Na majd lesz. Bizonyosan lesz, ha igazi Haraszthy vér buzog ereidben. De én nagyon félek, hogy szegény öreg apádra: a hires Haraszthy Lászlóra ütöttél. Az is ilyen gyöngehusu, nyápic-gyerek volt; mindig tanult; mindig olvasott; huszonnégy éves korában már olyan beszédeket tartott a vármegyén, hogy élemedett okos embereknek megállt szeme szája. De mit használt, ha 30 éves korában már eltemettük. Örökké a könyveket bujta, azok mérgezték meg

S ha a nemzetiségek, kiknek itt szabad hazájuk van, s a szabad hazában alkotmányos jogaik, még durcásan félreállanak, a mire nekik okuk nincsen, ám hadd tegyék; el fog jönni az idő, a mikor ők gyülöletük és haragjuk igaztalanságát, helytelenségét be fogják látni, — s büszkén fogják magukat magyar hazafiaknak vallani.

S akkor ők is szivvel-lélekkel ünnepelni fogják Magyarország első szent királyát, s megfognak hódolni nagy szelleme előtt, — mely tul időn és tül enyészeten a négy folyó és hármas bérc hazáját betölti, lettre serkentve az utódokat.

(—) A magyar állami pénzügyek haladása. *A magyar állami pénzügyek feltartóztathatlanul haladnak előre, — a mint ezt a pénzügyminisztérium által közzétett utolsó pénztári kimutatás minden egyes száma bizonyitja. A magyar államhitele ebből eredő javulásának haszna közvetlen javára szólgál a magyar mezőgazdaságnak és iparnak. Ez, mint a „Pester Correspondenz" nem pártszempontból, hanem az állami érdekek szempontjából már évtizedek óta bebizonyitotta, tisztán gazdasági kérdés, a melynél a pártérdeket mellőzni parancsolja a hazafiaság. E javulásnak a magyar mezőgazdaságra — mindenek előtt az volt az előnye, hogy a jelzálog hitel az utolsó tiz év alatt 1—1 fél százalékkal olcsóbb lett. Ezt bizonyitja már az is, hogy a nagy magyar jelzáloghitelintézetek 4 százalékos záloglevelei a pártkurzushoz közelednek, mig a 4 és fél százalékos záloglevelek már átléptek azt, ugy hogy nemsokára alkalmasint itt lesz az idő ezeknek az értékeknek a konverziójára is. — Az állami érdekekre itt első sorban fontos, hogy a magyar vidéki városok és egyáltalán a vidék legitim hitelszükségletei jobban és olcsóbban kielégittettnek. — Amagyar részről kezdeményezett és biztositott valutarendezés kedvező következményei is természetesen közreműködtek ebben, mint hogy a külföldi tőke bevándorlása szintén siettette a magyar állampapirosok értékemelkedését. A f. év II-ik negyedének bevételei megint 1.447.112 frttal kedvezőbbek, mint az előző év megfelelő szakában voltak. Különösen örvendetes az egyenes adók emelkedése 736.223 frttal. A dohányjövedék bevételeinek emelkedése egy negyedév alatt 647,206 frt-tal mindenesetre az emelkedő jólét és fogyasztóképesség jele. Az állami erdők és birtokok jövedelme szintén 462,567 frt-tal kedvezőbb, mint az előző év megfelelő évszakában volt. — Magyarország gazdasági fellendülésének egyik további látható jele a magyar királyi államvasutak bevételeinek mathematikai szabályossággal növekvő emelkedése. E bevételek 2,199.701 frttal emelkedtek. Ha meggondoljuk, hogy 1894. II. negyedében az előző év mefelelő szakához viszonyitva a magyar királyi államvasutak 296.664 kilóméterrel több vasutat tartottak üzemben, akkor a 813 183 frtnyi emelkedést a kiadásokban természetesnek fogjuk találni, melyet különben a bevételek emelkedés majdnem háromszorosan meghalad. Ez is azt bizonyitja, — hagy a magyar királyi államvasutaknál, mint egyáltalán a magyar államigazgatás minden ágában következetesen és lelkiismeretesen érvényre juttatják az okszerü kezelés és okos takarékosság elveit.*

Kálnoky Gusztáv gróf és a delegációk.

A felvilágositások, miket Kálnoky Gusztáv gróf a magyar delegációnak a küszöbön álló ülésszak alatt adni fog a külpolitika egész terjedelme felől, oly kedvezők, hogy a magyar delegáció többsége, mint a korábbi években, most is bizalmat fog szavazni a külügyminiszternek, melyet óvatos, békefentartó politikájáért joggal meg is érdemel. Ez a bizalom igen alapos és jól indokolt, daczára a rendkivül nagyszámu valótlan, szenzácioval előkészitett hireszteléseknek, a melyet hosszu időn át terjesztettek a magyar kormány és Kálnoky gróf közt állitólag létező komoly természetü differenciák felől.

Ezek az állitólagos differenciák a valóságban nem léteznek ma sem. Ezeknek a politikai legendáknak a megitélésénél azt figyelembe kell venni, hogy éppen a szabadelvü magyar miniszterium legmakacsabb politikai ellenfelei járultak leginkább hozzá, hogy ez az egyátalán nem diplomaciai hirhordozás képződött. Miután a korona és a magyar parlament az egyházpolitikai reformtörvényeket elfogadta, az ellenzéki szenzációs hirgyárosokra nézve is céltalanná lett: Kálnoky grófot alaptalanul, azzal gyanusitani, mintha Magyarország belpolitikai ügyeibe avatkozott volna.

Épp ilyen alaptalan az a gyanusitás, melyet annak idején egy ellenzéki magyar lap intézett *lilienstein báró Falke*, külügyminisztériumi osztályfőnök ellen. Falke báró a külügyminiszteriumban a magyar állam legőszintébb barátai közé tartozik. Ez a barátság épp oly őszinte, mint azoké a született magyaroké, akik a külügyminiszteriumban vagy a diplomaciai testületben szolgálnak. Ezenkivül Falke báró oly tapasztalt diplomaciai korrektséguek adta jelét, hogy egyáltalán felette áll a beavatkozás gyanujának annem az ő vezetése alatt álló rosszszortba. A szabadelvü magyar kormánynak azok a politikai ellenfelei tehát, a kik a mesterséges félreértések gyártásának ezen a terén szenzációs vitákat várnak a magyar delegációban, el lehetnek készülve a biztos csalódásra.

Kálnoky gróf közléseinek Romániát illető része is megnyugtató felvilágositásokat fog nyujtani arról, hogy a külügyi hivatal az oláh bujtogatók kérdésében a román kormánynyal szemben ismételten alkalmazta a legerélyesebb diplomaciai eszközöket. Sajnos tény, hogy a román kormány még maga-magát sem képes megvédeni a román belpolitikában anarchisztikus eszközökkel müködő lelkiismeretlen izgatók ellen, akik a romániai dinasztia és monarchikus alkotmány ellen épp ugy gyakorolják a rágalom és politikai csalás mesterségét, mint a magyar állam ellen.

A delegációban várható nyilakozatok mindenesetre hozzá fognak járulni a Romániában üzletszerüen hamisitott közvélemény kijózanitásához és reméljük: a komoly intelem hatását is gyakorolni fogják.

HIREK.

— A király születésnapján, augusztus 18-án istentisztelet volt Nagy-Kanizsán is, a szentferencrendüek templomában, — melyen a katonai és polgári hatóságok szép számban voltak képviselve. A misét Nith Norbert helyettesplébános és szentferencrendü háztönök mondta, fényes tegédlettel. — Mise alatt a városunkban levő honvédség teljesitette a *szokásos diszlövéseket*. 11 órakor az izraelitak templomában tartott dr. Neuman Éde

---

egészségét, azok ölték meg. Mentül több sebhelyet édes kis fiam, és mentül kevesebb eminenciát!

Mindezekből Haraszthy Lacika megértette, hogy ő erősen mögötte maradt annak a familiai virtusnak, amit az iskolai könyvek nem tárgyalnak, hanem aminek benne kell lenni a vérben, a meg nem romlott Haraszthy-erekben.

Haraszthy Boldizsár a legközelebb tartott familiáris sesslón ki is fejezte aggodalmát, hogy ő nagyon keveset bizik a Laci gyerekben. Haza hozta a sok eminenciát, de azokról a dolgokról, amik a tulajdonképeni virtust adják, hallgat, nem tud semmit. Végre egész mérgesen fordult Haraszthy Pálhoz:

— Csak nem akarod elpusztitani ezt az egyetlen fiadat? Talán kivesszen a Haraszthy név? Erős egészséges ivadékra van szükségünk. Inkább liggjen löggjon az osztályokban; csak ussza át imigy, amugy a gymnasiumot, de legyen benne igazi Haraszthy-virtus. Ez az én akaratom.

A következő esztendőben aztán Haraszthy Pali nem merte hazavinni Lacinak eminens bizonyitványát, hanem elpanaszolván ügyét bajtát az osztályfőnöknek, ez nagyot kacagott Bódi bácsi ősi virtusszeretetén; állitott ki egy külön bizonyitványt a Bódi bácsi gusztusa szerint csupa sufficiensekkel; ad notandum pedig oda irta, hogy ezen feltünő hanyatlás oka a folytonos parittya- és gerundium-háborukban van.

Mikor ezt a bizonyitványt Haraszthy Boldizsár átolvasta, elkezdett kacagni, hogy csak ugy hullottak szeméből a könycseppek. Magához ölelte ragyogó arczal a legifjabb Haraszthyt, mint egy agg Simeon, aki látja az Üdvözitőt.

— Aztán hol csatáztatok, te kópé? Tudod: mi hogyan keritettünk az én diák koromban? Egyik csapat végig huzódott a Temető-hegyen, a másik csapat a Jeruzsálemhegyen, aztán a Kupa-völgyön átszökdelve, a Gula-dombon elül hátul parittyatüzbe fogtuk az ellenséget: az inas sereget. Sokszor elkergettük őket a zsidó-csárdáig is, át a pápai országutnak. Hahaha! hogy futtottak a gyáva köiykek! Na mond el, hogy ti hogyan üztétek az ellenséget? Kaptál-e sebet? Nem látom nyomát a csatáknak. Te valóságos Achilles vagy; nem fog rajtad a kő. Na beszélj! Mond el a legutolsó csatátokat! Bizonyitványosztás után, hol lesztek rátok az inasok? Hogyan ütköztetek meg? Hah ilyenkor iszonyu elszántan harcol a diák, mikor már kezében a bizonyitvány! Hánynak vertad be a fejét? Hát a curátort megcsaptátok-e utoljára tisztessége ellen? Mi ezt a puskaporosdombon szoktuk végezni. Oda csaltuk ki szivarral likőrrel. Hanem aztán jaj volt neki, mikor jóltartottuk. Na mond el az egészet!

Mikor aztán a sok kérdéstől szóhoz juthatott a Haraszthy csemete, elmondta azokat a bámulatos virtusságokat, amiket már előre betanult az apjától olyan szorgalmasan és hálás kötelességgel, mintha csak gratulátiót tanult volna a Bódi bácsi nevenapjára.

Haraszthy Boldizsár majd fölfalta örömében a virtusos képét. Mindjárt konstatálta, hogy most már sokkal virulóbb szinben van; csak ugy duzzad az erőtől.

Igy örvendeztette meg Haraszthy Laci minden esztendőben egy-egy külön bizonyitványnyal Bódi bátyját. Csak az érettségi bizonyitványt nem lehetett duplakiadásban megszerezni; az igazin pedig Haraszthy Laci praematurus volt. Végre is nem tehett mást, megmutatta az igazit. Az nem szólt rá semmit, csak mosolygott.

Mikor aztán Laci apjával találkozott, négyszemközre fogta:

— Te, Pali, mennyidbe került neked a Laci maturusa?

Haraszthy Pál nagyot nézett.

— Mint gondolsz Bódi bácsi! Vége van már annak a régi jó világnak. Nem lehet ma már pénzzel érettségi bizonyitványt venni.

— Ejnye Pali öcsém, engem csak nem akarsz lóvá tenni. Örökké lehet, mig pénz és ember lesz. Na mond meg csak igazán.

Haraszthy Pali kénytelen volt gyönge kétezer forinttal megterhelni a lelkiismeretét, amennyivel aztán Bódi bácsi nyomban megkönnyitette saját bugyellárisát.

Pályaválasztásra kerülvén a dolog, Haraszthy Boldizsár oktatásra fogta Lacit.

— Azt hallottam apádiól édes fiam, hogy technikus akarsz lenni. Ez kissé ostoba gondolat. Azokat agyonkinozzák munkával. Légy jogász! Ez is csak azért, hogy „tessék lássék." Mulass, lumpolj Pesten 3—4 esztendeig, aztán jöjj haza, ha jól kimulattad magadat. Én is igy tettem, és mondhatom neked: egészségemre vált. Azok, akik

szép, emelkedett hangu alkalmi beszédet, melyet a hatóságok képviselői szintén meghallgattak. Városunk középületei és pénzintézetei számos magánház *lobogódiszt öltöttek.*

— **Esküvő.** Rózsai Mór kotori kör- és vasuti orvos leányát Irent, e hó 15-én vezette oltárhoz Pollák Hermann alsódomborui köztisztelettben álló fiatal kereskedő. Az esketést a csáktornyai rabbi, az ugyanottani kántor segédlete mellett végezte. Az esketést kedélyes lakoma követte a mennyasszony szülőinek názában.

— **Szent István napján** a szent-ferencrendűek templomában délelőtti 11 órakor ünnepi zenés mise lesz. Délután pedig a tüzoltóság a sörgyár parkjában tart népünnepelyt, csekély 10 krajcar belépti-díjjal.

— **Gróf Batthyány Lajos kivégeztetése.** Gróf Batthyány Lajos kivégeztetéséről érdekes részleteket mond el a Történelmi Lapokban Szmolovszky ujpesti lakos, aki mint porkoláb, a szomoru esemény szemtanuja volt. A grófot a bécsi kamarilla tudvalevőleg szintén kötél által való halálra itélte. A gróf azonban irtózott a csuf haláltól és golyó által való halált kért. E kérését Haynau megtagadta. Annyira elkeseritette ez a grófot, hogy október 4-én éjjel, a magánál tartott törrel nyakszirten szurta magát. Másnap reggel Szmolovszky porkoláb aludtrér közt, mély álomban találta a grófot. Rögtön jelentést tett, amire Haynau orvosrendelt melléje, aki mesterséges módon, izgató szerekkel addig élesztgette, amig nagy nehezen járni tudott. A kivégzéshez kisérő katonai őrség parancsnoka a nagy vérvesztés következtében lassan haladó grófot nem éppen barátságosan biztatta utolsó utján, amire a mellette haladó gyontató szerzetes felajánlta karját, a gróf azonban udvariasan megköszönte azt. A vesztőhelyre érve, a gróf a gyengeségtől feltérdre bocsátkozott, mialatt a három legjobban lövő vadászkatona a gróffal szemközt tizenöt lépésnyire állt fel. Lassu készülődésüket azonban megunta a gróf és erős hangon odakiáltott feléjük: — Allez Jäger! E pillanatban a fegyverek elsültek és a gróf holttesteje mozdulatlanul terült el a földön.

— **Hangverseny B.-Füreden.** Régen voltak a balaton-füredi évadnak oly fényes hangversenyei, mint az idén. Mult héten a balatoni kultur-egylet rendezett Mangold Gusztav bizottsági tag vezetése alatt a gyógyteremben egy minden részben igen sikerült népszerü hangversenyt s ez alkalommal ugy a szereplők, mint nevezett egyesület igen szép sikert értek el. Közreműködtek: Szarvas Mariska, Pollak Berta urhölgyek, Szirmai Imre és Kassai Ferenc urak.

— **Az egyetemi tanszékek betöltése.** A budapesti tudomány-egyetemen üresedésben levő római jogi, kórbonctani és ásványtani tanszékeket még az uj iskolai év kezdete előtt betölti a közoktatásügyi miniszter, a kihez a kathedrák ügyében már megtette előterjesztését az egyetem. Újabban dr. Pulszky Ágostonnak közoktatásügyi államtitkárrá történt kinevezése által megüresedett az észjogi tanszék, a melyet véglegesen fognak betölteni, mert Pulszky kijelentette, hogy többé nem reflektál egyetemi tanszékre. Egyelőre Pulszky tanszékét dr. Schnierer Aladár és dr. Pikler Gyula ny. rk. tanár fogja ellátni. Az uj iskolai évben be fogják tölteni a kereskedelmi és váltójogi tanszéket, mely dr. Plosz Sándor, az uj igazságügyi államtitkár tanszéke volt. Plósz azonban fentartotta magának a kathedrára való visszatérés ogát.

— **Hamis tizforintosok.** A mohácsi csendőrség által felfedezett pénzhamisitó banda ugy látszik többféle hamis tizforintost hozott forgalomba, mert ujabban több hamis tizforintost fogtattak le ismét, melyek azonban az eddigiektől sok tekintetben elütnek. Az ujabb fajta hamis tizforintosok ismertető jelei a következők: A magyar szövegen a vörös bat szám jegy helyett öt van, e szó helyett pedig „főintézetnél" a hamisitványon az van hogy: „főintézoteinél". A német szövegben a „Währung" szó helyett „Wahrung" van, azonkivül pedig a bankjegy alapnyomatára a kék szöveg forditva van nyomva, ugy hogy az egész alapnyomás forditottnak tünik föl.

— **Képviselőválasztás.** A felső-eőri kerületben végbe ment a képviselő-választás. Festetits gróf miniszter 1626, Györy 951 szavazatot kapott; Festetits gr. tehát 675 szótöbbséggel a felső-eőri választókerület országgyülési képviselőjévé jelentetett ki. A választás példás rendben folyt le.

— **Érdekes lelet.** Veszprémben az ujonnan épülő kaszárnya kutjának ásása alkalmával tizenegy méter mélységben több négyszögméter terjedelmü stuco lallapokra akadtak. Ebből azt gyanitják, hogy itt szt. István király korabeli épitmény nyomára akadtak. Mint értesülünk a leletnek régészeti szempontból való megvizsgálására a hatóság már megtette az intézkedéseket. Egyik épitész azt állitja, hogy a márványlapok nem falhoz tartoznak, hanem természetes márványképződések. Ennek a nézetnek éppen nincs hive, mert Veszprémben soha sem találtak márványt.

— **Népoktatás Zalamegyében.** A „Nemzeti iskola" cimü szaklapban olvassuk: Zalaegerszegi tudósitónk rémséges képét festette le a zalamegyei iskolák állapotának. A többek között felemliti Szt.-Adorján, hol ezelőtt 17 évvel épitette 10.000 frtért Czigány Bertalan vállalkozó az állami iskola-házat s ez már 1892-ben összeomlott. Az épitésnél senki nem ellenőrizte őt s megtette azt, hogy rossz anyagból épitette s a falrakásnál mész helyett agyagot használt. Az összedülés után ott hevertek a romok s rendre-rendre az asztalos munkákat: ajtókat, ablakokat ellopták, ugy hogy ma az iskolából kő-kövön nem maradt. A tanitás — állitólag — ázsiai állapotban van. A tanitói fizetést rendetlenül adják s a tanitó maga kényteien az 5%-os adót felszedni, miáltal a számadások is rendetlenségbe jönnek. Ezen kivül a nép zsarolásról hanyagságról is panaszkodik. A tanitás ügye pedig azon a cimen is szenved, mert nincs iskola. Az összedőlt iskola helyett béreltek e célnak éppen nem megtelelő helyiséget, és ebben a tankötelesek nem férnek él. Gondnokságot mai napig sem szerveztek. A vallás tanitás teljesen elhanyagolt. Ezért különben a tanitónak fizetnek 50—50 kr. tandijat, de a plébános kénytelen volt előképzettség hiánya miatt a tanulókat a gyónástól eltiltani. Igy tehát a plébános is a tanitóra háritja a saját hanyagságát, hisz az egyházi hatóság őt kötelezi a vallás tanitásra, nem az állami tanitót. Szent-Adorján, Erdőhát, Lispa, Marvicz, Lasztonya és Csehi iskolailag csatolt községek, melyekben az összes tankötelesek száma 167 mindennapi iskolás, de ebből 65 gyermek jart iskolába. Az ismetlő iskola intézménye itt ismeretlen. Baksán a 8 ezer frtos közs. iskola két év óta tanitó nélkül áll s 240 tanköteles réiküllözi az iskola áldásait. A felekezet tanitókkal is furcsán bánik el a hatóság. Fi etestiket rendetlenül kapják s ha panaszkodnak, ők adják meg az árát, mert ezeket a tanfelügyelő, akárcsak miniszteri tisztviselő volna, kiadja a vádlott hatóságnak „véleményes jelentésre." — Felemliti levelezőnk, hogy Pákán Üveges János nevü ifju tanitónak már 200 frt. a fizetés hátraléka, de azért ez sem mer panaszkodni. — És e boldog állapotokhoz vegyük hozzá azt is, hogy van akárhány olyan község, melyben talán azt sem tudják, hogy Magyarország lakói, annyira ismeretlen náluk a magyarnyelv. Ezek bizony szomoru állapotok s legelső sorban mi vennők szivesen, ha valaki ezeket megcáfolná. Addig is a közoktatásügyi miniszter figyelmébe ajánljuk ezt a „virágos kertet".

— **Balaton-Berény.** Ezen közeli és közkedveltségü balatoni fürdőhelynek nem kis hátrányára van azon körülmény, hogy a déli vasut csak átszeli, a nélkül, hogy a vonatok megállanának. Mozgalom indult meg, hogy a közlekedés ezen fürdőhelylyel megkönnyittessék az által, hogy ott megálló hely engedélyeztessék a déli vasut részéről. Az ebbeli kérvényt már is igen számosan s tekintélyes személyiségek irták alá és minthogy egy nyári váróterem felépitéséről is gondoskodva van, tehát ebbeli költség a déli vasuttársaságot nem terhelné. Nem kételkedünk, hogy a közönség ezen méltányos kérelme ne találna kedvező fogadtatásra és szinte biztosra vesszük, hogy a jövő fürdő évad kezdetén lesz Balaton Berénynek megálló helye.

— **A német burschenschaftok Magyar ország ellen.** Szabolcska Mihály fiatal ref. lelkész s különö költönk külföldi egyetemeken fejezte be theologiai tanulmányait s haza térve még 1891. márc. 27-én ismertette a Nemzetben a német burschenschaftok korcsmai életét s nagyon helyesen elitélően nyilatkozott az örökös tivornyákról. A „Kronstädter Zeitung"nak most eszébe jutott ezt a cikket leforditani s jul. 13-iki számában kiadni. Igy aztán olvasták azt a német tanulók. A müncheni Allgemeine aztán most azt irja, hogy a hallei egyetemi hallgatók e hó 4-én kommerst tartottak s 5000 tanuló jelenlétében felolvasták Szabolcska cikkét, egyuttal pedig elhatározták, hogy nyilt levelet intéznek Szabolcskához; ezt rögtön meg is fogalmazták. A nyiltlevél az Allgemeine szerint egyebek közt igy szól: Az ön itéletével a mi müveltségünkről nem sokat törődünk, jogot ad pedig nekünk erre az az eléggé ismert arány, mely a német és a magyar kultura közt fennáll. Ezért nem is válaszolunk semmit az ön *szellemi korlátoltság* és *ignorância* szavaira, hanem csatlakozunk a lipcsei tanulók julius 6-án hozott ama határozatához, hogy azt a tanácsot kell adni a magyar fiatalságnak, ne látogassa többé az annyira becsmérelt német egyetemeket. Ellenben szives volt ön bevallani, hogy a mi véleményünk némi fontossággal bir ön és honfitársai előtt. Oda nyilatkozik ön, hogy meg kell gátolni, hogy mi a magyarokról rossz véleménynyel lépjünk az életbe. Ez, mélyen tisztelt uram, már többé meg nem gátolható, sőt az igazat megvallva, a mi véleményünk a magyarokról nem *is lehet rosszabb, mint a minő volt eddig is.* Mert számos, köztünk megfordult erdélyi *szásznak* szájából s még inkább *a román memorandumból replikából* stb. tudjuk, melyeknek hajmeresztő tényei közül ön egyet sem képes megcáfolni, hogy önök Magyarország többi nemzetiségeit és még azon németek származékait is, kiknek *minden müveltségüket* köszönhetik, a saját törvényeik által biztositott nemzetiségüktől minden eszközzel megfosztani törekesznek. Ebből semmi sem lesz, mert a mi véleményünket osztja a német tanuló ifjuság többsége. *Ezek fogják pedig két-három évtizeden át a német birodalom sorsát intézni s a németeket a birodalmon kivül is azzal a nyomatékkal átalmukba venni, melyet az önfentartás ösztöne követel s melyet nemcsak a német birodalom, hanem az összes németség hatalma nekik kölcsönöz* — 6 millió magyarral szemben. A pöffeszkedő nyilt levelet a következő burschenschaftok tagjai irták alá: a hallei *Paldomarcia*, a lipcsei *Brausviga*, a berlini *Galielima*, a tübingai *Ulmia* és a *hallei Pomerannia.* Ha a tisztelt fiatal urak elérik azt a kort, amikor a német koponyák is szükséges keménységi fokra tesznek szert, meg vagyunk győződve, maguk is szégyelni fogják ezt az születlenségüket.

— **A mohácsi bankóhamisitók.** A mohácsi bankóhamisitók ügyében a legutóbbi napok alatt két fővárosi detektiv járt lenn Bellye községében, hogy az ottani elöljáróság és csendőrség közreműködésével két, a hamis bankógyártásban bünrészes s az egyik vonaton odaérkező egyént elfogjanak. A két gyanus egyén, kiket a detektivek kerestek, csakugyan meg is érkezett egyik legközelebbi vonattal, de már az állomáson neszét véve, hogy figyelemmel kisérik őket, lakásukra, egy parasztházba mentek.

---

nem ugy tettek mint én, mind belehaltak; én — hála Isten: most is élek. Ezt a módot ajánlom hát neked is.

Haraszthy Laci azután el is ment Pestre, de nem a jogra, hanem a technikára. Csak Haraszthy Boldizsár előtt volt ő jogász, az ősi virtus fentartója.

Mikor mint végzett technikus hazament, Bódi bácsi már nagyon gyengélkedő állapotban volt. Egészen közel inte magához Haraszthy Lacit s gyénge hangon kérdezte:

— Tettél le valami vizsgát a jogból?

— Nem én Bódi bácsi.

— Patent gyerek vagy. Mintha csak magamat látnám benned. Most már én mi ördögöt is keresnék ezen a földön. Majd elvégzed helyettem, amit én el nem végeztem, ugy-e?

Laci intett fejével.

— Megházasodjál: azt megmondom. A Haraszthy-családnak nem szabad kipusztulni. Hanem te Laci, megállj, gyere csak közelebb!

A gyönge öreg ragyogó, ravaszkás keppel vonta még közelebb Laci öcsccét és egy hatalmas kókó vén kópé utolsó gyönyörével sugta fülébe:

— Csinald meg még azt a kópéságot, amit még eddig egy Haraszthy sem csinált meg: nőt szöktesd meg a feleségedet! Megteszed?

Haraszthy Laci intett a fejével.

Az öreg átölelte ámszellemült arccal, megcsókolta és — — — meghalt.

y.

A detektivek ott ólálkodtak a ház körül s mikor ezt a házban levők észrevették, hirtelen eloltották a lámpát, mintha lefeküdnének. Erre a detektivek kopogtattak s mikor többszöri felszólításukra sem kaptak választ, az ajtót betörtek, de ekkor már a két gyanus egyénnek csak hült helyét találták. Ott hagytak azonban — maguk helyett, — az asztalon egy papirszeletet, a melyben tudomásra hozzák, hogy a gépek kinél kaphatók a fővárosban. Ezzel kapcsolatban említjük meg azt is, hogy a rendőrség a budapesti Kálvin-tér egyik házában házkutatást tartott, azonban ugy látszik, hogy minden eredmény nélkül. Ugyancsak ez ügygyel együtt említhetjük azt is, hogy állítólag a magyar általános hitelbanknál is rajöttek két gyanus ötvenesre, melyeket felküldtek Bécsbe, honnan az a válasz érkezett, hogy az ötvenesek ügyes hamisitványok.

— **Furcsa gonosz tréfa.** A napokban egy bonyhádi polgárember buzáját hordta be, midőn megrakott szekerével ment, találkozott az országuton egy kocsival, melyen két ismeretlen szintén parasztember ült, kik kocsijukat megállitották, mert a szélben nem tudták pipára gyujtani. Ezek közül az egyik az égő gyufát az előttük lassan elhaladó gabonakocsi felé dobta, mit a gazda meglátva, rájuk szólt: „Halli ké, pógár embor létére nem kéne ilen bolond tréfát tönnyi, hátha az a masina a buzámba esett!" Ezzel azok nevetve tovább hajtattak, de egy perc mulva az egész kocsi buza lángokban állt, mert az égő gyufa csakugyan a szalma közé esett, a mit az elül a magasban ülő tulajdonos nem vehetett észre. Csak a lovakat lehetett nagy nehezen megmenteni. A tettesek ismeretlenek maradtak.

— **Fertőztetés a telefon utján.** A „Természettudományi Közlöny" érdekes cikket közöl ezen a czimen, Kuthy Dezsőtől. Nem állitjuk azt — ugymond a közlemény — hogy a bacillusok, vibriók, kokkusok, mukorok stb. láthatlanban utazhatnak a dróton, mint a telegram, a leny, vagy a hanghullám, avagy az elektromos áram: nem; a fertőzés utja sokkal egyszerübb és közönségesebb. A telefon-készülék hallókagylója az a hely, a hol a kelletlen találkozás lehetősége meg van adva. Ez az alluntikus tölcsér a fertőzés terjesztője. Mindenki használja, akár csak a serleget, a melyet egy asztal társaság kézről-kézre ad, vagy a bádogpoharat, a mely a közkuton láncra erősitve függ. Magán-telefonokon a dolog — természetesen — nem igy áll, de igenis nyilvános telefonállomáson, kivált kávéházban, étteremben, kereskedésben, postahivatalban, bankházban stb, a melyek telefon-kagylójához naponkint 2—300 fél is hajlik, mi sem természetesebb, minthogy az eszköz fém-részeit csakhamar gyanus zománc borija be, amelyben nem kevés baktérium székel. Ezek közöt lehetnek rossz indulatu fajták is. Megeshetik aztán, — hogy épen egy beteg ember után használjuk a kagylót. A következmény könnyü elképzelni, kivált ha a fül bőre azon a helyen, a hová a telefon kagylója ér, csak kissé is fel van sebezve; ilyenkor a fertőzésre azonnal meg van adva a mód és alkalom. Deszinencsére nem vagyunk hiján az elővigyázati rendszabálynak sem. A telefonhoz például egy kis porlasztó-készüléket alkalmazhatnánk, a mely desinficiáló folyadékot tartalmaz. Továbbá az állandó kagyló helyettesithető volna egy tetszés szerinti kürt alaku részszel, a melyet kiki magánál tarthatna s használatkor felileszthetne. De a legmegfelelőbb módszer az volna, ha egy kaucsuk védőgyürüt erősithetne — mindenki különkülön — a kagyló széleihez.

— **Bucsui késelés.** A horvát-szentmiklósi bucsu aug 15 én nem mult el nyomtalanul. Az ottani tanitó kocsisa egy kiskanizsai legény a régi, hagyományos szokás szerint valami elintézetlen dolgát a bucsunapjára tartotta fönn és hangosan mondogatta, hogy még aznap el kell pusztulni egy horvát-szentmiklósi embernek. Megmondta a nevét is. Mikor ez meghallotta a fenyegetést, szembe állott a kocsissal és megkérdezte, hogy mi ügye van vele? A kocsis erre kést ragadott és a szentmiklósi emberre rohant. Ez azonban szálas, erős ember, aki készen, szintén késsel fogadta a támadást. A sokkal kisebb termetü kocsist megragadta és vállába kést ütött. A vérrel boritott ember berohant közelben levő udvarukba, az istálóból vasvillát hozott, de ekkor gazdája: Dömölky tanitó eléje állott, kivette kezéből a vasvillát és igy véget vetett a további vérengzésnek. Az összesereglett néptömeg között csendőrt nem lehetett látni.

— **Segélyegyleti befizetések.** A szentistvánnapi ünnep miatt héttőn sem a dél zalai takarékpénztárral egyesült önsegélyző szövetkezetben, sem a nagykanizsai segély-egyletben nem lesznek befizetések. Az ezen napon eszközlendő befizetések a dél-zalai taharékpénztári öns. szövetkezetnél csütörtökön, a segélyegyletben pedig a jövő hetfőn eszközlendők.

— **Ipartestület Kotorban.** Kotor község ipartestületet létetesitett, melynek alapszabályait a kereskedelmi miniszter a jóváhagyási záradékkal ellátta. Az ipartestületnek 125 tagja van és elnöke Vlasics Remus.

— **Képviselői beszámoló.** Dr. Wlassics Gyula a csáktornyai választókerület orsz. képviselője szept. 8-án Perlakon, a rákövetkező napon pedig Csáktornyán tartja beszámolóját. A képviselő jelenlétében lepleztétik le Perlakon Gasparics Mark szabadságharcunk vértanujának emlékoszlopa, melyet Muraköz állit dicső fiának. Az emlékoszlop Tersztenyak kőfaragó műhelyében készült Nagy-Kanizsán.

— **Takarmánykiviteli tilalom.** A tartós szárazság és meleg időjárás folytán takarmánytermésünk ismét igen silánynak igérkezvén, a földmivelésügyi miniszter — mint a „Magyar Kereskedők Lapja" értesül — bizalmas köriratot intézett alárendelt hatóságaihoz, amelyben a takarmánytermésre, a meglevő készletekre és a szükségletre vonatkozólag pontos adatok beküldését kéri. Az esetben, ha a beérkezendő adatok a meglevő és várható készleteknek a szükséglettel szemben való csekélységet fogja feltüntetni, fontolóra fog véletni, hogy a mult évben alkalmazott takarmánykiviteli tilalmat ujból életbe léptessék-e és pedig — miután a mult évi késedelmes életbeleptetés javarészt eső után köpönyégnek bizonyult — lehetőleg azonnal, nehogy az uj termés, ha csak részben is, rendelet alkalmazása előtt kivitelre kerüljön.

— **A balatonparti vasut** épitése ügyében folyó hó 12-én tartatott meg B.-Füreden a Csigó Pál, dr. Óváry Ferenc, br. Puttean Géza és Szabó Imre orsz. képviselők által összehivott érdekeltségi nagygyülés, melyen a nagy gyógyterem egészen megtellett Veszprém- és Zalavármegyék közbirtokosaival. A vasutügy eddigi fejleményeit br. Puttean Géza és Szabó Imre ismertették; határozati javaslatokat pedig Szabó Imre, Véghely Dezső és dr. Óváry Ferenc nyujtottak be. A javaslatok közlelkesedéssel elfogadtatván, a vasutnak Veszprém kezdő, Keszthely végpont, Almádi B.-Füred, Badacsony és Tapolca érintésével leendő kiépitése elhatároztatott. Megválasztatott egy 200 tagu nagy végrehajtó-bizottság s ennek elnökeivé Veszprém és Zalavármegyék alispánjai, Véghely Dezső és Csertán Károly választattak; választatott egy 24 tagu végrehajtóbizottság, ennek tagjai az elnökön kivül: Csigó Pál, László Mihály, dr. Óvári Ferenc és Szabó Imre orsz. képviselők, Skublics Gyula, lovag Freystädler Jenő, báró Puttean Géza, Kovács Ábel, Kovács Imre, Balogh Károly, Hencz Antal, Nagy István, Köves János, Mihálkovits Tivadar, Nagy Ignác, Kletnár Ferenc, Szentmiklóssy Gyula, Takács Imre, Varga Zsigmond, Szalay Mihály, Dávid János és Engelbrecht Károly. Kimondatott, hogy a vasut nem nyerészkedési célzattal, hanem közérdekből, önzetlenül szolgálva, fog kiépittetni az érdekeltség Veszprém- és Zalamegyék protektorátusa alatt. A kisebb végrehajtó bizottság feladatává tétetett a koncesszió megszerzése, a törzsrészvények jegyeztetése és pedig lehetőleg 400,000 forint erejéig, ennek megtörténte után a kormánysegélynek hasonösszeg erejéig leendő kiszközlése. Ezen célok megbeszélése végett Véghely Dezső elnök a bizottságott B.-Füredre f. hó 26-án délután 3 órára össze fogja hivni. Azon általános örömből és lelkesedésből, melylyel a vasut eszméje üdvözöltetett, az egyhangulag hozott határozatokból bizton következtethető, hogy e vidék létérdekét képező vasut kiépitése immár biztositva van.

— **Zivatar.** E hó 17-én délután nagy zivatar vonult el városunk felett. Az ég csatornai annyira megeredtek, hogy városunk főutcája csakhamar csónakázhatóvá lett. A pincékbe és udvarokba csak ugy tódult be a viztömeg, melynek az utcai csatornába lett volna helye, ha ide a nálunk alkalmazott „kitünő" szerkezetü rácsozaton lejuthatott volna. A zivatar, mely tartós, felette jótékony esővel járt, a gyümölcsösökben tetemes kárt okozott. A villám több helyen leütött, de csak Horváth György kanizsai ácsmester szentgyörgyvári szőlőjében gyujtott, elhamvasztván a présházat.

— **Felhivás.** Azon t. tanitóurak, akik e hó 23-án megtartandó megyei tanitói közgyülésen részt venni óhajtanak és ingyen elszállasolásra igényt tartanak, sziveskedjenek ebbeli óhajukat velem minél előbb tudatni. Csáktornyán, 1894. augusztus hó 10-én Jeney Gusztáv az elszállásoló bizottság elnöke.

— **Baleset.** Parcsetich Otló palini mentelep osztály parancsnokot sajnálatra méltó baleset erte e hó 13-án, mely könnyen végzetessé válhatott volna. Az emlitett nap délutánján ugyanis hivatalos kocsizás közben Lazsnak melletti az arra vonatott cséplőgépről a lovak megvadultak s a kocsit az ország ut melletti árokba boritották, Parcsetich a földülés pillanatában leugrott a kocsiból, de a helyi körülmények folytán oly szerencsétlen helyzetbe jutott, hogy lábai a kocsi alá kerültek, s jobb lába a térden alul eltörött. A népszerü parancsnok iránt, ki ezen baleset folytán legalább 6 hétig lesz kénytelen a gondos orvosi apolás dacára az ágyat őrizni, — általános a részvét.

— **Kitüntetett gépgyár.** A martonvásári gazdasági kiállitáson *Weiser J. C.* nagy-kanizsai gépgyáros több kitüntetést nyert. — Szab. Perfecta sorvetőgépe a legujabb találmányu szabad, kivalthatóó kapacsukfyókkal a legelső dijjal, — egyetemes egyes acélekéje szinten a legelső dijjal és kétvasu acélekéje első dijjal lettek kitüntetve.

— **Képviselő-testületi ülés.** Zala-Egerszeg képviselő testülete a napokban tartott közgyülésében a város pénzügyeinek teljes rendezése czéljából ujabb 200,000 frtos kölcsön felvételét határozta el. Ezután olvastatott a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak Zalavármegye közönségéhez intézett rendelete a Zala-Egerszegen létesitendő főgymnasium ügyében. — A képviselőtestület az átiratban kivánt feltételeknek megfelelőleg egybeállitott szerződést elfogadta. Végül előterjesztett a pénzügyek rendezése czéljából a kiküldött bizottságnak tüzetes javaslata részint uj jövedelmi források előteremtése, részint a már meglevő jövedelmek fokozása tárgyában. A közgyüles a terjedelmes javaslatot pontonan tárgyalván, a memorandumban foglalt összes javaslatokat változatlanul elfogadta.

— **Három hét után ásták ki sirjából.** Szücs János örvényes-hegyi lakos János nevü fia a folyó évben Csányban Malatinszky Ferencz földbirtokosnál aratott, amikor az arató gazda Szücs Jánost és egyik társát elküldötte az erdő melletti táblára kévét kötni. A legények gazdat nem érezve, az erdő hüsére lefeküdtek a kévekötés helyett és jóizüen aludtak; eközben Malatinszky csősze Horváth József arra vetődött és a két fiut aludni látván, mindegyiket jól elrakta. Szücs János ekkor betegségről panaszkodva, lefeküdt és négy nap mulva meghalt s el is temették. Augusztus 10-én jutott az apának eszébe, hogy az ő fia bizonyára a verés következtében halt meg, el is ment a szt.-gróthi szolgabirósághoz, hol feljelentését Horváth József csősz ellen megtette, a szolgabiróság folyó hó 14-én tette át a feljelentést illetékes intézkedés végett a keszthelyi kir. járásbirósághoz, melynek alapján a törvényszéki boncolás elrendeltetett és f. hó 15-én a hulla a z. németfalusi temetőben feláztatván, a boncolás teljesittetett; de mivel a hulla már három hétig feküdt a sirban, annyira feloszlásnak indult, hogy nem lehetett megállapitani, hogy természetes halállal mult-e ki vagy a verés következtében. Az ügyészi inditványtól függ most, hogy Horváth József ellen el lesz-e rendelve a bünvádi eljárás.

— **Eleven czéltáblák.** A nagy-kanizsai kir. törvényszék területéhez tartozó Vakonya községben Steiner Ferencz elzüllött kőmüves egy paraszt gazda fajáról körtét szedegetett. Ezt látván a mezei csősz felesége, rá szólt, ügyelmeztetvén őt, hogy a más körtéjét ne bántsa, mert baj lesz. Az asszony ezt többszörs mindig nagyobb lármával követelvén, a kőmives annyira dühbe jött, hogy elővette ő tőlitsü revolverjét, háromszor ralőtt az asszonyra anélkül, hogy talált volna. A csősz felesége reméletében a közel lévő sövénybe bujt, a honnan segitségért kiáltozott, mit férje meghallván, a tett szinhelyére futott. Mielőtt szólha-

tott volna, a kőmives reá is lőtt és a csősz vállán sulyos sebeket ejtett. Midőn a majsztrancuramat ezen tetteért felelősségre vonták, egész flegmával válaszolta a biróság előtt, hogy csak a fülük mellett akart előni.

— **A keszthely-balat.-szt.-györgyi h. é. vasut** igazgatósága f. hó 8-án tartott ülést Pap Sándor elnöklete alatt. Elnök az ülést megnyitván, bejelenté, hogy Lénárd Ernő igazgatósági ügyész kir. közjegyzővé történt kineveztetése következtében ügyészi állásáról lemondott. Az igazgatóság az ügyész lemondását érdemeinek elismerése és jegyzőkönyvi kifejezése mellett tudomásul vette s helyébe Hoffmann Soma igazgatósági tagot nevezte ki ügyészül. Elnök bejelenté, hogy az ellenőrző bizottság mandatuma lejárt, — kéri az uj bizottság megalakitását, melybe választattak Beck Sándor elnök, Hoffmann Soma, Hencz Antal, Hoffmann Miksa, Csirke Iván. Ezután előterjesztetett a félévi mérleg, melynek kedvező eredményét az igazgatóság örvendetes tudomásul vette. Végül több személyes ügy intéztetett el, mire a gyülés véget ért.

— **Iparos tanulók kiállitása.** A z. egerszegi iparos tanulók kiállitásának megnyitása augusztus 19-én lesz. Udvardy Ignácz elnöklete mellett, bezárása pedig ugyanazon hó 26-án délelőtt 9 órakor, — amikor a jutalmak is kiosztandók lesznek.

— **Negyvennyolcas honvédek érdekében.** *Irstyánszky Károl* 48 as főhadnagy Keszthely derék polgára azon buzgólkodik, hogy a keszthelyi járás 1848 49-es honvédeiből közvetitő bizottságot alakitson, mely a járásbeli igazolt honvéd bajtársakat nyilvántartsa, azoknak jogos igényeit megbirálja, igényeiknek érvényesitésére minden tekintetben segédkezet nyujtson, esetleg igazolványaik megszerzése iránt szóval és tettel közreműködjék és szükség esetében a beszerzett okmányok alapján az országos honvédsegélyző egylethez a kérvényt megirja és illetékes helyre pártolólag felterjessze. A szép eszme — mint értesülünk — visszhangra talált s már legközelebb megalakitják a szóban forgó bizottságot.

— **„Dornröschen"** győzelme. A legnagyobb magyar lóversenydijért Budapesten e hó 16-án 12 elsőrendü verseny-ló vette fel a küzdelmet. A verseny iránt nemcsak sportkörökben, hanem a nagy közönség részéről is, felette nagy volt az érdeklődés. Erős küzdelem után Festetics Tassilo gróf paripájáé **„Dornröschen"**-é lett a 80.000 korona összegü első legnagyobb nemzeti dij.

— **Tánczkoszorucska.** A keszthelyi korcsolyázó és csonakázó egylet vigalom rendezősége, mely azon dicséretes feladatot tüzte maga elé, hogy a fürdő vendégek szórakoztatásáról gondoskodik, e hó 11-ére tánczkoszorucskát tervezett. Minden együtt volt, mi egy jó mulatsághoz szükséges, midőn megeredtek az ég csatornái és elmosta mindazt, ami a mulatsághoz tartozott. De a derék rendezőség nem hagyta annyiban a a dolgot. A váratlanul halomra dőlt mulatságot uj életre ébreszteni: ez volt törekvése és szerdán csakugyan a »Hullám« szálloda ismét megnépesedett a mulatni vágyó vendégekkel. Csak a keszthelyiek maradtak távol, mintha az ő kedvüket visszatérhetlenül elmosta volna az eső. Sok szép tánczosné hullámzott fel és alá a teremben és ezen hullámzás ép ugy hatott a kedélyre, mint a Balaton hullámzása a testre, a kedélyek felvidúltak és alapját vetette egy sikerült estélynek, melyen ott voltak: Altstädterné Kreisler Malvina (Budapest), Corni Antónia (Budapest), Deutsch Gusztávné (Keszthely), Graf Irma (Budapest) Geiger Dezsőné (Pécs), Hentz Bella, Huszár Etel (Budapest), Horváth Erzsike (Budapest), Hoffmann Sománé és leánya Jolán (Keszthely), Kreisler Beláné (Budapest), Kiskos Jolán (Szombathely), Motznik Gizella (Budapest), Schacherer Frigyesné (Budapest), Sammel Ferenczné (Budapest), Sattler Irma (Nagy-Kanizsa), özv. Schnetzer Jánosné Margit és Mariska leányaival, Steier Sandorné (Budapest), özv. Udvardy Jánosné (Székesfehérvár), Wittinger Marianna (Budapest), Zipernovsky Ferenczné (Budapest.) Az első négyest 20 pár tánczolta.

— **Sümegen** a vörheny és kanyaró oly mérvben lépett fel, hogy némely családnál 2—3 beteg gyermek is fekszik. A hatóság erélyes intézkedéseket tett, hogy a baj megszünjék.

— **„Törvényszéki Csarnok"** rovatunk a helyszűke miatt kiszorult!

CSARNOK.

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutlők nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**17**-dik folytatás.)

Nézzük csak Parisinát.

Csillagsugár rezg fenn az égen. Mélyebb árnyu a vizek kékje, leszáll a nap és helyette feljő a bús méla hold. Parisina elhagyja csarnokát, s a zöld lugasban találkozik kedvesével, a perc hamar tünik, s elválnak hév öleléssel, s a nő visszasiet ferje Ázó karjaiba. Azó az álmodó', aki kedvese: Hugó nevét sóhajtja, keblére zárja, de a név felfedi a nő bünét, s a férj emésztő szégyenét; a férj tanukat keres, gyalázat, bün, napfényre kerül, Azó itélőszéket ül, halált mond az ifjura és nejére is; de itt megtudjuk: hogy Hugó jegyese volt Parisina, Azó az ő apja, ki édes anyját megcsalta s eltaszitotta, miután elcsábitotta, s mintha erkölcsi elégtétel, nemezis, boszu, vagy végzetes igazságszolgáltatás volna az, hogy a mérték ugyanaz, a mivel mérnek Azónak, mint a milylyel ő mért másnak: a „szemet, szemért" legszigorubb igazság a forbátbünte tés elve ez, de helyeseljük, mert a vétek vétket szül. És mily egészen föltárja Hugó vádja Ázó és neje jellemét és lélekállapotát; bünét, hogy fogantatása: bün, halála: szégyen, az apa bünét fia is követte, — ez a vád — Parisina pedig ezt hallva nyugodtan áll, majd szeme elborul, s nem birva szégyene gyötrelmét, kétségbeesvé leroskad. A bakó, a pallos, az alkony sugára mosolyog az elitélt homlokára. És itt megtudjuk, ki volt, mily erős jellem Hugó; egy sikoltás pedig jelzi, hogy Parisina megtébolyult, mig Azó ujra megnősült.

Ez a kis beszély elmond mindent, az ifjak szerelmét a hold fényénél, a rövid boldogságot, melyet egymástól elszakasztott sziveik a titkos szerelemben találtak fel és szomoru végüket. A regényes és rejtélyes viszony felkölti érdeklődésünket s érezzük, hogy ebben az Isten le hetett volna csak igazságos biró, s a rossz ártatlanul szenved.

És ilyenek Byron többi költői beszélyei is. A „chilloni" fogolyban, a fogoly elmondja, hogy 7 testvére volt, s ő atyja vallásáért, — a hitért szenvedt láncokat, az a vérpadon halt meg, fiai pedig a börtön e setét lak fenekére szálltak; miután belőlük egy máglyán égettettett meg, kettő pedig eleseit a keresztes haboruban; a 3 eped még a börtön fenekén, e kettő halálát irja le azután a költő, mely még a vad szivet is megindítja s végre ő marad csak a fogoly egyedül s meglátogatja egy kis madár is, melynek dala oly édes, oly beszédes, majd azt véli, hogy testvérje lelke ez, nem is madár, vagy tán reménysugár csak, s lépcsőket vág a falba, kinéz a szük ablakon, a bércekre, az ezred éves hóra, a tiszta tóra a Rhone-ra, — ezek nem változtak, — de midőn őt szabadon bocsájtják, sajnalja a kis egeret, a pókot jó barátjait, akiket már megszokott — és sóhajtva hagyja el börtönét. — A „Kalóz", ki egy kalóz szigeten lakik, józan ember, akinek ajkát nem érinté soha sörleg, sovány kenyér és főzelék képezék ebédjét, s ez a kevés elég neki; ez a kalóz azonban, aki testétől mindent megtagad, erős lélekben és akaratában. Konrád alakja jól le van festve sjellemezve is, ugy látszik nem közrendü, zord alak, kevély és dacos, aki átlát barkin, s tervein, de az ő multját s terveit nem ismeri senki, maga azonban egy gonosz fickó, tele boszuval, gyülölettel, ambitióval, kivel amikor jó volt, de a sok csalódás megtörte — s lett embergyülölő, *aki néhány ember bünéért az egész világon akar boszut állni.* — Kedvese: Medora; s e sötétlelkü ember szereti e nőt, igazi tiszta szerelemmel, ugy, hogy midőn Konrádot, Szeid basa fogságba ejti, ez ember, akinek a dics: lidércz élet: utálat; a kéj: hiuság, s akinek az itélete halálra szól s Gulnare Szeid kedvese megakarja menteni, és Szeidet átszurva, — meg is menti; ez a kalóz nem képes Gulnaret szeretni, bár ez becsülete árán vásárolja meg; ez a kunyhók, őrtornyok lobbal égő lángja közt Medorát keresi csak: az egyetlen lényt, kit nem gyülölt lelke, s könyezik sorsa fölött.

És ez mutatja, hogy Konrád szive valamikor gyengéd volt s hű, hogy sok bűne lehetett, de egy erénye bizonyos, hogy volt: szeretett.

A „gyauri" Medsnun és Leila szerelmi történetének nevezhetnők bátran, Medsnun a gyaur, kit szerelme a Sultán Hasszán háremébe visz, mit megtudva a Sultán, Leilát zsákba varratja s a Bosporusba vetteti, ezért a gyaur boszut áll Hasszánon, *megöli*, s ő a *lelkiismerettől gyötörtetve*, kolostorba vonul.

Egyszerü történet egymagában, de a szerelem egy dicshymnusza e. költői beszély s egy szerelmes sziv ömlengése a szerető után akkor is, midőn az már rég meghalt, felidézése a sirból, s midőn az még egyszer megjelenik neki, akkor kész meghalni jeltelenül, mint olyan, ki még sem hiában élt: mert egyszer életében *igazán szeretett* és szeretteteti s a kinek ez elég boldogság, minden szenvedésért, fájdalomért sikbékülést ad sorsával.

Az „abydosi ara", a melynek bekezdése vetekedik Göthe Mignonjával, s melynek befejezése egyike a legszebb mythosoknak, Zuleika és Szelima szerelméről szól: akik együtt nevelkednek, együtt futkoznak mint gyermekek s ifjak a réteken s a tengerparton, s a kik azt *hiszik, hogy testvérek*, midőn Harun az öreg szolga elmondja Szelimnek, hogy apja és Jaffir a pasa testverek voltak, ugyan, de Jaffir Szelin apját Abdallát kivégeztette, s őt Szelimet is ő mentette meg, — Jaffir azonban fiául fogadja, Szelimet gyávának akarja nevelni Jaffir, de ő kalózok vezére lesz s midőn Zulejkát másnak jegyzik el, kalózaival ráront Jafir palotájára, de menekülve visszanéz, Jaffir felismeri s a agyonlövi, Zulejka pedig egy rémes sikoltással szintén halálát leli. A vad viharos csatazaj közé s a marcona alakok közé ugy sugárzik le a tiszta szerelem itt is, mint a kelet igaz derüje; Zulejka esküje, halála egész valónkat átjárja s a költemény egyes helye is a szerelmesek bátorsága, szerelmükmagasztossága hámulatra, részvétre, majd sajnálatra indit.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál: Fischel Fülöp könyvkereskedésében megrendelhetők:

— **A „Jókai"** czimü szépirodalmi hetilap, melyet Beksics Gusztávné és Keleti Ó. Lajos szerkeszt, a heti száma nagyon érdekes és gazdag tartalommal jelent meg. Vezérczikkeit rendesen egyik kiváló publicistánk irja, mig a „Tövisek" czimü rovatban kiméletlen gunyolyal ostorozza a politikai és társadalmi fölszegségeket. Tárczáit rendesen a legjelesebb irók tollából közli s épen most jelzi egy mennázczión tárgyu regény megkezdését. A „Jókai" előfizetése ára negyedévre 2 frt. Szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája Budapest, Kerepesi-ut 14.

— **„Magyar fakereskedő".** czim alatt uj napilap indult meg a fővárosban Székely Ignác szerkesztésében. Örömmel üdvözöljük az első magyar lapot a téren, melyre igazán nagy szükség volt. Szivesen hivjuk fel rá az érdeklődők figyelmét, mert az élénk tartalommal és nagy szakavatottsággal szerkesztett lap, mely minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni, — mig a magyarszövegnek német forditása minden hó 5-én és 20-án fog önálló lap alakjában szétküldetni, — kiterjeszkedik a fakereskedés és faipar minden ágára, közli az egész világ fapiacairól beérkező eredeti tudositásokat, árakat, forgalmi tüneteket, tarifa ügyeket és egyáltalán mindazt, a mit minden fakereskedőnek és faiparosnak okvetlenül tudniakell, hogy e nagy lendületet vett és nálunk kiváló szerepet játszó üzlettággal lépést tarthasson. A **„Magyar fakereskedő"** mely egyuttal a „Magyar fakereskedők és faiparosok orsz. egyesületének" közlönye, van kivatva arra, hogy kiszoritsa az idegen lapokat, melyek e téren is a rendszerinti tájékozatlansággal és gyakran rosszakarattal tárgyalják ügyeinket és sértik legvitálisabb érdekeinket. A kiadóhivatal (Budapesten, VI., Teréziakörut 27) szivesen küld bárkinek mutatványszámokat. — A lap előfizetési ára egy félévre (12 magyar és 12 németszám) 5 frt.

— **A Regény Szalon** *Zempléni P. Gyuldnak* e kiváló folyóiratának 12 és 16 száma Spiegelhagen: *„A ki kettőt szeret"* Smiany: *„Áldozat"* és Alexander: *„Az ő ellenségei"* czimü regényeket tartalmazza. Mind a három egy formán szép és élvezetes. A „Regény Szalon" havonkint kétszer jelenik meg, gyönyörü borítékban, öt-hat ives füzetekben, negyedévi 2 frtért. A kiadóhivatal (Budapesten, VIII., Népszinház-utcza 26.) bárkinek szivesen és ingyen küld mutatványszámokat.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR *)

Selyem hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül. Mert mig a valódi a jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely szürke szinü-szalonás-lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitettek tovább izzadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben,** házhoz szállitva, postabér és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. *(5)

HIRDETÉSEK.

293. v. 1894. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a letenyei királyi járásbiróságnak 1436—p. 894. számu végzése következtében dr. Csempesz Kálmán ügyvéd által képviselt Deutsch és Ehrenfeld n.-kanizsai cég javára Nagy Sándor a n.kanizsai kir. törvényszék fogházában letartóztatott vizsgálati fogoly és ennek neje Klausz Teréz előbb becsehelyi most Karádi (somogymegye) lakos ellen 70 frt 17 kr. tőke, es jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás alkalmával lefoglalt és több hitelező által már felülfoglalt és 316 frtra becsült házi bútorok, 2 db ló, két kocsi, borona, széna, trágya, tehén, — továbbá a végrehajtási jegyzőkönyvben 23 tétel sz. a. összeirt és zargondnoklág kezelt buza, rozs, árpa, zab és zabos bükköny terményeknek ezen arverésen megállapitandó becsérték után nyilvános birói árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a letenyei kir. járásbiróságnak 2094.—tk. 894. számu végzése folytán *Becsehelyen*, az iskola épület és a jegyzői laknál leendő eszközlésére,

1. évi vagyis 1894. augusztus hó 27. napjának délelőtt 8 órája

határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Letenyén, 1894. aug. 12-ik napján.

Schmidt János,
kir. járásbirósági végrehajtó.

Dr. Dreiszker József.

HIDEGVIZ-GYÓGYINTÉZETE

a *szép* és *kies* fekvésü **Kőszeg** városában — Vasmegye — háromnegyed óra vasuttal Szombathelytől. — Rendszer a *Prisnitz és Kneipp.* — Nyitva egész éven át.

Teljes ellátás, lakás vizkurával együtt

hetenkint 25 frt.

Prospectust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget szerk.

8458.—1894.

Hirdetmény!

Nagy-Kanizsa város rendezett tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a városi erdő és legelő területeken található **folyó évi gubacstermés,**

folyó évi augusztus hó 23-án délelőtt 10 órakor

a városház nagytermében nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlatok utján a legtöbbet igérőnek elfogatatni.

Árverezni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat 100 frt. bánatpénzzel együtt az árverés megkezdése előtt a kiküldöttek kezére annál inkább tegyék le, mert a későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak.

A gubacs termés bármikor megtekinthető és bővebb felvilágositást az erdőmester ad.

Nagy-Kanizsán, 1894. august. 11.

148—1. **A városi tanács.**

2 arany. 13 ezüst érem.

9 disz- és elismerő okmány

Kwizda-féle

Korneuburgi marha-táppor.
lovak, szarvasmarha és juhok számára.
Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejavitása s a tejelőképesség fokozása czéljából.

Tessék a fönnebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kifejezni Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Fő letét: Kwizda Ferencz János osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállitó kerületi gyógyszertárában Korneuburgban Bécs mellett.

Valódi minőségben gyógyszertárakban és drogistáknál kapható.

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galvan-villam-készülék“* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás-boriték alatt 10 kr. levélbélyeg beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I.,**
Schuerstrasse 18. sz. a

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

SZŐLŐOJTVÁNYOK és AMERIKAI

szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területü **„Sándortelep Ujvidéken“** f. é. november havában, **Ripária, Portális, Solonis** és **Jaquez** alanyokra készült **500,000** darab **fásojtványaiból** a **tökéletesen összeforrt** példányokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor- és csemegeszőlőfajokból** 420 fajnál **több** került **ojtás alá,** és alóirott telepfulajdonos kivánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott, részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen** és **bérmentve** szivesen átküldi.

A telep **zöldojtásokkal** is szolgálhat, nem különben — mind **ojtási czélokra,** mind pedig, **iskoláztatásra** — alkalmas **amerikai alanyokkal Ripária sauvage, Portális, Solonis** és a **Rupestris különféle váltajaiból,** — mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel, — **nagyobb** mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyok** is eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken.

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és fecskendők,
Sürítő és sürítő berendezések,
Aspiratió-készülék,
Etőmetszők,
Közlőmüvek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápvisztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskönyvek,
Malomberendezések és malomrészek,
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Daráldk, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozók,
Hengerek és *Boronák,* valamint **mindenféle gazdasági gépek és eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—38—

Hirschel Ede és Bachrach.

3408. tk. 894. sz.

Együttes árverési hirdetmény.

A nagy kanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Keömives Izidor és neje Tomsics Apollonia nagy kanizsai lakós végrehajtatónak Németh György és neje Deli Rozália végrehajtást szenvedő nagyrécsei lakósok elleni 2911 irt hátral. tőke, ennek 1894. márczius 10-től járó 6% kamatai 6 frt 80 kr. jelenlegi, továbbá dr. Bedő Béla csatlakozott végrehajtónak 366 frt tőke, ennek 1892 julius 15-etől járó 5% kamatai, 39 frt 10 kr. eddigi, — mégis Németh János (gyulai) csatlakozott végrehajtatónak 70 frt tőke, ennek 1889 october 5-től járó 6% kamatai, 35 frt 65 kr. eddigi s a még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében, a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a nagyrécsei 90 sz. tjkvben

278/b. hrsz. a.	felvett péterlai szántóföld	159	frt,
298/b.	„ „ „ „ „ „ „	41	„
359/b.	„ „ „ „ palini-uti „ „	104	„
557/b.	„ „ „ „ magyarósi „ „	184	„
587/b.	„ „ „ „ „ „ „ „	190	„
3742.	„ „ „ „ konkolyhegyi rét	327	„
8890/a.	„ „ „ „ kisnezdi szántóföld	449	„
415/a.	„ „ „ „ palini-uti „ „	86	„
468/a.	„ „ „ „ „ „ „ „	126	„
645/a.	„ „ „ „ szekéruti „ „	511	„

becsértékben.

1894. évi szeptember hó 10-ik napján d. e. 10 órakor

Nagy Récse község házánál *dr. Benczik Ferenc dr. Bedő Béla és dr. Fülöp Kázmér* felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság Nagy-Kanizsán, 1894. évi május hó 5

MIKOS
előadó.

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váczi-körút 57a. sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerüségében felülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállitott árakon.*

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL" legujabb, legegyszerübb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-féle nagyságban.

Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták. Konkolyozók. Kitünő szelelő magtár-rosta (33 frt), meglepő munkaképesség.

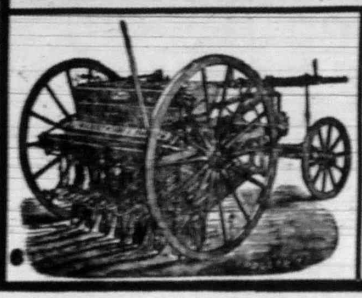

VENTZKY-féle FÜLLESZTŐK. Szecska- és répavágók stb. Árjegyzékek bérmentve. Főraktár: BUDAPEST, 1894. augusztus 1-től saját ház VI., Váczi-körút 57a.

Keil Alajos féle
Padlózat-fénymáz

(GLASUR) 177—8—

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára: 1 forint 35 krajczár 1 kis palaczk ára 68 krajczár.

Viaszk-kenőcs
legjobb és legegyszerübb beresztő-szer kemény padló számára, 1 kocsog ára 60 kr.

Arany-fénymáz
képkeretek stb. beranyozására. — Egy kis palaczk ára 20 krajczár.

Mindenkor kapható:

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** — dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásarolhat.

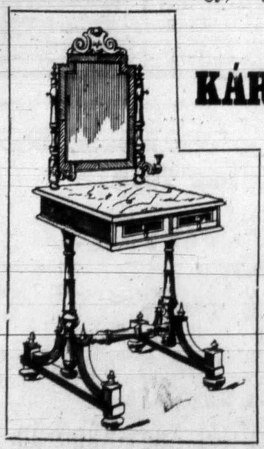

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

67. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 23-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és sertőződe r. t." hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Szélcsendben.

Augusztus 22-én.

(=) Ilyenkor a legnagyobb szélcsend uralkodik a politikai világban kint is bent is. A hazán kivül egy-egy kis állam miniszteri székének megüresedése vagy betöltése képezi az eseményt, mely azonban, minthogy oly gyakran megtörténik, nem is megy eseményszámba; itthon egy-egy beszámoló szakitja meg a csendet, de csak egy pillanatra, azután ismét — elsimulnak a hullámok, visszatér a régi nyugalom, az ujabb erőnyüsgésnek e szükséges tényezője.

És bizony, erőre lesz szükség!

Nem egy egész hónap választ el bennünket az uj országgyülési campagne megnyitásától; — megnépesülnek ismét az országház folyosói, s tekintve azokat az előkészületeket, melyeket a kormány tesz, a legközelebbi ülésszak s tárgyalandó ügyek fontosságára nézve nem lesz kevésbbé érdekes, — mint az előbbi. — A nagyfontosságu javaslatok egész sora vár megvitatásra, s ezek között a legfontosabb az állami közigazgatásról szóló javaslat. Az ellenzéki bölcseség már előre veti árnyékát a sajtóban, egyes ellenzéki lapokban s már ezekből az előleges felszólalásokból, melyeket Wekerle beszámolójának az állami közigazgatásra vonatkozó - része provokált, is látni, — hogy nagyérdekü, heves campagnera van kilátás, — melyben az állami közigazgatás hivei ugy mint a telivér municipálisták egyaránt egész tudásukkal és megyőződésükkel részt fognak venni.

Korai volna még sikerről szólni.

Sokféle esélytől van feltételezve a győzelem, de ha szabad az előzményekből következtetni, a haladás barátai nem lehetnek kétségben az iránt, — hogy az állami közigazgatás azon módja, — a mint azt a kormány contemplálja, politikai szükséglet Magyarországon, — nemcsak a közigazgatás javitása, hanem az egységes magyar államesme szempontjából is.

Itt nem a megyék és a városok autonomiájának teljes megsemmisitéséről van szó, hanem ellenkezőleg az autonomiának sok tekintetben való biztositása mellett a jobb közigazgatása biztositásáról is. — A tiszta municipalismus egy tulhaladott kor álláspontja s a parlamenti felelősség mellett különösen az, a mint jobbára a municipialismusnak barátai is elismerni kénytelenek, mert nem zárkozhatnak el egészen a jelenlegi rendszer hibái és hiányai elől s különösen az elől nem, hogy az egységes magyar államesme biztositása érdekében a változás fölötte szükséges.

Az ellenzék azonban haragszik Wekerlére és kormányára az egyházpolitikai vaslatokban elért sikerei miatt, a melyeknek végleges biztositása és tető alá hozása szintén a jövő ülésszak feladatai közé tartozik. Három törvényjavaslat még a főrendiház sanctióját várja s habár a klerikális sajtó sehogy sem tud megnyugodni s folyton szitja a haragot és a gyülölséget, azt hisszük, hogy ez legfeljebb az ő tüdejének lesz kárára s másban nem igen fog kárt tenni. S nem hiszszük, hogy a bölcs Vaszary Kolos bibornok-primás egy oly lépésre ragadtassa magát, mely a nemzetalkotmányos érzületét megsértené. S igy hisszük ugyan, hogy a kormányra az állami közigazgatási javaslat tárgyalásában nagy és nehéz munka vár, s vele együtt az őt támogató szabadelvü pártra, de azt is hiszszük, hogy ez a kormány, mely erősnek, — szilárdnak mutatta magát az előbbi ülésszakban, most is le fogja győzni az akadályokat, s azt hisszük, hogy a politikai szélcsend után bekövetkező munka napjai hazánkra nézve az áldásos munka napjai lesznek, mikor ismét hatalmas lépést fog előre tenni az állami consolidátió, a nemzeti megszilárdulás terén.

A „ZALA" tárcája.

A szerelem a házasságban.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: **Kele György.**

Sugárzó arccal, s olyan büszkeséggel, mint valami püspöknek a kedvenc unokaöcscse, cigarettázott Sági Emil a kávéház előtt; hogy ne — mikor vetélytársain győzedelmeskedett; ő lett az a szerencsés fickó, kinek szerelmi vallomását a város legszebb leánya: Hajnal Tekla elfogadta, s neki örök hűségét esküdött; természetes, hogy ez mélységes titok volt még, a melyről csak ők ketten tudtak, hanem ez a titok a legboldogabb emberré tette.

A cigaretta karikázó füstje mellett szálltak a gondolatok, az ábrándok szép rózsafelhői Emil urfi lelkében, s ugy érezte magát, hogy az egész mindenségben nincs ember, kivel megcserélne; akár milyen gazdag fényes uraság hivná is alkura őt a szegény hivatalnok-embert, szellemi napszámost, ha koronát igérnének is neki cserebe, azért a kis tündér lányért, — ki tegnap a a szép esti alkonyon először csókolta meg, — s ölelte át liliom-karjával. Most is élvezi ennek a a mennyei pillanatnak utóizét, s mint az imádkozó muzulman: vágyó, néma áhitattal néz egy pontra, azokra a zöld rolettás ablakokra, — melyeken belül az ő rejtett mennyországa van, epedve lesi várja a jelt, mikor jön a boldog pillanat, hogy mehet, röpülhet oda.

Az ilyen fajdkakas hangulatu ember nem igen szereti a társaságot, félre ült tehát egy sarokba, hogy senki ne háboritsa éber álmaiban; de Dani Pista kollegája mégis oda ment hozzá, mintha megérezte volna, — hogy Emil lelke az éden előillatát élvezi, s gondolata az Erato berkein, a szerelmi vágyak - remények derült, virágos ligetében andalog; érdekelte Pistát az ilyen hozzábasonló ábrándos, csalogány-lelkületü ember, s ki jó barátja is; hozzá ment.

Emil csak épen Pistának bocsájtotta meg, — hogy háboritja, más embert bizonyosan elzavart volna onnan, hanem Pista mint alig egy esztendős házas ember, legjobban képes felfogni az ő boldogságát, neki először sugja meg azt az édes titkot, mely szivében ragyog; kivánesi is volt megtudni tőle: milyen az a mézes hét, melyet sóvárgó lelke szép, tündérvonásokkal rajzolt elejbe. Meglepte tehát mikor Pista keserenyés mosolyra ugy szólitotta meg:

— Emil — te bizonyosan vedleni készülsz, mint a selyembogár, mert mindig csak a sarokban látlak magányosan. Ember... nem tetszik a képed, néked alighanem öngyilkossági hajlamaid keletkeztek; vigyázz magadra, hogy kisértetbe ne essél.

— Barátom, felelt csilongázó szemmel Emil, utazom oda, a hol te nyaralsz, a paradicsom felé; most már közel vagyok hozzá, s a titkos sejtelem, az éden előérzete ugy elfogja lelkemet, hogy semmi más nem érdekli a világon; még a hivatalban is verseket irok. Hozzá! Bárcsak már ott volnék, ahol te: az első állomáson, a mézes hetekben; beszélj nekem erről egy kicsit.

— Hát van-e már jegyed az utazásra? kérdezte Pista hidegen.

— Félig-meddig megvan.

— No csak ne siess annyira pajti, húzd a meddig lehet az elutazást; mert félek, hogy visszakivánkozol majd te is oda, a honnan elindulsz.

Nézett Emil Pistára nagy szemekkel, mintha nem értette volna szavait; vagy talán csak tréfál ez a fiu, a ki pedig teljes életében komoly szókimondó ember volt, még tréfából sem szokott hazudni soha.

— Nem tréfálsz Pista? kérdezte őt Emil kétkedő hangnyomattal. Lehetetlen, hogy igazán beszélsz; az egész városban példabeszéd volt az a mély, hü igaz szerelem, melylyel te és Piroska egymáson csüngtetek. Még az a frivol, darabos Vastag Gyuri, ez a második Zola, ki nem hisz a lélek semmi nemesebb tulajdonságában, csak mindent állati ösztönből magyaráz: még az is azt mondta, hogy ti ketten szokatlan jelenség vagytok, két finomabb, tisztultabb anyag azon delejes vonzereje, mely ellenállhatlan hatalommal kapaszkodik egymásba; még ő is meg volt győződve, hogy ti ketten egymás nélkül nem élhet-

A vármegye házából.

Rendkivüli megyei közgyülés.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága Svastits Benó főispán elnöklete alatt f. hó 14-én rendkivüli közgyülést tartott a Z.-Egerszegen létesitendő fögymnasium ügyében.

Elnöklő főispán üdvözölvén a szép számmal megjelent bizottsági tagokat, megemlékezett azon megrenditő csapásról, mely az uralkodó házat Vilmos főherczeget szerencsétlenség okozta baleset folytán bekövetkezett gyászos elhunytával érte s inditványára a vármegye törvényhatósága legbensőbb részvétének kifejezését s ennek a belügyminisztérium utján ő felsége, koronás királyunknál tolmácsoltatását, elhatározta.

Ezután Gózony László vármegyei főjegyző előadja, hogy a belügyminiszter a vármegye törvényhatóságának a decemberi közgyülésen hozott ama határozatát, melyivel 25 évre $^1/_2$%-os pótlékot vet ki kultur-alap létesitésére és ebből első sorban a zala-egerszegi fögymnásium évi 5.000 frttal segélyeztetik, jóváhagyta s e jóváhagyott közgyülési határozat a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztetett, aki f. évi julius 13-án 30.354 sz. alatt kelt s a vármegye törvényhatóságához intézett leiratában tudatja, hogy a képviselőházhoz a Zala-Egerszegen létesitendő fögymnásium ügyében a szükséges előterjesztést megteszi, s az 1895/6 tanévben azt megnyitja az esetben, ha az évi 11.000 frtos hozzájárulás örökidőre szerződésileg biztositatik, egyuttal az alispáni hivatal megkeresésére megküldte a szerződés tervezetét, amelybe ugy a vármegye, mint Zala-Egerszeg rendezett tanácsu város kötelezettségei benfoglaltatnak.

A szerződési tervezet felolvasása után folytatólag Gózony László főjegyző előadta, hogy ezen ügy elintézése végett azért kellett rendkivüli közgyülést egybehivni, mert különben, ha az októberi rendes közgyülésen tárgyaltatott volna, az 1895. évi budgetbe nem lett volna felvehető s igy ismét egy évre elodáztatott volna. Ami Z.-Egerszeg városát illeti, ez a szerződésben foglalt felfételeket már ez évi januári közgyülésén megszavazta s azt a vármegye törvényhatósága a májusi havi rendes közgyülésen jóváhagyta. Igaz, hogy a vármegyei törvényhatóság decemberi közgyülésén évi 5.000 frt szavaztatott meg, a miniszterium pedig a szerződés szerint évi 6.000 frtot követel, azonban a nemesi pénztár választmánya évi 1.000 frt hozzájárulást megszavazott s igy a vármegye csak évi 5000 frtot járul a fögymnasium céljaira, azonban az állammal szemben a kötelezettséget ezen 1.000 frtra vonatkozólag is a vármegye vállalja magára. Ami azon látszólagos aggodalmat illeti, hogy a vármegye 25 évre szavazta meg az évi 5.000 frtot, mig a szerződés szerint a fögymnásium fennállása egész idejére követeltetik, megjegyzi, hogy pótadót örök időre megszavazni nem lehet, hanem csak bizonyos időre. Analog esetül felhozta, hogy a vármegye a helyi érdekü vasutak segélyezésére 50 évi törlesztésre 600.00 frtos kölcsönt vett fel, a közgyülés a vasuti pótadót 10 évre biztositotta, azonban a vármegye a kötelezettséget 50 évre magára vállalta, 10 év mulva azután a közgyülés lesz hivatva az akkori viszonyoknak megfelelőleg a vasuti pótadót ujból megszavazni. Hasonlóan vagyunk a fögymnásium ügyével is; a közgyülés 25 évre megszavazta az $^1/_2$% pótadót, ebből évi 5000 frtot a fögymnásium céljaira, azonban a vármegye a saját részéről örök időkre illetve a fögymnasium fennállásának idejére vállalja magára a kötelezettséget; majd 25 év mulva az utódok lesznek hivatva megállapitani ezen évi 5.000 frtos hozzájárulás előteremtésének módozatát. Ajánlja tehát, hogy a közgyülés a szerződési tervezetben foglalt kötelezettségeket vállalja el.

Az éljenzéssel fogadott előterjesztés után elnöklő főispán kimondja a közgyülés egyhangu határozatát, mely szerint a szerződési tervezetet a közgyülés elfogadja s a vármegye alispánját a tervezetben foglalt feltételek értelmében szerkesztett szerződés aláirásával és jóváhagyás végett a belügyminiszterhez való felterjesztésével megbizta.

Ezután a közgyülés jóváhagyta Z.-Egerszeg rend. tanácsu városnak a fögymnásium ügyében f. évi augusztus 11-en tartott ülésén hozott határozat értelmében elkészitett szerződését.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A megyei közigazgatási bizottság augusztus havi ülését Svastits Benó főispán elnöklete alatt f. hó 14-én tartotta.

Az alispáni havi jelentés a közigazgatás egyes ágaiban julius hóban előfordult eseményekről felolvastatván, helyeslőleg tudomásul vétetett.

A közutakról és vámokról szóló 1890. évi t. c. 22. § a alapján a vármegye törvényhatósági közutjainak épitése, kezelése és fentartása kiadásairól, valamint ezen kiadások fedezésére szükséges bevételekről az 1895. és 1896. évekről szóló költségelőirányzatot az alispáni hivatal terjedelmes indokolás kiséretében előterjesztvén, a közigazgatási bizottság azt elfogadta és elfogadás végett a vármegye törvényhatósági bizottságához beterjeszti.

A közigazgatási bizottság kérdést intéz Nagy-Kanizsa város tanácsához, hogy az ottani, évekkel ezelőtt a széles talpu kerekekuek a kongó utakon teher szállításnál alkalmazása tárgyában hozott s a vármegye által jóváhagyott szabályrendelet végrehajtatik-e?

Konkrét esetekkel beigazolt panasz emeltetett a badacsonyi postakezelő ellen, hogy ugy az egyes leveleket, mint csomagküldeményeket illetéktelenül visszatartja s csak két-három nap mulva adja ki, továbbá habár az posta- és távirda állomás egy egy, a helybe szétküldött táviratok után küldöncdijat szed. A közigazgatási bizottság a panasz orvoslása végett a pécsi posta és távirda igazgatóságot megkeresi.

Háczky Kálmán bizottsági tag inditványára a közigazgatási bizottság megkeresi a Dunántuli h. é. vasutak igazgatóságát az iránt, hogy a délután 2 órakor Csáktornyára menő tehervonathoz egy személyszállitó kocsi csatoltassék, hogy akik reggel Csáktornya felől Zala-Egerszegre jövén, dolgaikat előbb elvégezik, ne kényteleuittessenek a délután 6 óra felé induló személyvonat elindulásáig várakozni.

A közigazgatási bizottság egyik előző üléséből megkereste ugy *a nagykanizsai, mint a zalaegerszegi közkórházak igazgatóságait, nem e tudnának néhány elmebeteg számára szükséges helyiséget berendezni? A nagykanizsai kórház igazgatóságának jelentése szerint a jelenlegi kórházi helyiségek mind szükségesek, uj épitkezésre pedig nincs fedezet; a zala-egerszegi közkórház igazgatósága tervrajzot és költségvetést terjesztett be, amely szerint 7.100 frttal 10 elmebeteg befogadására alkalmas elkülönitett hely volna épithető. A közigazgatási bizottság felhivja a nagy-kanizsai közkórház igazgatóságát hasonló terv és költségvetés készittetése és beadására s mindkét tervezet a vármegye törvényhatósági bizottságához terjesztetik azzal, hogy — tekintettel ama körülményre mely szerint vármegyénkben évről évre nagyobb számmal fordulnak elő ily elmebetegek, akiknek orvoslásáról gondoskodni emberbaráti legszentebb kötelesség — a vármegye a két kórházánál e célra eszközlendő épitkezések költségeit fedezze.*

A Nemes-Apáti— orbányosfai ut kiépitésére nézve — a csoportositás érdemében kiküldött bizottság részéről felvett jegyzőkönyvben foglalt javaslatnak megfelelőleg az ut kiépitése- és fentartása költségeinek arányos felosztása tárgyában elsőfokulag hozott alispáni határozatot a közigazgatási bizottság — a beadott felebbezés ellenére — indokainál fogva jóváhagyta.

Kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy ezen időszakában terjesztettek fel a miniszterhez az összes kisdedovodák, állandó és nyári menedékházak statisztikai kimutatásai, amelyek értelmében Zalavármegyében 16 ovodában, 2 állandó és 30 nyári menedékházban összesen 3.065 gyermek nyer gondozást. — A Stájerország határán Királylakon megnyitott állami iskolának saját helyiségében elhelyezése céljából szükséges telek iránt a tárgyalásokat megindította.— A miniszter a Gáncsán felállitandó állami állandó gyermekmenedékház bérletü szerződését jóváhagyta. — A miniszter az iparostanonciskolák költségvetésének, számadásának országosan együttetü szerkesztése és beküldése és segélyének módozatai iránt rendelkezett. — A miniszter a vármegye területén megtartott dajkatanfolyamok vezetőinek 200 frt tisztetdijat engedélyezett. A miniszter ujból szervezte a zrinyifalvi, hódosáni, szent adorjáni áll. iskolagondnokságokat. — Ezen időszakban részt vett Gózony Imre szent-györgyvölgyi ref. tanitó 40 éves jubileumán. — A melléképületek ügyében volt Bag-

---

tetek volna. Mikor szülei ellenezték a házasságot, szentül hittük mindannyian, hogy katasztrófa lesz a vége; hála Isten nem sikerült öngyilkossági szándéktok, most végre egymáséi vagytok. És te beszélsz nekem ilyen professori hangon! Nem hiszem hogy te nem vagy boldog ember Pista!

— De még milyen! Csak okosabb, tapasztaltabb vagyok öcsém, de boldogabb nem, mint akkor voltam, mikor — mint te most — csak sejtettem a kielégitett szerelem üdvösségét. Neked mint intim barátomnak e beszélem szivem, lelkem egész beléletét őszintén és hivén, a tapasztalatok által megpecsételt igazsággal; nem ám azért, hogy talán leckét adjak. Minden ember jó és rossz érzelmeivel, lelki és testi tulajdonaival egy kis világ, a hogyan kifejlődik, olyan a végzete; nem hiszem, hogy az emberi hatalommal azt kormányozni lehetne; mert ha valakire vigyáztak, ha valakit oktattak, tanitottak, hogyan lenne jobb okosabb az életcélt megvalósitani: az én voltam; de látod fiam, éppen az emberi természet individualis ereje, az egyén absolut törekvése utál minden gyámkodást. Már Ádám és Éva tragikuma is az volt, hogy nem akartak engedelmes kedni Isten jó tanácsának, aki egy szép, kényelmes, gondtalan életrendet jelölt ki nekik potom árért; mily ostobaság volt az édent oda adni egy éretlen almáért és mégis megcselekedték. Minden balsorsot képes elviselni az ember, ha maga az oka, panasz nélkül; ilyen az ember.

Te azt hiszed, hogy egy éves házasságommal én tul boldog vagyok, pedig mennyire tévedsz. Es sokan vannak ám ilyen flótások mint én; csak szégyenlik bevallani. A házas élet édes fiam életgyakorlati intézmény, nagy reménynyel, nagy vágygyal, nagy szerelemmel ott okvetlen csalódni kell. Nem igen tapasztalod, hogy azok volnának a minta-házasságok, melyeket a legtisztább, legnagyobb szerelem hozott össze, ha csak szerencsére más körülmények is össze nem játszanak a kedvező alakulásra. Akárhogyan rajong, forr, ég, vágyik az ember szive a hymes paradicsomába földön tuli tiszta örömök felé, az bizony csak földi, prózai természetes szabályokon nyugszik, s kivált az önző, hiu, modern világ lenyesett arról minden idilli virágot és szentség jellegét, az pusztán kétoldalu szerződés. Két egyén összehozza, összerakja minden kincsét hogy azután kincseken együtt éljenek holtig: a nő szépségét, szüzi kellemét, jóságát, szelidségét, erényes életét, testi épségét, egészségét, és zsebpénzét is, ha van; a férfi erejét, bátorságát szorgalmát, munkás tenyerét, nagyratörő eszét, férfias jellemét, megedzett testét, egészségét, vagyonát, ha van. Minél tovább tartanak ezek a közös kincsek és ha valódiak, természetesek, nem holmi utánzatok, annál tovább tart a megelégedés; de ha az egyik észreveszi, hogy társa tulajdonkép nem hozott semmit, vagy nagyon keveset, csalatva érzi magát, s nagy sokratesi lélek kell hozzá, hogy ne panaszkodjék. Ha a férfi látja, hogy a nő szép arca csak kifestett virág, kelleme csak akkor van, ha a divatlapot magyarázza, vagy udvarlókat fogad, máskor fanyar, szeszélyes; jósága csak addig terjed, mig nincsenek fizetetlen számlák, szelidsége mellett tudatában van annak, hogy mire való a köröm és nyakleves; az erénye nagyon is rászorul az ellenőrzési szemlére; a gömbölyü telt idomok csak ratta; az egészsége vaspirulákon nyugszik; hozományát a Löry-bankár őrzi: akkor édes öcsém ne irigyeld annak a szegény férfinak a mézes heteit. Ép ugy, ha a szegény nő észreveszi, hogy férje már csak egy elgyengült férfierő, amellett gyáva és lusta, puha tenyere kényes munkára a dolgot, az eszét csak az étlap olvasáson töri; a jelleme lépést tart külsejével, magatartását ugy mint ruházatát, az időjáráshoz alkalmazza; testi épségét a Pollitzer-féle eszközök tartják össze, egészségét már csak a Kneipkura támogatja kétes eredménynyel; vagyon, kenyérkereset helyett a neje hozományán élődik: mond barátom, van-e szerelem a világon oly nemes és oly nagy, hogy valaki ilyen viszonyok mellett is boldognak érezze magát és olyan szent dogma a világon, a mely e fajta házasságban a hűséget a sirig megőrizze?

— Te torzképekről beszélsz barátom Pista, Engem csak ijeszteni akarsz; nem hiszem, hogy ilyen csunya titkai volnának a házaséletnek.

— Van biz a barátom pedig sok esetben. Az mindig egy kétes szerencsejáték, nyerhet sokat,

ladon. — Jakabfán és Reszneken az iskolai helyiségek, illetve utóbbi helyen a második tanitói állomás szervezése ügyében érdekeltekkel személyesen tárgyalt. — Főispán a megyei törvényhatósági bizottság kiküldettei és számos tanügybarát meleg érdeklődése mellett ezen időszakban tartattak meg a muraközi hegyvidék-állami iskolák évzáró vizsgálatai. — A képezde több ügyében volt Csáktornyán, volt Z.-Szt Mihályon az izr. iskola személyi ügyében, a z.-egerszegi központi kisdedovoda évzáró ünnepén. — Megtekintette az A.-Domboruban megnyilt gyermekmenedékházat. ... Ismételten volt Mura-Vidon az ottani kinevezés folytán megüresedett kántortanitói állás betöltése ügyében.— A Légrádon felállitandó második kisdedovoda ügyében az előljáróság az intézkedéseket megindította.

Kir. tanfelügyelő jelentése Szabó Lajos galamboki róm. kath. kántortanitó egyenértékü adója ügyében tudomásul vétetett s a miniszterhez jelentés tétetik.

Olvastatott s tudomásul vétetett a vallás - és közoktatásügyi miniszter rendelete Kovács Sándor baksai tanitó ügyében. Egyidejüleg kir. tanfelügyelő bemutatja Kovács Sándor oklevelét.

A keszthelyi kisdedvédelem ügyében a keszthelyi járás főszolgabirójának jelentése előterjesztetvén, Keszthely város elüljáróság felhivatik, hogy legalább egyelőre egy nyári menedékháznak 1895. évi junius 1-én megnyitása iránt a kellő intézkedéseket megtegye.

Strausz Géza és Kákosy Antal tanitók kérvénye javadalmaik megállapitása ügyében megfelelő intézkedés és jelentéstétel céljából a kir. tanfelügyelőnek kiadatik.

A becsehelyi tanitói választáshoz elnökül Thassy Lajos járási főszolgabiró küldetett ki.

Talján-Dörögd r. kath. hitközség kérvénye iskola házának fejlesztése iránt azzal vétetett tudomásul, kogy nevezett hitközség a szóban forgó iskola fejlesztését 1896. nyarán felelősség terhe mellett befejezze.

Monda Ferenc rédicsi kátortanitó, Németh Sándor nagy-lengyeli kántortanitó és Horváth Károly egyházas bükki tanitók kérvényei hátralékaik ügyében a járási főszolgabirónak azzal adatnak ki, hogy érdekeltek meghallgatása után megállapitandó fizetési hátralékot hajtsa be s eljárásának eredményéről tegyen jelentést.

Gutorföld és Szent-Péterföld iskolailag egyesült községek képviselőtestületei által a gutorföldi községi iskola épületen létező hiányok mikénti kipótlása tárgyában felvett jegyzőkönyv tudomásul vétetett.

Zalabér, Drávacsány és Zalavár községek jelentése a gyermekmenedékház ügyében esetleges államsegély céljából annak idejében teendő jelentéstétel végett kir. tanfelügyelőnek kiadatik.

Varga János keszthelyi rendes tanitó megválasztása jóváhagyatott, Révai Ilonának Keszthelyen segédtanitóvá megválasztása tudomásul vétetett.

Bánok-Szentgyörgy község jelentése a kisdedvédelem ügyében azzal vétetik tudomásul, hogy 1895. évi junius 1-ig menhelyét felelősség terhe mellett megnyissa.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint egyenes adóban julius hóban a vármegye területén befolyt 161.555. frt $18^1/_2$ kr., melyet az 1893 év hason szakában befolyt 129.949 frt $31^1/_2$ krral egybehasonlitván, a f. év julius havában 31.605 frt 87 krral folyt be több. A folyó év január 1-től bezárólag julius végéig befolyt adó 1,117.005 frt 75 kr., melyet a mult év hasonszakában befolyt 1,095.159 frt $19^1/_2$ krral egybehasonlitván a f. évben 31.846. frt $55^1/_2$ krral kedvezőbb a befizetés. Julius hó végén a vármegye területén a hátralék egyenes adóban 1,786.006 frt $72^1/_2$ kr., hadmentességi díjban 90,192 frt $76^1/_2$ szőlődézsmaváltságban 2,030.820 frt $22^1/_2$ kr., bélyeg- és jogilletékben 351.179 frt $63^1/_2$ kr., illeték egyenértékben 9.163 frt 12 kr., fogyasztási és italadóban 66.512 frt 94 kr., italmérési illetékben 7.729 frt 63 $^1/_2$ kr., vagyis összesen 4,341 605 frt $04^1/_2$ kr. — Leirásba hozatott egyenes adóban 33.423 frt 64 kr., hadmentességi díjban 1.467 frt 64 kr. Fizetési halasztás julius hóban hat esetben engedélyeztetett 2.405 frt 26 kr. értékben.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál junius végén hátralék volt 3,908, julius hóban beérkezett 2.709 s igy elintézés alá került 6.617 ügydb, amelyből julius hóban elintéztek 2.834 dbot s igy julius végén a hátralék 3.783 drb. Az irodánál junius végén hátralék volt 1.033, julius hóban leirás végett kiadatott 2.790, összesen 3.823 ügydarab; ebből julius hóban leirtak és expediáltak 2.826 drbot s igy julius végén a hátralék 997 darab.

Tollfuttában.

A kánikula elbucsuzott.

A hőmérő higanya kezd alább szállani.

Az utcák megnépesednek a nappali órákban is...

A fürdő-évad vándor-madarai kezdenek visszaszállani a megszokott fészekbe.

Az ég szürkébb kissé, de az utcai élet annál nagyobb. Megfrisült erővel, uj életvidámsággal járnak, kelnek itt a fürdői élet kedves gondtalanságától megvillanyozott alakok.

Élénken csevegik el egymásnak a fürdői élet aranyos bohóságait.

Néhány napig Keszthely, Siófok, Balaton-Berény, Badacsony, Marienbad, Tátra-Füred, Balaton-Füred, Karlsbad, Rohitsch, Radegund emlékeit felszinen tartja az emlékezet.

A hazatért fürdőzők egy ideig megőrzik a fürdők familiaris életének jólható melegségét, egy csillámat az egymáshoz simuló ember-szivek verőfényének.

De azután lassankint az emlékezet képei is megfakulnak; a néhány hétig gyorsabban verő, melegebben érező szivek higanya is alább száll. És amint szürkül az ég, szürkülnek az emberek is.

A nagyvilágias fesztelenséget fölváltja a provinciális „pose.“

Fölveszi kiki a maga „édes“ igáját és „könnyü“ terhét; beleilleszkedik kiki az ő polgáregyleti, társasköri vagy casinói székjébe; visszahelyezkedik saját becses személyisége fontosságának tudatába.

Egy esztendőre megint sutba dobják a fürdői pongyolát és beleöltözködnek a mindennapi öltöny feszes jelmezébe. A melegebben érező szivre rácsatolják a hideg kimértség páncélját, a mosolygó arcra az izetlen, kritikus komolyságot.

És ujra *itthon* van mindenki. Benn a megszokott kerékvágásban, ahol művészi otthonossággal lehet rontani egymás gyomrát, — művészi tökéletességre lehet szert tenni a kölcsönös epezavarásban; hogy egy esztendő mulva megint legyen kinek-kinek elég kurálni valója.

Ez a mi igazi világunk.

A megszokott valódi *otthon*.

A szinte utánozhatatlan nagy-kanizsai »gubó-élet.«

Mindenki begubózkodik bámulatos erejével az önszeretetnek s azzal a nyugodt öntudattal, — hogy tulajdonképen nem is maguk, — hanem a társadalmi élet rossz ördögeinek keze szötte be őket. És mindenki sóhajtozva várja azt a hatalmas erőt, mely ezekből a csodás tarkasággal megszaporodott gubókból megszőjje a szivek összekötő, boldogitóbb társadalmi élet erős szalagát.

Hát ez álomnak: szép; de reménynek: merész. Legalább most még az!

Megvallom őszintén, hogy azok közé a bámulatosan naiv lelkek közé tartozom, akik az egy Istenen kivül még abban is hisznek, hogy ez az óriási ellentéteken nyugvó emberi társadalom valaha egy idealisabb irány felé fog kibontakozni a mostani zavaros hullámokból.

Hogy ez azonban *ma* nem történik meg: én is elismerem.

Hogy még *holnap* sem: arra megesküszik Sümegi Kálmán, aki pedig csak elég nagy idealista.

Hogy *sohasem*: azt *egy szellemes asszony* mondta nekem (s ami talán nem lényegtelen körülmény) tisztes távolban a kávéssaszal légkörétől.

Ilyen kilátások között mi valószinüleg sokáig fogunk gyönyörködni nemcsak a csodás tarkasággal elszaporodott gubókban, hanem a gubó rágás, a hernyó-fejlődés, a mulattató vedlés és a pillangó-élet különböző változatiban.

Kissé nagyon provincialis gyönyörüség és mulatság ez: beismerem; de aki megszokta a nagykanizsai életet és összetudja egyesitetni Árkádiát a hosszubundával: az pompásan mulathat ezzel is.

Azért hát én is csak ujra üdvözöllek tarka gubó-élet!

Üdvöz' légy megnépesült város, szürke, hideg világoddal!

Mulattatni fogod a te lakóidat, mig csak spanyol grandok jelmezében járnak... filisztereid.

---

keveset, de veszthet is a gyanutalan lélek, ki hogyan eltalálja. Ez természetes dolog, előre kostolót venni belőle nem lehet, tehát az ember teljesen a véletlennek van kiszolgáltatva, a nő ép ugy mint a férfi; azért is tanácsosabbnak tartom, ha valaki higgadtan, megfontolva mindent kikutatva, tanulmányozva, mérlegelve; a jó tanácsok a tapasztalt játékosok meghallgatásával megy neki, mintha oktalan vak szerelem ragadja bele, igy nagyobb az esbetőség arra, hogy ostobaságot cselekszik; érett észszel, nem elhamarkodva kell megkötni az ilyen életjáradéki szerződést. Neked megmondtam véleményemet ebben a dologban, mert jó barátom voltál mindig, nem szeretném, ha csalódnál, s ön magadon szerezné tapasztalatokat, pedig te is gyorsan, elhamarkodva indulsz ilyen hosszu utra s nem épen jó irányban; de különben servus!... megyek a dolgom után, a te dolgodat végezd el magad. Quid-quid agis, prudenter agas et respice finem!

Emil mosolyogva nézett a távozó Pista után, látszott rajta, hogy nem hisz néki; lehet, hogy ma összetüzött kis feleségével Piroskával, azért van ilyen borus novemberi hangulatban.

Megesküdött aztán Emil is nem sokára Teklavál. Elmult a lakodalom, mézes hét, s pár év mulva találkozott csak ismét a két jó barát, mert időközben Pista máshová került. Véletlenül találkoztak utazás közben. Pista szólitotta meg Emilt, aki nagyon maga elé bámult, mint azok az emberek szoktak, kiknek valami nyomja a szivét, nem vette észre Pistát.

— Servus Emil! De megkopaszodtál! No hogyan ütött ki nálad a házasélet szerencse játéka? Most már csak tudod a mézes hetek titkát. Beszélj hát hogyan vagytok?

— Köszönöm pajtás, szólt Emil és megakadt; Pista mély fürkésző tekintete szivéig hatott, látta, hogy hiába hazudnék, inkább hallgatott.

— Értelek barátom, de most már ugy-e te is értesz engem. Mi idealisták elkésve születtünk; abban az arany korban kellett volna élnünk, melyről Ovidius énekelt, a mikor nem volt érdek, hiuság, pompa, pénzvágy, divat, csalfaság, szemfényvesztés, kenyérkérdés a világon, a bőséges természet egyforma hozományt adott szépségben, erőben, férfinak, nőnek, s ingyen osztogatta a kenyeret, tejet és mézet; akkor még volt boldogság a sült krumpli mellett is, mert őszinték voltak egymáshoz az emberek, még azok is, kik szerelmesek voltak egymásba. Te is, meg én is aláirtunk egy szerződést, melynek a tartalmát nem tudtuk. Igy járnak a jószivü boldog emberek; az okos ember megnézi, előbb mint ir alá; nem játszik blindre.

Mikor elváltak Emil, nem nézett mosolyogva, kétkedve barátja után, hanem néma lemondással dudolgatta magában. »A szerelem sötét verem.«

HIREK.

— **Gyászhir.** *Festetich* Tasziló gróf édes anyja, néhai Festetich György gróf özvegye — csillagkeresztes és palotahölgy 68 éves korában elhunyt Ischlben.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Urhelyi János okleveles polgári iskolai tanitót az alsó-lendvai polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanitóvá nevezte ki.

— **Névmagyarosítás.** *Schlesinger* Benő n.-kanizsai illetőségű, szombathelyi lakós, — *Szegő* Gyula nagykanizsai fakereskedő testvéröcsse, vezetéknevét *Szegő-re* magyarosította.

— **Lakodalom.** A pogányvári hires szőlő e hó 19-én ünnepi díszt öltött. Wolf József birtokos egyetlen leánya Franciska esküvője és lakodalma *Mayer* László zalabéri birtokossal — ezen gyönyörű szőlőtelepen tartatott meg. Diadalkapuk emeltettek, amelyek már messziről köszöntötték az Isten hozott-tal a vendégeket, melyek száma a 150-et meghaladta. Hat bájos koszorus leány által környezve, zeneszó és mozsárlövések kiséretében vonult az ifju pár a szabad ég alatt megtartott esküvőre, melynek szertartásait Duneitz Aladár pacsai rabbi végezte. Az esküvő után sok felköszöntővel fűszerezett fényes lakoma következett a kastély szépen díszített termeiben; ezután pedig tánc, — melyet néhány órával később ismét az evés ivás váltott fel. A dinom-dánom alatt Bizzi keszthelyi kitűnő cigányzenekar fáradhatlanul hurta a legszebb nótákat. — A mulatság kedden ugynevezett kis lakodalommal ért véget, melyen a köznép lett megvendégelve.

— **Egyházmegyei hír.** A szombathelyi egyházmegyében Klaffl Mihály pákai segédlelkész Alsó-Lendvára helyeztetett át hasonló minőségben, Desits Géza uj áldozár pedig Pákára küldetett segédlelkészi minőségben.

— **A villamos sötétség.** A „korszakalkotó" villamos világitás mind inkább sötétségré növi ki magát. Hogy az egész éjjeli ivlámpák némelyike időről-időre csak fél éjjel teszi meg a szolgálatot, hogy az izzó ámpák felváltva szünetelnek, oly mindennapi dolog, hogy a nevetség számba menne ezt ujságolni. A részletes sötétséggel már szinte megbarátkoztunk és valószinű az ellenőrző bizottság is, — mely velünk együtt most már csak azon botránkozik meg, ha például — mint *kedden* is megtörtént, az általános sötétség illusztrálja a korszakos alkotást. — Az utcák, a draga bevezetésű és fényesen felszerelt kávéházak, vendéglők, nemkülönben nyilt üzletek birtelen elsötétülnek, általános zürzavar keletkezik, — mindenki világosságért kiabál és szép lassacskán ismét előkerülnek a petroleumlámpák, milly gyertyák és egyéb világitó eszközök, melyek az eddigi tapasztalatok folytán mindinkább emelkednek becsben. A vállalkozó pedig a sötétség idejében bicyclivel, létrával keresteti a „hibát..." — Végre megtalálják. A villamos világitás ismét megkezdi uralmát, mig legközelebb megint valami hiba nem lesz. Tán nem lenne célszerűtlen, ha ezen beállható hibák elhárítása végett — az ellenőrző bizottság szakértőket hivna meg, kiknek feladatuk lenne a gépezetet, vezetéket alaposan megvizsgálni és véleményt adni: vajjon ezen hibák nem lesznek-e *állandóan* napirenden. Ezen szakértői vizsgálatot helyesebb lett volna már az átvétel előtt eszközölni, mert hasonló körülmények közt a villamos világitás árnyoldala nagyon is elhomályositja ennek fényoldalát.

— **Mérnöki munkálatok.** Erdős F. kir. mérnök megfelelő személyzettel 3 napóta Keszthely környéken dolgozik, a Balaton vizmélységének kutatásán. Tihanytól kezdve Keszthelyig már bevégezte a szelvényezést s folytatni fogja a somogyi oldalon. Egyidejüleg meghatározta a balatoni limnograf és a gazd. tanintézeti barometer tengerszin feletti magasságát is.

— **Szent Istvánnapi mulatság.** Az egyedüli mulatság, mely Szent Istvánnapján városunkban tartatott, a sörgyárban volt. Ennek minden helyisége zsufolásig megtelt közönséggel, melynek egy része azonban erősen zugolódott, hogy sem helyet, sem inni valót nem kapott. A parknak 5 feldiszitett óriási hordó adta meg az ünnepi jelleget, az ujonnan épitett vendéglőgadó épület alsó terme pedig Szent-István király arcképével és egyéb alkalmi képekkel volt diszitve. A szórakozásról a tűzoltó zenekar gondoskodott, az élvezetről pedig — a mennyire a helyi viszonyok éppen engedték — a sörgyári korcsmáros. Dacára a hely és a pohár hiányának kiméretett: 25 hectoliter sör és mind Szent-István király dicső emlékezetére.

— **Gyilkosság egy sörös pohárért.** A sörgyár melletti Pollák féle korcsmában e hó 20-án Török János és Mandl István helybeli kocsisok mulattak. Ugy esti 7 óra tájban önnét távozva, észreveszi a korcsmáros, hogy a vendégek egy sörös poharat magukkal vittek, nyomban utánuk szalasztotta Fekete Ferenc nevű házi szolgáját, ki is mintegy 100 lépésnyire utolérte Törököt és Mandlt s elsőnek kezében meg is látta az elvitt sörös poharat. Ezt visszakövetelve, egy kis oktatást adott a két kocsisnak a becsület alapfogalmairól, mire Mandl mellbe lökte, Török pedig észrevétlenül kést rántott és Feketét kétszer annyira hasba szurta, hogy belei kinyomultak. A sörgyárnál állomásozó rendőr, névleg Dervarics, nyomban ott termett a tett szinhelyén és Törököt letartóztatni akarta, de a vérengző ember késével feléje szurt. Dervarics rendőrre kardot rántott és egy jó ütést mért kezére, melytől kiesett a gyilkos szerszám. De ennek hiányában is erősen védekezett Török a letartoztatás ellen, Dervaricsnak azonban két honvéd közlegény segitségével végre mégis sikerült a dühöngőt megfékezni és a rendőrkapitányi hivatalba bekiserni. A megkésett háziszolga serülései folytán e hó 21-én éjjel kiszenvedett.

— **Honvéd lovak kiadása.** A hetedik honvédhuszár ezred 5-dik századánál Zala-Egerszegen folyó évi szeptember hó 24-én 18 kincstári ló adatik ki vállalkozók számára. A lovakat kivenni szándékozók vagyoni bizonyitványuk előmutatása mellett jelentkezzenek a századparancsnokságnál.

— **Adomány.** A balaton-füredi kórházra Schneller Alajos, Péterfy Zsigmond 3—3 forintot, Dobosy Lajosné, Pfeifer Felix, N. N., 2 frt. a balaton-füredi szinkörre Péterfi Zsigmond 2 forintot, Pfeifer Felix egy forintot adományoztak.

— **Panasz.** A tűzoltó őrtanya környékén lakó néhány polgár keservesen panaszolja nekünk, hogy minden vasárnapi délutánjukat alaposan elrontja a tűzoltó zenekarnak két rendkivül buzgó tagja, kik minden vasárnap délután eljönnek az őrtanyára és néhány órán át kegyetlenül fujják a tilinkót és nagy trombitát. — A panaszosoknak a kőzös gyakorlatok ellen nincs kifogása, de a vasárnapi munkaszünet jó tékonyságát óhajtanák a tilinkó és a nagy trombita nélkül nyugalomban élvezni.

— **Iskolai értesítés.** A nagy-kanizsai községi elemi népiskolákban az 1894/5 tanévre a beiratások e hó 30-ikán kezdődnek és szeptember 6-ig tartanak délelőtt 8 órától 11 ig- délután 2—4-ig. Szept. 7-én „Veni Sancte"-val a tanév megnyitása. Kelt Nagy-Kanizsán, 1894. aug. 22-én Az igazgatóság.

— **Boszu műve.** Vass Miklós karmacsi segédjegyző kicsibe mult, hogy egy nemtelen boszu áldozatául nem esett. Az esetről következő értesitést nyertük. Paller János karmacsi körjegyző sehogy sem tudott megbarátkozni ama garázdálkodásokkal, melyek elődje idejében Karmacson és vidékén oly köznapivá váltak, miért is minden tőle telhető módot elkövetett annak kiirtására, s a midőn belátta, hogy a figyelmeztetés, a szép szó nem használ, a garázdálkodókat a főszolgabiróságnál bejelentette, melynek azután birságolás, büntetés lett a következménye A kötelességét pontosan teljesitő körjegyző ellen egyes nemtelen egyének boszut forraltak, melynek kifolyásaként tekinthető azon körülmény, hogy mult hét egyik estéjén, a midőn Paller János körjegyző Vass Miklós segédjével háza udvarán beszélgetett egy kő repült feléjük, mely a segédjegyzőt sulyosan megsebesitette. A vizsgálatot a főszolgabiró meginditotta, de a gaz tettest ez idöig kipuhatolni nem lehetett.

— **Orgyilkosság.** A mult vasárnap tartott hegymagasi bucsu alkalmával Czanka Pál, egy hegymagasi jomódu parasztgazda 21 éves fia, az otlani korcsmából hazafelé induló Gerics Jgnác vitai lakóst, valószinűleg régi boszuból, orozva hátba szurván, életveszélyesen megsebesitette. A vitézkedő orgyilkos Czankát a csendőrség letartóztatva a tapolczai kir. járásbiróságnak átadta.

— **Tanügyi kongresszus.** Debrecenben a tanügyi kiállitás alkalmával a keresk. iskolai tanárok is tartottakk ongresszust, melyen a nagykanizsai középkereskedelmi iskola két tanára is részt vett és pedig *Bun* Samu igazgató tanár és *Kárpáti* Manó tanár. A kongresszusban megalakult a keresk. iskolai tanárok egyesülete, melynek elnökévé *Névy* László a budapesti keresk. akadémia aligazgatója választatott. A választmányba *Bun* Samu igazgató is beválasztatott.

— **Bak-sör.** A nagy-kanizsai sörgyár Szent-István napján gyártmányának egy kitűnően sikerült speciálitásával lepte meg a közönséget, az ugynevezett „*Bak*" sörrel, mely még „Szent István" felett is győzelmet aratott és határozottan legkiválóbb gyártmánya sörgyárunknak, mely főzettel *Ehrlich* Richárd serfőzőmester alaposan lefőzte a konkurenciát és kellemes meglepetést szerzett nemcsak a résztvényeseknek, hanem a fogyasztó közönségnek is. A bak sör állandóan főzetik, mit korábbi különben szintén sikerült testvérei: az ászok, márciusi és szent-István irigykedve néznek, mert bizony az ujszülött oly jó, hogy az lesz a közönség kedvence.

— **Tűzoltók közgyülése.** A zalamegyei tűzoltók szövetkezete 4-ik évi rendes közgyülését e hó 19 én Zala-Szt. Gróthon tartotta meg, melyen 24 testület volt képviselve. A nagykanizsai önk. tűzoltó testületet Knortzer György főparancsnok képviselte. *Kovátz* Károly zala-egerszegi polgármester szövetkezeti elnök betegsége miatt meg nem jelenhetvén, a közgyülést *Mayer* István szolgabiró, szövetkezeti alelnök vezette. A jelentés felolvastatván, tudomásul vétetett. — Tárgyalásra került a megyetűzrendészeti szabályzat, mely ügyben azonban végleges határozat hozható nem volt, minthogy a szabályzatok még nem érkeztek vissza a miniszteriumból. A közgyülés leglényegesebb részét *Knortzer* György abbeli egyhangulag elfogadott inditványa képezte, hogy a szövetkezet alapszabályai módositassanak, mily módositás nak fő célja, hogy a megye tűzfelügyeiői kerületekre osztassék. Az alapszabályok módositására rendkivüli közgyülés fog Nagy-Kanizsára összehivatni. A szövetkezet uj elnöke *Kohárv* József szentgróthi tűzoltó főparancsnok lett. — A szövetkezet legközelebbi közgyülését Alsó-Lendván tartja. 18-án este ismerkedési estély volt, a közgyülés után pedig banket a nagyvendéglőben.

— **Tréfás Figaró.** Mulatságos esetben folytat a budapesti rendőrség bünügyi osztálya vizsgálatot. T. K. budapesti borbélysegédnek néhány hónappal ezelőtt Zala-Egerszegen közös üzlete volt Sz. P. borbélylyal. Akkoriban a társtulajdonosok megszorultak pénz dolgában s T. K. ekkor elzálogositotta aranyóráját és két aranygyürüjét kilencven forint értékben. A pénzen később összeveszett a T. Budapestre ment. Itt nagyon sokat keresett s a mult héten elküldte a pénzt Sz. P.-nak Zalaegerszegre, hogy ékszereit váltsa ki s küldje neki vissza. Néhány nappal ezelőtt csakugyan megkapja a csomagot, amelyen nagy betükkel olvasható volt:

Tartalma: ÉKSZEREK.

T. az üzletben, társai jelenlétében nyitotta fel a csomagot, de benne óra helyett egy szépen kifejlődött *hagymát* talált, az aranylánc helyett *zsineget*, amelynek vége hurokra volt kötve, jou-jou gyanant pedig egy kis karton tábla függött, ilyen feliratta:

KÖSD FEL MAGAD.

A két aranygyürü helyett két *tyukszemgyürü* talált a selyempapirosba csomagolva. Első pillanatban földhöz akarta vágni a csomagot, de aztán sietett a rendőrségre és tréfás kartársát sikkasztás és csalás miatt feljelentette. A rendőrség a vizsgálatot meg is inditotta s ennek folyamán a tréfás borbély tagadta, mintha barátját megkárosította volna. O az értéktárgyakat kiváltotta, el is küldte s ha mas volt a dobozban akkor a dobozt *csakis a postán foszthatták ki*. A rendőrség folytatja a vizsgálatot a postán, bár nem igen hisz a zalaegerszegi borbély vallomásának őszinteségében.

— **Megint a kóbor cigányok.** Folyó hó 17—18-ika közti éjjelen Hartner Károly muraszombati vasárus üzletébe ismeretlen tettesek az utca felőli hátsó ablakon behatoltak és szép nyugalommal, gyertyafény mellett, körülbelül 10 kg. puskaport, több csomó srétet, kávét, számos lemez pléht és még eddig ki nem tudódott egyéb árucikkeket elloptak. A vakmerő tolvajok ezzel nem elégedvén meg, egy a boltban talált tűzkaparóval feltörték az aprópénzes fiókot és kivették tartalmát és hogy jobban kifizesse magát, hasonlóan akartak cselekedni az irógasztal fiókjával, de Hartner szerencséjére nem sikerült. A midőn még az irógasztalon mindent összedobáltak, szép csendesen ugyanazon az uton prédájukkal ismét eltávoztak. A gyanu az ott kalandozó cigányokra esik s a csendőrség a nyomozást ez irányban már szigoruan foganadositja.

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kutfők nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**18**-dik folytatás.)

A jellemzést illetőleg, ha minden hőse kifogás alá esik is Lara, bizonyára eléggé megvan ismertetve, valóságos hű képe magának Byronnak, aki vidám és fürge volt előbb, gyönyörre, harcra vágyó, közép-uton nem járó, gondolatjait érzelmeivel takaró, a szélsőséget szerető; szerelméről és érzelmeiről is képet nyujt a jellemzés, mint a ki úgy akart szeretni, — mint e földön senki. Lara egy csalódott ember a jóban, hiába fecsérelve erre erejét és, igy jobb érzései meghasonlottak, de ezért nem okoz senkit, csak a hust, mely nyüg a lelkén. Tökéletes Byron-jellem ez a Lara, küzd is a szabadságért, el is esik és szolgája: Kaled, aki mindig hű kisérője volt, ugy tünik fel, mint egyetlen igaz szerelme is, aki mint lány idegenből jött haza vele és a csatatéren elesetnek s hősiesen küzdőnek sirján is hal meg. Egy episódja Larának a Ezelinneli öszecsapása Ottónak, aki öt megsérti, de ez a beszély misticus volta emeli csak. Lara nem az önzés embere, és életét is a hűbéresek leveréséért áldozza, az alattvalók érdekében.

A „Mazeppa" a kozákok hetmanjának egy szerelmi történetének érdekes elbeszélése maga által, Mazeppa által, aki 12 ik Károly svéd királyt vigasztalja, akivel nagy Pétert ellen szövetkezett s akitől megverettek, hogy a szerencsétlenségben sem kell elcsüggedni, mert még az is hasznára válhatik az embernek, s hogy ő is halálmartaléka volt a lóhátára kötve egy szép asszony miatt s a ló elvitte a kozákok közé, ott azok főnöke lett.

„Korinth ostromában" a keresztény és török, a szabadság és a zsarnokság küzdelmét rajzolja a költő. Notli egy renegát vezeti a török hadat. Alp görög, akinek leányába Franceskába szerelmes, vezeti a görögöt.

Az utolsó ostrom előtti éjjen találkozik a szerelmes az esti holdfénynél s a lány kéri Alpot saját és a mennyei boldogságára, tépje el turbánját és szökjön át. Alp marad, az ostromban Franceska apjával szemben találja magát s ez értésére adja, hogy Franceska az Égbe szálit; Alp, mintha bátorságát vesztette volna e szavaktól, egy golyótól találva leteritettik. A csata azonban foly, a keresztények a templomba, majd az oltár közelébe menekülnek s midőn a kelyhet akarná már a török elraboln, egy iszonyu csattanás hasitja át a léget — s Korint megszabadul.

A beszély mindegyikének hőse mutatja: Alp Szelim, Mazeppa, Lara, a kalóz, gyaur, hogy ezek teljesen olyan kijózanult pessimisták, mint maga Byron, nagy vágyakkal, nemes gondolkozással; magasra törő idealismussal ifju éveikben, majd kijózanulva, tele szivvel, nagy szenvedélyekkel, de még több tetterővel. Byron költészete klassikus költészet, mert szelleme is klassikus, de uj benne alak és tartalom, szellem, — melynek magasztossága elbüvöl; a talaja egy külön világ a szomoruság tanyája, ahol senki se éreste és találta magát inkább otthon mint ő maga!

Byron korának, századának gyermeke; költészete visszatükrözi a költő s a század gyengeségeit, reményeit, vágyait „A tenger vize nem tükrözi oly hűen vissza a napsugarak változásait, mint az ő lelke századának eszméit és gondolatait. Byron mindig egyik leghivebb költője marad századának, mely ész, hit; jog, hagyomány; birtársaság és császárság közt ingadozott. Classicismus az uj romanticismussal, idealismus a legdurvább realismussal egyesül az ő szellemében — mondja Castellár — olyan mint a modern romantikus, ki nem békit ki az élettel, haragra lelkesit a társadalmi intézmények ellen, de tanai teljesültével sem biztat: a modern romanticus is feltárja az élet sebeit és megmutatja mily ellenkezésben van az élet eszményeinkkel, s vitatja, hogy mindennek igy kell lenni. Byron költészete éppen ily szomoru romantikus költészet: az ő költészete, a hamisságot a kétszinűséget leplezi le, s megtámadja az álszemérmet, mely alá az rejtőzik, a tettetést és vakbuzgóságot, mely a türelmetlenségbe csucsosodik ki s az erkölcsi szigort alkalmazza oknélkül; ennek az eredménye: Don Juanja.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál: Fischel Fülöp könyvkereskedésében megrendelhetők:

— **A „Külföld"** czimü Csorhalmi H. Iren és Gerő Atilla szerkesztésében megjelenő kitünő folyóirat, melynek érdekessége minden számnál fokozódik utolsó számában Zola Lourdesának és Ouida Syrlin czimü regényének folytatásán kivül remek vezérczikket hoz André Chénierről lefejezte-tésének 100. évfordulója alkalmával azonkivül egy gyönyörü norvég novellát Kielandtól egy ügyes kis humoreszket Marcell Prévosttól Cervantes, egy spanyol, Stechatti egy olasz és Chénier egy franczia versét remek müforditásban. A külföldi irodalmi szemlében pedig két irodalmi nidonságról egy olasz és egy finn regényről emlékszik meg terjedelmesen és hoz igen érdekes közgazdasági és müvészeti czikkeket. A kitünő lap előfizetési, ára 2 frt 60 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utcza 15. szám.

— **Magyar történelmünk a ponyván.** A Rózsa Kálmán és neje budapesti cég ismét öt ügyes füzetet adott ki. Czimük a következő: 1. A török világ Magyarországon vagy milyenek a magyar hősök? 2. Miként mentik meg Erdélyt az anyaországot? vagy az erdélyi fejedelmek és a törökném et világ. 3.) Három nagy magyar, vagy Pázmány Péter, Eszterházy Miklós és Zrinyi Miklós élete 4. I. Lipot király 48 évi uralkodásának változatos históriája. 5. Az utolsó habsburgi királyok viselt dolgai. Mind az öt füzetet több kép teszi kedvesebbé. A szöveget Böngérfi János avatott tolla irta vonzóan és tanulságos olvasmánynyá fognak válni ezek a jóravaló történelmi füzetek. Ára 2 és 4 kr. között váltakozik. Kultur-egyletek, olvasókörök, s általában a nép javára munkálkodó társadalmi és hatósági személyek terjeszszék a nép között e hazafias vállalatot.

— **A Pallas Nagy Lexikonából** megjelent a 77-80 füzet. E füzetek az Ellenkezesség — Épitészeti stilus közötti tudni valókat foglalják magukban. Sugy a szöveg közé nyomott ábrákkal, mint mü mellékletekkel gazdagon vannak illusztrálva. A mü mellékletek közül felemlitjük a következőket: Eleség növények, Élősködő-növények. Az élvezet növényei, Épitészet: (Indiai, pelazg etruszk, görög és római, bizanczi és ó-keresztény épitészet.) Az erő emblémája Coysevztól, Észak-Amerika egyesült államának térképe. Az ó-budai emelő hid, Esztergom város szin nyomata tervrajza, Erdei vasutak, Európai népviseletek stb. A Pallas Nagy Lexikona megrendelhető minden könyvkereskedésben s hogy a terjesztést a kiadótársaság megkönnyitse, a külföldi vagy régi Lexikonokat bizonyos összegért beczeréli.

— **Mindszenti Katalin** Regény, irta Borostyán Nándor. A magyar történetnek van sok olyan korszaka, mely valósággal szaturálva van a regényes elemekkel, ugy hogy csak ügyes kézzel kell belenyulni és minden fogás egy-egy érdekfeszitő esemény, nagy alak. Az igaz, hogy olyan biztos kéz kell hozzá, mint a Borostyáni Nándoré, aki a 16. század első negyedéből kivette Mindszenti Katalinnak szines érdekfeszitő és élettelies mivét. Magunk előtt látunk valósággal egy darabot abból a korból, melyet a magyartörténet legregényesebb korszakának lehet mondani. Borostyáni akit eddig pompás tárczái és kisebb elbeszélései révén szeretett a közönség, legujabb kötetével uj és tartós jogczimet szerzett a közönség rokonszenvére. Ép olyan briláns mint a mesemüve és jellemzés, a kötet irálya is, mely minden izében elárulja a szellemes tárczairót. A diszes kiállitásu regény megjelent Singer és Wolfner kiadásában, mint az Egyetemes regénytár 9. évfolyamának 17. kötete és kapható minden magyar könyvkereskedés utján 50 krajczárért.

Vasuti menetrend

Kanizsa állomása.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	sz. v.	4	42	regg.	gy. v.	5	33	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v.	12	59	d. u.
	gy. v.	12	20	éjjel	sz. v.	11	22	éjjel
	v. v.	6	50	este	v. v.	7	59	reg.
Bécs	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	3	42	regg.
	sz. v.	2	05	d. u	sz. v.	1	34	d. u.
Szt-Iván	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
Bécs	sz. v.	12	45	éjjel	sz. v.	10	15	este
Budapest	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	50	regg.
	v. v.	10	—	regg.	sz. v.	1	39	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u.	v. v.	8	44	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	10	éjjel
Barcs	sz. v.	4	57	regg.	v. v.	9	40	regg.
					sz. v.	1	26	d. u
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	34	éjjel.

— Egy gyakornok kerestetik Taussig Zsigmond bornagykereskedő czéghez Pécsett.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.*)

Egyedül valódi angol

csodabalzsam

THIERRY A. gyógyszerésztől

PREGRADÁ-ban.

Enyhíti a köhögést, gyógyitja a mell- és tüdőbajt, minden külső és belső betegséget és csodaszerű gyógyhatásával bir. Mint első segély használatára egyetlen egy családnál sem hiányozzon. Csak akkor valódi és hamisitatlan a balzsam, ha minden üveg egy szüst kupakkal (Kapsel) van lezárva, melyben czégem **„Thierry Adolf gyógyszertára az Orangyalhoz Pregradában"** belenyomva, s ha minden üvegen egy veres czimke, ehhez pedig egy használati utasitás is mellékelve van, mely ugyanezen védjegy és aláirással, mint itt fent látható, van ellátva. Minden más balzsamok, melyek nem igen kupakjaimmal vannak lezárva és másként vannak kiállitva, hamisitványok és utánzatok és tiltott, káros hatásu darva anyagot mint **„Aloe"** és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilyenmü balzsam ne fogadtassék el. Balzsamom hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján törvényesen, szigoruan üldöztetnek, ugyszintén a hamisitványok ismételárusitói is. A magas kormány 5787. B. 6108. sz. a. kelt vegyészeti szakértői bizonyitvány alapján igazolva van, hogy készitményem semminemü tiltott vagy az egészségre káros hatásu anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balzsamomból raktár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A. Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett** intézni. Austria-Magyarország bármely postaállomására bérmentve küldve 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona, 60 kis vagy 30 duplaüveg ára 12 korona 4 filler. Bosniába vagy Hercsegovinába bérmentve: 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 5 korona, 60 kis vagy 30 duplaüveg 13 korona. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvétellel eszközöltetnek. **Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.**

Thierry A. gyógyszertára az „Orangyal"-hoz Pregradban.

A valódi angol

csodakenőcs

Hatóság. bejegyz. védjegy.

hatása és ereje.

Az angol csodakenőcs, mely a legjobb eredménnyel használtatott a megvedő sebészségnél a legnyugosabb és legtöbb bajokban. A sebek gyógyitása, ugyszintén a fájdalom enyhitésében feltünőkellően fölkalmazható és a piros réssel **„rosa centifolia"**-val létező **csodaszerű hatása gyógyszerek anyagai és kitünően ismert gyógyanyagok keverékei képezik.**

Az angol csodakenőcs használtatik:

A gyermekágyasnő melhajánál, tejgyülemlésnél, melikemenyedésnél, Orbáncz (Szt.-Antal tüze), mindennemü sérelmek, lő vagy szurt sebesülések, sebek, genyedtség, dagadt lábak, sét csontszu ellen; ütés-, szurás-, lő-, vágás- és szaggatási sebek ellen. Használható minden idegen testek, u. m.: üveg-, faszilka-, homok-, szilánk- és tűkék eltávolitására. Mindennemü daganat, kinövés, pattanás, ujjképződés, sét rákbetegség ellen; szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyitására. **Mindennemü égési sebek,** fagyott testrészek, betegeknél hosszu fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzúgás és a gyermekeknél előforduló kisebbedések ellen, stb. stb.

Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitünőbb hatásában.

Igen ajánlatos **ezen egyedül álló elővigyázati szerből** minden családnál készletben tartani.

Két dobozná kevesebb nem küldetik; a megrendelés kisérleg az összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétellel eszközöltetik. 1 tégely csomagolás, szállitólevél és bérmentes megküldéssel 3 korona 40 filler.

Számos bizonyitványok rendelkezésre állnak.

Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisitványok megvétele ellen, s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fent i **védjegy** és czégnek **„Thierry A Orangyal gyógyszertára Pregradában** beleégetve kell lenni és minden tégelynek egy használati utasitásba ugyanolyan védjeggyel mint itt látható kell becsomagolva lenni.

Az egyedüli és valódi angol csodakenőcsön hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján szigoruan üldöztetnek, ugyanugy a hamisitványok ismételárusitói.

Egyedüli közvetlen beszerzési forrás

THIERRY A. Órangyal gyógyszertára

Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Egyedüli főraktár Budapest és környéke részére

TÖRÖK JÓSZEF-nél

Budapest, Király-utcza 12. szám

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül: **„Thierry Adolf Órangyal gyógyszertárához"** Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett czimezni.

Az Austria-Magyarországi védjegy lajstom száma 4534.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépítésére és finomítására,

legtökéletesebb ötözési, bál és társasági hajpor, — fehér, rózsaszín, és sárga — — vegyileg analyzált és ajánlva **Dr. Pohl J. J.** cs. kir. tanár által Bécsben.

325

Elismerő levelek kivonatok: **Walter Sarolta**, cs. kir. udv. szinésznő Bécs. **Beeth Lola**, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs. **Schlager Antonia**, cs. kir. opera énekesnő Bécs. **Palmay Ilka**, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben. **Odilon Helena**, szinésznő a német népszinháznál Bécsben, stb. **van Dyck Ernő** cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára **1 frt 20** *kr.*,

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

Taussig Gottlieb

finom ötözési szappan és illatszer-gyáros.

Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 3.

SZŐLŐOJTVÁNYOK és AMERIKAI szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területü **„Sándortelep Ujvidéken"** f. é. november havában, **Ripária, Portális, Solonis** és **Jaquez** alanyokra készült **500,000** darab **fásojtványaiból** a **tökéletesen összeforrt** pé danyokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor- és csemegeszőlőfajokból** 420 fajnál **több** került **ojtás alá,** és aláirott teleptulajdonos kivánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott, részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen** és **bérmentve** szivesen átküldi.

A telep **zöldojtásokkal** is szolgálhat, nem különben — mind **ojtási czélokra,** mind pedig, **iskoláztatásra** — a kalmas **amerikai alanyokkal Ripária sauvage, Portális, Solonis** és a **Rupestris különféle váltajaiból,** — mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel, — **nagyobb** mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyok** is eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN

Gyár és irodák VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI UT, Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiókraktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

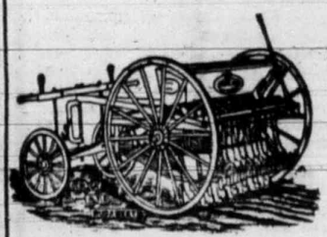

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék

mélyitő és egyetemes acél-ekék

eredeti SCHLICK, és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő-eszk özök, valamint Schlick-féle szab. **Haladás** sorbavetőgépek

Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindenféle **gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő** és **marokrakó aratógépek** és **fűkaszáló gépek szállitható mezei vasutak stb.**

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve —

ELSŐ NAGY-KANIZSAI GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben,** a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *tecskendők,*
Sűritő és *sűritő berendezések,*
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőműcek (Transmis-iói),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben.

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Boronák,* valamint **minden-féle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

68. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 26-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t.“ hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Nemzeti nevelés.

(=) A nyári szünnapok vége felé mindig gyüléseznek tanárok, tanitók s mindenesetre figyelemre méltó dolog, — hogy nagyrészt oly kérdések képezik gyüléseik napirendjét, melyek nem saját anyagi állapotuk javitását célozzák, hanem inkább a a tanügy nivójának s ez által saját erkölcsi tekintélyük emelését; meghányják, vetik azokat az elveket, melyeket eljárásuk alapjává kivánnak tenni, hasznos eszmecserében tanulnak egymástól, hogy a hallottakat és tapasztaltakat az iskola javára forditsák. S a mikor ezt teszik, kétségtelenül, habár közvetve, a társadalom javán is dolgoznak. — Nagyon igazságtalanul itélné meg állapotainkat, a ki el nem ismerné, hogy tanügyünk folyton, s habár nem rohamosan, de annál biztosabban halad. A tanári és tanitói gárda mindinkább ugy értelmisége-, mint szakképzettségével feladatának magaslatára tör, s a nevelés-oktatási munka mindinkább a társadalom anyagi és szellemi előrehaladásának öntudatos tényezőjévé kezd válni. — A társadalom igen helyesen fog cselekedni, ha a tanitók törekvéseit nemcsak felkarolja, hanem teljes erejéből támogatja, s ha a tanitóvilágnak egyszer megadja már azt az erkölcsi sulyt, melyet hivatásánál fogva meg is érdemel; nagy feladata jutott a magyar tanitóságnak, s hogy ezt a feladatot felfogni képes, — s hogy van érzéke annak fontossága iránt, azt nemcsak a debreceni tanszerkiállitás bizonyitja, — hanem még inkább az ez alkalomból megtartott nagygyülések és congressusok, a hol száz- és száz tanférfiu összegyülekezett, hogy az ifjabb nemzedék szellemi fejlődéséré vonatkozó kérdéseket megbeszéljék, — a különféle véleményeket tisztázzák s egyöntetü megállapodásra jussanak, hogy a népoktatási törvény revizióját illető véleményeket megbeszéljék stb.

De bizonyitja ezt a megyénkben Csáktornyán megtartott tanitógyülés is, mely ezüttal itt a határszéli városban, a magyarsag védbástyáján folyt le, s a jelenvoltaknak alkalmat szolgáltatott megismerkedni azokkal a derék tanitókkal, — kik a muraközi horvátajku polgárok körében hivatva vannak a magyar nemzeti állameszmét szolgálni, s az ifjuság nemzeties irányu magyar nevelésével maguknak hervadhatatlan érdemeket szerezni.

Jól esett látnunk és tapasztalnunk, — hogy e tanitók feladatuknak lelkiismeretesen megfelelni iparkodnak, — s abból az összeállitásból, melyet dr. Ruzsicska Kálmán, Zalamegye királyi tanfelügyelője ez alkalommal felolvasott, szintén kitünt, hogy általában Zalamegye s különösen a Muraköz tanügye az utolsó tiz esztendőben nagy és jelentékeny haladást tett, az utóbbi a magyarosodás terén is.

Kétségtelen, hogy ez eredmény elérésében oroszlánrésze volt annak a buzgó tevékenységnek, és annak a tapintatosságnak, melylyel a tanfelügyelő ur a megye tanügyét vezeti. Ép azért használta fel a megye tanitósága ez alkalmat, hogy vezérének 10 éves működését, éppen a megyei tanitótestületi közgyülés alkalmával megünneplés tárgyává tegye.

A megye tanitósága intentióira vonatkozólag egynek érzi magát szellemi vezérével, s azok a szép szavak, — melyek e közgyülésen általában a nevelésügy felvirágoztatására s különösebben az ifjuságnak nemzeti szellemben való nevelése tekintetében elhangzottak, biztositékot nyujtanak arról, hogy megyei tanügyünk fejlődése a a helyes uton van, s hogy nem lankadó buzgalomra van csak szükség, hogy a fokozatos fejlődés a legszebb gyümölcsöket érlelje meg.

S minthogy e gyülés alkalmával a nevelés-oktatás minden társadalmi tényezője ritka egyértelműséget tanusitott nemcsak az elérendő cél, — hanem az ehhez

A „ZALA“ tárcája.

A „házi áldás.“

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Megházasodni: mindennapi dolog, még a Wajdits-féle álmoskönyv szerint is.

Nem kell hozzá semmiféle talentum. Nem kell hozzá se szépség, se ész, se tudomány, se pénz.

Meg lehet házasodni bátran, ha olyan szegény is valaki, mint a templom egere.

A kaján emberek, akikből a szegény lelkek házassága csinál legtöbb profétát, azt szokták ugyan mondani, mikor két szegény szerelmes egybekel, hogy most egy koldustarisznyából kettő lesz. De ez a profécia legtöbb esetben csütörtököt szokott mondani.

Mert a szegény ember, mikor megházasodik, legtöbb esetben megszerződik a jó Istennel az áldásokra nézve.

Mikor választott életpárjával oda áll az oltár elé azzal az egyetlen és legbiztosabb mézeshetes kilátással, hogy a házasság második napjára a boldogságnak ismert mézén kivül semmi eledelök nem leszen, tulajdonképpen azt mondja a jó Istennek:

— No hát édes jó Istenem, amint látod: megházasodtam. Ha tehát eddig az én kedvemért nem adtad meg a mindennapi kenyeret, most már add meg a feleségem kedveért.

És azt már bizony csak a jó Isten maga tudja, hogy minő fölfételektől függ legfelsőbb helyen az emberiség közvitézei számára a imádságba foglalt mindennapi menázsi mértéke; de annyi bizonyos, hogy ezek az égi áldásra nézve házasság utján kötött szerződések néha csodálatos módon beválnak. Két szegény istenteremtése, akik külön-külön csak nagy küzdelemmel élhetek, egybekelés után szépen megéldegélnek, sőt minden esztendőben takaritanak is meg valamicskét.

Mindennek daczára távol van tőlem a gondolat hogy az élettel küzködő atyámfiait a házasság kisértetébe vigyem.

Mert igaz, hogy véletlenül nálam is betütött a „házi áldás,“ mikor szegény legény létemre az én aranyos Jankámat elvettem; de más oldalról éppen egy »házi áldás« okozta életemnek legkeserübb pillanatait.

Jankámat, az én aranyos feleségemet szerettem, imádtam. Szelidsége rabbá tett. Lemondtam érte mindenről, amivel valaha legény-életemet megédesiteni szoktam. Ajkának édes mézéből szivtam az élet minden gyönyörüségét.

Mikor a kenyérkereset verejtékütő fáradalmaiból hazatértem és ölébe hajtottam fejemet, olyan mennyországba emelő szerelemmel ölelt át, ugy föl tudott villanyozni csókjaival, hogy akárhányszor megüdvözülten rebegtem neki hálát:

— Janka, te üdvözitő angyal, te csudákat müvelsz. Ha közeledben vagyok, fölemeled néhanéha csüggedő lelkemet, s én az élet fehérrabszolgája, ugy érzem, mintha fejedelem volnék.

— A saját lelked ereje tesz téged ilyen boldog, hatalmas urrá ebben a kis parányi fészekben. Magad tetted e kis szük birodalomban fejedre a koronát, Bercikém! — szokta mondani az én aranyos Jankám és áldott kezével szeliden cirógatta homlokomat.

Egyszer már annyira erőt vett rajtam a fejedelmi káprázat, hogy lázasan kaptam a homlokomat cirógató aranyos kacsóhoz, hogy véletlenül le ne cirógassa fejemről a koronát.

Büszke voltam az én drága váramra, az én boldogságom erősségére, amit nem kellett félteni semmiféle idegen invaziótól.

Egyszer valahol megpillantottam valami berámázott »házi áldás« fele képet, aminőt különösen az apáca-iskolák növendékei szoktak készíteni kézimunka-gyakorlatul.

Nagyon megtetszett.

Mikor haza mentem, igy szóltam feleségemhöz:

— Te kis aranyos Mucim! milyen szépen ide illenék a boldogságnak ebbe a picike fészkébe egy „házi áldás“ féle kép. Az lenne a mi birodalmunk cimere.

A szelid lélek nyakamba borult; össze-vissza csókolt és kacagott, kacagott mint valami kedves nevető gerle; még a könyei is hullottak.

Meglepetéssel s félig meddig szemrehányó tekintettel néztem rá, hogy hát olyan nevetséges dolognak tartja az én ártatlan óhajomat?!

— Ne haragudjál, életem, — szólt a nevetéstől zökögve — azon nevettem, hogy közös boldogságunkban te milyen kedves gyermek tudsz

HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépítésére és finomítására,

a legtökéletesebb illatszéki, bál és társalgó hajpor,

— fehér, fűszerszín, és sárga —

vegyileg analyzált só ajánlva **Dr. Pohl J. J.** cs. kir. tanár által Bécsben.

Elismerő levelek következő urakról:

Walter Narolda, cs. kir. udv. színésznő Bécs.
Beck Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schlager Antonia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Ernő cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára 1 frt 20 kr.

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

325

Tausig Gottlieb

finom illatszéki szappan és illatszer-raktár.

Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 3.

SZŐLŐOJTVÁNYOK és AMERIKAI

szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területü **„Sándortelep Ujvidéken"** f. é. november havában, **Ripária, Portális, Solonis** és **Jaquez** alanyokra készült **500,000** darab **fásojtványaiból** a **tökéletesen összeforrt** pé danyokat jutányos árak mellett eladásra bocsájtja.

Ez idén a **legjobb bel- és külföldi bor- és csemegeszőlőfajokból** 420 fajnál **több** kerüli **ojtás alá,** és alólirott teleptulajdonos kivánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott, részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek **ingyen** és **bérmentve** szivesen átküldi.

A telep **zöldojtásokkal** is szolgálhat, nem különben — mind **ojtási czélokra,** mind pedig, **iskoláztatásra** — alkalmas **amerikai alanyokkal Ripária sanyage, Portális, Solonis** és a **Rupestris különféle váltajaiból,** — mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel, — **nagyobb** mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az **ojtógalyok** is eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken

Schlick -féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN

Gyár és irodák VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI UT,
Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiókraktár: KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

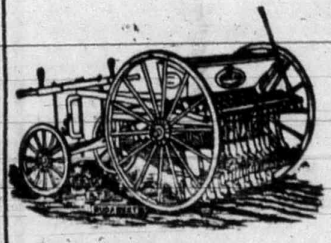

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék

mélyitő és egyetemes acél-ekék

eredeti SCHLICK, és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő-eszk özök,

valamint Schlick-féle szab. **Haladás** sorbavetőgépek

Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindenemű **gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő** és **marokrakó aratógépek** és **fűkaszáló gépek** szállittató mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve —

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben, a Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasagi és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és fecskendők,
Sűritő és sűritő berendezések,
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben.

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra" sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü).

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Borondk,* valamint **minden féle gazdasági gépek és eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36

Hirschel Ede és Bachrach.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

68. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 26-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Nemzeti nevelés.

(—) A nyári szünnapok vége felé mindig gyüléseznek tanárok, tanitók s mindenesetre figyelemre méltó dolog, — hogy nagyrészt oly kérdések képezik gyüléseik napirendjét, melyek nem saját anyagi állapotuk javitását célozzák, hanem inkább a a tanügy nivójának s ez által saját erkölcsi tekintélyük emelését; meghányják, vetik azokat az elveket, melyeket eljárásuk alapjává kivánnak tenni, hasznos eszmecserében tanulnak egymástól, hogy a hallottakat és tapasztaltakat az iskola javára forditsák. S a mikor ezt teszik, kétségtelenül, habár közvetve, a társadalom javán is dolgoznak. — Nagyon igazságtalanul itélné meg állapotainkat, a ki el nem ismerné, hogy tanügyünk folyton, s habár nem rohamosan, de annál biztosabban halad. A tanári és tanitói gárda mindinkább ugy értelmisége-, mint szakképzettségével felatának magaslatára tör, s a nevelés-oktatási munka mindinkább a társadalom anyagi és szellemi előrehaladásának öntudatos tényezőjévé kezd válni. — A társadalom igen helyesen fog cselekedni, ha a tanitók törekvéseit nemcsak felkarolja, hanem teljes erejéből támogatja, s ha a tanitóvilágnak egyszer megadja már azt az erkölcsi sulyt, melyet hivatásánál fogva meg is érdemel; nagy feladata jutott a magyar tanitóságnak, s hogy ezt a feladatot felfogni képes. — s hogy van érzéke annak fontossága iránt, azt nemcsak a debreceni tanszerkiállitás bizonyitja, — hanem még inkább az ez alkalomból megtartott nagygyülések és congressusok, a hol száz- és száz tanférfiu összegyülekezett, hogy az ifjabb nemzedék szellemi fejlődéséré vonatkozó kérdéseket megbeszéljék, — a különféle véleményeket tisztázzák s egyöntetü megállapodásra jussanak, hogy a népoktatási törvény revizióját illető véleményeket megbeszéljék stb.

De bizonyitja ezt a megyénkben Csáktornyán megtartott tanitógyülés is, mely ezuttal itt a határszéli városban, a magyarsag védbástyáján folyt le, s a jelenvoltaknak alkalmat szolgáltatott megismerkedni azokkal a derék tanitókkal, — kik a muraközi horvátajku polgárok körében hivatva vannak a magyar nemzeti államesszmét szolgálni, s az ifjuság nemzeties irányu magyar nevelésével maguknak hervadhatatlan érdemeket szerezni.

Jól esett látnunk és tapasztalnunk, — hogy e tanitók feladatuknak lelkiismeretesen megfelelni iparkodnak, — s abból az összeállitásból, melyet dr. Ruzsicska Kálmán, Zalamegye királyi tanfelügyelője ez alkalommal felolvasott, szintén kitünt, hogy általában Zalamegye s különösen a Muraköz tanügye az utolsó tiz esztendőben nagy és jelentékeny haladást tett, az utóbbi a magyarosodás terén is.

Kétségtelen, hogy ez eredmény eléresében oroszlánrésze volt annak a buzgó tevékenységnek, és annak a tapintatosságnak, melylyel a tanfelügyelő ur a megye tanügyét vezeti. Ép azért használta fel a megye tanitósága ez alkalmat, hogy vezérének 10 éves működését, éppen a megyei tanitótestületi közgyülés alkalmával megünneplés tárgyává tegye.

A megye tanitósága intentióira vonatkozólag egynek érzi magát szellemi vezérével, s azok a szép szavak, — melyek e közgyülésen általában a nevelésügy felvirágoztatására s különösebben az ifjuságnak nemzeti szellemben való nevelése tekintetében elhangzottak, biztositékot nyujtanak arról, hogy megyei tanügyünk fejlődése a a helyes uton van, s hogy nem lankadó buzgalomra van csak szükség, hogy a fokozatos fejlődés a legszebb gyümölcsöket érlelje meg.

S minthogy e gyülés alkalmával a nevelés-oktatás minden társadalmi tényezője ritka egyértelmüséget tanusitott nemcsak az elérendő cél, — hanem az ehhez

A „ZALA" tárcája.

A „házi áldás."

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Megházasodni: mindennapi dolog, még a Wajdits-féle álmoskönyv szerint is.

Nem kell hozzá semmiféle talentum. Nem kell hozzá se szépség, se ész, se tudomány, se pénz.

Meg lehet házasodni bátran, ha olyan szegény is valaki, mint a templom egere.

A kaján emberek, akikből a szegény lelkek házassága csinál legtöbb profétát, azt szokták ugyan mondani, mikor két szegény szerelmes egybekel, hogy most egy koldustarisznyából kettő lesz. De ez a profécia legtöbb esetben csütörtököt szokott mondani.

Mert a szegény ember, mikor megházasodik, legtöbb esetben megszerződik a jó Istennel az áldásokra nézve.

Mikor választott életpárjával oda áll az oltár elé azzal az egyetlen és legbiztosabb mézeshetes kiláttással, hogy a házasság második napjára a boldogságnak ismert mézén kivül semmi eledelök nem leszen, tulajdonképpen azt mondja a jó Istennek:

— No hát édes jó Istenem, amint látod: megházasodtam. Ha tehát eddig az én kedvemért nem adtad meg a mindennapi kenyeret, most már add meg a feleségem kedvéért.

És azt már bizony csak a jó Isten maga tudja, hogy minő föltételektől függ legfelsőbb helyen az emberiség közvitézei számára az imádságba foglalt mindennapi menázsi mértéke; de annyi bizonyos, hogy ezek az égi áldásra nézve házasság utján kötött szerződések néha csodálatos módon beválnak. Két szegény istenteremtése, akik külön-külön csak nagy küzdelemmel élhettek, egybekelés után szépen megéldegélnek, sőt minden esztendőben takaritanak is meg valamicskét.

Mindennek dacára távol van tőlem a gondolat hogy az élettel küzködő atyámfiait a házasság kisértetébe vigyem.

Mert igaz, hogy véletlenül nálam is betüött a „házi áldás," mikor szegény legény létemre az én aranyos Jankámat elvettem; de más oldalról éppen egy »házi áldás« okozta életemnek legkeserübb pillanatait.

Jankámat, az én aranyos feleségemet szerettem, imádtam. Szelidsége rabbá tett. Lemondtam érte mindenről, amivel valaha legény-életemet megédesiteni szoktam. Ajkának édes mézéből szivtam az élet minden gyönyörüségét.

Mikor a kenyérkereset verejtéktütő fáradalmaiból hazatértem és ölébe hajtottam fejemet, olyan mennyországba emelő szerelemmel ölelt át, ugy fül tudott villanyozni csókjaival, hogy akárhányszor megüdvözülten rebegtem neki hálát:

— Janka, te üdvözitő angyal, te csudákat müvelsz. Ha közeledben vagyok, fölemeled néhanéha csüggedő lelkemet, s én az élet fehérrabszolgája, ugy érzem, mintha fejedelem volnék.

— A saját lelked ereje tesz téged ilyen boldog, hatalmas urrá ebben a kis parányi fészekben. Magad tetted e kis szük birodalomban fejedre a koronát, Bercikém! — szokta mondani az én aranyos Jankám és áldott kezével szeliden cirógatta homlokomat.

Egyszer már annyira erőt vett rajtam a fejedelmi káprázat, hogy lázasan kaptam a homlokomat cirógató aranyos kacsóhoz, hogy véletlenül le ne cirógassa fejemről a koronát.

Büszke voltam az én drága váramra, az én boldogságom erősségére, amit nem kellett féltenü semmiféle idegen invaziótól.

Egyszer valahol megpillantottam valami berámázott »házi áldás« féle képet, aminőt különösen az apáca-iskolák növendékei szoktak készíteni kézimunka-gyakorlatul.

Nagyon megtetszett.

Mikor haza mentem, igy szóltam feleségemhez:

— Te kis aranyos Mucim! milyen szépen ide illenék a boldogságnak ebbe a picike fészkébe egy „házi áldás" féle kép. Az lenne a mi birodalmunk cimere.

A szelid lélek nyakamba borult; össze-vissza csókolt és kacagott, kacagott mint valami kedves nevető gerle; még a könyei is hullottak.

Meglepetéssel s félig meddig szemrehányó tekintettel néztem rá, hogy hát olyan nevetséges dolognak tartja az én ártatlan óhajomat?!

— Ne haragudjál, életem, — szólt a nevetéstől zökögve — azon nevettem, hogy közös boldogságunkban te milyen kedves gyermek tudsz

szolgáló eszközök iránt is, nem lehet kétségünk, hogy az sikerülni is fog.

A tanitótestületi közgyülés lefolyásáról részletesen lapunk más helyén adunk számot.

József főherceg.

József főherceget Magyarországon joggal szeretik és becsülik, mint a legmagyarabb főherceget. Tősgyökeres magyar jelleme, tő életes magyaros életmódja, igaz magyar lovagiassága kezdettől fogva megháditották rézére minden magyarnak a szivét. — A megbecsülhetlen szolgálatok, melyeket a magyar államnak és nemzetnek mint honvéd főparancsnok tett, oly rendkivüliek, hogy azokat katonai szempontból külön kellene ecsetelni. Itt csak azt emlitjük, — hogy a kőszegi hadgyakorlatok alkalmával Vilmos császár és a német vezérkar főnöke fentartás nélkül való bámulatukat fejezték ki József főherceg előtt a rendkivüli sikerekért, melyeket a honvéd-gyalogság és lovasság elért.

József főhercegnek ezen katonai sikerei mellett annál bámulatosabb, hogy Magyarország minden kulturális és gazdasági törekvéseiben is előmozditólag részt vesz és a polgári munkát Magyarországon valóban fejedelmi tiszteletben és becsülésben részesiti. Ennek ujabb bizonyitékát adta, midőn fia, László főherceg és főudvarmestere, — Vécsey kiséretében a martonvásári gazdasági kiállitást megnyitotta, — hol őt Fiáth Miklós báró főispán és Zichy Nándor grófok fogadták.

Ő fensége a legélénkebb érdeklődést tanusitotta a haladás és sikerek iránt, melyeket a martonvásári kiállitás felmutatni képes.

Zichy Nándor grófé volt a szerencse, — hogy a főherceghez üdvözlő beszédet intézhetett. Sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy az egész vármegyében általános megütközést keltett, hogy Zichy Nándor gróf Magyarországon az uralkodócsalád egyik tagjával szemben oly hallatlan tapintatlanságot követett el, miszerint üdvözlőbeszédébe több pártpolitikai célzást és különösen oly reflexiókat szőtt, melyek az egyházpolitikai parlamenti harcok terére valók és a melyeket olvasva egyáltalán nem értjük, miért érezte magát Zichy Nándor gróf inditatva egy mezőgazdasági kiállitás megnyitásakor ily prononcirozott klerikális propunciamentóra. Zichy Nándor gróf ez eljárásának az eredménye egyenlő volt a nullával. József főherceg, a kinek mintaszerü alkotmányos magyar érzülete ismeretes, egy hanggal sem reflektált erre a Zichy-féle kisérletre. Fiáth főispán részéről is sikerült szatirikus elbánásban részesült a nemes gróf. A főispán egy igazi magyar gavallér szeretetreméltóságával felköszöntötte Zichy Nándor grófot, a ki iránt már akkor nagy személyes nagyrabecsülést ápolt, mikor még nyiltan vallotta a szabadelvü haladás eszméit.

Reméljük, okulni fog ezeken Zichy Nándor gróf, és jövőre mező gazdasági kiállitásokon, a melyeknek mint kaprogrammjában pártkülönbség nélkül az egész lakosság részt vesz, lemond arról a pártsportról, — hogy egy gazdasági kiállitás látogatóira frakciózus politikai szónoklatokat oktrojáljon. Még szerencse volt, hogy a József főherceg jelenléte fölött érzett általános hazafias öröm — háttérbe szoritotta a Zichy Nándor grófáltal okozott epizódnak magában véve alárendelt jelentőségét.

„Erdélyrészi Kárpát-Egyesület" közgyülése.

Az „E. K. E." alkalmat akarván adni tagjainak és az érdeklődőknek, hogy a radnai havasok legszebb természeti ritkaságait megtekinthessék, folyó évi *nyári közgyülését* országos kirándulással kapcsolatosan *szeptember 2-án* Radna-Borberekben tartandja meg.

A közgyülés és kirándulás sorrendje a következő:

Szeptember 1-én:

1. A különböző irányból jövő vendégek reggel fél 7 órakor találkoznak a kolozsvári államvasut indulóházánál, hol a szükséges vasuti jegyek az egyesület részéről kiosztatnak.
2. Indulás a szamosvölgyi vasuton 7·15. perekor reggel.
3. Érkezés Beszterczére 12·02 perekor. Fogadtatás az E. K. E. beszterce-nászódvármegye tagjai által. Közös ebéd a Sahling-féle vendéglőben fél 1 órakor.
4. Tovább indulás fél 2 órakor kocsikon Ó-Radnára. Megérkezés fél 7 órakor. Fogadtatás az E. K. E. radna-borbereki osztálya által. Elszállásolás részint Ó-Radnán, részint Radna-Borberekben. Közös vacsora 9 órakor.

Szeptember 2-án:

1. Gyülekezés reggelizés után 6 órakor Radna-Borberekben. Az E. K. E. fürdő megtekintése.
2. Rövid pihenés után fél 8 órakor **nyári közgyülés.**

Tárgysorozat:

a) Elnöki megnyitó.
b) Főtitkári jelentés.

3. A közgyülés felbeszakitása fél 9 órakor és indulás a Korongyos hegyre, (1994. m. magas) részint gyalog, részint lóháton.
4. Megérkezés d. u. 2 órakor a juhászkunyhóba (isztina). Turista ebéd. Innen a *Kapun fellegekbe* nyuló mészszirtek közt tovább indulás.
5. D. u. 4 órakor érkezés a Korongyos tetőre, rövid pihenés után a közgyülés folytatása.
c) Az osztályok 1893. évi működéséről rövid jelentés.
d) Inditványok.
e) A közgyülés bezárása.
6. D. u. 5 órakor visszaindulás, — 8 órakor megérkezés a fürdőhöz. A fürdővendéglőben 9 órakor közös vacsora. — Meghálás.

Szeptember 3-án:

1. *A társaság egy része* reggel 6 órakor reggelizés utan visszaindul Besztercére, hol 12 órakor ebéd és 1·05 perekor a szamosvölgyi vasuton tovább utazás. Kolozsvárra érkezés 5.55 perekor.
2. *A társaság másik része* gyülekezik reggel 6 órakor a fürdővendéglőben, honnet lóháton kirándulást tesz Ünőkre (2220 m.) — Ünőközben megtekintése az ördögszorosnak.
3. D. u. 9. órakor megtekintése az ólom- és ezüstbányáknak. Itt villásreggeli.
4. Tovább indulás 10 órakor a juhászkunyhóhoz, [1100. m.] hegyiréteken a Béneste őre [1589. m.] a Kuratzeire és végre d. u. 2. órakor az Ünőkői tetőre érkezés. Itt turista ebéd.
5. Visszaindulás 3 órakor és 8 órakor megérkezés a fürdőhöz. Közös vacsora s meghálás.

Szeptember 4-én:

1. A társaság egy része az előbbi pontban megjelölt módon haza indul.
2. A másik rész reggel 5 órakor a Rotundára megy. Ide érkezés 9 órakor. Villásreggeli Pihenő.
3. Tovább utazás 10 órakor. 12 órakor megérkezés Lajosfalvára. Turista-ebéd.
4. D. u. 1 órakor indulás. 6 órakor megérkezés Jakobénire. Itt a vendéglőben vacsora és meghálás.

---

lenni. Hisz egyszer azt mondtad, hogy a béke és szeret igéinek nem a falakon, hanem a szivekben kell lenniök.

— Hát igaz, igaz! — szóltam kissé kedvetlenül. Aztán többet nem beszélünk erről a tárgyról.

De az én lelkemnek még sokáig fájt, hogy Janka engem kinevetett.

Mert jegyezzék meg kérem, (ha még eddig nem tudnák,) hogy az asszony mindent megtehet a férjével: csinálhat belőle jámbor papucshőst; rá ültetheti, mint dorombló macskát, a szoknyájára; csinálhat belőle játszó, bohókás gyermeket, még udvari bolondot is; hipnotizálhatja egész a végletekig; csak azért, amit a férfi komolyan vesz, ki ne nevesse; mert akkor a legjámborabb macska-férjből is tigris lesz utoljára.

E tekintetben nagyon vigyázva kell bánni a vén gyermekekkel, különösen ha először nyalják a mézet.

Jankának azt a kacagását nem birtam én sem elfeledni. Bántott és furdalt szakadatlanul, mert — akárhogy törtem fejemet — nem találtam magyarázatját.

Igy okoskodtam:

— A feleség, ki odaadó szeretettel csüng férje minden gondolatán, még legnaivabb gondolatáért sem kacagja ki. Ha a nő a férfi fölött kacag, akkor már megszünt annak erkölcsi értékét becsülni. Vagy hogy már akkor van egy idegen mérték, amivel méregeli.

Ekkor arcomba szökött minden csepp vérem

— Ez az asszony eddig kivülem, nem ismert férfit. Ki lehet hát az, akivel engem összemért s akivel szemben engem kisié naiv boldogságomban bohókás gyermeknek talált? Ezt a csendes fészket is megtalálta hát az a cudar ördög, ki pórázon tart már millió asszonyszivet?

Feleségem az ablak-fülkében varrogatott s bizonyára sejtelme sem volt az én hamleti töprengésemről.

Tágranyilt, éles kigyószemekkel néztem azt a szelid baba-arcot, hogy nem rezdül-e meg annak csak egyetlen vonása is a titkos gondolatok hatása alatt?

Abban a pillanatban kardcsörtetés hallatszott be az utcáról.

Feleségem egy kissé felemelte szempilláit s kinézett az ablakon.

Egy katonatiszt haladt el az ablak előtt és szemtelen vakmerőséggel bámult be feleségemre.

Janka egyszerre leszőtte szempilláit; elpirult és folytatta munkáját.

Én sápadtan álltam föl és ökölbe szoritott kezekkel, reszketve közeledtem az ablak felé.

A tiszt, midőn megpillantott, elfordította fejét és egykedvüen tovább sétált.

Dühtől reszketve nyitottam föl a szabadon álló ablakot, s ugy néztem a vakmerő tisztecske után, mint a legelszántabb Otello. Szemeimből — ha visszatekintett volna — kiolvashatta volna a gondolatot:

— Megeszlek ripők, rüsztungostul. Fölfalom regvelire az egész tisztikart.

Mint martaléékhes karvaly csapott le lelkemre a gondolat:

— Ez lesz az! Ez az idegen mérték!

A szemtelen fráter az átelleni házak egyikébe bement. Nemsokára kinyitotta ablakát és arcátlanul nézett velem farkasszemet, nem törődve az én vérszomjas tekintetemmel.

Végre nagy haraggal becsaptam az ablakot.

— Szemtelen gazember! szisszegtem.

Feleségem ijedten ugrott föl.

— Mi az? Ki az? Mi bajod?

Hozzám futott és át akart ölelni.

Tiltó mozdulattal utasitottam el.

— Semmi! Hagyj magamra! Nem szeretem a szinpadi szcénákat a házaséletben.

Fogtam kalapomat és elrohantam hazulról.

Csak későn este mentem haza.

Előbb azonban körülbandukoltam lakásunkat, mint a martalékleső fenevad.

— Hah! ha most lépne ki lakásunkból az a gazember! Összetörném! — gondoltam magamban.

De hiába vártam, hiába lestem.

Morozusan mentem haza.

Szegény Janka hiába kedveskedett, hiába közelitett hozzám, hogy megtudja haragom okát. Begombolództam állig, mint a leggyakorlottabb detektiv.

A szelid baba-asszony végre olyan kétségbeesett arccal fuikozott föl ala a szobában, hogy mégis megesett rajta a szivem.

— Ne nyuztalankodjál! — mormogtam kedvetlenül — Nem tehetek róla! Ugy látszik: engem is meglepett az epidemikus idegbaj!

Szegény asszonyka hozzám futott. Karjai közé fogta fejemet; csókolta, cirókálta. Azután hideg

Szeptember 5 én:

1. Reggel 5 órakor tovább utazás, 7 órakor megérkezés Dornavatrára. — Itt villásreggeli a vendéglőben.

2. 8 órakor tovább és 12 órakor Pojána-Stampira érkezés. — Itt ebéd és 2 órakor haza indulás.

3. Besztercére érkezés este 8 órakor. Vacsora. Meghálás.

Szeptember 6-án:

1. Indulás a szamosvölgyi vasuton, mint fent.

Tudnivalók.

A kirándulásra jelentkezni lehet augusztus 30-ig az E. K. E. főtitkári hivatalában. — Az egységár a kirándulásnak csak az első részére számittatott ki és ez Kolozsvártól Korongyosig és vissza, tehát három napra vasuti jegygyel, kocsival, étkezéssel 16 frt, mely a jelentkezéssel egyidejüleg beküldendő.

A kirándulló társaság második része a négy napi kirándulást átlag 12 frtért teheti meg.

Figyelmeztetjük a vendégeket, hogy a Kolozsvárt kapott vasuti jegyet Besztercén a kalauznak ne adják át, mert a jegy szeptember 17-ig dijmentes visszautazásra jogosit, illetve feltételhez lesz megváltva.

Kolozsvár, 1994. aug. 20.

Br. Feilitzsch Arthur, társelnök. *Radnóti Dezső*, főtitkár.

Tanitók közgyülése Csáktornyán.

A „Zalamegyei ált. tanitótestület" aug. 23-án tartotta meg évi rendes közgyülését Csáktornyán, a muraközi, kedves és vendégszerető városkában.

A közgyülésnek rendesnél nagyobb erkölcsi sulyt adott az a körülmény, hogy ezzel egybekapcsolták *dr. Ruzsicska Kálmán* kir. tanácsos, Zalamegye kir. tanfelügyelőjének tizéves jubileumát is.

A megyei tanitótestület tagjai és a vendégek egy része már aug. 22-én megérkeztek Csáktornyára, melyet ez alkalomra földobogózott a hazafias lelkesedéséről s a nemzeti magasabb közérdekek odaadó fölkarolásáról ismert derék, városi polgárság. A tulajdonképeni élénkség azonban csak aug. 23-án kezdődött, mikor a tantestület és vendégek nagyobb része érkezett meg.

Reggel nyolc órakor a megérkezett tanitók a csáktornyai szentferenciek temploma köré gyülekeztek, hol ünnepies „Veni Sancte" volt. A templom hajójának első padjait piros draperiával boritották be, hova a kir. tanfelügyelő kiséretében nemsokára megérkeztek a vármegye jelenvolt notabilitásai. Eljött *Svastits Benő* főispán *Wrantsits Károly* csáktornyai főszolgabiróval. Utánuk *dr. Ruzsicska* Kálmán jubilá'ó kir. tanfelügyelő *Skublits* Jenő és *Balaton* József megyei közigazgatási bizottsági kiküldöttekkel. Végül bevonult a tanitónők és tanitók serege s helyet foglaltak a számukra üresen hagyott padokban.

Mise alatt *Czompó* csáktornyai kántor szép gyermek-keitőssel gyönyörködtette a jelenvoltakat. Mindenkit meghatott a leánykák szépen betanitott és vezetett duettje.

Mise után a csáktornyai állami tanitóképezde tornacsarnokába vonultak a körülbelül kétszázan megjelent tanitók, hol tiz óra tájban megkezdődött a diszgyülés.

A tornacsarnokot ez alkalomra *Margitai* József tanitóképzőintézeti igazgató gyönyörüen feldiszitette koszorukkal és lobogókkal.

Ott voltak: *Svastits* Benő főispán, *Skublits* Jenő, megyebizottsági tag, *Balaton* József, cimzetes apát, zaleegerszegi esp. plebános; dr. *Krasovetz* Ignác, Csáktornya város képviselője, *Poor* János kegyesrendi főgymn. tanár N.-Kanizsáról, *Tislér*, egyházmegyei tanfelügyelő, dr. *Schvarz* és Benedek a csáktornyai izr. hitközség képviselői.

Udvardy Ignác, a zalamegyei általános tanitótestület elnöke elfoglalván az elnöki széket, remek szép beszéddel nyitotta meg az diszülést. Magasan szárnyaló lelkesedéssel szólt a nemzeti nyelv hóditásának, fentartásának és terjesztésének fontosságáról, buzditva a tanitóságot, hogy a nemzeti nyelvnek mindenkor lelkes apostolai legyenek. A nagyhatásu beszédet a jelenvoltak mély csendben s gyakran fel-feltörő lelkesedéssel hallgatták meg s végül az elnököt zajosan megéljenezték.

Mindjárt utána rövidebb beszédben üdvözölte a megjelent vendégeket, azután pedig a jubiláló kir. tanfelügyelőhöz fordulva, lelkes szavakban tolmácsolta a tanitóság érzelmeit s a megyei tantestület nevében csatlakozott annak örömünnepéhez.

Biró József, keszthelyi polg. isholai igazgató hosszú beszédben üdvözölte a jelen volt főispánt, azután végre egy határozati javaslatot nyujtott be, melyben *Svastits Benőt*, Zalamegye főispánját, a népoktatási ügy körül mindenkor tanusitott lelkes támogatásáért és kiváló érdeklődéséért tiszteleti tagul ajánlotta. A közgyülés a javaslatot nagy lelkesedéssel fogadta s ennek alapján *Udvardy* elnök azt határozatul kimondta.

Ezután folytatták a tanfelügyelő üdvözletét. *Dr Krasovetz Ignác* orvos, a csáktornyai iskolaszék nevében. *Margitai József*, tanitóképzőintézeti igazgató a képzőintézet tanári kara nevében üdvözölte. Margitai üdvözlő beszéde közben, az elnöki asztal mögött fölnyitották a fali szekrény kettős ajtaját és a szónok bemutatta az ünneplő tanfelügyelő arcképét, melyet ez alkalomra a képzőintézeti tanári testület festetett meg *Gaal*, képzőintézeti rajztanár által. A pompásan sikerült kép és a gyöngéd figyelemnek és tiszteletnek e kiváló megnyilatkozása könyezésig meghatotta a kir. tanfelügyelőt s a jelenvoltak közül is nem egynek szemében rezgett a meghatottság könye.

Az örömünneppel egybekapcsolt tanitógyülésnek ez volt legmeghatóbb mozzanata.

Ezután még *Skublits* Jenő a megyei közigazgatási bizottság és *Balaton* József a papság nevében üdvözölte a kir. tanfelügyelőt.

A beszédek elhangzása után *dr. Ruzsicska* Kálmán a nála megszokott lendülettel és ékes szóval, de egyuttal könyfakasztó meghatottsággal válaszolt az üdvözletekre.

Az üdvözlő beszédeket és a kir. tanfelügyelő válaszát lelkes és zajos éljenzés kisérte a jelenvoltak részéről. Künn a képzőintézet udvarán pédig a gyülés minden egyes mozzanata alkalmával jeladásra mozsárdörgés jelezte a jubileummal összekötött tanitógyülés fontosságát s a tanitóságnak a jubiláns iránti tiszteletadását.

A jubileumi alkalomra *Körmendy* Pál, langvizi tanitó ódát irt, melyet *Hoffmann* ráckanizsai tanitó szavalt el szépen és diszkréten.

A költemény igy hangzik:

Szent hazánkat már e hosszu ezred alatt
Sebezte az ellen és tépte önfia.
Derüre boru vált. Az elárvult nemzet
Számára hányszor készült sulyos rabiga?!
Rémes jajszó hangja verte fel a csendet:
A haza betegen gyógyirért esengett!

Szenvedett; de végre megszánta az ég is,
Sötétlő homályból bontakozott fénynyel
Egy ragyogó csillag, neve: népnevelés!
Elszórta sugarát, melegét szerte-széjjel,
Szárítni a könnyet. És a reménydgon
Virág pihentette fejét a virágon.

Csak szalma gunyhócska látta a Megváltót;
Népoktatásnak is az volt szülőhelye.
Század mult el és most a népnevelésnek
Tisztes falak között lobog szövetnéke,
Mely csodás lángjával annyi ezer lelket:
Nemessé, magyarrá, honfivá teremtett!

Elmulandó minden, örök csak az eszme,
Ez szivet, lelket nemes tettre hevít;
Népért küzdőnek; — hála legszebb díja,
Sirzártával ő nevet és hirt nem veszít.
Neked is volt eszméd, s vitted diadalra,
Ugy mint a nemzet szelleme akarta!

Megtetted azt, amit emberi erő bir;
Szavadra épült fel a szellem otthona,
És hol a magyar szó csak elvétve hangzott:
Most ott a hon nyelvének szentelt temploma!
Magasztos volt munkád, a szivünk is azért
Szeretettel nyujtja ma feléd a babért.

Egy-egy évtized az idők tengerében
Kicsi buborékként oly gyorsan semmisül;
Evet, évekre halmoz az örök-mult és
Század nyomán század a sötét sirba dül.
Nem a te tizeded, hiszen minden percre
Munkád az öröklét lelkét rálehelte!

Szeretet vezérelt bennünket e helyre.
Es ünnepelj velünk te is, szép Muraköz...
Szeretetet hoztunk ajándékul Neked.
A mely minket örökre Tehozzád kötöz!
Álljon is az oltár, szeretet tüzével,
Azé szentelt lángja, ki minket vezérel.

---

vizet hozottbe és fáradtig borogatta forró homlokomat.

De mindez nem birta elsimitani ajkam mellől a kesztyü gunynak azt a sötét vonását, mely némaságával is kifejezte gondolatomat:

— Hazugság minden, minden az ég alatt! Ördöggel paroláz, ki asszonyban hisz.

Mindketten álmatlanul töltöttük az egész éjszakát.

Reggel az a gazember megint ott csörtetett el ablakunk alatt s megint olyan arcátlanul bebámult.

Már közel voltam hozzá, hogy feleségemmel tudatom fölháborodásom okát. De meggondoltam, hogy nincsenek bizonyitékaim. Legfölebb kikacaghat megint.

Bizonyiték kellett nekem minden áron.

És akkor jaj nekik!

Pár nap mulva a legmorozusabb hangulatomban oda lépett hozzám feleségem és kért, hogy menjek el pár napra sógorombhoz falura szórakozni.

— Azt akarod? — szóltam indulatosan.

Átölelt és szeliden mondta:

— Lásd, a falusi levegő, meg a nyugalom majd enyhiteni fogják bajodat.

— Gondolod? No hát elmegyek. És te?

— Pár nap mulva én is utánad megyek.

— Mért nem jösz velem most?

— Valamit el akarok még végezni.

— Ugy?! No hát csak pakolj! Én megyek.

El is mentem. Kikisért az állomásra és elbucsuztunk.

Nem mentem azonban sógorombhoz, hanem a legközelebbi vonattal visszautaztam. Holmimat a pályaháznál hagyva, mentem hazafelé gyalog. Sötét éjszaka volt.

— Most megfoglak kigyó. Vége lesz a hazug szcénáknak — gondoltam magamban.

Már messziről láttam, hogy feleségem ablaka világos,

— Ily késő éjszaka és fönn vann. Nem egyedül, az bizonyos.

Vérem forrott, agyam szédült. Rohantam mint az őrült.

A ház közelében megálltam. Láttam, hogy a redőny rosszul van leeresztve. Alul egy vékonyka nyilás maradt födetlenül, melyen át belehetett látni a szobába.

Lábujjhegyen, a féltékenység őrjitő lázával lopództam az ablakhoz.

Betekintettem.

A szelid, babaarcu asszony ott ült az ablaknál és dolgozott.

Jól láttam a kékelő betüket:

„Hol a szeretet, ott a béke. Hol a béke, ott az áldás."

„Házi áldás"-on dolgozott.

Nagyot fujtam és önmagam előtt mélyen elpirulva siettem ki a pályaházhoz s aztán igazán elutaztam sógorékhoz.

Harmadnapra volt a születésem napja.

Ekkor csak betoppant közénk az én aranyos mucikám; hozta a *„házi-áldást"*, születésnapi ajándékul.

Megint elkezdett kacagni mint a legkedvesebb, nevető galamb.

— No Bercikém, itt van, amit óhajtottál. Most már tudod: miért nevettem olyan nagyon, mikor róla beszéltél? Mert már akkor dolgoztam rajta; de nagyon lassan ment, hogy titokban akartam tartani. Hát idegességeddel, hogy vagy? Gyógyulsz-e?

— Gyógyulok; már meg is gyógyultam, egyetlen hűséges életem! — szóltam megüdvözülten és leroskadtan törpe férfi-lelkemmel a szelid baba-asszony előtt.

— y l

Lobogtasd zászlónkat évtizedek során át,
Lelkünk buzgalmával, Vezér követünk!
Hóditani szivet a magyar hazának,
A szent küzdelemben az Isten velünk!
— S a Te kezdett munkád diadalra vezet:
Horvát a magyarnak nyujt majd testvérkezet...

Muraközi térek suttogó szellője,
A magyar ima hangja üli szárnyaid;
Muraköz gyermeke édes honi nyelven
Dalolja jó szivének nemes vágyait...
S hő fohász rezdül át a dalon, imákon:
Hogy Téged, ünnepelt az Isten megáldjon!

Ezután dr. Ruzsicska Kálmán tanfelügyelő a felolvasói székre ült és „*Visszaemlékezések és irányelvek*" cimen felolvasta tizévi tanfelügyelőségének történetét, melyből kitünt, hogy minő tanügyi alkotásokkal gazdagodott megyénk az ő tizéves hatása alatt.

Még *Hoffmann* Mór nagykanizsai tanár, lapunk belső dolgozótársa, olvasott fel egy részletet „*A pädagogiai a társadalomban*" cimü dolgozatából. Az idő előrehaladottsága miatt egészen nem olvashatta fel s a kiváló tanulmánynyal és sokoldalusággal irt munkát lapunk egész terjedelmében közölni fogja.

A tárgysorozatból szintén az idő előrehaladottsága miatt ki kellett hagyni az elnöki jelentést, *Göncy* Ferenc és *Altmann* Mór, tantestületi tagok felolvasását is.

Hoffmann Mór részleges felolvasása után csak még nehány inditványt tárgyaltak le és a szépen folyt gyülést 12 órakor bezárták.

Ülés után a csáktornyai Hattyuvendéglőben 200 teritékü bankett volt, melyen sok tösztot lehetett hallani, melyek mind a főispán és a jubiláns dicsőitésében kulminálódtak. A lelkes ovációból azonban jutott azért bőven *Udvardy Ignácnak* a tantestület elnökének is.

A tantestület egy része délután 4 órakor Varazsdra rándult át s csak az esti vonattal utaztak haza.

Mindnyájan lelkesitő benyomásokkal s Csáktornya város vendégszeretetének szép emlékével tértek haza.

Beiratások a nagykanizsai tanintézeteknél.

I. A főgymnasiumban:

A nagy-kanizsai kath. főgymnasiumban a beiratások szeptember hó 1. 2. 3-án történnek. Aug. hó utolsó napjaiban pedig a javitó és pótló vizsgálatok tartatnak. Az első osztályba az első két napon csak helybeli szülők gyermekei vétetnek fel. A beiratásnál elömutatandó az előző évi iskolai bizonyitvány, a születési és himlőoltási bizonyitvány. Akik először lépnek az intézetbe 2 frt 10 kr. felvételi dijat fizetnek. 1 frt. ének- és 1 forint könyvtárdijat pedig minden tanuló fizet.

Az I. osztályba csak olyan tanulók vétetnek fel, kik életök 9-ik évét már betöltötték és a népiskola IV. osztályáról érvényes bizonyitványt mutatnak fel, vagy ennek hiányában felvételi vizsgálaton igazolják, hogy az emlitett osztály tananyagához mért képzettséggel birnak.

Nagy-Kanizsán 1894, aug. 21.

Az igazgatóság.

— —

II. Az izr. hitközség által fenntartott iskolákban.

A nagy-kanizsai izr. hitközség által fentartott elemi, polgári és középkereskedelmi iskolában a beiratások a jövő tanévre aug. 30. és szept. 2. és 3. napján az izr. pol'g. isk. rajztermében d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig eszközöltetnek. Ugyan e napokon tartatnak a javitó vizsgálatok. A középkereskedelmi iskola érettségi javitó vizsgái aug. 31. fognak megtartatni.

A tek. elöljáróság határozata értelmében csak azon tanulók vehetők fel, kik a tandij lefizetését vagy a tandij alóli felmentetést nyugta, illetve felmentetési igazolvány által igazolják.

Az igazgatóság.

— —

A helybeli államilag segélyzett községi polgári fiu- és leányiskolában

az 1894—5. tanévi beiratások aug. 30. 31. és szept. 1-én tartatnak, délelőtt 8—12. a fiu-, délután 3—5 ig a leánytanulókkal. A javitó és felvételi vizsgálatok szept. 3-án lesznek, d. e. a fiu, d. u. a leanyiskolában.

A fiuiskola 1. osztályába felvétetnek a 9 évet, a leányiskola 1. osztályába pedig a 10 évet betöltött s az elemi iskola 4 osztályát legalább *jó* eredmé. nyel végzett tanulók; elégséges osztálylatu bizonyitványnyal jelentkezők felvételi vizsgálatot tartoznak tenni.

Beiratásra a tanulók kötelesek szüleik vagy ezek helyettesei kiséretében megjelenni és elömutatni: a) keresztlevelöket, illetve születési bizonyitványukat; b) mult tanévi iskolai bizonyitványukat; c) himlőoltási bizonyitványukat; d) lakásuk czimét az utca és házszám megjelölésével. Az intézet régebbi növendékei a keresztlevél bemutatása alól föl vannak mentve.

A beiratásnál előre lefizetendő 1 frt beiratási dij és 15 kr. az orsz. tanitói nyugdijalapra. Tandij helybelieknek 5 frt, vidéki és magán-tanulóknak 8 frt, mely szintén a beiratáskor fizetendő. — Elkésve jelentkező tanulók csakis felsőbb engedélyjyel vehetők fel.

Nagy-Kanizsán, 1894. aug. 22.

Az igazgatóság.

HIREK.

— **Előléptetés.** *Hajdu* Sándor nagy-kanizsai telekkönyvvezető a *IX* fizetési rangosztály 2 fokozatába, *Huckstedt* Goesárd nagy-kanizsai törvény-széki irodatiszt pedig en a XI. fizetési rangosztály 2. fokozatába lepiettetett elő.

— **A főgymnásium köréből.** A kegyesrend kormánya *Hadz* János főgynásiumi tanárt utólag Rózsahegyre helyezte át, helyébe *Baksay* József k. r. tanár jön ugyanonnan

— **Lajos napja.** *Lengyel* Lajos városi főjegyző, mint a tüzoltó testület elnökét névnapja estéjén a tüzoltói zenekar szerenaddal tisztelte meg.

— **Hymen.** Schleiffer Lajos keszthelyi előkelő kereskedő eljegyezte Günszberger Lázár kereskedő leányát Szerén kisasszonyt.

— **Dr. Dezsényi Árpád** ujonnan kinevezett keszthelyi kir. aljárásbiró hivatalát f. hó 22 én elfoglalta

— **Festetics Tassilló** anyja temetésén a keszthelyi uradalmat Pap Sándor urod. jószágkormányzói elnök képviselte, — a patronatusbeli papságot pedig dr Dunst Ferencz keszthelyi apát plébános A boldog emlékü grófnéért a család külön intézkedése folytán a patronatusbeli összes templomokban gyászmise tartatik.

— **Katona gyerek.** E napokban egy horvát-szent-miklósi menyecske kocsival Nagy-Atádra ment, hozzy az ottani méntelep osztálynál levő férjet meglátogassa. A fiatal menyecske áldott állapotban levén, a ig tette be a tábá a laktanyába, a legénységet egy ujoncczal szaporitotta, mi nem kis meglepetést okozott a katonaság körében. Az ujonc egész ribilliót okozott és szabályellenes jelentkezése és magaviselete miatt néhány hétre okvetlen be lesz — fasiizva.

— **Vidéki hirlapirodalom.** Szegeden szeptember hó 15 én «*Alföldi lapok*» cim alatt uj társadalmi és szépirodalmi heti lap indul meg, melynek felelős szerkesztője dr. *Fényes* Samu, társszerkesztője pedig *Hevessi* Jenő lesz. Az uj lap előfizetési ára egész évre 5 frt és megrendelhető *Fürtös* testvérek cég kiadónál.

— **Iskolafejlesztés Letenyén.** A letenyei iskolaszék a kezdődő iskolai évre egy uj tanteremmel bővitette elemi iskolajat. Ezentul tehát a letenyei elemi népoktatás négy teremben, négy osztályban fog folyni, ami mindenesetre dicséretes emelkedés. E szép fejlesztésért az elismerés Boha József városbiró és Freytag Géza, iskolaszéki főgondnokot illeti meg, kik őszinte odaadó buzgalommal csüngenek az iskola és a népnevelés érdekén.

— **Mozgalom járásbiróságért.** Már régebben tervezték, hogy Pacsára járásbiróságot kérnek. Mindez idáig azonban a szóbeli tervezgetés keretein tul sem történt semmi. Ujabban már végre a tett terére léptek, amennyiben ez érdemben Pacsán, az érdekeltség népes értekezletet tartott s kimondották, hogy a járásbiróság felállitása iránt az igazságügyministerhez kérvényt intéznek.

— **Utolsó Szent István nap.** Szabó István és sógora György Ferencz oltárczi lakósok közös háza előtt egy szilva fa áll, melyre György Ferencz kis fia augusztus 20-án felmászott szilvát szedni. Ezt látván Szabó Istvánt rákiáltott mérgesen a kis fiura, hogy takarodjék le, mert ott semmi helye nincsen. Erre a fiu atyja maga mászott fel a fára s onnét a már lakásában lévő s épp ablakánál álló Szabó Istvánnak oda kiáltotta: „Gyere ki kutya! én szedem a szilvát, én ültettem a fáját!" Szabó István erre dühbe jött, — az őt feltartóztatni akaró feleségét fellökte — kirohant és György Ferenczet lábánál fogva lehuzta a fáról, mire ez figyelmeztette Szabót, hogyha még bántja, megszurja. „Szurj meg hát"! válaszolta Szabó, mire György Ferencz a kezében lévő két krajczáros bicskával — melylyel gyermekeinek a szilvákat vagdalta ketté — mellbe szurta szegény Szabó Istvánt, ki még az nap, névnapján este 7 órakor óriási szenvedés után kiadta lelkét. György Ferenczet átadták a letenyei kir. járásbiróságnak, hol legelőször is arról panaszkodott, hogy a nagy félelemtől roppantul izzad, nagyon melege van. Erre aztán letették a hűvösre.

— **Katonai jubileum.** Rózsa Bertalan honvédtábornok, ki Nagy-Kanizsán is hosszabb idő töltött, mint honvédezeredes, aug. 22-én ülte meg katonáskodásnak negyedik évfordulóját. Ez alkalommal a tisztikar testületileg fejezte ki szerencsekivánatait a köztiszletben álló tábornoknak.

— **Gyengéd vő.** Gazda Ferencz cserszegtomaji lakos hosszabb ideig jó viszonyban volt anyósával özv. Szeles Ferencznével, de minthogy semmi sem maradhat meg örökké, ugy a jó egyetértésnek is meg kellett köztük szünnie, s igy történt, hogy midőn a közös tárót a körtét szedték, köztük szóváltás keletkezett, melynek az anyós adta meg az árát, kapván vőm uramtól a választott dicséreten felül hatalmas ütlegeket is. A szegény anyós a reá nézve oly szomoruan végződött esetet a biróságnál feljelentette.

— **Szegény tanulók segélyezése.** A letenyei rom. kath. iskola ez idő szerinti főgondnoka, a letenyei iskolába járó szegényebb sorsu gyermekek felsegélyezésére, nevezetesen tankönyvek, tanszerek és ruházatuk beszerzése céljabol gyüjtést rendezett, valamint e célra a letenyei casinó, kávéház, Plank és özv. Magyiné-féle vendéglő helyiségeiben 4 db. gyüjtő perselyt állitott fel. A gyüjtőiven a szép célhoz járultak: A letenyei casinó és letenyei takarékpénztár 10—10 koronával. Laskovics Ferenc, Thassy Lajosné és Tamas Gyula 4—4 koronával. Dr. Csempesz Kálmán, dr. Csempesz Kálmánné, Fitipich János, özv. Folly Bernátné, Folly Erzsike, Folly Malvin, Freytág Gezáné, dr. Hajós Sándor, Hobor József (Bocsehely) Hoffer Mihály, Keszler Géza, Korchmáros Sandor, Krem József, Majer István, Majer Istvanné, Málics Jánosné, Nunkovics Sándor, Plank Ferencz, Rechnitzer Samu, Rechnitzer Samune, Rechnitzer Vilmos, Schmiedt János, dr. Svastits Géza és Zakál Gyula 2—2 koronával. — Berkes János, Eplinger Ignác, Frankl Gyula, Glósz Géza, Glósz Gezané, Himfi Lajos, Himfi Lajosné, Juz Ferenc, Kápossy Antal, özv. Kovacs Danielne, Leitner József, Leitner Józsefné, Leitner Lipót, Leitner Lipótné, Oszterreicher József, Pozderecz János Rák Mici (Barcs) Schmiedt Jánosné, Strasser Henrik, dr. Svastits Gézáné, dr. Tuboly Gyula, (Nagy-Kanizsa) Vajda Adolf, Vajda Jakab, és Wesel Mario 1=1 koronával — Aulinger Mária, Frankl Dávid, és Gyergyák József 80—80 fillérrel. — Aradi Alajos, Kohn Sándor, özv. Magly Sándorné, Siegmüller János és Wizmathy Ferenc 60—60 fillérrel. Hobor Irma (Bocsehely) Schmidt Irén és Tamás Istvánné 50—50 fillérrel. — Baier Izidor, Boha József, Gut Fülöp, Kázár Ferenc, Lesnyak János, Müller Antal, Novaczki József, Pimeisli Alajos, Szabadfi Ferencz és Tamás István 40—40 fillérrel. — Berkes Béla, Beres István, Ferber János, Kelena József Leitner Jolán, Pollák Ignác, Polgár Sándor, Sáfár Lina, Sós Mari és Szabó Károly 20—20 fillérrel, Benkő György 10 fillérrel. Az összegyüjtés összege 117 korona, a perselygyüjtés összege 15 korona, összesen 132 kor. 30 filler. Ez összegből már a legközelebi iskolai évben a szegényebb sorsu tanulókat tanszerekkel és ruházattal látják el. A gyüjtés tovább folyik. Adományokat elfogad Freytag Géza, iskolaszéki főgondnok, ki az eddigi kegyes adományokért lapunk utjan nyilvánitja köszönetét.

— **Az állami ipariskola igazgatóságától.** Az *állami ipariskolában* (Budapest, XIII. ker. Népszinház-utca 8 sz.) a *rendes szaktanfolyamra való beirás f. évi szeptember 1. napjától 5. napjáig lesz. Az intézetnek öt szakosztálya van,*

u. m. az épitészeti, fém- és vasipari s a faipari szakosztály. Mindegyik szakosztály *három évfolyamra* terjed. A végzett tanulók *egy éves önkéntességi* joggal birnak. A végbizonyitvány az epitészeti szakosztály végzett tanulóinak három, a többi szakosztályok végzett tanulóinak egy évi gyakorlat igazolása mellett jogot ad az illető szakoszályok tananyagának körébe vágó, képesitéshez kötött iparágak önálló üzésére. *Felvételi feltételek*: 15 éves életkor, 4 középiskolai (gymnasiumi, reál-v. polg. isk.) osztály végzése, hiteles orvosi bizonyitvány, iparhatóságilag hitelesitett s legalább 2 havi gyakorlatot igazoló bizonyitvány. *A beiratási dij 2 frt, a tandij félévenként 10 frt.*

— **Varazsd**. Az aug. 23-án Csáktornyán tartott tanitói gyülés után a pädagogusok és vendégek nagy tömegben rándultak át Varazsdra, hogy megnézzék a horvát testvéreknek egyik haladottabb városát. A Csáktornyáról d. u. 4 órakor induló vonatra annyi utas szállott fel, akik mind Varazsdra mentek, hogy a kocsiszakaszok folyosói is tömve voltak utasokkal, akiket már nem lehetett az I. II. és III. osztály szakaszaiba még zsufolva sem elhelyezni. A kirándulók most elragadtatással beszélnek Varazsd kedvességéről, hol példás rend, csin és tisztaság van mindenütt s középen egy gyönyörü szinház hirdeti a magasabb kulturát. A nemzetiségi fanatizmusnak ott nincs semmi nyoma. Mikor a kirándulók a gyönyörü parkban jókedvüen jártak keltek s magyarul beszéltek, nem érte őket semmi inzultus, sőt a horvát hölgyek és urak barátságos, szelid mosolylyal gyönyörködtek a magyarok rózás kedvében. Különben jövő számunkban *tollfuttásunk* bővebben fogja méltatni e kirándulást.

— **Adomány**. Zalai Baronyi Ede kehidai nagybirtokos úr 100 frtot, Baronyi Arthur úr budapesti bankár 50 frtot adományoztak a keszthelyi izraelita templom renoválási költségeire, mely nagylelkü adományért ez uton mond köszönetet a nagylelkü adományozóknak a keszthelyi izraelita hitközség elnöksége.

— **Veszélyes baleset.** Már lezárták lapunkat, midőn egy veszélyes baleseteről értesülünk. Weiser József nagykereskedő családja *tegnap* délután sétakocsizasra indult Sánc felé. A Teleky-utcán éppen a gőzhenger dolgozott s attól a lovak megbokrosodtak s a kocsit elragadták. Weisernek nagyobbik fia, János, a kocsiról leugorván, fején, arcán sulyos sérüleseket szenvedett. A kocsin ülő kisebbik fiu szerencsésen ugrott ki, hogy semmi baja sem történt. De Weisernek anyósa, ki szintén a kocsin ült, a feldülés alkalmával szintén sulyos sérüléseket szenvedett. — A feldülés pillanatában a kocsis ugy esett, hogy lába a gyeplószárban fenakadt s a megszilajult lovak körülbelül husz méter távolra hurcolták, hol szerencsére lába kiszabadult. A lovak a kocsival elszáguldtak s az teljesen szertezuzott. A lovakat sánci cselédek fogták él. — A sulyosan sérült családtagok ágyban fekvő betegek s a sérülés mértéke még e pillanatig megállapitható nem volt.

— **Mérgezés**. Bedő Marczella 5 éves b.-edericsi kis leány f. hó 18 án redőszirom élvezetétől megmérgezte magát, a gyermek szülői megtudván, hogy mit evett, a gyermeket rögtön Keszthelyre vitték, itt orvosi kezelés alá vétették de a leányka rettenetes kinok közt másnap reggelre kiszenvedett. A szülők kis leánykájuk hulláját f. hó 19 én délután hatósági engedélylyel B. Edericsre szállitották.

— **Két hónapig volt a vizben.** Lovrencsis Gergely volt domasineczi lakos kóborló eszelős egyén, kinek oszlásnak indult hulláját f. évi augusztus 13-án a felső-szemenyei révnél fogták ki a Mura folyóból. A megtekintők közül egy asszony a megtalálttban férjére ismert, kinek a biróság előtt tett nyilatkozata szerint bűncselekmény nem forógat fenn s nagyon valószinünek tartja, hogy a szerencsétlen ember kóborlása közben esett a Murába, honnan csak két hónap alatt került elő.

— **A keszthelyi járás 1848-49 es honvédei** — mint mult számunkban jeleztük — augusztus 19 én tartottak értekezletet. Trstyánszky Lajos üdvözölte a megjelent bajtársakat és a következő javaslatot terjesztette elő: 1. A megalakuló bizottság czime: A keszthelyi járás 1848—49 éves honvédek közvetitő bizottsága. 2. A bizottság áll: 1 elnök, 1 alelnök, 1 jegyző és 5 bizottsági tagból. 3. A bizottság teendője: A járásbeli igazolt honvéd bajtársak nyilvántartása, azoknak jogos igényeit megbirálni, igényeiknek érvényesitésére minden tekintetben segédkezet nyujtani, esetleg igazolványaik megszerzése iránt szóval és tettel közreműködni és szükség esetében a beszerzett okmányok alapján az országos honvédsegélyző egylethez a kérvényt megirni s illetékes helyre pártolólag felterjeszteni. 4. Az 1848—49. évi honvédek jogos igényei: a) állandó nyugdij, b) rendkivüli segély, c) temetkezési költség: és pedig nyugdij ezredesnek évi 480 frt, alezredesnek 408 frt, őrnagynak 360 frt, századosnak 312 frt, főhadnagynak 276 frt, haduagynak 252 frt, őrmesternek 72 frt, tizedesnek 48 frt, közvitézek 36 frt. Az özvegyek a fenti összeg felét igénylhetik, a közvitézek özvegyei azonban a férj egész illetményét kapják. A temetkezési költség törzstisztesknek 40 frt, tiszteknek 25 frt. altiszt és közhonvéd 15 frtra tarthat igényt. A nyugdij ellátásra csak az esetben számithat, ha a 65. évet tulhaladta. Ha teljesen munkaképtelen s ha szegénysége folytán a közadóktól felmentetett. — Rendkivüli esetben — hosszu betegség — vagy egyéb csapások után csakis rendkivüli segélyre tarthat igényt. A javaslat egyhangulag elfogadtatván következett a tisztikar választása következő eredménynyel: Elnök: *Trstyánszky Károly*, alelnök: *Vértessy Iván*, jegyző: *Prácsinger* Lajos főhadnagyok. A bizottságba választattak: Lakics Péter, Töreky Sándor, Lipsitz Ignácz, Lipsitz Sándor, Hócz Ferencz, Porkuláb József, Babos N. A bajtársak miheztartása végett kimondatott, hogy az ügyes-bajos bajtársak minden hó első vasárnapján kaphatnak rendszeres utbaigazitást. Ezután felhivattak a jelenvolt bajtársak, hogy az 1848—49 éves honvédeket figyelmeztessék, hogy netáni jogos igényeik fentartása végett igazolványaik előmutatásával nyilvántartás végett jelentkezzenek az elnökségnél. Az elnökség felhatalmaztatott, hogy a járásbeli körjegyzők megkeresésével a járásbeli honvéd bajtársak névjegyzékét szerezze meg, ugyancsak az elnök megbizatott, hogy a keszthelyi ipartestületnek a helyiség átengedéseért és Farkas János nyomdásznak a nyomtatványok díjmentes elkeszitéseért köszönetet szavazzon. Ezután az értekezlet véget ért.

Felelős szerkesztő:
Dr. LÖKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint **fekete, fehér s szines** selyemszövetek 45 krtól 11 ft 65 krig szállit — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó), **selyemgyára Zürichben**. Minták pósta fordulóval küldetnek. — Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (3)

HIRDETÉSEK:

MAYFARTH PH. és Tsa.

cs. és kir. kizár. szab.

gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor

Bécs, II/1, Taborstrasse 76. szám.

Alapittatott 1872. Kitüntetve több mint 370 arany-, ezüst és bronczéremmel minden nagyobb kiállitáson. **600 munkás**

A gyárakban készülnek a legjobb

CSÉPLŐGÉPEK

kézi-, járgány- és gőzhajtásra.

JÁRGÁNYMÜVEK

1-6 vonóállat befogadására.

Legujabb gabonarostók, tricurök, kukoricza-morzsolók, széna- és szalmasajtók

kézhajtásra, állók és szállitó készülékkel

HERE

1, 2, 3, és 4 vassal.

Boronák és hengerek

Szecskavágók, darálók, répavágók.

Blunt-féle szabadalmazott zöldtakarmány-sajtók.

Szállitható takarék-üstök

mint takarmány-fülesztők és ipar-mosó készülékek.

Sajtók minden czélra, valamint bor- és gyümölcs-sajtolásra.

Gyümölcs- és szőlőzuzók.

Aszalókészülékek

gyümölcs és vetemény számára és mindenféle ipari czélokra.

Önmüködő szabad „SYPHONIA"

szőlővessző- és növénypermetezők.

Árjegyzékek és elismerő bizonyitványok ingyen — Képviselők felvétetnek. 146.

Keil Alajos féle

Padlózat-fénymáz

(GLASUR) 177—8—

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára: 1 forint 35 krajczár 1 kis palaczk ára 68 krajczár.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr

Arany-fénymáz

képkeretek stb. beranyozására. — Egy kis palaczk ára 20 krajczár.

Mindenkor kapható:

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

2 arany, 13 ezüstérem. 9 diszés elismerő okmány.

Kwizda Ferzenc János

Védjegy.

Kwizda-féle

Védjegy.

RESTITUTIONSFLUID

cs. és k. kiv. szab. mosóviz lovaknak.

Egy palaczkkal frt **1.40** *o. é.*

30 év óta udv. istállókban valamint katonai és polgári nagyobb istállókban is, használtatban nagyobb erőfeszitések előtt és után erősitésül; továbbá ficzamodások, ránduláson, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesiti a lovat kiváló teljesitményekre idomitásnál.

Osztrák-magyar cs. és k. udvari szállitó.

Román kir. udv. szállitó.

Tessék a fönnebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kifejezni: *Kwizda-féle* Restitutionsfluid

(64) **Fő letét:** kér. gyógyszertár Korneuburgban.

Kapható a gyógyszertárakban és drogistáknál

TANONCZOK! Két — jó házból való — fiu kedvező feltételek mellett **Sölétormos Géza**, női-szabó-mesternél Nagy-Kanizsán, **tanonczul azonnal felvétetik.**

Előnybe részesülnek, — kik legalább két polgári-osztályt végeztek. 186 1—1

Hirdetmény!

A Teleky-utcza folytatásában Sáncz felé a gőzhenger az állami uton dolgozik. — A t. cz. közönség felhivatik, — hogy a henger közelében a kocsiról, — illetve a szekérről szálljon le és a vonóerőt a kocsis mindaddig vezesse, mig a kocsi, illetve a szekér a henger mellett el nem haladt.

N.-Kanizsa, 1894. aug. 25.

A zalavármegyei államépitészeti hivatal.

Föraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váczi-körút 57a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerüségében felülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállitott árakon.

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL" legujabb, legegyszerübb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronak 12-féle nagyságban.

Laacke-féle kedvelt rétboronák, Rosták, Konkolyczók. Kitünő szelelő magtár-rosta (33 frt), meglepő munkaképesség.

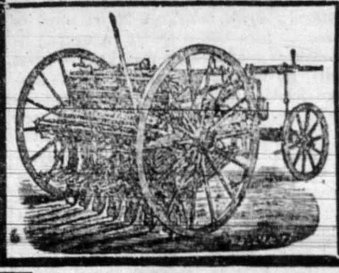

VENTZKY-féle FÜLLESZTŐK. Szecska- és répavágók stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Föraktár: BUDAPEST, 1894. augusztus 1-től saját ház VI., Váczi-körút 57a.

Árverési hirdetmény!

Alulirott közhirré teszem, hogy néh. Szekeres József hagyatékához tartozó s *Nagy-Kanizsán, a Bajza-utczában levő földszintes ház* (7 szobával és minden mellékhelyiséggel) **1894. szeptember hó 8-án d. e. 9 órakor** *Nagy Kanizsán* a helyszinén — mégis a sójtöri hegyen levő **2** szöllő egyik 3 hold 869 □ öl, másik 1546 □ öl az ott levő prés és butorokkal ugy az idei terméssel és a pölöskei örömhegyen levő 2 hold 1301 □ öl térmértékü szöllő csinos épülettel az ott levő prés és butorokkal ugy az idei terméssel együtt **1894. évi Szeptember 9-én** *Zala Egerszegen* alulirott ügyvéd irodájában önkénytes magánárverésen készpénzfizetés mellett eladatni fog a következő feltételek mellett:

1-ször A nagy kanizsai ház kikiáltási ára **8000** frt, a sójtöri kisebbik szöllőé **500** frt, a sójtöri nagyobb szöllőé **800** frt, a pölöskei szöllőé **1800** frt mely összegeken alul az ingatlanok eladatni nem fognak.

2-szor. Venni szándékozók tartoznak a kikiállási ár 10%-át készpénzben letenni s a vétel ár felét azonnal, a másik felét a hagyaték tárgyalás napján alulirott kezére lefizetni.

3-szor. A mennyiben vevő a hagyaték tárgyalás napjáig a vételtől elállana a bánatpénzt elveszti.

4-szer. A pölöskei és sójtöri szöllőket vevők azonnal birtokba veszik azonban az adókat **1894. évi julius hó 1-étől** fogva fizetik. *A nagykanizsai házat* vevő **1894. évi julius hó 1-én veszi** birtokba, a mely időtől fogva huzza a hasznokat és viseli a terheket.

Zala Egerszegen 1894. augusztus 22-én.

Dr. Szigethy Elemér, ügyvéd.

Dr. Dreiszker József.

HIDEGVIZ-GYÓGYINTÉZETE

a *szép* és *kies* fekvésü **Kőszeg** városában — Vasmegye — háromnegyed óra vasuttal Szombathelytől. — Rendszer a *Prisnitz és Kneipp.* — Nyitva egész éven át.

Teljes ellátás, lakás vizkurával együtt

hetenkint 25 frt.

Prospectust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

Eisele József

RÉZ-, ÉRCZMŰ- ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

BUDAPEST, V., Külső váczi-út 138.

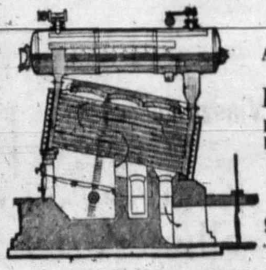

Ajánlja modern és a mai követelményeknek megfelelő szerszámok, készülékek, valamint

hydraulikus szögecselő gépekkel

kitünően berendezett gyárát, bármely szerkezetü és nagyságú gőzkazánok szállitására, szintugy minden másnemü kazánkovács-munkák, mint tartályok, vasszerkezetek, kémények stb. készitésére.

Különlegességek:

Steinmüller-féle szab. vizcsöves gőzkazánok 20 légköri használati fesznyomásig.

FELSZERELÉSEK

gőzkazántelepek, gépek, gőz- és vizvezetékek számára pontosan készittetnek s azokból nagy raktár tartatik. Teljes szesz-, czukor- és vegyészeti gyárberendezések elvállaltatnak s legszakszerübben készittetnek.

Világi czikk. — Minden országban fényesen meghonositva.

KSARG-féle KALODONT

Elismert nélkülözhetlen fogtisztitószere

(Az egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)

Igen praktikus utazások alkalmával. — Aromatikusan üditö. — Mindenütt kapható.

Hogy egészségünkre és jólétünkre nézve a legfontosabb tényező a jó emésztés, azt mindenki tudja, de még kevesen veszik tekintetbe, hogy ehhez az elmaradhatlan élőfeltétel jó fogak birtoka. A régi német közmondás: „*Gut gekaut ist halb verdaut*" többször ajánlható.

E. M. Thomas bécsi udvari fogorvos és cs. tanácsos, Dr. Koch tanár és egyéb tekintélyes tudósok és legutóbb Dr. W. D. Miller a berlini egyetem fogászati gyógyintézetének tanára: „Die Mikroorganismen der Mundhöhle" cz. Leipzig 1892. munkájában, meggyőzően bebizonyitották, hogy a nedves meleg szájütegben folyton és hihetetlen mértékben méreg-anyagok képződnek, és hogy az ezekből származó betegségeknek csakis a szij szabályos és lelkiismeretes tisztántartása veheti elejét. A benső összefüggés „elrontott szaj" és „elrontott gyomor" közt csakis ezen uj, beható vizsgálat által lőn megállapitva.

A viz egyedül azonban nem távolitja el ezen méreg-anyagokat. Teljesen eléretik egy antispektikus módon ható, gondosan lekészitett és jónak elismert fogtisztitószernek — reggel és este — használata által, a mint a **Sarg-féle Kalodont** el van készitve, melynek értéket, a naponként növekedő kendősége több millió fogyasztása fényesen bizonyitja.

Rousseau azt mondá: „Egy asszony szép fogakkal sohasem csunya". De nem csupán a szépség és a mosolygó ajk bája kéretik el a fogak gondos ápolása által, hanem az állandó egészség és jóét a legkésőbb korig lesz biztositva.

Az itt elmondottak igazolása a legmagasabb körökből érkező elismerő és megrendelő levelek minden darabhoz van csatolva.

Óvakodjunk a csomagolásoknál hasonló csalásokra számitó, értéktelen utánzatoktól!

HIRDETÉSEK

felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott „*galvan-villam-készülék*" önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás boriték alatt 10 kr. levélpjegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I., Schuerstrasse 18. sz. a.**

ELSŐ NAGY-KANIZSAI
GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE
Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és *fecskendők,*
~~*Sűrítő és sűrítő berendezések,*~~
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben,

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott „*Tátra*" *sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
~~*Lókapák, halmozok,*~~
Hengerek és *Borondk,* valamint **mindenféle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36

Hirschel Ede és Bachrach.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** — dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb ízlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

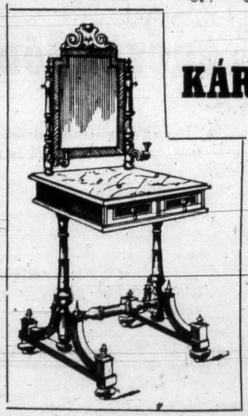

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

69. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. augusztus 30-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert okokból fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Az iskolaév kezdetén.

(=) Véget értek az aranjuesi szép napok. A szünetelés a pihenés ideje elmult, s a múzsák csarnokai megnyiltak az ifjuság részére. A beiratások megkezdődtek, s jönnek mindenünnen a tudományt szomjuhozó ifjak, hogy beiratkozzanak, hogy tanulmányaikat felvegyék ismét ott, ahol félbeszakitották, s gyarapodjanak ismét tiz hónapon azokban a hasznos ismeretekben és képességekben, amelyekre jövendő életpályájokhoz annyira szükségök lesz. A szülők, kik aggódó félelemmel kisérik gyermeköket a tanulói pályán, azon reménynyel eresztik el, hogy az ismeretek értelmiségét fogják gyarapitani, s a lelkiismeretes tanitások szivét, kedélyét fogják nemesiteni és fogékonynyá tenni minden jóra, szépre és nemesre. Bizony-bizony sok szülő meghiusulva látja reményét a szorgalmi idő végén, mikor gyermekök gyenge bizonyitványnyal tér haza, ami sok esetben nemcsak azt jelenti, hogy a fiu sokkal gyengébb mintsem hogy megbirkózhatott volna a reája háramlott feladatokkal, hanem azt is, hogy idejét haszontalanságokkal töltötte, hogy kószált és és kóborolt, akkor, mikor lelkiismeretesen kellett volna felhasználni a tanulásra szánt időt, de igen gyakran azt is jelenti, hogy a gyermek hajlama, tehetsége ellenére oly pályára kényszeritetik, melyen boldogulni sohasem fog, s le-z belőle félmivelt proletár, aki szüleinek nem nagy diszére s a társadalomnak mindenkép terhére válik.

Azért a szülőkn-k idejekorán meg kellene fontolniok, hogy minő pályára nevelik gyermeköket, és ha látják, hogy a tudományos pályára nincs meg a kellő tehetség, idejekorán a munkára kellene fogni a gyermeket, mert ha már 5—6 középiskolai osztályt végigfutott, már az mindenképpen ur akar lenni, s kerüli megveti a munkát, ami nálunk amugyis öreg hiba, mert a munkát nem becsüli nálunk senki.

De ha már ott van az iskolában akkor vessen magával számot a tanuló, akinek már elég esze lehet ahhoz, s ismerje fel idejekorán kötelességeit és azt, hogy miért jár tulajdonképen iskolába.

Erre már a házi-nevelésnek kellene figyelemmel lennie, a mire nézve, nagy és alapos kifogásaink vannak. Sok szülő ahelyett, hogy gyermeke hibáit nyesné, dédelgeti, vétkes könnyelműségével nagyra növeszti s különös virtust lát benne, hogyha gyermeke az iskolai fegyelemnek fittyet hány. Nem gondolja meg, hogy a megszokás második természetté válik s hogy a megszokott hibákat rossz tulajdonságokat később az ifju igen nehezen, vagy csak keserübb tapasztalatok árán vetheti le. A korai élvezet vágy kielégitése elhervasztja a kedély nemesebb virágait, mutatkoznak a koraérett-ég jelenségei olyan kamaszságokban, melyek az elme és szív fogékonyságát tönkre teszik. A szülők aztán az iskolától várják a correktivumot, pedig az iskola nem tehet mindent a nevelés dolgában, sőt a szülői ház segitsége, és támogatása nélkül nagyon keveset; persze, hogy mikor azután a fiu rossz utra téved, szeretik az iskolát felelőssé tenni, hogy a kinzó önvádat magukról elháritsák, pedig az iskola nem tehet erről. Ha el is tekintünk a moralis tulajdonoknál az öröklés lehetőségétől, a mély mely az ifju szivét megrontja, különböző csatornákon szivárog abba, az értelmi képzés nem ellensulyozhatja azt, hogyha a jó iránti természeti hajlam nincs meg, vagy kellőleg kifejlesztve nincsen. Tisztább családi nevelés mellett az iskola csodákat mivelhetne, mert nem kellene annyit experimentálnia s a különböző hajlamok és tehetségek dacára olyan iskolai szellemet teremthetne, mely jótékony hatását mindenütt igazolná.

De az ifjuságban, amint ez az iskolát fölkeresi, kevés az érzék, az ösztön a rend és pontosság, a fegyelem és az engedelmesség, az illem és tiszteségtudás iránt, mert ezeket elhanyagolja a szülei ház s megneheziti általa az iskola munkáját.

A makacsági szellem, melyet az iskolában itt-ott tapasztalunk, arra vezethető vissza, hogy a gyermek a családi körben nem szokta meg az engedelmességet s nem gyakorolhatott az önmegtagadás szép erényében.

A muzsák csarnoka szivesen fogadja az ifjuságot termeibe s lelkiismeretes tanférfiak fáradoznak tanitásában, nevelésében, de hogy oly nehezen fejlődhetik nálunk az igazi iskolai szellem, az iskolai élet: annak sok más körülmény mellett az is az oka

A „ZALA" tárcája.

A paedagogia a társadalom tükrében.

Irta: **Hoffmann Mór.**

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

A nevelés-oktatás eredményét akarom vizsgálni a társadalom tükrében. Nemcsak a módszer lehet különböző, a melylyel ezt teszem, hanem a kiindulási pont is, a melylyel célom felé törekszem, még az eszközök is, a melyek segitségével vizsgálni akarom, hogy nevelési elveink, nevelési eljárásunk minő hatással vannak a folyton hullámzó, átalakulásában soha pihenést nem tartó társadalmi életre; minő képet mutat ez, hogyha a társadalomban mutatkozó szellemi és anyagi; tehát egy részről vallási, ethikai és aesthetikai; másrészről gazdasági ipari és kereskedelmi jelenségekből állitom össze.

A vizsgálat korántsem könnyü, ha igazságos és tárgyilagos akar lenni; ha nemcsak a puszta jelenségekből, melyek talán nem is mindenütt egyforma forrásból fakadnak, akarjuk levonni az eredményt, hanem a jelenségek kutforrásait is szemügyre akarjuk venni. Ez annál is inkább szükséges, mert a kép nem találna hü lenni; a torzkép pedig nem felelne meg sem a tárgy komolyságának, sem pedig az igazságnak.

Sokféle itéletet lehet olvasni a jelenkor társadalmáról. Attól függ, hogy milyen szemmel s mely oldalról nézzük.

Mert olyan az mint a kaleidoskop.

Valahányszor egyet forditunk ezen, a benne levő ugyanazon üvegdarabok más alakot mutatnak.

A ki a pessimismus szemüvegén nézi a társadalmat, érettnek tartja a pusztulásra, mert mindenütt a bomlás jeleit látja; a bomlás jeleit látja ott, ahol csak átalakulásról lehet szó. Sülyedést lát mindenütt; az érdem helyén a felfuvalkodott léhaságot, az erény helyén a bünt; becstelenséget, ahol becsületet vár; ravaszságot az egyenes elkülöné helyett; az igazság helyett a hazugságot; servilismust, ahol talán önérzet van; eltiporva, megalázva és meggyalázva mindent, a mi szent; kigunyolva az eszmét és dicsőitve, istenitve az anyagot; az önzést, az elvetemült furfangot; a politikában néprontó machinatiót, a vallásban álszenteskedést, a társadalmi és családi élet különféle viszonyaiban szinlelést.

Az optimista ellenben, sok dicsérni valót talál benne. Meg van győződve az emberiség folytonos törvényszerü haladásáról, s az időközönként tapasztalható visszacsés előtte csak az emberi gyarlóság természetes tüneménye; s vigasztalja magát azzal, hogy hiszen még rosszabb is lehetne.

De sokszor életet és virulást lát ott is, a hol a halál és hervadás van; erényt, a hol a bün tanyáz; s ahol megismeri a sorsot, ott is mentséget talál az ember gyarlóságában.

Sokaknál a politikai pártszempont az irányadó; ezek a társadalom büneiért a kormányzatot teszik felelőssé, de sohasem tudják megmondani, hogy milyen volna a társadalom képe a nekik tetsző kormányzat mellett.

A sociológok, a társadalom tudományával foglalkozók, azok is, akik a socialismust az emberiség fejlődése egyik természetes jelenségének tartják; azok is, kik azt rút kinövéseivel együtt a gazdasági élet ferde fejlődésének, részben hanyatlásának tulajdonitják, amidőn a társadalmi problema megfejtésén fáradoznak, egyről feledkeznek meg: arról ugyanis, hogy a socialismusban, és ennek radikális fokozataiban, a communismus és anarchismusban az egyik *önzés* szemben áll a másikkal: a capitalismus önzésével, s a socialismus győzelme talán felcserélné a szerepeket, de végfejleményében semmitsem változtatna a rossz társadalmi viszonyokon.

Kitünik ezekből, hogy a paedagogusnak, kinek a társadalmat irányitó szellemi munkában kijutott a maga része, nem elég magukat a társadalmi jelenségeket kutatni, — hogyha azt a befolyást mérlegeli, melyet az ő munkája a társadalomra gyakorol, hanem forrásait is kell kutatni, különben téved.

De melyik lehet az a kiinduló pont, a melylyel e vizsgálatot teljesitheti.

Erre ráakad, ha a következő, két egymásból folyó és egymást szervesen kiegészitő kérdésre felel.

Az első kérdés ez: Minek köszönheti az emberi társadalom a kultura maradandó vivmányait?

A másik pedig ez: Miré való hát a nevelés-oktatás?

Az első kérdésre igy felelhetünk: A kultura

hogy a tanulókban fölötte kevés a valódi intelligentia s a sok tudománynak, ismeretnek nincs meg az az átalakitó hatása, mely a puszta beemlézésen felül az értelmiségnek jelleget is kölcsönöz. A legtöbben hiába keressük azt az önérzetes szerénységét, mely a deákot oly szeretetreméltóvá teszi; a legtöbbje minden tanulás és tudás mellett inkább a faragatlanságban tünik ki, de nem abban, amelynek alapját a már inkább komikus ügyetlenség, félszegség képezi, hanem abban a faragatlanságban, mely inkább a sziv durvaságának és miveletlenségének a jele. Azért fájlaljuk az iskolai szellem hiányát, mely egy intézet összes növendékeinek bizonyos solidaritását jellemzi, melynek ugyan irott, kötelező törvényei nincsenek, mely azonban magától értetődik, s a nemesebb tisztultabb gondolkodásra, a tisztességes viselkedésre mindenkit serkent. Maga a tudás, bármily alapos és teljes legyen az, nem adja meg az ifjunak a becset; a ki emellett megfeledkezik arról, hogy emberré kell lennie, s megszokás által meg kell szereznie mindazokat az erényeket, melyeket oly könnyen megszokhatik, s melyet az embert annyira diszitik: az kedveltté ritkán lesz. Szerénység, illedelmes magaviselet, tisztességtudás, megférés, béketürés, szolgálatkészség, rend és fegyelem, ezek azok a tulajdonok, melyek a tudásnak becset adnak s az egyénnek kiváló diszeit képezik.

Őszintén óhajtjuk, hogy városunk tanuló ifjusága ez uj tanévben tudásban és a sziv nemes tulajdonaiban is gyarapodjék, hogy vezetői lelkiismeres munkája állandó hatással legyen reája, s hogy a tanév végén mindazokat a reményeket valósitsa meg, melyeket közvetlenül a szülők, közvetve a nagyobb magyar társadalom irányukban táplálnak.

Ne töltse léha, haszontalan dolgokkal a drága időt, s ne feledkezzék meg arról, hogy jövendő életboldogsága függ a most ifjukorában kifejtett szorgalomtól; mely később pótolhatatlan.

Üdvözöljük a tanuló-ifjuságot s kivánjuk, hogy nevelőik, vezetőik lelkiismeretes munkálkodását az ég áldása kisérje.

---

minden maradandó vivmányát az emberi társadalom az altruismusnak köszönheti; mig az egoismus ezeket a vivmányokat mindig kétesekké teszi.

A második kérdésre pedig a felelet ez: Tulajdonképen csak egy változhatatlan alapelve van az ethikának a subjektivismus legyőzése az objectivismus által, az egoismus legyőzése az általános emberszeretet által. Ez a nevelés oktatás feladata.

Itt vetjük meg lábunkat, hogy a felvetett tételt legalább megközelitőleg kieléglő módon megoldhassuk.

Sok ideig az iskolát a társadalomtól különálló intézménynek tartották, az iskola keveset törődött a társadalommal, a társadalom ép oly keveset az iskolával, s nem tagadható, hogy vannak még most is, kik különösen a szorosabb értelemben vett népiskolát oly intézménynek tartják, melyet kár nagyobb figyelemben részesiteni s mely kimeritette feladatát, hogyha némi irási olvasás és számolási ismereteket közvetit növendékeivel, nem tudnak odáig emelkedni, hogy a népiskolát a néperkölcs szempontjából magasabb figyelemben részesitenék. Innen támadt az a majdnem áthidalhatatlan ür, mely az iskola s a társadalom s az élet közt tátong és minden munka és erőfeszités dacára mai napig sincsen áthidalva. Sok jelenség, mely gondolkozásra készt és sajnálkozásunkat ébreszti fel, ennek a körülménynek számitható be.

(Folytatása következik.)

A valutarendezés befejezéséhez.

Miután Plener osztrák pénzügyminiszter immár visszatért szabadságáról, az osztrák kormány is véglegesen fog dönteni mintegy száz millió forintnyi 4%-os osztrák aranyjáradéknak a külföldön leendő kibocsátása tárgyában. A kivitelről, mint a valutarendezéssel összefüggő korábbi műveleteknél, a Rothschild-csoport fog gondoskodni, és azt az előbbi gyakorlatot fogják követni, hogy a Rotschild-csoport, mint az eddigi kibocsátásoknál egy részesedési hányadot enged át a monarchia ama bankintézeteinek, melyek eddig is részesek voltak a valutarendezési üzletekben. Ennek a további 100 millió 4 százalékos osztrák aranyjáraréknak a kibocsátása nélkülözhetetlen a valutarendezés befejezéséhez. Továbbá az osztrák kormány által elvállalt egyenes kötelezettségeken alapul ez a pénzügyi művelet, amelyeket hivatala elfogadásakor Plener pénzügyminiszter is elfogadott s melyek abban kulminálnak, hogy Ausztriának még legalább 100 millió aranyforinttal kell szaporitani aranykészletét. Csak ha ez megtörtént, jut az osztrák kormány végre abba a helyzetbe, hogy hozzájárulhat az államjegyek beváltásához azzal a hányaddal, melyet a kiegyezési törvény és az érmeszerződés a monarchia két állama közt megállapit. A magyar pénzügyminiszterium már ma oly jelentékeny aranykészlettel rendelkezik, hogy nemcsak az államjegyek beváltásahoz szükséges magyar kvóta van tedezve, hanem ezen felül még tekintélyes aranymennyiség marad a magyar állam birtokában. Ezért irányadó körök nem kétkednek, hogy az osztrák pénzügyminiszter fel fogja használni a nemzetközi pénzpiacnak most oly rendkivül kedvező helyzetét e pénzügyi miveletnek a legrövidebb idő alatt leendő keresztülvitele végett. Az osztrák kormány ezzel oly halaszthatlan kötelességet teljesit, melynek pontos lerovását tőle követelni is lehet. Minden további halogatás bebizonyitható nagy kár az osztrák-magyar monarchiára.

Tagadhatatlan tény, hogy a mostani ácsiót teljes bizonysággal csak akkor lehet elháritani, ha az osztrák kormány a még hátralékos aranyat beszerezte. Mig ez meg nem történt, az ázsió által okozott veszteséget oly tényezők fizetik meg, melyek egyáltalán nem okai az osztrák pénzügyminiszterium korábbi mulasztásainak. Az aranyban fizetendő kamatok óriási összegei által, melyeket az osztrák államnak külföldön kell fizetnie, az osztrák költségvetést több millióra rugó több kiadás terheli az államadósságok kamatozási költségeinek emelkedése folytán. Erre utalni mindenesetre az osztrák parlament kötelessége lenne. De nincs reménytünk, hogy ez oly irányban befolyásolja az osztrák kormányt, hoyy adja fel az e téren korábban követett huza-vona-politikat. Még kevesebb kilátás van arra, hogy a kormányt erélyes cselekvésre birja a valutarendezés ügyében. Erre különösen azért nincs legcsekélyebb kilátás sem, mert tudva levőleg igen befolyásos osztrák politikusoknál még mindig hiányzik a valutarendezés megértése, vagy pedig egyenesen idegenkednek tőle. A valutarendezés befejezéséhez, erélyes pénzügyi cselekvés érdekében befolyást tehát csak Plener osztrák pénzügyminiszter kötelességérzetétől és szakértelmétől várha tunk. Továbbá joga van a magyar kormánynak, hogy osztrák részről esetleg tapasztalható további halogatással szemben erélyesen érvényitse befolyását. Reméljük, ennek szüksége nem fog bekövetkeztet i; de a magyar kormány ehez való jogát a legvilágosabban be lehet bizonyitani. E jog mindenekelőtt ama kötelezettségek logikailag a monarchia két állama közt fennálló érmeszerződés határozmányaiból is folynak. Ezenkivül a magyar kormány ama jogának, hogy erélyesen állást foglaljon ujabb késedelmeskedés ellen a valutaügyben, van egy további jogilag és gyakorlatilag fontos indokolása a következőkben: Magyarország, melynek állampapirosai, az osztrák részről elkövetett mulasztás és a részben ez által okozott ázsió folytán az aranykamatok fizetésénél még nagyobb kárt szenved, mint Ausztria. Továbbá a magyar földbirtoknak, a magyar iparnak, szóval a magyar közgazdaságnak minden aranyfizetésnél külföldön része van az ázsió veszteségeiben, melynek megszüntetését csak az osztrák részről történt mulasztás késleltette.

Mind eme fontos pénzügytechnikai és politikai okok inditanak bennünket, hogy higyjük, miszerint Plener pénzügyminiszter a legközelebbi időben teljesiti, a száz millió forintnyi hátralékos aranybeszerzés pénzügyi müvelete által Ausztriának azt a kötelességét, a melynek a magyar állam már rég eleget tett. E várakozás annál jogosabb, minthogy a nemesfémpiac és a nemzetközi pénzpiac viszonyai rendkivül kedveznének Ausztria mostani aranybeszerzésének. Az europai központi bankoknál ma éppenséggel aranybőség uralkodik. Az angol bank aranykészlete 34 millió fontra, a francia banké 1900 millió frankra emelkedett; amaz tehát 14 milió font sterlinggel, emez 200 millió frankkal szaporodott a folyó év eleje óta. A német birodalmi bank aranykészlete 630 millió márka, a szaporodás tehát január óta mintegy 230 millió márka. Az aranybehozatal Amerikából és Ausztráliából naponta emelkedik. Londonban és Párisban a magándiszkont 1 százalék alá süllyedt és az angol bankok már csak $^1/_2$% kamatot fizetnek a depókért. A pénzhiányról szóló mesét tehát Európában senki sem hiszi.

A politikai helyzet békésebb, mint ezelőtt bármikor. Az osztrák 4 százalékos aranyjáradék átlépte a párikurzust.

Tehát sem szakértői, sem politikai szempontból a legcsekélyebb ok sem forog fenn, amely Ausztriát a valutaügyben rá háruló kötelességei teljesitésében józanon hátráltathatná.

Tollfuttában.

A mult hét a zalavármegyei pädagogusoknak *nagyhete* volt.

Csáktornya volt a Tábor-hegy, hova egybegyültek a népnevelés apostolai, — hogy szinről-szinre lássák a „*nagy-mester*" megdicsőülését vagy (hogy a Roderféle bibliával szóljak) „*urunk szinre változását.*"

Itt azonban a csodás fényesség nem az égből szállott a „*nagymester*" (dr. Ruzsicska Kálmán tanfelügyelő) alakjára, hanem alulról: apostolainak lelkéből.

Emberek próbálták mégcsinálni a bibliai csodát. És sikerült nekik.

A tömjénfüst fellegébe burkolt nagymestert mennybe varázsolta a lélekmámorosiló illat s átszellemült ragyogó arcán ténylett az elragadtatás, a megdicsőülés bűvölete.

Még az első apostolt: Udvardy elnököt is megszállta a lelkesedés mámora és tárt karokkal fordult a „nagymester" felé:

— Uram, jó nekünk itt lenni. Épitsünk három hajlékot!

— Háromszáz forint minimumból nem lehet! — mormogta Hajgató, a pädagogusok Tamása s aztán megkönnyebbült szivvel hagyta el a Tábor-hegyet.

Zavartalanul folyt tovább a megdicsőülés a mire a táborhegyi nagy pillanatok véget értek, dr. Ruzsicska tanfelügyelő csakugyan megváltozott szinnel bocsátkozott le a mindennapi élet rögei közé, hol azután *Schmidt Karesi* várakozott reá tárt karokkal:

— Uram, jó nekünk itt *enni*! — Járuljunk az ur asztalához!

És megkezdődött a banket a tósztok-árjával.

Ha elfogadjuk kedves riporter-kollegáink rendes sablonját, hogy „*a kitünő ételeket tósztok füszerezik*" — akkor Csáktornyán a pädagogusok ebédjén, habozás nélkül füszerkereskedést lehetett volna nyitani.

A szegény muzsikusok már ugyancsak békétlenkedtek, hogy nem jutottak szóhoz. Az éhes vendégekről csurgott a koplalás verejtéke. Csak *Schultz Kari* hallgatta a tósztokat türelmes áhitattal a ebéd végén igy tört ki belőle a Galgenhumor:

— No, legalább valamivel én is jóllakam.

Bánfi Lujzinak ellenben elrontotta az étvágyát, hogy csak kétszer beszélhetett s egész elragadtatással zárta keblére *Zrinyi* Károly csáktornyai kollegáját, amért olyan *kurtán* tósztozott.

De azért harmadik tösztjét még sem mondhatta el. Én azonban kiolvastam szemeiből, hogy mit akart mondani; hát ide irom.

„Uram, Uram, Nagyságos Tanfelügyelő Uram, szállok az Urhoz.

Mikor a magyar népoktatásügy Mózese: Eötvös József báró, a pusztában vándorló tanitóságot elvezette az ígéretföld díjig és szemeit örökre lezárta a halál. — mi szegény tanitók is elmondhattuk a költővel:

„Lement a nap. De csillagok
Nem jöttenek; sötét az ég.“

Sötét is volt jó sokáig.

Évek multán jött csak a tanitóság egére valami szokatlan fényesség; olyan forma, mint a holdvilág.

A tanitók a sötétségből hozsannával fogadták az uj fényt.

A 300 frtot minimumon aluliak azt mondták, hogy *kenyér*. A 300 frton fölüliek azt mondták, hogy *sajt*. A szkeptikusok azt mondták, hogy *Luftballon*.

És a szkeptikusoknak volt igazuk.

A fényes Luftballon egyszer csak kipattant és lehullott belőle a tanitói *fizetésrendezés*.

Mindnyájan tudjuk, hogy ezzel a mádipolgártárs sorsára jutottunk.

Tovább vándorolhatunk a pusztában. Megint csak:

„Közel s távolban semmi fény nincs;
Csak mécsvilágunk s honszerelmünk ég.“

Igen, mécsvilágunk: a szent ügy idealizmusa és a hazaszeretet a mi vezérlőink a pusztában, amik *nappal* mint fényes felhő; *éjjel*, mint világitó lángoszlop járnak előttünk, hogy osztozzunk a küzdő Izrael sorsában.

Az idealizmus és hazaszeretet azok a büvös erők, amik mindennel megküzdő és mindenről lemondó apostolokká avatnak bennünket: a nemzet legéletbevágóbb szent ügyének apostolaivá.

E kettős erőnek köszönhetjük a mai örömünnepet is, hogy a tanfelügyelői buzgalom tizéves hatásának ünnepet szentelhettünk.

Poharamat emelem a magyar tanitóság idealizmusára és lángoló hazaszeretetére! . . .

Ezt akarta még elmondani Bánfi Lujzi barátom. Ha mindenben nem találtam el gondolatát, korrigálja ki. Szivesen veszem. Mert végre is nem vagyok csalhatatlan Cumberland.

Igazán sajnálom, hogy ez a tömjénillattalan tószt Bánfi Lujzi barátom kebelében maradt; de vigasztalja meg az, hogy *Hoffmann* Móric barátunk is haza hozta a megáét, ami a tósztozás történetében ha nem is csodás, de semmiesetre sem mindennapi esemény.

Társasebéd után a rengeteg sok tószlot nem feledve, de megbocsátva, délután 4 órakor kiengesztelődött szivvel ült a pädagogusok egy része a varazsdi vonalra. Tarka, szép csoportban pädagógusok és pädagógák. ... Köztük *Poor János* tisztelendő ur szelid napoleon-képe. Igazán kisértő találkozása a házasságszerzés eszközeinek!

Hogy azóta a kedves csintalan pädagogák közül még egyik sem tette le *„toga praetexta“*-ját, a *„Fortuna virginalis“* elé, annak bizonyára nem is *Poor* tisztelendő ur az oka, akinek szelid szemeiből már *jegyváltás* előtt is szakadatlanul *áldás* sugárzott. De mi haszna, ha azok a jegyek csak Varazsdig szóltak. Lehet, hogy az ő áldó tekintetének is azért nem volt varázsa, mert a házasság jegyei is csak menetre szólnak.

Ha mindjárt térti jegyet is lehetne váltani, — talán a fiatal pädagogus urak sem lennének — minden áron „Remeték“ . . .

A vonat lassu tempóban haladt velünk s félóra multva kiszálltunk a varazsdi állomásnál és kiváncsian hatottunk be egész karaván ban a horvát testvérek kedves városába.

Megjártuk tiszta, szép utcáit, megnéztük gyönyörü színházát, iskoláit, pompás parkját; megfigyeltük társadalmi életének érverését és megszállta szivünket az irigység szelleme.

Mikor éri el a mi zajos, nyüzsgő Nagy-Kanizsánk ezt a kis csendes Varazsdot?!

Ha desperatus németek vagyunk, okvetlenül hamut kerestünk volna, hogy meghintsük fejünket; — de vérmes magyarokul nem tehettünk mást, mint hogy behatoltunk nagy zajjal a „Vadember“-be s ott jeges horvát-fröccsökkel hűtöttük le kissé dagadó magyar önérzetünket.

Mire a parkba visszajutottunk, már rózsássá lett a felhő homlokunkon s csak ugy csattogott le a vidám magyar szó ajkainkról.

A páratlan magyar humor pezsgése nagyon kellemes harmoniával vegyülhetett a térzenébe; mert az ábrándos szemü szőke horvát nők nagyon értelmes némasággal fejezték ki érdeklődésöket és tetszésöket. Minden pillanatban attól tartottam, hogy tapsolni kezdenek és koszoru nyujtanak át *Schmidt Karcsinak*, akiből legjobban szikrázott ki a hamisitatlan heidelbergi humor . . .

Késő este volt már, — mikor elbucsuztunk a kedves horvát városkától.

Gyönyörü, feledhetetlen, barátságos hely az, a horvát nemzeti életnek erős és ránk nézve példás lüktetésével, mert ott mindenki horvátul beszél. De azért mégis csak kedvesebb nekünk ez a mi ricsetnyelvü Nagy-Kanizsánk; — mert hát: „Extra Hungariam non est vita; si vita: non est ita.....“

Már magasan járt a Hold, a szerelmesek és poeták sóhajainak accumulatora, mikor a nagykanizsai pályaudvarra robogott velünk a nagyokat fuvó gőzmozdony.

Mi is nagyot fujtunk.

Huszonnégy órai fényes, tarka élet gyorsan szövődött ábrándjai (a pillanatok szivárványai) szertefoszlottak; a pillanatnyi föllángolás emlékei (a ragyogó buborékok) szertepattogtak a levegőben.

Megint *fakó* emberek vagyunk.

A közönség köréből.

A következő felszólalást küldték be hozzánk:

„Szerencsétlenségek elhárítására célzó óvintézkedések megtétele a rendőrség teendője.

Ha a kellő óvintézkedések a kanizsa-sánci utszakasz csinálásával megtétettek volna, akkor városunk egyik polgárának: Weiser József urnak családját nem érte volna mult szombaton az a szerencsétlenség, melyért *a felelősség azokat terheli*, kik az óvintézkedések megtételét *elmulasztották*.

Hasonló szerencsétlenségek történhetnek a n.-kanizsai köztemetőnél is. Itt, hol a legnagyobb kocsiforgalom van, a katonaság dobosai és trombitásai délutánonkint olyan *erős zajt* csinálnak gyakorlataikkal, hogy az arra haladó lovak *megbokrosodása* s az ennek folytán beálló szerencsétlenség *mindig várható*. — Azon kivül ez a zaj erősen sérti és háborgatja a *kegyeletet* is, mert a dobok és trombiták zaja éppen nem harmoniál a temetési gyászszertartás zsolozsmáival.“

Ami beküldő felszólalásának első részét illeti, tudtunkkal a kanizsa-sánci utszakaszon az óvintézkedéseket megtették. A fogatoknak kerülő utat jelöltek ki s a fölállitott őrszem figyelmeztette a kocsisokat, hogy a kötöző gőzhenger munkában van, tehát, ha arra akarnak haladni, *szálljanak le és vezessék a lovakat*. Weiser ur kocsisa azonban a figyelmeztetés daczára a kocsin maradt és nem tért ki az előrelátható baj elől; mert bizott lovai idomitottságában és saját ügyességében. Hogy rosszul számitott, — megmutatta az általános részvéttel kisért, sajnálatos következmény.

Ami beküldő felszólalásának második részét: a temetőmelletti katonai dob- és trombita-gyakorlatokat illeti, *ebben már teljesen egyet értünk vele*. Már néhány év előtt is felszólaltunk lapunkban ez ellen s az akkori katonai parancsnokság szives volt intézkedni. Hisszük, hogy ha rendőrkapitányságunk ez érdemben megkeresi az állomásparancsnokságot: a közbiztonság és a *kegyelet tiszteletbentartása* érdekében ez uttal is *szives* lesz az, a dob- és trombita-gyakorlatokra a katonaságnak *más helyet* jelölni ki.

A rendőrség köréből.

4591.—1894. szám.

RENDELET.

Az Oroszországban ujabban nagyobb mérvben terjedő s Galiczíában és Bukovinában felmerült **cholera esetek** alkalmából — a nagyméltóságu m. kir. belügyministeriumnak 58167—1894. szám alatt kelt körrendelete alapján — a következőket rendelem el:

1.) Oroszországból, Galiczíából, Bukovinából és Porosz-Szileziából érkező utasok, bármily rövid tartózkodásra érkeznek Nagy-Kanizsára, a rendőrkapitányi hivatalnál azonnal bejelentendők.

2.) Az Oroszországból, Galiczíából, Bukonából és Porosz-Szileziából érkező utasokon észlelt **choleragyanus tünet** (hányás, hasmenés) a rendőrkapitányi hivatalnál azonnal bejelentendő.

Ezen rendelkezések szigoru teljesitését különbeni sulyos büntetés alkalmazásának terhe alatt első sorban a szállodásoknak vendéglősöknek, másodsorban a magánfeleknek különös figyelmébe ajánlom.

Nagy-Kanizsán, 1894. augusztus 24-én.

VÉCSEY ZSIGMOND, rendőrfőkapitány.

HIREK.

— **Egy jeles tanitó halála.** Samu József a csáktornyai tanitóképző intezet nyugalmazott igazgatója meghalt a napokban Zentán. Samu a hazai tanügynek egyik kiváló munkása volt, a ki először Zentán tanitó, majd Szabadkán képezdei tanár s Bján és Csáktornyán pedig képezdei igazgató lett. A községi iskolák ujjászervezésének kérdésében a kormány őt is meghallgatta s az akkori közoktatásügyi miniszter Samu József javaslatait tette magáévá. Paratlan szerény ember volt s bár a kormány többször megkinálta tanfelügyelőséggel s magasabb miniszteri hivatallal, ő mindvégig megmaradt a tanügy szerény munkásának. Zentán az egész város nagy részvéte mellett temették el.

— **Hymen.** *Rauch* Julia kisasszonyt dr. *Rauch* Zsigmond dolgozótársunk és kórházi orvos testvérhugát e hó 27-én vezette oltárhoz Nagy-Kanizsán: *Kántor* Bernát benkoveci korcsmáros.

— **A zalamegyei önk. tüzoltószövetség** uj tisztikara: Mayer István (Z.-Egerszeg elnök, Hajós Mihály (A. Lendva) alelnök, Nagy Antal (Z.-Egerszeg) titkár, Stefanecz József (Zala Egerszeg) pénztárnok. Választmányi tagok: a) rendesek: Kohary József (Szt. Gróth) Knorczer György (Nagy-Kanizsa), Szeivirth Antal (Csáktornya), Pöltz Pál (Keszthely), Kovács Gyula (Légrád), dr, Kelemen Károly (Sümegh), b) póttagok: Alszegi József, (Csáktornya), Sztanovszky Nándor (Csesztreg), Hajdú György (Kis-Komárom), Tóth Sándor (Perlak), Pozsogár Gyula (Véged), Stárzsinszky György (Galambok), Kozáry Aurel (Zalabér)

— **Tüzoltói zászló felszentelés.** Érdekes ünnepély lesz szept. 8—9-én Csurgón. Az ottani tüzoltók zászlószentelése e napokon tartatik. A zászlóanyai tisztet Dr. Horváth Józseiné Szaák Lujza kedvelt irónő vállalta el s az egyletnek gyönyörü zászlót készittetett. Ez élvezetesnek igérkező mulatságra azon reményben hívjuk fel a közönség figyelmét, hogy városunkból nemcsak tüzoltóink, de egyesek is nagy számmal fognak ott megjelenni.

— **Balaton-Füred eladó.** A bencésrend nagy káptalanja a mult napokban Pannonhalmán gyülésezett és ez alkalommal a gazdasági ügyosztály azt határozta, hogy hajlandó Balaton-Füredet eladni, ha jó vevő akad, addig is tetemes befektetésekkel fejleszti a fürdőhelyet.

— **Uj gyógyszerész.** A Szörcsöky-féle gyógyszertárt Nagy-Kanizsán örök áron megvette *Ehrlich* Arnold fiatal gyógyszerész, és azt már át is vette. Az uj gyógyszerész főleg *Belus* barátunknak fog nagy korkurenciát csinálni, amennyiben 29 éves, *nőtlen* fiatal ember.

— **Meghivás.** Az „Első nagykanizsai magyar asztaltársaság" választmánya tagjaival egyetértőleg megboldogult nagyhazánkfia Kossuth Lajos emlékét különösen tekintve — de másrészt a szegény és árva gyermekek felruházási alapja gyarapithatása céljából, egy nagyobb szabásu *szüreti mulatsággal* kapcsolatos zártkörü táncvigalom rendezése tárgyában gyülhelyiségében a „Petőfi"-hez cimzett vendéglő nagytermében f. évi *augusztus hó 30-án este 8 órakor* gyülést és társas összejövetelt tart, melyhez a nevezett társaság összes tagjait, valamint a nemes és jótékony cél iránt érdeklődő emberbarátokat tisztelettel meghivja: — az elnökség.

— **Iskolai ügyek.** Rózsavölgyi Paula a fővárosba választatván meg, városunkba viselt tanitónői állásáról lemondott. — *A* f. hó 27-én tartott iskolaszéki ülés a központi harmadik elemi osztály vezetését Farkas Vilma k. a.-ra bizta. Ez áthelyezéssel is elismerését akarván kifejezni azon fáradhatatlan szorgalom- és szép eredményért, melyet nevezett a tanitás terén felmutatott. A megüresült állás betöltésénél az a kérdés merült fel hogy az férfival, avagy nővel töltessék-e be? A tantestület férfi alkalmazását hozta javaslatba, az iskolaszék tagjainak nagyrésze azonban a hangulat után itélve, nő tanitó mellett foglal állást valószinüleg akkor is, midőn ez ügy végleges elbirálás tárgyát fogja képezi.

— **Megették a tiszta jövedelmet.** Surd község arany ifjusága a p.-szt.-királyi tüzkárosultok javára működveiői előadást rendezett. A közönség tekintettel a jótékony célra nem is fukarkodott s tömegesen jelent meg az előadáson. A működvelők is megfeleltek a hozzájuk fűzött „művészi" dolgokban. Hanem a mi fődolog: az előadás „anyagi" részében blamirozták magukat. Ugy gondolkodtak a művész-palanták, hogy voltaképen még a p.-szt.-királyi égettek sem kivánhatják tőlük, hogy éhes gyomorral komédiázzanak, ergó az 5 frtnyi tiszta jövedelem közös elhatározással megevődött. Igy esett meg aztán, hogy a surdiak a p.-szt.-királyi nagytüz tiszteletére, egy jóizü vacsorát rendeztek. De meglakolnak érte, az utókor részére egy jó közmondást teremtettek: „Megették, mint a surdi működvelők a tiszta jövedelmet."

— **Ritka apa.** Kohn József csurgói lakós kékfestő a hazának nem kevesebb mint 6 katonát adott. Kohnnak 6 fia van, kik valamenyien katonák. A dologban az a legérdekesebb hogy a 6 fiu mindenike a hadsereg különböző branchában szolgálja a hazát. Került a derék fiukból orvos, baka, huszár, tüzér, utász, honvéd. A 6 fiu közül ettő tiszti kardbojtot visel s a 6 ik fiu most vonul be október 1-én szolgálattételre. Sok ilyen derék apa és fiuk kellenének a hazának.

— **Baleset.** Mikó János 16 éves kőmives e hó 27-én a sugár-uti Petrás-féle ház épitkezésénél az állványról a pincébe zuhant oly szerencsétlenül, hogy bal lábszárcsontja megrepedt.

— **Az eltünt pénzes zacskó.** *Löwenstein* szentpéteri bérlő kocsisa, ugyanazon időben, midőn a Weiser család néhány tagját, kiket az ismert baleset érti, vitte, két pénzes zacskót is vitt gazdájának, melyek egyikében 400 frt, a másikban 100 frt ezüstpénz volt. A baleset alkalmával a két pénzes zacskó eltünt, de később a 100 frtot tartalmazót Bentzik kocsisa meghozta, a 400 forintos azonban mindeddig nem került meg. Az árok szélén, hol a kocsi feldőlt sandi asszonyok pihentek és ezeket terheli a gyanu hogy a pénzt megtalálták és magukkal vitték. A nyomozás ez irányban folyamatban van.

— **Szerencsés zuhanás.** Polin Péter Teleky-utcai házában a kutat javittatta. A 34 meter mély kut téglamunkálatai már 15 meter magasságig haladtak és itt volt a munkások állványa, melyen Babics György kőmüves a munka vállalkozó és Benkő Bódi napszámos dolgoztak. Benkő a kutból jövő gáz elkábitotta, hirtelen rosszul lett, miért is Babics őt a vederbe ültette és felakarta szállitani. A veder már csak 3 meternyire volt a felszintől, midőn Benkő elájulva ebből kidült. A háztulajdonos Polin nem vesztve el lélekjelenlétét, lekiáltott Babicsnak „Benkő esik" és Babics ennek hallatára tárt karokkal várta a zuhanó napszámost, kinek ennek folytán tényleg nem is esett baja, de eldöntötte megmentőjét, ki csekély zuzódást szenvedett. A rosszul lett napszámost ezután Babics kiséretében felszállitották és utóbbit a fentlevők érdem szerint megéljenezték.

— **Tanár választás.** A nagy-kanizsai izr. hitközség által fentartott középkereskedelmi iskola történelmi tanszéke Kozár Ferenc kegyesr. tanár távoztával megüresedven a hitközség iskola-szakosztálya *tegnap délután* tartott ülésében történelmi tanárnak *Kalcsok* Leo fögymnasiumi tanárt választotta meg.

— **Apáca-kolostor Tihanyban.** A bencésrend Tihanyban apáca-kolostort és kisdedovó intézetet kapcsolatos iskolát fog alapitani.

— **Megégett.** *Tscheik* dél-vasuti forgalom ellenőr 7 éves leánykája Janka, *tegnap szerdán este* egy spiritus készülékkal foglalkozott, melyből az égő szesz a leányka ruhájára dőlt. A ruha tüzet fogott és csakhamar a leányka egész ruházata lángokban állt. A jajveszékésre berohant az anyja és 10 éves nővére, kik letépték az égő ruhát és igy megmentették a borzasztó haláltól. A leányka sulyos sérüléseket szenvedett, a mentségére sietők pedig kezeiket égették el.

— **A Weiser-gyár győzelme.** Lapunk 66-ik számában röviden már megemlékeztünk azon elsőrendü kitüntetésekről, melyekre a Weiser-fele nagy-kanizsai gépgyár saját gyártmányu gazdasági gépeivel a martonvásári gazdasági kiállitás alkalmával a jury által érdemesittetett. Az időközben megjelent szak- és egyéb lapok egész hasábokat szentelnek a Weiser-féle gépeknek, melyek a gépipar terén oly jelentékenyen konkurencia mellett is, nemcsak dicsérettel álltak meg helyüket, hanem, s pedig főleg az elmés szerkezetü „*Perfecta*" kiváltható kapcsuklyókkal ellátott sorvető géppel a gazdaközönség körében méltó feltünést keltett. *József* főherceg, ki a kiállitás protectora volt huzamosabb időt szentelt czen kiváló vetőgép megtekintésének és ennek előnyeit legmagasabb dicsérettel illette. A Weiser gyár ért kitüntetésnek főkép azért örülünk, mert a vidéki gépgyáraknak még mindig azon előitélettel is kell küzdeni, hogy csak régi világhirü gyárak képesek valami jót előállitani. A Weiser gyár eddigi eredményei a gazdaközönség egy részét már is más nézetre tereltek, mi a tömeges megrendelésben nyilvánul, mely e gyárhoz közelről és távolról érkezik. Városunk két gépgyárral is büszkélkedik, melyeknek ily irányban való fejlődését valóban nagy megelégedéssel látjuk.

— **Vizvezeték Sümegen.** Furcsa időket élünk Nagy-Kanizsán általános a vizhiány és Sümegen vizvezeték készül; az ebbeli munkálatokra most irta ki a vizvezető bizottság elnöke a felhivást ajánlattételre. Az épitendő vizvezeték költségelőirányzata mintegy 65.000 forint és ezenfelül minden felállitandó közkutért 120 frt. Ezt teszi Sümeg nagyközség és Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu város? A közkutakból villamos világitó tornyokat emeltetett, hogy az ezekből kisugárzó villamos fény által még éjnek idején is világosan bebizonyitsa, hogy *bölcs* tanács örködik a közönség vagyona és egészsége felett.

— **Tüz.** *Eszteregnye* községben e hó 27-én Bösze Ferenc földmives háza eddig ismeretlen okból kigyuladt s ez alkalommal 5 istálló 5 pajta tetemes gabona készlettel, továbbá Farkas Ferencnek egy két éves értékes csikója lett a lángok martaléka.

— **Királyutcai mizerják.** Panaszos levelet vettünk, melynek tartalma szomoru világot vet a király utcabeli köztisztasági és egészségügyi viszonyokra. Az a sikátornevü vak utca, mely a király utcát összeköti a kis német-utcával, s melyben nap lemente után az átmenetre kárhoztatott halandó lépten nyomón attól tarthat a pokoli sötétségben, hogy nyakát szegi, — valóságos lerakadó helye a mindenünnen kiselejtezett tégla törmelékek s egyéb tisztátlan tárgyaknak. A kifüggesztett figyelmeztető tábla soha nem fog eredményre vezetni, hisz a tilalom megszegéséért soha emberi lény meg birságolva még nem lőn. Az ide tévedt idegen, sőt még tán más utcában lakó boldogabb kanizsai lakós is teljes joggal tépelődhetik a fölött: vajjon a legsötétebb Afrikában van-e, avagy az erős haladásnak indult város egyik legerősebb forgalmu utcájában. Van aztán ez utcában egy bőr raktár s egy ecetgyár, melyeknek ablakai persze nappal, midőn a közegészség őrei ébren vannak, zárva tartatnak, az esteli órákban azonban egész fesztelenül ki lesz tárva minden ablak. Az összegyülemlett miazmák és bacillusok aztán elvégzik egész nap elmulasztott kötelességüket, — rövid idő alatt az egész utca olyan leirhatatlan büzzel van tele, hogy a lakósok nagy része nem mer az utcára mozdulni. Fölhivjuk a közegészségügyi bizottság és rendőrség figyelmét a furcsa állapotok megszüntetésére.

— **Tolvaj cseléd.** Lieger Gyula—tapolcai vendéglős Major Juli nevü kikapós cselédje anyai örömöket érezvén, kénytelen volt helyétől megválni. Vagy nyolc nap mulva jelentkezett, hogy ujra szolgálatba lépjen, de gazdája, tekintettel a leány életére, elutasitotta. Ekkor a leány egy furót keritett, s éjjel kifurta a szoba ajtaját, melyben a fizető pincér aludt, azután kampós vassal lehuzta a reteszt s a szobába hatolva az alvó pincér feje alól kicsente a tárcát, melyben 5 drb. öt és 10 drb. 1 forintos bankjegy s ezüstpénz volt. Reggel a pincér ijedve vette észre, hogy tárcája eltünt. A dolgot elpanaszolta gazdájának, ki a csendőrségnél tett jelentést. A gyanu a cselédlányra esvén, ezt vallatóra vették, ki hosszabb huzódás után tettét beismerte, s a bankópénzt 2 ezüstforintossal és 4 koronával együtt visszaadta.

— **Használják a badacsonyi turista utat.** A mult héten — irják lapunknak — egy nagy — mintegy hatvan tagból álló — társaság rándult ki Siófokról Badacsonyba. A kirándulók külön hajón, a Helkán d. e 11 óra tájban értek a badacsonyi kikötőbe. A társaság a „Hableány" vendéglőbe szállt. Villás reggeli után azonnal a Badacsony hegy tetejére mentek fel. Érdekes látvány volt, a mint a nagy hölgy és férfi társaság tagjai a hatalmas basaltkupnak szőlőhegygyel boritott lejtőjén megszaggatott csoportokban a kereszt lábaihoz érve, a fönséges kilátáson elcsodálkoztak. A turisták a hegyről visszatérve 4 órakor ugyancsak a „Hableány"-ban sok terítékü társasebédhez ültek, melyen több felköszöntő mondatott. Kár, hogy a fürdőidényben Keszthelyről is nem történnek hasonló kirándulások.

— **Az orsz. m. kir. szinmüvészeti akadémián** a beiratások szeptember hó 4. 5. 6. napjain lesznek, a *felvételi vizsgálat* pedig 7-én d. u. 3 órakor tartatik. Az orsz. m. kir. szinmüvészeti akadémiába való felvételhez *megkivántatnak a)* szinpadias, csinos alak, *b)* Tiszta kiejtésü csengő hang. *c)* kifejlett testalkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okiratttal bizonyitandó. *d)* Annyi müveltség és iskolai képzettségről való bizonyitvány, amennyit e korban minden müvelt ifjutól megvárhatni, különösen a magyar nyelvnek alapos ismerete. *e)* Szülői vagy gyámi megegyezés. Amely jelentkezővel azok nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles irásban tartozik az illetőt felmutatni. *f)* A jelentkező növendék csupán a valóságos törvényes családi néven iratthatja be magát. *g)* Jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyitvány, mely vagy iskolai bizonyitványnyal vagy hatóságilag vagy ismert egyének aláirásával mulhatlanul igazolandó. *h)* Minden ujonnan jelentkező az első osztályba csak próbaidőre vétetik fel, ennek letelttével ujabb vizsgálatnak vetteti alá. A fölvétel tehát nem végleges, a betelt próbaidő után a tehetségtelen vagy hanyag növendék elbocsáttatik. Ha a fölvett növendék tehetséget, szorgalmat, haladást nem tanusit bármely évben időközben is elbocsátható. *i)* A belépő uj növendék 1 frt. beiratási dijat s 5 frt. felvételi dijat,- valamennyi növendék pedig 1 frt. beiratási dijat, azonkivül 30 frt. tandijat tartozik 2 részletben, u. m. szept. 15-én és febr. 1-én fizetni. Minden fölvett növendék tartozik szülőivel vagy gyámjával együtt az eléjök terjesztendő kötelezvényt aláirni. Bővebb értesitést az int. igazgalóság (Kerepesi ut 1. sz. III. em.) készséggel. — Az gazgatóság.

— **Hirtelen halál.** *Milkovics* József 46 éves napszámost e hó 27-én reggeli 7 órakor a nádor-utcában szivszélhüdés érte és ott nyomban meghalt. A hirtelen halál a kolera hirek folytán nagy ijedelmet okozott városunkban, mely csak

akkor oszladozott midőn az orvosok a halál okát köztudomásra hozták. Az elhalálozott iszákos ember hirében állt, ki megelőző nap is erősen bepálinkázott és noha héttön hajnalban rosszulletről panaszkodott feleségének, mégis munka után nézett és ezen járatban érte a halál.

— **Katonai jubileum** cimü lapunk legutóbbi számában megjelent hirközleményünkbe egy sajtóhiba csuszott be, mely szerint *Rózsa* tábornok katonáskodásának „*negyedik*" évfordulóját ülte meg; helyesen «*negyvenedik*» lett volna szedendő. Az ujdonság minden esetre szenzatiósabb lett volna ha valaki *négy évi* katonáskodását mint tábornok ülheti meg, de 40 évi szolgálat a haza védelmében sokkal dicsőbb.

— „Törvényszéki Csarnok" rovatunk a helyszüke miatt kiszorult!

CSARNOK

BYRON.

Irodalomtörténeti rajz.

— Jelesebb kuttók nyomán. —

Irta: **Baboss László.**

(**19**-dik folytatás.)

A fenti költői beszélyek, s hős alakjaik, melyek közül nem egy a hitért, a vallásért, más a szabadságért, az alattvalók érdekeért küzd, tehát eszméért, igazságért vagy polgári jogokért — meggyőzhetnek bennünket, hogy Byron épp ugy mint Burns, Shakespeare vagy Göthe istentől volt küldve — téritő gyanánt, s az emberiséget magasabb elvekre is tanitotta s felemelte, fellármázta a holt tömegeket, az alvó népeket, midőn költészete hatalmas zengzetével lelkesitve, hősöket teremtett, s a szabadságért sikra állt. A való élet magasztosab felfogása, az igaz, örök szép és jó, az örök természet bája, a történelem, az örök dicsőség megszentelése alig nyilvánult valaha szebben, magasztosabban, mint éppen Byron költészetében, — aki annyi ifju kebelt szent lángra gyulasztott. Nem bitang ténysugár ez, mely csupán világit, de nem melegit, de oly magasztos költészet, mely örökké megtartja értékét. Természetfölöttiséggel vádolják Byron férfialakjait, a kik felülállanak a természet rendén, — *demonoknak*, költészetét sátáni költészetnek nevezik, mert skepticus, világgyülölő, embermegvető, aki kételkedik az emberi hitben, s kigunyol sarcasmusával: Istent, lelket, halhatatlanságot — s egyet ismer csak: a nyomort, a fájdalmat és a halált; s ebből sokan azt következtetik, hogy Byron ezzel megrontotta a hitet, — a népek erkölcseit és sötét fátyollal: a kétségbeesés hitével boritotta el a világot. — Engedjük meg, hogy férfi alakjai demonok, ő maga egy sátán, aki roszra csábitotta a világot; költészete is sátáni, — de mielőtt ez elhamarkodott itéletet kibocsájtanók, nézzük meg nőalakjait: Haidée-t, Leliát, Zulejkát, Gülnarát, — s ha ezeket megismertük, megszeretjük, azután vessünk követ Byronra, azután mondjuk ki, hogy nincs szive, hogy sátán, s hogy a sátán alkothat ily angyalokat, szivet, szeretet, érzés nélkül.

Shakespere-t hősei megalkotásában senki se multa felül, ezt megállapodott critica, de mégis legszebb alkotásai a nők: a férfiak rabszolgái, angyalai, akik végtelenül szeretnek, végtelenül biznak, gondtalanul megadják magukat s készek minden áldozatra; tiszták mint a harmat; gyöngék mint a virág; egész életük egy illat; de azért Shakespearnél is a férfiak férfiasabbak, női pedig nőiesebbek.

Byron női is ilyenek, ugy mint férfihősei a végletek közt mozognak, s mig férfiai nehézkes gondolkozásuak, rejtélyesek, de eszméket képviselnek, vagy azért küzdenek vagy élnek; női egytől-egyig angyalszerűek, és ha nővé változnak is, furiákká soha se lesznek, s ha vétket követnek is el, amitől undorodnak — szerelmükben, öntudatlanságukban követik el. — Valóban kedves egyszerüségükkel megszégyenitik a férfiak bölcseségét.

Nézzük csak — Haidéet — aki a szüziesség varázsa alatt szerelme által hajtatva, a tenger költészete, a természet igézete által körülhálózva omlik Don Juan karjaiba.

„*Oly ifjak, szépek, oly szerelmesek*
Oly árvák és oly egyedül valának,
Tuláradt szivük csaknem széttrepedt
Ah, ilyen óra széttör minden gátot.
És egy örüklét sem javitja meg: a perc bünét.

Egymásra néznek és szemük mesésen,
Fényt tündököl a rezgő holdsugárba
Juan nyakát Haidée hó karja és
Juané Haidét füzi át, hajában
Elrejtve félig; fuldokló nyögés .....
Reszket az ajkak lázas sóhajában."

Haidée szeret gondtalanul, nem kérdi kit, bizik, és csak akkor ébred fel szüzies öntudatlanságából, mikor Lambró: édes apja, Juant hajóra vetteti — addig boldogok, nem látnak sem eget sem földet, élnek a jelennek s nem gondolnak a jövőre, Haidée Juant szive királyává teszi.

Ilyen Medora — a Kalózban:

„*Ha Konrád nincs itt nem vigadhatok,*
Ha nem vagy itt s nem zenghetek neked:
Dalomba öntöm szivem s lelkemet
Elmondja minden hang, szivem ha zajg
S kiömlik olykor, — néma bár az ajk!
Sok éjen át magányos ágyamon
A szellőt is viharnak álmodom
S vitorláid között mi röpköde?
A langy zephir nekem a v é s z hirnöke;
Lágy suttogása jós ige nekem,
Hogy h a l v a látlak a partfövenyen;
Ilyenkor örtornyunk tűzlángit szitnám
A g g ó d v a, hogy az álmos őr szundit tán;
Álmatlan lestem csillagit az éjnek,
A hajnal eljött ám, te nem jövél meg,
Keblemen át a szél fagylalva járt
S a fölkelő nap b á n a t b a n talált
Csak néztem néztem ám n e m jött a vitorla,
Mi könyeimet bumat szüntette volna!
A dél jött — ah árboc a szirt megett...
Légy áldva . . . oh jaj! hisz tovább siet!
Most más jön . . . Isten! . . . végre a tied!
Oh bár e zord napoknak volna vége.
Konrádom, mond neked nem üdv a béke?
Te dús vagy bár a bús tanya helyett
Kinál a föld szebb otthont is neked;
Tudod te jól nem a veszély mi rámér
S ha reszketek, midőn nem láttak én itt,
Nem önmagam, de egy drágábbat féltek
Kit az szerelmem mig a harc meg éltet
Csodás szív az! Mig oly gyöngéd iránt am
Harcban magával s mindkettő a világban.

(Folytatása következik.)

VEGYES.

Budapesti levél.

Közeledik a tanidő kezdete, az iskolákba, egyetemekre beirtakozás ideje és a vidéki családok készülődni kezdenek, hogy Budapestre jöjjenek gyermekeik beiratására és bevásárlásaik eszközlésére. Ez alkalomból ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe mindazt, mi rájuk nézve a fővárosban tájékoztatást szükséges.

Budapestre megérkezve első egy jó szálloda. A ki csendes, tiszta és kényelmes, mindamellett olcsó lakást óhajt az **Borcczky Lajos** „Erzsébet Királyné" szállodáját vegye igénybe, mely a belváros kellő közepén, az Egyetem-utcában 5. szám alatt van. Közel van ide minden iskola, egyetem. Közvetlen szomszédságában van a villamos vasut állomása. A szállodában a legnagyobb pontosság, gondos kiszolgálás kellemes otthont nyujt. Étterében jó magyar ételek s tiszta italok, kávéházában a legjobb kávéházi italok jutányos árakon szolgáltatnak ki. Fürdőszoba áll a vendégek rendelkezésére, s villamos világitással van a szálloda ellátva, miért is legmelegebben ajánlhatjuk tisztelt olvasóinknak.

A zene tanulása ma már az általános müveltség egyik követeménye, s minden értelmes család tanittatja gyermekeit zongorázásra, mint a zenetudás alapfeltételére. A tanidőny kezdetével mutatkozik leginkább a zongora beszerzésének szükség, mely célból a legjobban ajánlhatjuk a régi hirneves **Heckenast Gusztáv zongora termet,** Budapest, **Kigyó-utca 7. sz. a.** Heckenast ezen üzletet 1865-ben apósától: Pachl János első magyar zongoragyárostól vette át. 1879 májusban pedig a hires Beregszászy Lajos udvari zongoragyáros raktárát is átvette, s azóta a **kigyó-utca 7. sz. házban van** külön e célra épitett termekben dus választékban, mindenféle külföldi zongorák, pianinok és harmoniumok nagy raktára, minden igiésnek megfelelő kiállitásu, fekete dió- vagy matt fába faragott vagy vésett diszitésekkel. **Heckenast Gusztáv** raktárában csakis elsőrendü gyárakból való gyönyörü hangu zongorák vannak és a világhirü „Schidmayer és fiai" stuttgarti cég egyedüli képviselője, továbbá a zenevilágban a legjobbnak és legelcsóbbnak elismert „Tauringlai Orgban Co" harmoniumjának főraktárosa. Nagy választéka van itt átjátszott zongoráknak, valamint minden e szakmába vágó javitások is legjobban eszközöltetnek. Kivánatra árjegyzékét ingyen és bérmentve megküldi. A kinek zongorára van szüksége, az ezen régi jó hirnevü, szolid céggel lépjen összeköttetésbe.

Kertész Tódor . . „Van-e a ki e nevet nem ismeri?" Emberemlékezet óta volt **Kertész Tódor** diszmüára tárháza a Dorottya-u 1. sz. a. s nincs senki e széles hazában ki Budapesten jártában ott ne vásárolt volna, mert hát mindenkinek volt szüksége egyre másra a mi csak ottt volt található a legjobban. A zóna-díjszabás életbelépte óta folyton emelkedő ideges forgalommal **Kertész Tódor** vásárló közönsége is folyton emelkedett, ugy hogy már az utóbbi években szüknek bizonyultak a különben tagas helyiségek, s gyakran egymás hátán állott a vásárló közönség s igy szükségessé vált a helyiségnek egy nagyobbal való felcserélése s most már Kertész Tódor diszmüáru tárháza uj helyiségben van a **Kristóf tér sarkán,** a gróf Telekyféle palotában. Ez az uj helyiség ugy nagyságban mint diszességben messze fölülhaladja az eddigit, valóságos fényes látványosságot képez, melynek megtekintése már magában véve is gyönyört szerez, s azt senki el ne mulassza, a ki Budapestre jön. Már maga az üzlet külső imposáns arányaival, 34 nagy tükörablaku kirakatával, melyekben ezer és ezer szebbbnél-szebb tárgy szemléltető, folytonosan leköti a járókelők figyelmét. Hát még benn az óriási csarnokokban, minden képzeletet felülmuló gazdagon vannak felhalmozva azok az ezrekre menő müipari cikkek, diszmütárgyak, háztartási valamint mindennemü célszerü eszközök, melyek **Kertész Tódor** óriási terjedelmü diszes képes árjegyzékében felsorolva vannak, mely díjmentesen megküldetik mindenkinek, csak levelező lapon kell kérni azt, mit különösen azoknak a jánlunk, kik most nem jöhetnek Budapestre, szük ségleteiket ez árjegyzékből legjobban rendelhetik meg, s az a leggyorsabban eszközöltetik, mert Kertész Tódor uj helyiségében külön postaosztály van szervezve, hol a vidéki megrendelések azonnal a legnagyobb gonddal és pontossággal csomagoltatnak és szállittatnak el. A jelen tanidőny küszöbén különös figyelembe ajanljuk az iskolai és magánoktatáshoz való cikkeket, nevezetesen iskolafiukkat fiuk számára, háton hordható szijjakkal, vászon vagy bőrből, 1.60—3 frtig leánykák számára vizmentes vászonból 80 krtól 1.70-ig bőrből 2—3 frtig. Biztonsági szebbeli tintatartó kettős zárral 90—80 krig. Toll- és mindennemü irószeszköz a legnagyobb választékban.

A régi jó hirnevü **Lohr Mária** (azelőtt Kronfuss) vegyészeti tisztitó és müselyem-festő intézete örvendetes emelkedéséről is értesithetjük ezuttal t. olvasóinkat. Az eddigi nagyobb terjedelmü intézet kiváló müképessége és jó kiszolgálása által folyton szaporodott a megrendelések száma ugy, hogy az intézet jeles tulajdonosnője szükségesnek látta egy önálló házépitészet egy oly nagyszabásu müintézetet teremtení, minő még Ausztriában sincsen. A Baross utca 85. sz. alatt épült két emeletes ház majdnem egészen a müintézet céljaira van gőzgépekkel, nagy gőzmosó, festő és szárító gépfelszerelésekkel berendezve, egészen a tulajdonosnő szakszerü tervezése és utasitásai szerint uj különleges gépekkel minőkkel addig meg másutt sehol sem birnak, 18 különféle célu óriási teremben több mint 200 munkásnő dolgozik s végzik azt a mintaszerü vegyi tisztitást, melyről **Lohr Mária** müintézete nevezetes. Aki Budapestre jön és érdekli, tekintse meg azt a nagyszerü müpartelepet, a tulajdonosnő a legkedvesebb előzékenységgel mutatja meg azt. Csipke és szövetek vegyi tisztitása vagy festése most még gyorsabban eszközöltetik mint eddig s a megrendelések a régi cim alatt is küldhetők (Budapest, Ferencziek-tere 4. sz.) mert **Lohr Mária** nemcsak fenntartja eddigi helyiségeit, de még a József-köruton a Népszinház szomszédban fiók-üzlettel is szaperitotta azt.

Az Asfalt macadam kocsiut burkolat az utolsó években meglehetősen térhódított, de nincs még ma sem oly általános alkalmazásban, mint azt szépsége tartossága, és célszerüsége folytán érdemelné, részint mert még nem ismerik eléggé, részint mert az drágának tartják. A következő tanybeli adatok közlése által a hatóságok és városi mérnöki hivatalok figyelmét szándékoznak felébresztení ezen tapasztalatok alapján is ktválóan előnyösnek bizonyult kocsiut burkolatra, mely mint minden asfalt burkolat szépség és tartósag tekintetében a legjobb kockakő burkolattal vetekedik s könnyen és olcsón tartható jó karban, de készitési módjánál fova annyira érdes felületü és hogy a jármüvek és állatok a legkönnyebben és legbiztosabban közlekednek rajta. Ezen asfalt-macadam kocsiut burkolat a **magyar asphalt részvénytársaság** találmánya, mely arra szabadalmi jogot is szerzett. Budapesten, Aradon és Szegeden 6 évvel ezelőtt tették az első kisérleteket ezen, akkor egészen uj utburkolási rendszerrel. Már ezen első kisérletek is teljesen beváltak. A burkolat annyira jónak, alkalmasnak és jutányosnak bizonyult, hogy Budapest azt az állandóan alkalmazásban levő burkolatok sorába felvette. Lugos' Debrecen, Szabadka, Pozsony városokban hasonlókép sikeresnek bizonyultak az ott készitett asfalt macadam burkolatok és legujabban Pápa városa rendelt meg nagyobb terjedelmü macadam kocsiutat. Hogy az asfalt magtárak istállók, folyosók, udvarok stb. burkolására, s lakások szárazzá tételére a legalkalmasabb anyag, az ma már általánosan elv van ismerve.

Szerkesztői üzenet.

Dr. H. I.-né Szanák Lujza Ónagyságának Csurgón. — Örömmel üdvözöljük munkatársaink sorában. A tiszteletpéldányt lapunk mai számával megindituttuk.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLŐP.

Vasuti menetrend

Kanizsa állomás.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	sz. v.	4	42	regg.	gy. v.	5	33	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v.	12	59	d. u.
	gy. v.	12	20	éjjel	sz. v.	11	22	éjjel
	v. v.	6	50	este	v. v.	7	59	reg.
Bécs	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	3	42	regg.
	sz. v.	2	05	d. u	sz. v.	1	34	d u.
Szt-Iván Bécs	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
	sz. v.	12	45	éjjel	sz. v.	10	15	este
Budapest	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	50	regg
	v. v.	10	—	regg	sz. v.	1	39	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u.	v. v.	8	44	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	10	éjjel
Barcs	sz. v.	4	57	regg.	v. v.	9	40	regg.
					sz. v.	1	26	d. u
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	34	éjjel.

HIRDETÉSEK.

TANONCOK! Két — jó házból való — fiu kedvező feltételek mellett **Sölétormos Géza**, női-szabó-mesternél Nagy-Kanizsán, **tanonczul azonnal felvétetik.**

Előnybe részesülnek, — kik legalább két polgári-osztályt végeztek. 186 1 — 1

5048. tkv. 894. sz.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai „kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy a nagy-kanizsai takarékpénztár végrehajtatónak Seiber József végrehajtást szenvedő elleni 364 frt s járulékai iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a gelseszigeti 34. sz. tjkönyvben l. 37. hrsz. ingatlannak Seiber Józsefet illető s 353 frtra becsült fele része

1894. évi szeptember hó 19-ik napján d. e. 10 órakor

Gelse-Sziget község házánál hivatalból megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitelt becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt N.-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1894. évi julius hó 6-dik napján.

GÓZONY,
kir. tszéki albiró

191 — 1.

6222. sz./P. 1894.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött biróságí végrehajtó, ezennel közhirré teszi, hogy vb. Hirschler Antalné csődtömegéhez tartozó s 986 frt 60 krnyi összeget kitevő követelések *1894. évi augusztus hó 30-dik napján délután 4 órakor Nagy-Kanizsán, — Dr. Rothschild Samu tömeggondnok ügyvédi irodájában* nyilvános birói árverésen el fognak adatni.

Ezen elarverezendő követelések a legtöbbet igérő részére azonnali készpénz fizetés mellett a követelések összegén alul is leüttetik.

Kelt *Nagy-Kanizsán*, 1894. évi aug. 18-án.

189. 1 — 1 BARTS GYÖRGY,
kir. jbirósági végrehajtó.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

Pályázat.

A nagy-kanizsai községi népiskolánál egy **500** frt évi fizetés **100** frt lakbér és **50** frt ötödéves pótlékkal dijazott

rendes tanitónői állomás

üresedvén meg, erre ezennel pályázat nyittatik.

A kik ezen állomást elnyerni óhajtják, szabályszerüleg felszerelt kérvényüket **szept. hó 15-ig** az iskolaszék elnökéhez nyujtsák be.

Kelt **Nagy Kanizsán**, 1894, augusztus 29-én.

Az elnökség.

ELSÖ NAGY-KANIZSAI

GÉP- és KAZÁNGYÁR, VAS és ÉRCZÖNTŐDE

Nagy-Kanizsán.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy **helyben**, a **Csengery-utczában** ujonnan épült **gépgyárunk** üzemét megkezdtük. — Bátorkodunk alább felsorolt gyártmányainkat, melyeknek szakszerü és pontos kiviteléről a teljes jótállást elvállaljuk, a t. c. közönség becses figyelmébe ajánlani:

Korszerü stabil gőzgépek,
Gőzmozgonyok, gazdasági és iparvállalatokhoz,
Szivattyuk és fecskendők.
Sűritő és sűritő berendezések,
Aspiratió készülék,
Előmelegitők,
Közlőművek (Transmissiók),
Gőzkazánok a legjobb szerkezetben.

Tápviztisztitó készülék,
Viztartányok,
Vaskémények,
Malomberendezések és *malomrészek,*
Gőzcséplőgépek,
Cséplőgépek kézi és járgányhajtásra,
Járgányok,
Szabadalmazott *„Tátra“ sorvető-gépek* (legujabb szerkezetü),

Darálók, morzsolók,
Szecska- és répavágó-gépek,
Ekék, Extirpátorok,
Lókapák, halmozok,
Hengerek és *Borondk*, valamint **minden féle gazdasági gépek** és **eszközök.**

Minden e szakmába vágó, bármely javitások is a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb áron elkészittetnek.

Kiváló tisztelettel

—36 **Hirschel Ede és Bachrach.**

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.